

תמצית דוחות כספיים ליום 31 במרס 2020

בנק אגוד לישראל בע"מ

תוכן העניינים

7	דוח הדירקטוריון וההנהלה
64	הצהרות המנהל הכללי והחשבונאי הראשי
67	תמצית דוחות כספיים
147	ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם
163	נספח, מילון מונחים ואינדקס

דוח הדירקטוריון והנהלה

תוכן עניינים דוח הדירקטוריון והנהלה

7..... דוח הדירקטוריון והנהלה לאסיפה הכללית של בעלי המניות

7..... מידע צופה פני עתיד

8..... סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

8..... מידע כספי תמציתי לאורך זמן

9..... תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים

12..... יעדים ואסטרטגיה עסקית

13..... הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

13..... מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

13..... התפתחויות ושינויים מהותיים בכלכלת ישראל

15..... התפתחויות ושינויים מהותיים בבנק

19..... התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

20..... הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית

23..... הוצאות התפעוליות ואחרות

24..... התפתחויות ברווח כולל

25..... המבנה וההתפתחויות של נכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

25..... נכסים והתחייבויות

27..... הון והלימות הון

29..... תיאור עסקי הבנק לפי מגזרי פעילות

30..... מגזר משקי בית ובנקאות פרטית

31..... מגזר עסקים זעירים, קטנים, בינוניים וגדולים

32..... מגזר מוסדיים

32..... מגזר ניהול פיננסי

33..... חברות מוחזקות עיקריות

34..... סקירת הסיכונים

34..... תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

34..... ממשל תאגידי

34..... תרחישי קיצון

35..... סיכוני אשראי

36..... סיכון איכות תיק האשראי

36..... ניתוח איכות הסיכון וסיכון אשראי בעייתי

39..... סיכון ריכוזיות תיק האשראי

40..... סיכון אשראי לפי ענפי משק

42..... ריכוזיות לווים

43..... חשיפה למדינות זרות

44..... חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

45..... מדיניות הלוואות לדיור

47..... מדיניות אשראי ללקוחות פרטיים (ללא הלוואות לדיור)

52..... אשראי לבינו ונדל"ן

53..... מימון ממונף

53..... סיכוני שוק

55..... סיכון ריבית

56..... סיכון בסיס

58..... סיכון נזילות

59..... סיכון תפעולי

59	סיכון סייבר
60	סיכון טכנולוגיות מידע
60	סיכון ציות
61	סיכון משפטי
61	סיכון מוניטין
61	סיכון אסטרטגי
61	סיכון סביבתי
62	הערכת הבנק בדבר השפעת גורמי הסיכון
63	מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים, בקרות ונהלים
63	בקרות ונהלים
63	הערכת בקרות ונהלים לגבי הגילוי
63	שינויים בבקרה הפנימית

דוח הדירקטוריון וההנהלה לאסיפה הכללית של בעלי המניות

בישיבת הדירקטוריון של הבנק, אשר התקיימה ביום 27 במאי 2020, הוחלט לאשר את הדוחות הכספיים של הבנק והחברות המאוחדות שלו ליום 31 במרס 2020. הדוחות ערוכים בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל (ISRAELI GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מובהר, כי ככלל, התיאור בדוח הדירקטוריון לרבעון זה (להלן - "הדוח") מתייחס לאירועים ושינויים מהותיים שחלו במצב ענייני הבנק עד מועד פרסום הדוח. יחד עם זאת, בחלק מהמקרים, לשם שלמות התמונה, כלל הבנק תיאור הכולל גם מידע שלדעתו אינו מידע מהותי. יש לעיין בדוח יחד עם דוח הבנק לשנת 2019 כפי שפורסם במערכת המידע "מגנא" ביום 5 במרס 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-021678).

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון, שאינו מתייחס לעובדות ההיסטוריות מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968. תוצאות הבנק בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בחקיקה והוראות גורמי פיקוח, התפתחויות מאקרו כלכליות ואי הוודאות הכרוכה בהשלכותיו, אירועים כלכליים חריגים כגון שינויים קיצוניים בריבית, שערי חליפין ואינפלציה, התנהגות המתחרים ושינויים ספציפיים שיפורטו להלן.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "מתעתד", "צפי", "אמור", "חזוי", "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", "מתכננים", וביטויים דומים להם כגון: "יכול", "יהיה".

השימוש בביטויים צופי עתיד אלו, כרוך בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהוא מבוסס על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר עשויים שלא להתממש או להתממש בצורה שונה מהצפוי.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר על תחזיות לעתיד בנושאים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם ועל תוכניות העבודה ותקציב הבנק לשנת 2020. הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הנכלל בדוחות אלה, לרבות בגין השפעת נסיבות או אירועים שיקרו לאחר פרסום הדוחות על מידע כאמור.

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

מידע כספי תמציתי לאורך זמן*

(על בסיס מאוחד)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
31.3.2019	30.6.2019	30.9.2019	31.12.2019	31.3.2020	
מדדי ביצוע עיקריים:					
4.8%	6.4%	4.4%	9.5%	(8.0%)	תשואה להון ¹
0.44%	0.62%	0.46%	0.90%	(0.75%)	תשואה לנכסים ¹
11.09%	11.27%	10.75%	10.73%	9.95%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
6.32%	6.43%	6.17%	5.99%	5.27%	יחס המינוף ²
123%	127%	128%	130%	137%	יחס כיסוי הנזילות ³
2.62%	2.84%	2.64%	3.19%	1.63%	יחס הכנסות ⁴ לנכסים ממוצעים
79%	74%	80%	67%	120%	יחס יעילות ⁵
מדדי איכות אשראי עיקריים:					
1.02%	1.01%	0.93%	0.90%	1.12%	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור
1.29%	1.22%	1.10%	1.10%	1.06%	שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור
0.14%	0.17%	0.34%	0.20%	0.09%	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מתוך אשראי ממוצע לציבור ¹
0.14%	0.16%	0.09%	0.20%	0.68%	שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור ¹
נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד:					
(במיליוני ש"ח)					
30	41	29	62	(54)	רווח (הפסד) נקי
178	214	170	192	180	הכנסות ריבית, נטו
9	10	6	15	45	הוצאות בגין הפסדי אשראי
87	72	98	133	(4)	הכנסות שאינן מריבית
69	63	67	70	66	מזה: : עמלות
211	213	215	217	212	הוצאות תפעוליות ואחרות
118	116	122	117	112	מזה: : משכורות והוצאות נילוות
0.41	0.55	0.40	0.84	(0.73)	רווח בסיסי ומדולל למניה (ש"ח)
נתונים עיקריים מהמאזן:					
(במיליוני ש"ח)					
40,260	40,456	41,863	42,467	44,259	סך כל הנכסים
7,967	7,218	7,917	6,907	7,875	מזה: : מזומנים ופיקדונות בבנקים
5,274	6,254	6,330	8,404	9,235	ניירות ערך
25,380	25,548	26,197	25,873	25,008	אשראי לציבור, נטו
37,664	37,795	39,200	39,829	41,851	סך כל ההתחייבויות
207	97	61	322	160	מזה: : פיקדונות מבנקים
31,336	31,029	31,497	31,668	34,105	פיקדונות הציבור
3,436	3,899	4,519	4,818	4,587	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
2,596	2,661	2,663	2,638	2,408	סך ההון

* תוצאות הרבעון הראשון של שנת 2020 הושפעו מאירוע נגיף הקורונה, בשני הסעיפים הבאים: קיטון בהכנסות מימון שאינן מריבית, בעיקר מפעילות במכשירים נגזרים ומירידה בשווי של מניות שטרם מומשו וגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי, בעיקר בהוצאות בגין הפרשה קבוצתית. לפרוט נוסף לרבות ההשפעה על הון הבנק ראה פרק "התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר".

1. מחושב על בסיס שנתי.
2. מייצג את היחס בין ההון רובד 1 לסך החשיפה ברוטו, ובכלל זה חשיפה חוץ מאזנית, ללא קיזוז ביטחונות.
3. היחס במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון האחרון.
4. הסכום של הכנסות ריבית נטו ושל הכנסות שאינן מריבית, מחושב על בסיס שנתי.
5. היחס שבין ההוצאות התפעוליות ואחרות לבין הסכום של הכנסות הריבית נטו והכנסות שאינן מריבית. הגידול ביחס היעילות נובע מהקיטון בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית כמוסבר לעיל.

תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים

פעילותו העסקית של הבנק כרוכה בסיכונים אשראי, סיכונים שוק, סיכונים נזילות, סיכונים תפעוליים (לרבות סיכונים IT), סיכונים באבטחת מידע, סיכונים משפטיים וסיכונים ציית, וכן סיכונים מוניטין וסיכונים אסטרטגיים.

סיכון האשראי הינו סיכון לגרימת הפסד לבנק כתוצאה מחדלות פירעון או ירידה בכוח הפירעון של צד נגדי של הבנק לעסקה, תוך אי עמידה בהתחייבויותיו ביחס לתנאים שסוכמו, והינו הסיכון המשמעותי ביותר אליו נחשף הבנק במסגרת פעילותו בעיקר מבחינת היקפו ביחס לסיכונים אחרים. סיכון האשראי כולל גם את סיכון ריכוזיות תיק האשראי.

סיכון השוק הינו הסיכון לפגיעה בהכנסות הבנק ובהונו כתוצאה משינויים של מחירים ושערים בשווקים הפיננסיים, בעיקר בשינויים בשערי הריבית, בשער החליפין, באינפלציה ובשערי המניות.

סיכון הנזילות הינו הסיכון לרווחי התאגיד הבנקאי וליציבותו הנובע מאי יכולתו לספק את צרכי נזילותו ולעמוד בפירעון התחייבויות במועד פירעון מבלי להיקלע להפסדים חריגים.

סיכון תפעולי הינו הסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. סיכון זה כולל סיכון משפטי וסיכונים ציית, אך אינו כולל סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין. ראה בפרק "סקירת הסיכונים" מידע בדבר הערכת הבנק בדבר השפעת גורמי הסיכון השונים בבנק.

הבנק מבצע מעקב הדוק אחר ההתפתחויות בשווקים, הנתונים המאקרו כלכליים, הרגולציה והחקיקה שחלים או עשויים להשפיע על הבנק ואשר יחד עם האסטרטגיה העסקית ותמהיל הפעילות הקיים עשויים לחשוף את הבנק לסיכונים משמעותיים.

להלן יפורטו סיכונים פרטניים מהותיים שהינם סיכונים מובילים ומתפתחים אשר הבנק מזהה ונערך לניטרם וניהולם:

נוכח התפשטות וירוס הקורונה למדינות רבות בעולם, כולל ישראל, והכרזת מגיפת וירוס הקורונה כמגיפה עולמית, ננקטו צפויים להמשיך ולהינקט על ידי ממשלות בעולם ועל ידי ממשלת ישראל צעדי התגוננות שונים, הכוללים, בין היתר, השבתה של חלקים נרחבים מהמשק, הגבלות על הפעלת עסקים וכן התקבלו החלטות בעניין הפחתת ריבית על ידי בנקים מרכזיים. כמו כן ביום 6 באפריל 2020 החליטה הוועדה המוניתרית של בנק ישראל על הפחתת ריבית מ - 0.25% ל- 0.1% בדומה להחלטות דומות של בנקים מרכזיים בעולם, המשבר גרם גם לירידה חדה במחירי המניות והנכסים הפיננסיים בבורסות בעולם ובשראל.

לפרוט בדבר השפעת אירועים אלו על הבנק ועל תוצאות הרבעון הראשון של שנת 2020, ראה פרק "התפתחויות ושינויים מהותיים בבנק".

בנוסף אירועים אלה הביאו להרעה בפעילות המשק בישראל אליו חשופה פעילות הבנק וצפויות להם השלכות על עסקי הבנק, תוצאותיו הכספיות ורווחיותו במהלך שנת 2020 ויתכן שגם לאחר מכן. זאת בין היתר בשל עליה בסיכון האשראי וקשיי נזילות של לווים, שיכולים להוביל לגידול בהוצאות להפסדי אשראי ולקיטון בהכנסות הבנק. למידע נוסף בדבר הסיכונים המובילים והמתפתחים ראה דוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: <http://unionbank.co.il/1378> או <http://he/UnionBank.aspx>.

הבנק אינו יכול לאמוד בשלב זה את השפעת מגיפת הקורונה והיקפה, התלויים בין היתר, במשך אירוע התפשטות המגיפה, בצעדים שנקטו על ידי ממשלות ורגולטורים להתמודדות איתה, בהתפתחויות בשווקים ובהיקף השפעות כל אלו על הפעילות המשקית לגביה קיים בשלב זה חוסר ודאות.

הבנק נקט ונוקט צעדים להתמודדות עם השלכות מגיפת הקורונה על מנת לאפשר המשך פעילותו התקינה, לרבות המשך מתן שירותים בנקאיים ללקוחותיו בסניפים ובערוצים הישירים, בין היתר, תוך עבודה מרחוק ופיצול צוותים חיוניים לעבודה באתרים נפרדים, בהתאם לעקרונות תכנית ההמשכיות העסקית של הבנק ולנדרש על פי הוראות והנחיות של הרגולטורים השונים, מתוך מטרה לשמור על בטיחות ובריאות עובדיו ולהבטיח המשכיות השירות לציבור לקוחותיו. כמו כן הבנק נוקט בצעדים לצמצום הסיכונים לרבות סיכונים אשראי אשר נובעים מהשלכות מגיפת הקורונה. לפרוט ראה פרק "סקירת הסיכונים".

כמו כן, התפשטות נגיף הקורונה, צעדי ההתגוננות הננקטים והמשבר הכלל עולמי הנגרז מכך הובילו בין היתר גם להתגברות כלל עולמית של סיכון הסייבר. ואכן בעולם נצפית התגברות אירועי תקיפה והונאה המנצלים את משבר הקורונה, ובפרט בגין המגמות הבאות: העלייה בהיקף העבודה מרחוק, אשר מרחיבה את מעטפת התקיפה הפוטנציאלית; עליה במגמת ניסיונות דיג הלקוחות, התגברות אירועי הונאה המנצלים את החשש האנושי סביב התפשטות הקורונה, העשויה לעודד גורמים עוינים להוציא לפועל תקיפות כנגד ארגונים. כמו בעולם, גם בישראל סיכון הסייבר עולה עקב משבר הקורונה.

בנק ישראל הנחה את התאגידים הבנקאיים במכתבו מיום ה-6 באפריל 2020 לבחון את נושא התגברות איומי הסייבר בעקבות התפשטות נגיף הקורונה, ובדגש על התרחבות עבודה מרחוק, וזאת בהתייחס להיבטי "תהליכים, אנשים ומערכות", שכן ההרחבה נדרשה לביצוע מהיר ובאופן העלול להשפיע על הבקורות המוטמעות ולהעלות סיכון הסייבר. הבנק בחן את התגברות סיכונים הסייבר, ונקט בשורה של צעדים לחיזוק ההגנה. למידע נוסף אודות טיפול הבנק בסיכון זה ראה פרק סקירת הסיכונים, סיכון סייבר.

האמור בדיווח זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 אשר מבוסס, בין היתר, על הערכות ואומדנים של הבנק נכון למועד דיווח זה, בהתחשב בעובדה לפיה קיים חוסר וודאות לגבי היקפו ומשכו של משבר הקורונה והצעדים שינקטו להתמודדות איתו העשויים להשתנות מעת לעת, אשר אינם בשליטת הבנק, וחוסר ודאות ביחס להשלכותיהם על שוקי ההון והכלכלה בישראל ובעולם.

הבנק עוקב אחר המשך השלכות של השפעות מגיפת הקורונה על הסיכונים הקשורים בפעילות הבנק ונערך בעניין בהתאם להתפתחויות.

ביום 29 בנובמבר 2018 אישר דירקטוריון הבנק עקרונות לתכנית פעולה להתייעלות שמטרתה הינן, בין היתר, להגדיל את יחסי ההון של הבנק, כך שבמהלך שנת 2019 יחס הלימות ההון הראשוני של הבנק לא ירד מרמה של 10.3%, תוך שמירת יציבות הרווחיות והתשואה.

ביום 29 במרס 2020 הודיעה המפקחת על הבנקים על הפחתה בדרישות ההון הרגולטוריות המזעריות החלות על הבנקים בעקבות משבר הקורונה וביום 31 במרס 2020 פרסמה המפקחת על הבנקים הוראת שעה בעניין "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה" (להלן "הוראת השעה"), במסגרתם בין היתר, הודיעה המפקחת, כי על מנת להבטיח יכולתם של הבנקים להמשיך ולהציע אשראי, יופחתו יעדי ההון המזעריים הנדרשים מהבנקים, ובאשר לבנקים קטנים ובינוניים (בנק שנכסיו במערכת אינם שווים או עולים על 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית) - יחס הון רובד 1 הנדרש ממנו לא יפחת מ- 8% במקום 9% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ- 11.5% במקום 12.5% עובר לשינוי. תוקף הוראת השעה הינו עד ליום 30 בספטמבר 2020 ורשאית המפקחת, באישור הנגיד, להאריך את תוקף הוראת השעה בשעה חודשים נוספים. לאחר מכן, ידרשו הבנקים להציג מתווה מדורג לצבירה מחודשת של ההון שנשחק על פני שנתיים. בהתאם להוראת השעה, החליט דירקטוריון הבנק ביום 30 באפריל 2020 לעדכן את יעדי הלימות ההון של הבנק כך שיחס הלימות ההון רובד 1 לא יפחת מ- 9.3% (במקום 10.3% קודם לכן). לפרטים נוספים לגבי יעדי הלימות ההון של הבנק ראה פרק "הון והלימות ההון".

בנוסף לאור התפתחות משבר הקורונה וזליגתו לשוק הריאלי החליט דירקטוריון הבנק להגדיל את רזרבת הנזילות של הבנק והעלה את התיאבון והסיבולת של יחס כיסוי הנזילות הכולל (LCR) מ- 120% ו- 115% ל- 130% ו- 120% בהתאמה.

ביום 27 בנובמבר 2017 התקבלה בבנק הודעה מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, לפיה התקשרו בעלי השליטה בבנק באותו יום בהסכם עם בנק מזרחי, במסגרתו התחייבו להיענות להצעת רכש חליפין מלאה לרכישת מניות הבנק שיפרסם בנק מזרחי לכל בעלי המניות בבנק, בכפוף לתנאים מתלים שנקבעו לפרסום הצעת הרכש ולהשלמתה, ובכללם אישורים רגולטוריים. אם לא ניתן יהיה להשלים את העסקה נשוא ההסכם במתווה של הצעת רכש, יפעלו בנק מזרחי ובעלי השליטה בבנק לביצוע העסקה בדרך של מיזוג סטוטורי. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום 28 בנובמבר, 2017 (אסמכתא מס': 2017-01-110619), המובא על דרך הפניה.

ביום 30 במאי, 2018 התקבלה בבנק החלטת מ"מ הממונה על התחרות לפיה הוא מודיע על התנגדותו לאישור המיזוג בין הבנק לבין בנק מזרחי. עוד מציינת ההודעה, כי החלטה זו נתונה לערר בפני בית הדין לתחרות, בהתאם להוראות חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988. ביום 25 ביוני, 2018 התקבלה בבנק הודעה מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, בעניין ניהול מגעים מתקדמים להארכת תוקפו של ההסכם עם בנק מזרחי ועל כוונתם להגיש ערר על החלטת מ"מ הממונה על התחרות. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום 25 ביוני, 2018 (אסמכתא מס': 2018-01-055647), המובא על דרך הפניה. ביום 5 באוגוסט 2018 התקבלה בבנק הודעה מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, לפיה התקשרו בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק עם בנק מזרחי בתוספת להסכם שנחתם ביניהם ביום 27 בנובמבר 2017, הכוללת תיקונים להסכם המקורי הנ"ל והוראות שיחולו על הצדדים להסכם המקורי בקשר עם הגשת ערר על החלטת הממונה על התחרות. ובכלל זה האריכו הצדדים את המועד שנקבע לקיום התנאים המתלים לפרסום הצעת הרכש על פי ההסכם, כך שיחול בחלוף 12 חודשים ממועד החתימה על התוספת להסכם וקבעו כי הצדדים יגישו ערר על החלטת מ"מ הממונה על התחרות. ביום 6 באוגוסט 2018 קיבל דירקטוריון הבנק החלטה לפיה מאחר והוא סבור כי חלופה אסטרטגית של מיזוג הבנק עם בנק אחר היא חלופה העולה בקנה אחד עם טובת הבנק ונוכח השלכות החלטת מ"מ הממונה על התחרות על אפשרויות מיזוג הבנק בעתיד, הבנק יצטרף לערר של בעלי השליטה ובנק מזרחי וזאת על מנת לשמור על אפשרויות עתידיות למיזוג הבנק, ומבלי לנקוט עמדה כלשהי ביחס לתנאי ההתקשרות בין בעלי השליטה בבנק לבין בנק מזרחי. בהתאם, הצטרף הבנק לערר שהוגש בחודש ספטמבר, 2018 על החלטת מ"מ הממונה על התחרות לדחות את בקשת המיזוג בין הבנק לבנק מזרחי. ביום 8 ביולי, 2019 התקבלה בבנק הודעה מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, לפיה בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק ובנק מזרחי התקשרו ביום 8 ביולי, 2019 בתוספת שניה להסכם שנחתם ביניהם ביום 27 בנובמבר, 2017, במסגרתה, בין היתר, הוארך המועד להתקיימותם של התנאים המוקדמים לפרסום הצעת רכש הקבועים בהסכם ביניהם, כך שיחול ביום 30 בנובמבר 2019 (להלן: "המועד הקובע המוארך"), אולם אם עד למועד הזה לא יינתן פסק דין בהליך הערר אזי כל אחד מן הצדדים יהיה זכאי להודיע לצד השני על דחיית מועד תחולתו של המועד הקובע המוארך ליום 31 בדצמבר, 2019. ביום 25 בנובמבר 2019 התקבל בבנק מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק עותק ההודעה שנשלחה על ידם לבנק מזרחי בדבר הארכת ההסכם שנחתם בינם לבין בנק מזרחי ביום 27 בנובמבר, 2017 וזאת עד ליום 31 בדצמבר, 2019, בהתאם לזכותם מכח התוספת השנייה להסכם הנ"ל.

ביום 28 בנובמבר, 2019 התקבל בבנק פסק דין של בית הדין לתחרות, לפיו קיבל בית הדין לתחרות את העררים שהגישו בעלי השליטה בבנק, הבנק ובנק מזרחי על החלטת המ"מ הממונה על התחרות להתנגד למיזוג בין הבנק לבין בנק מזרחי. במסגרת פסק הדין, הורה בית הדין לממונה על התחרות לבחון אם ניתן להפיג את החשש לתחרות בענף היהלומים עקב המיזוג, תוך קביעת תנאים למיזוג בהקשר לענף זה ובכל מקרה לא יאוחר מיום 31 בדצמבר, 2019. ביום 30 בדצמבר, 2019 התקבלה בבנק הודעה מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, לפיה ביום 30 בדצמבר 2019 התקשרו בעלי השליטה בבנק ובנק מזרחי בתוספת מס' 3 להסכם ביניהם, על פיה הוסכם בין הצדדים להאריך את המועד שנקבע לצורך קיום התנאים המוקדמים לפרסום הצעת הרכש בהתאם להסכם ביניהם, ליום 26 בינואר 2020. ביום 8 בינואר 2020 פרסמה הממונה על התחרות את החלטתה באשר לתנאים שיש בהם להפיג את החששות לפגיעה בתחרות עקב מיזוג כאמור, והעיקרי שבהם הינו מכירת פעילות מתן האשראי בתחום היהלומים על כלל היבטיה לצד שלישי בעל כישורים ומשאבים מתאימים שאינו פעיל היום בענף ושהותו תאושר על ידי הממונה מראש, וזאת לפני השלמת ביצוע המיזוג. ביום 27 בינואר 2020 התקבלה בבנק הודעה מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, לפיה ביום 27 בינואר 2020 התקשרו בעלי השליטה בבנק ובנק מזרחי בתוספת מס' 4 להסכם ביניהם, על פיה, בין היתר, הוסכם בין הצדדים להאריך את המועד שנקבע לצורך קיום התנאים המוקדמים לפרסום הצעת הרכש בהתאם להסכם ביניהם, ליום 31 במאי 2020 וכי בנק מזרחי יגיש לבית הדין לתחרות ערר מטעמו על החלטת הממונה על התחרות מיום 8 בינואר 2020 ובעלי השליטה יצטרפו לערר. בהמשך החלטת דירקטוריון הבנק להצטרף לערר הנ"ל, הבנק הצטרף גם לערר הנוסף על החלטת הממונה, וזאת מהנימוקים לפיהם הצטרף לערר הקודם ומבלי לנקוט עמדה כלשהי ביחס לתנאי ההתקשרות בין בעלי השליטה בבנק לבין בנק מזרחי. ביום 26 במאי, 2020, התקבלה בבנק מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק הודעה, לפיה בהמשך להודעותיהם הקודמות בדבר התקשרותם עם בנק מזרחי ובהמשך להודעתם, כי המועד האחרון שנקבע לצורך קיום התנאים המוקדמים לפרסום הצעת רכש על ידי בנק מזרחי הינו 31 במאי, 2020, מצויים בעלי השליטה בבנק ובנק מזרחי במו"מ מתקדם לקראת הארכת ההסכם ביניהם, וכי הם מאמינים כי הארכת ההסכם תחתם בימים הקרובים. לפירוט ראה דיווח מיידי מיום 26 במאי 2020 (אסמכתא: 2020-01-052860) המובא על דרך ההפניה. לפרטים נוספים ראה דוח מיידי של הבנק מיום 5 באוגוסט 2018 (אסמכתא מס': 2018-01-073461), דוח מיידי של הבנק מיום 6 באוגוסט 2018 (אסמכתא מס': 2018-01-073914). דוח מיידי של הבנק מיום 9 ביולי, 2019 (אסמכתא מס': 2019-01-058989), דיווח מיידי מיום 25 בנובמבר, 2019 (אסמכתא מס': 2019-01-101826), דיווח מיידי מיום 28 בנובמבר, 2019 (אסמכתא מס': 2019-01-103896), דיווח מיידי מיום 30 בדצמבר, 2019 (אסמכתא מס': 2019-01-115971), דיווח מיידי מיום 8 בינואר, 2020 (אסמכתא מס': 2020-01-003852), דיווח מיידי מיום 27 בינואר, 2020 (אסמכתא מס': 2020-01-010485) ודיווח מיידי מיום 26 במאי, 2020 (אסמכתא: 2020-01-052860) המובאים על דרך ההפניה וכן ראה באור 16 לתמצית הדוחות הכספיים. בנוסף, בעלי השליטה הגיעו להסכמות עם מר שלמה אליהו על הארכת ההסדרים בינם לבין חברות בשליטתו עליהם הודיעו בעלי השליטה ביום 27 בנובמבר 2017, וקיבלו את הסכמתו להצטרף למכירת מניותיו על פי הוראות ההסכם.

בהמשך למתואר בבאור 23.ג.4. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019, ובהתאם לאישור דירקטוריון הבנק מיום 12 במאי 2020, התקשר הבנק עם לאומי בתוספת להסכם המחשוב והתפעול שנחתם בין הצדדים ביום 2 בספטמבר 2001, ואשר הוארך על ידם לתקופת נוספות (להלן בהתאמה "ההסכם" ו-"התוספת"). בהתאם לתוספת זו נקבעו בין הצדדים, בין היתר, ההסכמות הבאות:

תוקפו של ההסכם יוארך עד ליום 31 בדצמבר 2022 ("תום תוקף התוספת") והתוספת זו תחול רטרואקטיבית החל מיום 1 בינואר 2020.

ככל שלא יתקיים מיזוג של הבנק עם בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן "בנק מזרחי") עד ליום 31 בדצמבר 2020, תינתן לבנק האופציה להאריך את תוקפה של התוספת בשנה נוספת עד ליום 31 בדצמבר 2023 (להלן "האופציה הקצרה"). בנוסף, ככל שלא יתקיים מיזוג של הבנק עם בנק מזרחי עד ליום 31 בדצמבר 2021, תינתן לבנק האופציה להאריך את תוקפה של התוספת בעשר שנים עד ליום 31 בדצמבר 2032 (חלף שנת הארכה אחת בהתאם לאופציה הקצרה ובכפוף לכך שמומשה האופציה הקצרה) (להלן "האופציה הארוכה"), הכל בכפוף לקיומם של התנאים למימוש האופציות כפי שנקבעו בין הצדדים במסגרת התוספת.

לבנק לא תהיה זכות להפסיק את ההתקשרות לפני מועד תום תוקף התוספת או לפני מועד תום תקופת הארכה הרלוונטית (במקרה של מימוש האופציה/ אופציות שהוענקו לו), ואולם במקרה בו יממש הבנק את האופציה הארוכה יהיה הבנק רשאי להודיע ללאומי עד ליום 31 בדצמבר 2024 על קיצור תקופת ההסכם, ובמקרה זה יסתיים ההסכם ביום 31 בדצמבר 2028 והבנק ישלם ללאומי פיצוי מוסכם בסכום "התשלום הבסיסי" כמשמעו להלן, עבור שנה נוספת.

הבנק יהיה זכאי לקבל מלאומי בהתאם לתוספת את היקף השירותים השוטפים ורמת השירות כפי שניתנו לבנק ביום 31 בדצמבר 2016, טרם תחילת תקופת ההיפרדות בין הצדדים ("השירותים השוטפים"). לאומי יספק לבנק את השירותים השוטפים בתקופת התוספת על פי עקרון ה follow me, קרי – על פי כלל לפיו פיתוחים שיפתח לאומי עבורו (החלפת מערכות ותשתיות) יפותחו במקביל עבור הבנק, בכפוף להוראות ההסכם, ולצורך כך ינקוט הבנק בכל פעולה שתידרש על מנת להטמיע את המערכות או התשתיות החדשות (להלן "מנגנון ה- follow me").

התמורה שישלם הבנק בעבור השירותים השוטפים (להלן "הסכום הבסיסי") תהיה בסכום של 125 מיליון ש"ח בגין שנת 2020 ובסכום של 135 מיליון ש"ח לשנה בגין השנים 2021-2023 במקרה בו ההסכם יסתיים בתום תוקף התוספת, או בתום תקופת האופציה הקצרה לפי העניין. ככל שהבנק יממש את האופציה הארוכה תעמוד התמורה עד לשנת 2022 על סך של

125 מיליון ש"ח לשנה ולאחר מכן על סך של 120 מיליון ש"ח לשנה. התמורה תוצמד אחת לשנה לפי מנגנון הצמדה שסוכם בין הצדדים בהסכם. כן הובהר בהסכם כי הסכום הבסיסי אינו כולל עלויות ייחודיות של יישום והתאמות של מנגנון ה- follow me עבור הבנק שיתווספו לסכום הבסיסי ויחולו על הבנק.

תוקף התוספת הותנה בקבלת חוות דעת מעודכנת ביחס לתחולת פטור רשות דיני התחרות למיזמים משותפים, העומדת בכללי ה- self-assessment המאשרת כי אין מניעה להמשך מתן השירותים על ידי לאומי לפי ההסכם או בקבלת אישור רשות התחרות לכך בלוחות הזמנים הקבועים בתוספת. ביום 26 במאי 2020 התקבלה חוות דעת מעודכנת ביחס לתחולת פטור רשות דיני התחרות למיזמים משותפים, העומדת בכללי ה- self-assessment המאשרת כי אין מניעה להמשך מתן השירותים על ידי לאומי לפי התוספת. זאת לאחר שרשות התחרות אישרה לבנק כי היא אינה מבקשת כי התוספת תוגש לאישורה, וכי הצדדים רשאים לבצע בדיקה עצמית של התוספת ומידת התאמתה לדיני התחרות. בכך התקיים התנאי המתלה לתוקף ההסכם כפי שנקבע בין הצדדים.

בד בבד החליט דירקטוריון הבנק ביום 12 במאי 2020 שלא להמשיך בפרויקט החלפת מערכות המחשוב של הבנק. התקשרות הבנק עם לאומי בתוספת להסכם המחשוב והתפעול הנ"ל צפויה להגדיל את הוצאות המחשוב של הבנק (שהיוו כ- 200 מיליון ש"ח בשנת 2019) בשיעור של כ- 20%.

האמור לעיל הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח – 1968 בהיותו מבוסס על אומדנים והערכות ראשוניים ביחס לעלויות יישום התוספת להסכם המחשוב עם לאומי.

על רקע האמור לעיל לעניין המיזוג, ונוכח חוסר הודאות בו פועל הבנק, פחתה רמת הוודאות הנוגעת להתממשות התכנית האסטרטגית של הבנק, ובהתאמה, במהלך שנת 2018 עלה הסיכון האסטרטגי. בהתאם לכך, הותאמה תכנית העבודה של הבנק לתכנית האסטרטגית ולתקופת אי הודאות בה מצוי הבנק, לרבות דחיית טיפול במשימות ארוכות טווח ועתירות משאבים, וזאת עד להתבהרות מצב הדברים. נוכח הארכת הסכם המחשוב עם בנק לאומי, לפחות עד ליום 31 בדצמבר 2022 (עם אופציה להארכה עד ליום 31 בדצמבר 2032 במקרה שהמיזוג לא יושלם) – אי הוודאות שהייתה כרוכה במציאת פתרון להמשך קבלת שירותי מחשוב מלאומי – קטנה.

הנהלת הבנק והדירקטוריון מיישמים תהליכים שמטרתם התמודדות עם הסיכון האסטרטגי, זאת באמצעות מעקב ופיקוח הדוקים על התפתחות הסיכון, בין היתר באמצעות וועדת דירקטוריון ייעודית למעקב אחר התפתחות הסיכונים לתקופה ויישום צעדי הפחתה. הבנק ימשיך לעקוב ולבחון את הצעדים הנדרשים נוכח המצב.

סיכונים פרטניים מהותיים נוספים שהינם סיכונים מובילים ומתפתחים אשר הבנק מזהה ונערך לניטורם וניהולם הינם: התגברות איומי סייבר, סיכוני ציות ו-Conduct, וכן יוזמות רגולטוריות, בעיקר בתחום האשראי הצרכני, אשר עלולות להשפיע על מידת יישום היעדים ארוכי הטווח של הבנק. בפרט, שיפור היכולות הנובעות משימוש במאגר נתוני אשראי, המאפשר לכל גוף לקבל מידע אגרטיבי על כל לקוח במערכת הבנקאית, ומ-API Open, המאפשר לנותני שירות להתחבר למערכות הבנק ולשלוח מידע עדכני בזמן אמת על הלקוח, אשר צפויים להגביר את התחרות בקרב הלקוחות הקמעונאיים, ובכלל זה מול גופים חוץ בנקאיים. יצוין כי Open API מגדיל גם את פוטנציאל החשיפה לסיכוני סייבר, כאמור לעיל. בנוסף, המשך סביבת הריבית הנמוכה משפיעה על יכולת שיפור הרווחיות והתשואה בטווח הקצר.

חלק מהמידע המפורט לעיל בקשר לסיכונים המובילים והמתפתחים הינו מידע צופה פני עתיד.

למידע נוסף בדבר הסיכונים המובילים והמתפתחים ראה דוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: <http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>

יעדים ואסטרטגיה עסקית

לא חל שינוי לעומת המתואר בדוח השנתי האחרון של הבנק לשנת 2019. עם זאת, נוכח משבר הקורונה והשפעתו על הפעילות השוטפת, קצב יישום התכנית האסטרטגית יואט והבנק עלול שלא לעמוד ביעדי תכנית העבודה.

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

התפתחויות ושינויים מהותיים בכלכלת ישראל

כללי – על פי נתוני בנק ישראל, התוצר המקומי הגולמי במחירים קבועים עלה בשנת 2019 ב-3.3%, לאחר עליה של 3.2% בשנת 2018. על פי התחזית של חטיבת המחקר של בנק ישראל מחודש אפריל 2020, בשנת 2020 צפוי התוצר המקומי הגולמי להתכווץ ב-5.3% ובשנת 2021 הוא צפוי לצמוח ב-8.7%. האינפלציה בשנת 2020 צפויה להיות שלילית בשיעור של 0.8% ובשנת 2021 חיובית בשיעור של כ-0.9%. כמו כן, על פי תחזית בנק ישראל, ריבית בנק ישראל צפויה לעמוד בטווח של 0.1%-0% בשנת 2020 ובטווח של 0.25%-0% בשנת 2021.

משבר הקורונה שפרץ בדצמבר 2019 משפיע על שווקי העולם. על פי הערכות משרד האוצר, משבר הקורונה ומדיניות הסגר שננקטה בעקבותיו, הובילו לעלייה ניכרת בשיעורי האבטלה במשק, במיוחד כאשר כוללים בנתון זה גם את העובדים הנמצאים בחופשה ללא תשלום. על רקע ירידה בביקושים מקומיים וגלובליים שיעור האבטלה הממוצע ב-2020 יעמוד על פי תחזיות האוצר על 13%-14% כולל העובדים המושבתים שיצאו לחל"ת. קיימת אי וודאות רבה לגבי קצב החזרה לתעסוקה בטווח הבינוני כאשר יתכנו הן תרחישים חיוביים יותר, והן תרחישים שליליים. כמו כן, על פי משרד האוצר, הגרעון השנתי הצפוי בשנת 2020 המשקף ירידה חדה בהכנסות המדינה, בשילוב עם גידול צפוי בהוצאות, יעמוד על למעלה מ-11%.

תעסוקה וצריכה פרטית – שיעור המשתתפים בכוח העבודה בקרב בני 15 ומעלה עמד בחודש מרס 2020 על 62.7%, לעומת 62.8% בחודש הקודם. מספר המועסקים הנעדרים זמנית מעבודתם בקרב בני 15 ומעלה עמד בחודש מרס 2020 על כ-894 אלף לעומת 167 אלף בחודש הקודם. אחוז המועסקים הנעדרים זמנית מעבודתם כל השבוע או פחות משבוע מכלל המועסקים עמד בחודש מרס 2020 על 43% לעומת 10% בחודש הקודם.

סחר חוץ, תנועות הון ושערי חליפין – הגרעון בסחר הסתכם ברבעון הראשון של 2020 ב-18.3 מיליארד ש"ח, כאשר בתקופה מקבילה אשתקד עמד הגרעון על 16.7 מיליארד ש"ח ובשנת 2019 על ב-84.5 מיליארד ש"ח. היצוא כאחוז מהיבוא היה בתקופה 69.8%, לעומת 74.0% בתקופה מקבילה אשתקד. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2020 התחזק השקל (שער ממוצע) ביחס לאירו ב-0.6% וביחס לליש"ט הבריטי ב-1.8%, ונחלש ביחס לדולר ב-1.3%, ליין היפני ב-0.8% ולפרנק השוויצרי ב-1.1%.

מדיניות פיסקאלית – בפעילות התקציבית של הממשלה בחודש מרס של שנת 2020 נמדד גירעון בסך של 15.9 מיליארד ש"ח, לעומת חודש מרס אשתקד בו נמדד גירעון תקציבי בסך של 3.6 מיליארד ש"ח. בחודש זה החלו להתבטא ההשפעות של משבר הקורונה על המשק הישראלי ועל הפעילות התקציבית. בשלב זה ההשפעה המהותית מתבטאת בירידה חדה בהכנסות ממסים, חלקה יזומה כמו דחיית תשלומי מע"מ. כמו כן, הביטוח הלאומי לא הפקיד את עודף הכנסותיו על הוצאותיו שנוצרו מפעילותו עד לסוף חודש מרס, זאת על מנת לשמור יתרות לחודשים הבאים בהם צפוי המוסד לסיים בגירעון תזרימי. בחודשים ינואר - מרס של שנת 2020 נמדד גירעון בסך 13.3 מיליארד ש"ח לעומת גירעון בסך 9.3 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

מחירים ומדיניות מוניטארית – ברבעון הראשון של 2020 ירד מדד המחירים לצרכן (ידוע) ב-0.5%. במהלך שנת 2019 עמדה ריבית בנק ישראל על 0.25%. עד ליום 6 באפריל 2020 עמד שיעור הריבית על רמתו בשנת 2019, כאשר ביום 6 באפריל 2020 החליטה הועדה המוניטרית על הפחתת ריבית ל-0.1%.

שוק ההון – במהלך רבעון הראשון של שנת 2020 התאפיין המסחר בבורסה בתל אביב בתנודתיות רבה והסתכם בירידות שערים חדות בכל מדדי המניות המובילים, בדומה לבורסות מובילות בעולם. במהלך התקופה ירד מדד ת"א 35 בכ-21%, כאשר 17% מתוכם במהלך חודש מרס. מחזור המסחר היומי הממוצע במניות (כולל מוצרי מדדים) הסתכם בתקופה בכ-2.2 מיליארד ש"ח, לעומת המחזור היומי הממוצע של 1.3 מיליארד ש"ח בשנת 2019. במהלך חודש מרס 2020 הסתכם המחזור היומי הממוצע בכ-2.9 מיליארד ש"ח.

מחזור המסחר היומי הממוצע באג"ח חברות (כולל מוצרי מדדים) הסתכם בתקופה בכ-1.2 מיליארד ש"ח, לעומת מחזור יומי ממוצע של 0.9 מיליארד ש"ח בשנת 2019. באג"ח ממשלתי הסתכם המחזור היומי הממוצע בכ-3.8 מיליארד ש"ח, לעומת מחזור יומי ממוצע של 2.6 מיליארד ש"ח בשנת 2019. בחודש מרס 2020 הסתכמו מחזורי המסחר היומיים הממוצעים באג"ח ממשלתי ואג"ח קונצרני בכ-6.4 ו-2.0 מיליארד ש"ח בהתאמה.

המסחר בחודש אפריל 2020 התאפיין בעליות שערים חדות בכל מדדי המניות המובילים, בדומה לבורסות מובילות בעולם. בסיכום חודשי עלו מדדי ת"א-35 ות"א-90 בכ-7% ובכ-18%, בהתאמה. עליות השערים בחודש אפריל הושפעו מהרחבת התמיכה של בנקים מרכזים וממשלות בכלכלות של מדינותיהם וכן מחזרה הדרגתית של המשק לפעילות כלכלית. עליות שערים של כ-4% אפיינו את איגרות החוב הקונצרניות, ועליות של כ-5.2% אפיינו את איגרות החוב הממשלתיות. כמו כן, בחודש אפריל 2020 היו מחזורי מסחר ערים - מחזור המסחר היומי בשוק המניות הסתכם בכ-2.2 מיליארד ש"ח, באיגרות חוב ממשלתיות כ-2.3 מיליארד ש"ח ביום ובאיגרות חוב חברות כ-9.0 מיליארד ש"ח ביום.

בניה ונדל"ן – בהתאם לנתונים המתפרסמים על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מחירי הדירות (חדשות ויד שנייה) בחודשים ינואר- פברואר 2020 לעומת החודשים ינואר- פברואר 2019 רשמו עליה של 3.9%. ברבעון הראשון 2020 עמד היקף נטילתן של משכנתאות על ממוצע חודשי של כ- 6.95 מיליארד ש"ח לחודש, לעומת ממוצע של 5.13 מיליארד ש"ח לחודש ברבעון המקביל 2019 עלייה של כ-35.5%. בהשוואה לרבעון החולף (רביעי 2019) נרשמה עלייה של 21%, בו עמד היקף נטילתן של משכנתאות על ממוצע חודשי של כ- 5.73 מיליארדי ש"ח לחודש.

להלן פרטים על מדד המחירים לצרכן, שערי החליפין היציגים, ריבית בנק ישראל ושיעורי השינוי בהם:

ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 במרס 2019	ליום 31 במרס 2020	
100.7	100.1	100.2	מדד המחירים לצרכן (בנקודות) מדד ידוע
3.456	3.632	3.565	שער החליפין (בש"ח) דולר של ארה"ב
3.878	4.078	3.900	אירו
4.560	4.733	4.399	לירה שטרלינג
3.575	3.649	3.685	פרנק שוויצרי
0.25	0.25	0.25	נתוני ריבית בנק ישראל (אחוז)

לשנת 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		
	2019	2020	
0.3	(0.3)	(0.5)	שיעור עלית (ירידת) מדד המחירים הידוע
(7.8)	(3.1)	3.2	שיעור עלית (ירידת) שער הדולר של ארה"ב
(9.6)	(5.0)	0.6	שיעור עלית (ירידת) שער האירו
(4.9)	(1.3)	(3.5)	שיעור עלית (ירידת) שער הלירה שטרלינג
(6.1)	(4.1)	3.1	שיעור עלית (ירידת) שער פרנק שוויצרי

להלן מגמות והתפתחויות מהותיות וחריגות שארעו בבנק ולהם השפעה על התקופה המדווחת ועד למועד אישור הדוחות:

1. נוכח התפשטות וירוס הקורונה למדינות רבות בעולם, כולל ישראל, והכרזת מגיפת וירוס הקורונה כמגיפה עולמית, ננקטו וצפויים להמשיך ולהינקט על ידי ממשלות בעולם ועל ידי ממשלת ישראל צעדי התגוננות שונים, הכוללים, בין היתר, השבתה של חלקים נרחבים מהמשק, הגבלות על הפעלת עסקים וכן התקבלו החלטות בעניין הפחתת ריבית על ידי בנקים מרכזיים. כמו כן ביום 6 באפריל 2020 החליטה הוועדה המוניתרית של בנק ישראל על הפחתת ריבית מ- 0.25% ל- 0.1% בדומה להחלטות דומות של בנקים מרכזיים בעולם, המשבר גרם גם לירידה חדה במחירי המניות והנכסים הפיננסיים בבורסות בעולם ובישראל.

אירועים אלה השפיעו על תוצאות הרבעון הראשון של שנת 2020, לפרוט ראה פרק "התפתחויות מהותיות בהכנסות בהוצאות וברוח כולל אחר".

בנוסף אירועים אלה הביאו להרעה בפעילות המשק בישראל אליו חשופה פעילות הבנק וצפויות להם השלכות על עסקי הבנק, תוצאותיו הכספיות ורווחיותו במהלך שנת 2020 ויתכן שגם לאחר מכן. זאת בין היתר בשל עליה בסיכון האשראי וקשיי נזילות של לווים, שיכולים להוביל לגידול בהוצאות להפסדי אשראי ולקיטון בהכנסות הבנק. למידע נוסף בדבר הסיכונים המובילים והמתפתחים ראה דוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק <http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>.

הבנק אינו יכול לאמוד בשלב זה את השפעת מגיפת הקורונה והיקפה, התלויים בין היתר, במשך אירוע התפשטות המגיפה, בצעדים שנקטו על ידי ממשלות ורגולטורים להתמודדות איתה, בהתפתחויות בשווקים ובהיקף השפעות כל אלו על הפעילות המשקית לגביה קיים בשלב זה חוסר ודאות.

הבנק נקט ונוקט צעדים להתמודדות עם השלכות מגיפת הקורונה על מנת לאפשר המשך פעילותו התקינה, לרבות המשך מתן שירותים בנקאיים ללקוחותיו בסניפים ובערוצים הישירים, בין היתר, תוך עבודה מרחוק ופיצול צוותים חיוניים לעבודה באתרים נפרדים, בהתאם לעקרונות תכנית ההמשכיות העסקית של הבנק ולנדרש על פי הוראות והנחיות של הרגולטורים השונים, מתוך מטרה לשמור על בטיחות עובדיו ולהבטיח המשכיות השירות לציבור לקוחותיו. כמו כן הבנק נוקט בצעדים לצמצום הסיכונים לרבות סיכונים אשראי אשר נובעים מהשלכות מגיפת הקורונה. לפרוט ראה פרק "סקירת הסיכונים".

האמור בדיווח זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 אשר מבוסס, בין היתר, על הערכות ואומדנים של הבנק נכון למועד דיווח זה, בהתחשב בעובדה לפיה קיים חוסר וודאות לגבי היקפו ומשכו של משבר הקורונה והצעדים שנקטו להתמודדות איתו העשויים להשתנות מעת לעת, אשר אינם בשליטת הבנק, וחוסר ודאות ביחס להשלכותיהם על שוקי ההון והכלכלה בישראל ובעולם.
2. ביום 29 בנובמבר, 2018 אישר דירקטוריון הבנק עקרונות לתכנית פעולה להתייעלות שמטרתה הינן בין היתר, להגדיל את יחס ההון של הבנק, כך שבמהלך שנת 2019 יעמוד יחס הלימות ההון רובד 1 של הבנק על 10.3%, תוך שמירת יציבות הרווחיות והתשואה.

ביום 29 במרס 2020 הודיעה המפקחת על הבנקים על הפחתה בדרישות ההון הרגולטוריות המזעריות החלות על הבנקים בעקבות משבר הקורונה וביום 31 במרס 2020 פרסמה המפקחת על הבנקים הוראת שעה בעניין "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה" ("להלן "הוראת השעה"), במסגרתם בין היתר, הודיעה המפקחת, כי על מנת להבטיח יכולתם של הבנקים להמשיך ולהציע אשראי, יופחתו יעדי ההון המזעריים הנדרשים מהבנקים, ובאשר לבנקים קטנים ובינוניים (בנק שנכסיו במערכת אינם שווים או עולים על 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית) - יחס הון רובד 1 הנדרש ממנו לא יפחת מ- 8% במקום 9% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ- 11.5% במקום 12.5% עובר לשינוי. תוקף הוראת השעה הינו עד ליום 30 בספטמבר 2020 ורשאית המפקחת, באישור הנגיד להאריך את תוקף הוראת השעה בששה חודשים נוספים. לאחר מכן, ידרשו הבנקים להציג מתווה מדורג לצבירה מחודשת של ההון שנשחק על פני שנתיים. בהתאם להוראת השעה, החליט דירקטוריון הבנק ביום 30 באפריל 2020 לעדכן את יעדי הלימות ההון של הבנק כך שיחס הלימות ההון רובד 1 לא יפחת מ- 9.3% (במקום 10.3% קודם לכן). לפרטים נוספים לגבי יעדי הלימות ההון של הבנק לשנת 2019 ראה פרק "הון והלימות ההון" בדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2019 (אסמכתא מס' 2020-01-021678), שפורסם ביום 5 במרס 2020, המובא על דרך הפניה.
3. לאור התפתחות משבר הקורונה וזליגתו לשוק הריאלי החליט דירקטוריון הבנק להגדיל את רזרבת הנזילות של הבנק והעלה את התיאבון והסיבולת של יחס כיסוי הנזילות הכולל (LCR) מ- 120% ו- 115% ל- 130% ו- 120% בהתאמה.
4. בישיבתו מיום 26 לדצמבר 2019 המליץ דירקטוריון הבנק לאסיפה הכללית של הבנק, נוכח העובדה שהבנק עמד ביחס הלימות ההון שהוא מעבר לנדרש על ידי המפקח על הבנקים ולאחר בחינה שערך, לרבות כי נתקיימו כל התנאים לחלוקה מותרת על פי חוק החברות והוראות המפקח על הבנקים, לאשר חלוקת דיבידנד במזומן בסך של 100 מיליון ש"ח. ביום 22 בינואר 2020 אישרה האסיפה הכללית של הבנק חלוקת דיבידנד במזומן בסך 100 מיליון ש"ח, המהווה 1.359 ש"ח למניה רגילה וביום 11 בפברואר 2020 שולם הדיבידנד.

לעניין חוזר הפיקוח על הבנקים מיום 31 במרס 2020 לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 250 "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם וירוס הקורונה (הוראת שעה)" המבקש לעדכן את הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 331 בנושא "חלוקת דיבידנד על ידי תאגידים בנקאיים", ראה פרק "עדכוני חקיקה" בדוח "ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם".

5. בהמשך למכתב בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק שנמסר לבנק ביום 30 ביולי 2017, בעניין כוונתם לפעול למכירת החזקותיהם בבנק, נמסרה לבנק ביום 27 בנובמבר, 2017 הודעה מטעם בעלי השליטה, לפיה התקשרו בעלי השליטה בבנק באותו יום בהסכם עם בנק מזרחי, במסגרתו התחייבו להענות להצעת רכש חליפין מלאה לרכישת מניות הבנק שיפרסם בנק מזרחי לכל בעלי המניות בבנק, בכפוף לתנאים מתלים שנקבעו בהסכם לפרסום הצעת הרכש ולהשלמתה, ובכללם אישורים רגולטוריים. במידה ולא ניתן יהיה להשלים את העסקה נשוא ההסכם במתווה של הצעת רכש, יפעלו בנק מזרחי ובעלי השליטה בבנק לביצוע העסקה בדרך של מיזוג סטטוטורי בו הבנק יהיה "חברת היעד" ובנק מזרחי יהיה "החברה הקולטת", וזאת בכפוף לאישור האורגנים המוסמכים בבנק ובבנק מזרחי. יצוין, כי ביום 30 במאי, 2018 התקבלה בבנק החלטת מ"מ הממונה על התחרות לפיה הוא מודיע על התנגדותו לאישור המיזוג בין הבנק לבין מזרחי. עוד מציינת ההודעה, כי החלטה זו נתונה לערר בפני בית הדין לתחרות, בהתאם להוראות חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988.

ביום 25 ביוני, 2018 התקבלה בבנק הודעה מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, בעניין ניהול מגעים מתקדמים להארכת תוקפו של ההסכם עם בנק מזרחי ולהגשת ערר על החלטת מ"מ הממונה על התחרות. ביום 5 באוגוסט, 2018 התקבלה בבנק הודעה מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, לפיה התקשרו בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק עם בנק מזרחי בתוספת להסכם שנחתם ביניהם ביום 27 בנובמבר, 2017, הכוללת תיקונים להסכם המקורי הנ"ל והוראות שיחולו על הצדדים להסכם המקורי בקשר עם הגשת ערר על החלטת מ"מ הממונה על התחרות. ובכלל זה האריכו הצדדים את המועד שנקבע לקיום התנאים המתלים לפרסום הצעת הרכש על פי ההסכם, כך שיחול בחלוף 12 חודשים ממועד החתימה על התוספת להסכם וקבעו כי הצדדים יגישו ערר על החלטת מ"מ הממונה על התחרות.

ביום 6 באוגוסט, 2018 לאחר שדירקטוריון הבנק קיים מספר דיונים על בסיס חוות דעת וחומרי רקע שהוצגו בפניו לגבי החלופות העומדות בפני הבנק, קיבל דירקטוריון הבנק החלטה לפיה מאחר והוא סבור כי חלופה אסטרטגית של מיזוג הבנק עם בנק אחר היא חלופה העולה בקנה אחד עם טובת הבנק ונוכח השלכות החלטת מ"מ הממונה על התחרות על אפשרויות מיזוג הבנק בעתיד, הבנק יצטרף לערר של בעלי השליטה ובנק מזרחי על החלטת מ"מ הממונה על התחרות לדחות את בקשת המיזוג בין הבנק לבנק מזרחי, וזאת על מנת לשמור על אפשרויות עתידיות למיזוג הבנק, ומבלי לנקוט עמדה כלשהי ביחס לתנאי ההתקשרות בין בעלי השליטה בבנק לבין בנק מזרחי, ובעקבות כך הצטרף הבנק לערר שהוגש בחודש ספטמבר, 2018 על החלטת מ"מ הממונה על התחרות.

ביום 8 ביולי, 2019 התקבלה בבנק הודעה מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, לפיה בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק ובנק מזרחי התקשרו ביום 8 ביולי, 2019 בתוספת שניה להסכם שנחתם ביניהם ביום 27 בנובמבר, 2017, במסגרתה, בין היתר, הוארך המועד להתקיימותם של התנאים המוקדמים לפרסום הצעת רכש הקבועים בהסכם ביניהם, כך שיחול ביום 30 בנובמבר 2019 (להלן: "המועד הקובע המוארך"). אולם אם עד למועד הזה לא ינתן פסק דין בהליך הערר אזי כל אחד מן הצדדים יהיה זכאי להודיע לצד השני על דחיית מועד תחולתו של המועד הקובע המוארך ליום 31 בדצמבר 2019. ביום 25 בנובמבר 2019 התקבל בבנק מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק עותק הודעה שנשלחה על ידם לבנק מזרחי בדבר הארכת ההסכם שנחתם בינם לבין בנק מזרחי ביום 27 בנובמבר 2017 עד ליום 31 בדצמבר 2019, בהתאם לזכותם מכח התוספת השניה להסכם הנ"ל.

ביום 28 בנובמבר, 2019 התקבל בבנק פסק דין של בית הדין לתחרות, לפיו קיבל בית הדין לתחרות את העררים שהגישו בעלי השליטה בבנק, הבנק ובנק מזרחי על החלטת המ"מ הממונה על התחרות להתנגד למיזוג בין הבנק לבין בנק מזרחי. במסגרת פסק הדין, הורה בית הדין לממונה על התחרות לבחון אם ניתן להפיג את החשש לתחרות בענף היהלומים עקב המיזוג, תוך קביעת תנאים למיזוג בהקשר לענף זה ובכל מקרה לא יאוחר מיום 31 בדצמבר, 2019. ביום 30 בדצמבר, 2019 התקבלה בבנק הודעה מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, לפיה ביום 30 בדצמבר 2019 התקשרו בעלי השליטה בבנק ובנק מזרחי בתוספת מס' 3 להסכם ביניהם, על פיה הוסכם בין הצדדים להאריך את המועד שנקבע לצורך קיום התנאים המוקדמים לפרסום הצעת הרכש בהתאם להסכם ביניהם, ליום 26 בינואר 2020. ביום 8 בינואר 2020 פרסמה הממונה על התחרות את החלטתה באשר לתנאים שיש בהם להפיג את החששות לפגיעה בתחרות עקב מיזוג כאמור, והעיקרי שבהם הינו מכירת פעילות מתן האשראי בתחום היהלומים על כלל היבטיה לצד שלישי בעל כישורים ומשאבים מתאימים שאינו פעיל היום בענף ושזהותו תאושר על ידי הממונה מראש, וזאת לפני השלמת ביצוע המיזוג. ביום 27 בינואר 2020 התקבלה בבנק הודעה מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, הודעה לפיה ביום 27 בינואר 2020 התקשרו בעלי השליטה בבנק ובנק מזרחי בתוספת מס' 4 להסכם ביניהם, על פיה, בין היתר, הוסכם בין הצדדים להאריך את המועד שנקבע לצורך קיום התנאים המוקדמים לפרסום הצעת הרכש בהתאם להסכם ביניהם, ליום 31 במאי 2020 וכי בנק מזרחי יגיש לבית הדין לתחרות ערר מטעמו על החלטת הממונה על התחרות מיום 8 בינואר 2020 ובעלי השליטה יצטרפו לערר. בהמשך להחלטת דירקטוריון הבנק להצטרף לערר הנ"ל, הבנק הצטרף גם לערר הנוסף על החלטת הממונה, וזאת מהנימוקים לפיהם הצטרף לערר הקודם ומבלי לנקוט עמדה כלשהי ביחס לתנאי ההתקשרות בין בעלי השליטה בבנק לבין בנק מזרחי.

ביום 26 במאי, 2020, התקבלה בבנק מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק הודעה, לפיה בהמשך להודעותיהם הקודמות בדבר התקשרותם עם בנק מזרחי ובהמשך להודעתם, כי המועד האחרון שנקבע לצורך קיום התנאים המוקדמים לפרסום הצעת רכש על ידי בנק מזרחי הינו 31 במאי, 2020, מצויים בעלי השליטה בבנק ובנק מזרחי במו"מ מתקדם לקראת הארכת ההסכם ביניהם, וכי הם מאמינים כי הארכת ההסכם תחתם בימים הקרובים. לפירוט ראה דיווח מידי מיום 26 במאי 2020 (אסמכתא: 2020-01-052860) המובא על דרך ההפניה. לפרטים נוספים ראה דיווח מידי מיום 30 ביולי, 2017 (אסמכתא מס': 2017-01-078216), דיווח מידי מיום 31 ביולי 2017 (אסמכתא מס': 2017-01-078495), ודיווח מידי מיום 28 בנובמבר, 2017 (אסמכתא מס': 2017-01-105238). דיווח מידי מיום 30 במאי, 2018 (אסמכתא מס': 2018-01-053494), דיווח מידי מיום 25 ביוני, 2018 (אסמכתא מס': 2018-01-055647), דיווח מידי מיום 5 באוגוסט, 2018 (אסמכתא מס': 2018-01-073461) ודיווח מידי מיום 6 באוגוסט, 2018 (אסמכתא מס': 2018-01-073914) ודיווח מידי מיום 9 ביולי, 2019 (אסמכתא מס': 2019-01-058989), דיווח מידי מיום 25 בנובמבר 2019 (אסמכתא מס': 2019-01-101826), דיווח מידי מיום 28 בנובמבר, 2019 (אסמכתא מס': 2019-01-103896), דיווח מידי מיום 30 בדצמבר, 2019 (אסמכתא מס': 2019-01-115971), דיווח מידי מיום 8 בינואר, 2020 (אסמכתא מס': 2020-01-003852), דיווח מידי מיום 27 בינואר, 2020 (אסמכתא מס': 2020-01-010485) ודיווח מידי מיום 26 במאי, 2020 (אסמכתא: 2020-01-052860) המובאים על דרך ההפניה וכן ראה באור 16 בתמצית הדוחות הכספיים. לעניין הארכת התקופה למכירת אמצעי השליטה של ה"ה שלמה וחיה אליהו בבנק ראה דיווח מידי מיום 30 באוקטובר 2019 (אסמכתא מס': 2019-01-092055) ופרק "השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו" בדוח "ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם" בדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2019.

6. על רקע ההתקשרות בין בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה של הבנק ומידע שפורסם על ידי בנק מזרחי בעניין כוונתו לבצע מיזוג של בנק אגוד לתוך בנק מזרחי לאחר השלמת העסקה, ונוכח חוסר הודאות בו פועל הבנק בעקבות כך, פחתה רמת הוודאות הנוגעת להתממשות התוכנית האסטרטגית של הבנק, ובהתאמה, עלה הסיכון האסטרטגי. לאור חוסר הוודאות והפגיעה ביכולת התכנון לטווח ארוך, יעדי תכנית העבודה לשנת 2020 אינם כוללים בשלב זה ועד להתבהרות מצב הדברים, יעדים ופרייקטים ארוכי טווח הנגזרים מהתכנית האסטרטגית.

7. קיים סכסוך עבודה עם ועדי העובדים בבנק על רקע חתימת ההסכם עם בנק מזרחי כמפורט לעיל. לעניין זה ולעניין התפתחויות ביחסי עבודה בבנק ראה גם באור 16. ד. בתמצית הדוחות הכספיים. בנוסף לאור הסכסוכים הפתוחים ונוכח התמשכות חוסר הוודאות בד בבד עם צעדי ההתייעלות הננקטים ושינקטו, קיים סיכון לעיצומי עובדים.

8. בהמשך למתואר בבאור 4.ג.23. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019, ובהתאם לאישור דירקטוריון הבנק מיום 12 במאי 2020, התקשר הבנק עם לאומי בתוספת להסכם המחשוב והתפעול שנחתם בין הצדדים ביום 2 בספטמבר 2001, ואשר הוארך על ידם לתקופת נוספות (להלן בהתאמה "ההסכם" ו- "התוספת"). בהתאם לתוספת זו נקבעו בין הצדדים, בין היתר, ההסכמות הבאות:
תוקפו של ההסכם יוארך עד ליום 31 בדצמבר 2022 ("תום תוקף התוספת") והתוספת זו תחול רטרואקטיבית החל מיום 1 בינואר 2020.

ככל שלא יתקיים מיזוג של הבנק עם בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן "בנק מזרחי") עד ליום 31 בדצמבר 2020, תינתן לבנק האופציה להאריך את תוקפה של התוספת בשנה נוספת עד ליום 31 בדצמבר 2023 (להלן "האופציה הקצרה"). בנוסף, ככל שלא יתקיים מיזוג של הבנק עם בנק מזרחי עד ליום 31 בדצמבר 2021, תינתן לבנק האופציה להאריך את תוקפה של התוספת בעשר שנים עד ליום 31 בדצמבר 2032 (חלף שנת הארכה אחת בהתאם לאופציה הקצרה ובכפוף לכך שמומשה האופציה הקצרה) (להלן "האופציה הארוכה"), הכל בכפוף לקיומם של התנאים למימוש האופציות כפי שנקבעו בין הצדדים במסגרת התוספת.

לבנק לא תהיה זכות להפסיק את ההתקשרות לפני מועד תום תוקף התוספת או לפני מועד תום תקופת הארכה הרלוונטית (במקרה של מימוש האופציה/ אופציות שהוענקו לו), ואולם במקרה בו יממש הבנק את האופציה הארוכה יהיה הבנק רשאי להודיע ללאומי עד ליום 31 בדצמבר 2024 על קיצור תקופת ההסכם, ובמקרה זה יסתיים ההסכם ביום 31 בדצמבר 2028 והבנק ישלם ללאומי פיצוי מוסכם בסכום "התשלום הבסיסי" כמשמעו להלן, עבור שנה נוספת. הבנק יהיה זכאי לקבל מלאומי בהתאם לתוספת את היקף השירותים השוטפים ורמת השירות כפי שניתנו לבנק ביום 31 בדצמבר 2016, טרם תחילת תקופת הפרדות בין הצדדים ("השירותים השוטפים"). לאומי יספק לבנק את השירותים השוטפים בתקופת התוספת על פי עקרון ה follow me, קרי – על פי כלל לפיו פיתוחים שיפתח לאומי עבורו (החלפת מערכות ותשתיות) יפותחו במקביל עבור הבנק, בכפוף להוראות ההסכם, ולצורך כך ינקוט הבנק בכל פעולה שתידרש על מנת להטמיע את המערכות או התשתיות החדשות (להלן "מנגנון ה- follow me").

התמורה שישלם הבנק בעבור השירותים השוטפים (להלן "הסכום הבסיסי") תהיה בסכום של 125 מיליון ש"ח בגין שנת 2020 ובסכום של 135 מיליון ש"ח לשנה בגין השנים 2021-2023 במקרה בו ההסכם יסתיים בתום תוקף התוספת, או בתום תקופת האופציה הקצרה לפי העניין. ככל שהבנק יממש את האופציה הארוכה תעמוד התמורה עד לשנת 2022 על סך של 125 מיליון ש"ח לשנה ולאחר מכן על סך של 120 מיליון ש"ח לשנה. התמורה תוצמד אחת לשנה לפי מנגנון

הצמדה שסוכם בין הצדדים בהסכם. כן הובהר בהסכם כי הסכום הבסיסי אינו כולל עלויות ייחודיות של יישום והתאמות של מנגנון ה- follow me עבור הבנק שיתווספו לסכום הבסיסי ויחולו על הבנק.

תוקף התוספת הותנה בקבלת חוות דעת מעודכנת ביחס לתחולת פטור רשות דיני התחרות למיזמים משותפים, העומדת בכללי ה- self-assessment המאשרת כי אין מניעה להמשך מתן השירותים על ידי לאומי לפי ההסכם או בקבלת אישור רשות התחרות לכך בלוחות הזמנים הקבועים בתוספת. ביום 26 במאי 2020 התקבלה חוות דעת מעודכנת ביחס לתחולת פטור רשות דיני התחרות למיזמים משותפים, העומדת בכללי ה- self-assessment המאשרת כי אין מניעה להמשך מתן השירותים על ידי לאומי לפי התוספת. זאת לאחר שרשות התחרות אישרה לב"כ הבנק כי היא אינה מבקשת כי התוספת תוגש לאישורה, וכי הצדדים רשאים לבצע בדיקה עצמית של התוספת ומידת התאמתה לדיני התחרות. בכך התקיים התנאי המתלה לתוקף ההסכם כפי שנקבע בין הצדדים.

בד בבד החליט דירקטוריון הבנק ביום 12 במאי 2020 שלא להמשיך בפרויקט החלפת מערכות המחשוב של הבנק. התקשרות הבנק עם לאומי בתוספת להסכם המחשוב והתפעול הנ"ל צפויה להגדיל את הוצאות המחשוב של הבנק (שהיוו כ- 200 מיליון ש"ח בשנת 2019) בשיעור של כ- 20%. האמור לעיל הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח – 1968 בהיותו מבוסס על אומדנים והערכות ראשוניים ביחס לעלויות יישום התוספת להסכם המחשוב עם לאומי.

לפרוט נוסף ראה פרק "הסיכונים המובילים והמתפתחים" בדוח המפורט על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת <http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>

9. החל מיום 1 בינואר 2020 הבנק מיישם את ASU 2016-02 בנושא חכירות (ASC 842). לפרוט ראה באור 1.ג.1. בתמצית הדוחות הכספיים.

10. אומדני ההנהלה וההנחות העיקריות מתוארים בבאור 1 לתמצית הדוחות הכספיים ובפרק "מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים".

11. לפרוט בדבר שינויים והתפתחויות בתקופת הדוח ראה להלן פרק "התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר" ופרק "המבנה וההתפתחויות של נכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון".

12. לפרוט בדבר עדכוני חקיקה ויוזמות חקיקה הקשורים לענף הבנקאות ראה פרק "עדכוני חקיקה" בדוח "ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם".

גילוי בדבר הפניות תשומת לב רואי החשבון המבקרים

לעיתים, מוצא רואה החשבון המבקר לנכון לכלול שינוי מהנוסח האחיד על ידי הוספת פסקת הפניית תשומת לב שנועדה להדגיש עניין מסוים המשפיע באופן משמעותי על תמצית הדוחות הכספיים וכלול בביאור לתמצית דוחות הכספיים.

רואי החשבון המבקרים הפנו את תשומת הלב לאמור בבאור 16.ב. בתמצית הדוחות הכספיים בדבר הודעת בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בקשר עם התקשרותם עם בנק מזרחי בעניין מכירת החזקותיהם בבנק והכוונה למיזוג הבנק לתוך בנק מזרחי, בדבר הודעה מ"מ הממונה על התחרות מיום 30 במאי 2018 על התנגדותו למיזוג בין הבנק לבין בנק מזרחי וכן בדבר הגשת ערר על החלטה זו, קבלת הערר על ידי בית הדין לתחרות וקביעת תנאים להשלמת המיזוג בידי הממונה ולאמור בבאור 10.(7).ב. בתמצית הדוחות הכספיים בדבר התחייבויות תלויות.

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברוח כולל אחר

תוצאות הרבעון הראשון של שנת 2020 הסתכמו בהפסד בסך 54 מיליון ש"ח, לעומת רווח נקי בסך 30 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

תוצאות הרבעון הראשון של שנת 2020 בהשוואה לתקופה מקבילה אשתקד, הושפעו מאירוע נגיף הקורונה, בשני הסעיפים הבאים:

- קיטון בהכנסות מימון שאינן מריבית, בעיקר מפעילות במכשירים נגזרים ומירידה בשווי של מניות שטרם מומשו ('יצוין כי החל מיום 1 בינואר 2019 שינויים בשווי הוגן של השקעות במניות שטרם מומשו מוכרים בדוח רווח והפסד במקום ברווח הכולל האחר).
- גידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי, בעיקר בהוצאות בגין הפרשה קבוצתית.

תשואת ההפסד להון (לפי בסיס הון ממוצע) לרבעון הראשון של שנת 2020 הסתכמה ב- 8.0%, תשואת הרווח הנקי להון (לפי בסיס הון ממוצע) הסתכמה ב- 4.8% בתקופה המקבילה אשתקד.

הפסד לפני מיסים לרבעון הראשון של שנת 2020 הסתכמו ב- 81 מיליון ש"ח, לעומת רווח לפני מיסים בסך 45 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. תשואת הפסד לפני מיסים על ההון הסתכמה ב- 11.8%, לעומת תשואת רווח לפני מיסים על ההון אשר הסתכמה ב- 7.3% בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן השינוי ברווח (הפסד) הנקי ברבעון הראשון של 2020, לעומת התקופה המקבילה אשתקד:

		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		
		2019	2020	
באחוזים	שינוי במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח		
1	2	178	180	הכנסות ריבית, נטו
400	36	9	45	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(105)	(91)	87	(4)	הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית
0.5	1	211	212	הוצאות תפעוליות ואחרות
(280)	(126)	45	(81)	רווח (הפסד) לפני מיסים
(280)	(42)	15	(27)	מיסים על הכנסה
		33.3%	33.3%	שיעור הפרשה למס
(280)	(84)	30	(54)	רווח (הפסד) נקי
		0.41	(0.73)	רווח (הפסד) למניה בש"ח המיוחס לבעלי מניות הבנק
		4.8%	(8.0%)	תשואת הרווח (ההפסד) הנקי על ההון

הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית

הכנסות ריבית נטו הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2020 ב- 180 מיליון ש"ח, לעומת 178 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן ניתוח תמציתי של התפתחות שיעורי הכנסה והוצאה ופערי ריבית:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס					
2019			2020		
שיעור הכנסה (הוצאה) %	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת במיליוני ש"ח	שיעור הכנסה (הוצאה) %	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרת ממוצעת במיליוני ש"ח
2.37	161	27,469	2.32	168	29,198
(0.63)	(26)	16,590	(0.64)	(27)	16,794
1.74	135		1.68	141	
מטבע ישראלי לא צמוד**					
סך נכסים נושאי ריבית					
סך התחייבויות נושאות ריבית					
פער הריבית					
מטבע ישראלי צמוד מדד					
סך נכסים נושאי ריבית					
סך התחייבויות נושאות ריבית					
פער הריבית					
מטבע חוץ**,*					
סך נכסים נושאי ריבית					
סך התחייבויות נושאות ריבית					
פער הריבית					
סך פעילות בישראל					
סך נכסים נושאי ריבית					
סך התחייבויות נושאות ריבית					
פער הריבית					

* לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע זר.

** יתרות העו"ש שאינן נושאות ריבית לא נכללות בטבלה זו.

במגזר הלא צמוד - פער הריבית הינו 1.68%, לעומת 1.74% בתקופה המקבילה אשתקד.
 במגזר הצמוד מדד - פער הריבית הינו 1.62%, לעומת 1.41% בתקופה המקבילה אשתקד. השינויים נובעים בעיקרם מירידת המדד.
 במטבע חוץ - פער הריבית הינו 1.41%, לעומת 2.20% בתקופה המקבילה אשתקד. השינויים נובעים בעיקרם מירידת הריביות על מטבעות בעולם.
 סך הכל - פער הריבית הכולל הינו 1.66%, לעומת 1.68% בתקופה המקבילה אשתקד.

הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי²

שינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו		
	ביום 31 במרס		
	2019	2020	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח		
8	15	23	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(4)	(13)	(17)	גביית חובות שהופרשו בעבר
32	7	39	הוצאות (הכנסות) בגין הפרשה קבוצתית ¹
36	9	45	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
	0.03%	0.09%	שיעור ההוצאה (הכנסה) הפרטנית נטו בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור נטו
	0.11%	0.63%	שיעור ההוצאה (הכנסה) הקבוצתית בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור נטו
	0.14%	0.72%	שיעור ההוצאה (הכנסה) הכולל בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור נטו

1. ההפרשה הקבוצתית מושפעת משינויים ביתרת תיק האשראי, משינויים בתמהיל התיק, משינויי סיווג חובות בעייתיים ומעדכון מקדמי הפרשה קבוצתית.
2. למידע נוסף ראה פרק "סקירת הסיכונים- סיכויי אשראי" בדוח דירקטוריון והנהלה וכן באור 6 בתמצית הדוחות הכספיים.

השפעת אירוע הקורונה על ההפרשה הקבוצתית

נוכח התפשטות וירוס הקורונה למדינות רבות בעולם, כולל ישראל, והכרזת מגיפת וירוס הקורונה כמגיפה עולמית, ננקטו וצפויים להמשיך ולהינקט על ידי ממשלות בעולם ועל ידי ממשלת ישראל צעדי התגוננות שונים, הכוללים, בין היתר, השבתה של חלקים נרחבים מהמשק, הגבלות על הפעלת עסקים וכן התקבלו החלטות בעניין הפחתת ריבית על ידי בנקים מרכזיים ברחבי העולם. בנוסף, מחירי המניות והנכסים הפיננסיים בבורסות בעולם ובישראל ירדו באופן חד.

השפעות נגיף הקורונה ניכרת במרבית ענפי המשק. ממשלת ישראל הודיעה על הגבלות נרחבות בחיי היום יום, סגירת כל מוסדות החינוך, סגירה של מקומות בילוי ומסחר, הגבלת נסיעה בתחבורה ציבורית והתקהלות. מקומות עבודה רבים כבר הודיעו על עצירת הפעילות ועובדים רבים במשק הוצאו לחופשה ללא תשלום.

הפיקוח על הבנקים הנחה את המערכת הבנקאית להפעיל שיקול דעת משמעותי בהערכת הפסדי האשראי הצפויים בתיק האשראי שלו. זאת על מנת לוודא שההפרשות להפסדי אשראי יהיו מספיקות כדי לכסות באופן שמרני וזהיר את האומדן העדכני של הפסדי האשראי הצפויים מתיק האשראי של התאגיד הבנקאי, כולל ההשפעה של אירוע נגיף הקורונה.

הבנק עדין במודל ההפרשה הקבוצתית את הפרמטרים המאקרו כלכליים המשפיעים על חישוב ההפרשה הקבוצתית (בעיקר העלייה בשיעור האבטלה הצפוי ותחזית הצמיחה במשק), המביאים בחשבון את חוסר הודאות הקיימת, בהתבסס על חוות דעתו של הכלכלן של הבנק, שהסתמך בין היתר על תחזיות חטיבת המחקר של בנק ישראל וגופי מחקר אחרים במשק וכן, סיווג כחובות בעייתיים מספר לוויים, שמצבם הרוע עקב משבר הקורונה. צעדים אלה הביאו לגידול בהפרשה הקבוצתית כאמור.

הכנסות ריבית נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2020 בסך 135 מיליון ש"ח, לעומת 169 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של כ- 20.1%.

הקיטון בהכנסות ריבית נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי נבע מגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי, בעיקר בהוצאות בגין הפרשה קבוצתית.

ההכנסות (הוצאות) שאינן מריבית הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2020 בהוצאה בסך 4 מיליון ש"ח, לעומת הכנסה בסך 87 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ- 104.6%.

הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית

		שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס	
שינוי		2019	2020
באחוזים	במיליוני ש"ח		
(489)	(88)	18	(70)
(236)	(52)	22	(30)
900	(36)	(4)	(40)
(489)	(88)	18	(70)
(4)	(3)	69	66
-	-	-	-
(105)	(91)	87	(4)

הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
מזה:

רווחי (הפסדי) מימוש והתאמת לשווי הוגן של אגרות חוב ומניות שמומשו ושטרם מומשו לרבות דיבידנדים שהתקבלו פעילות בנגזרים* והפרשי שער סך הכל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית הכנסות מעמלות הכנסות אחרות

סך כל ההכנסות (הוצאות) שאינן מריבית

* בעיקר בשל שערך של עסקאות נגזרי ריבית.

השפעת אירוע הקורונה על הכנסות שאינן מריבית

השפעות התפשטות וירוס הקורונה על מחירי המניות והנכסים הפיננסיים בבורסות בעולם ובישראל אשר ירדו באופן חד, החלטות הורדות ריבית על ידי בנקים מרכזיים ברחבי העולם, שינוי בעקומי הריבית גרמו לקיטון בהכנסות שאינן מריבית לעומת תקופה מקבילה אשתקד, כמפורט להלן:

- הקיטון בסעיף פעילות בנגזרים והפרשי שער נבע בשל שערך של עסקאות נגזרי ריבית שהושפעו מירידה בעקומי הריבית.
- הקיטון בסעיף רווחי (הפסדי) מימוש והתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב ומניות שטרם מומשו נבע בעיקר מירידה בשווי של מניות שטרם מומשו (יצוין כי החל מיום 1 בינואר 2019 שינויים בשווי הוגן של השקעות במניות שטרם מומשו מוכרים בדוח רווח והפסד במקום ברווח הכולל האחר) וכן מעליה בסעיף הפרשות לירידת ערך בגין אג"ח זמינות למכירה.

לפרוט נוסף ראה באור 3 בתמצית הדוחות הכספיים.

להלן התפלגות העמלות:

		שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס	
שינוי		2019	2020
באחוזים	במיליוני ש"ח		
-	-	13	13
(17)	(1)	6	5
25	3	12	15
(33)	(2)	6	4
-	-	2	2
(14)	(1)	7	6
30	3	10	13
(33)	(1)	3	2
(44)	(4)	9	5
-	-	1	1
(4)	(3)	69	66

ניהול חשבון

כרטיסי אשראי

פעולות בניירות ערך

עמלות הפצת מוצרים פיננסיים

ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים

טיפול באשראי

הפרשי המרה

פעילות סחר חוץ

עמלות מעסקי מימון¹

עמלות אחרות

סך כל העמלות

1. מזה : עמלות בגין ערבויות 5 מיליון ש"ח (בשלושה חודשים שהסתיימו ב-31.03.19 - 8 מיליון ש"ח).

הוצאות התפעוליות ואחרות

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2020 בסך 212 מיליון ש"ח, לעומת 211 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

		שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס	
שינוי		2019	2020
באחוזים	במיליוני ש"ח		
(5)	(6)	118	112
(3)	(1)	31	30
13	8	62	70
0.5	1	211	212

משכורות והוצאות נלוות
פחת ואחזקת בניינים וציוד
הוצאות אחרות
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות

להלן התפלגות הוצאות אחרות:

		שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס	
שינוי		2019	2020
באחוזים	במיליוני ש"ח		
(67)	(4)	6	2
29	8	28	36
(30)	(3)	10	7
25	1	4	5
-	-	1	1
(33)	(1)	3	2
100	1	1	2
33	1	3	4
-	-	1	1
100	5	5	10
13	8	62	70

הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים), הטבה מוגדרת (ללא עלות שרות) מחשב*
שירותים מקצועיים
שווק ופרסום
משרדיות
תקשורת
ביטוח
עמלות
שכר חברי דירקטוריון
אחרות
סך כל ההוצאות האחרות

* עיקר הגידול נובע מתוספת תשלום בגין התקשרות עם בנק לאומי בתוספת להסכם המחשוב והתפעול.

יחס היעילות- שיעור ההוצאות התפעוליות והאחרות מתוך סך ההכנסות (הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית) עמד ברבעון הראשון של שנת 2020 על 120%, לעומת 79% בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ביחס היעילות נובע מהקיטון בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית כמוסבר לעיל.

הפרשה למיסים ברבעון הראשון של שנת 2020 נרשמה הכנסה ממיסים בשיעור של 33.3% וזאת בהשוואה להוצאות מס בשיעור של 33.3% שנרשמו בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור המס הסטטוטורי עמד על 34.19%, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

התפתחויות ברווח כולל

ההפסד הכולל הסתכם ברבעון הראשון של שנת 2020 בסך 230 מיליון ש"ח, לעומת רווח כולל בסך 98 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון ברבעון הראשון של השנה נבע בעיקר מהשפעות התפרצות נגיף הקורונה שגרמו לירידות שערים בשווקים הפיננסיים שהביאו לקיטון בשווי ההוגן נטו באיגרות חוב הזמינות למכירה שקוזז בחלקו על ידי התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים.

יצוין שלאחר תאריך המאזן המסחר בבורסות בעולם ובישראל התאפיין בעליות שערים חדות במדדי המניות המובילים, אשר קיזזו בחלקן את הירידות כאמור לעיל. בסמוך לפני מועד אישור הדוחות הכספיים מגמה חיובית זו תרמה לקיטון, בסך כ- 150 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס) של ההפסדים שנזקפו לקרן הון עד ליום 31 במרס 2020 בגין התאמות הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן.

שינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס	
	2019	2020
		במיליוני ש"ח
	30	(54)
	66	(272)
	2	96
	68	(176)
	98	(230)

רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

התאמות בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן נטו¹

התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים²
רווח (הפסד) כולל אחר, לאחר מסים

הרווח (ההפסד) הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס	
	2019	2020
		במיליוני ש"ח
	(4)	141
	66	(272)
	62	(131)

¹ התאמות בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן נטו
לאחר מס

יתרה לתחילת התקופה
שינוי נטו במהלך התקופה
יתרת סגירה לתקופה

² התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים לאחר מס

יתרה לתחילת התקופה
שינוי נטו במהלך התקופה
יתרת סגירה לתקופה

לפירוט נוסף ראה פרק "המבנה והתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון".

המבנה והתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

נכסים והתחייבויות

מאזן הבנק הסתכם ביום 31 במרס 2020 ב- 44,259 מיליון ש"ח, לעומת 42,467 מיליון ש"ח בסוף שנת 2019, עליה בשיעור של 4.2%.

התפתחות בסעיפי מאזן עיקריים:

	ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 במרס 2020	
שיעור השינוי באחוזים			במיליוני ש"ח
4	42,467	44,259	סך כל המאזן
14	6,907	7,875	מזומנים ופקדונות בבנקים
10	8,404	9,235	ניירות ערך
(3)	25,873	25,008	אשראי לציבור, נטו ¹
8	31,668	34,105	פקדונות הציבור
(5)	4,818	4,587	כתבי התחייבויות נדחים ואגרות חוב
(9)	2,638	2,408	סך ההון
15	246	283	

1. יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין סעיפי מאזן

התפתחות בסעיפים החוץ מאזניים עיקריים:²

	ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 במרס 2020	
שיעור השינוי באחוזים			במיליוני ש"ח
(0.2)	1,392	1,389	ערבויות לרוכשי דירות
(2)	951	936	ערבויות והתחייבויות אחרות
6	1,184	1,251	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
6	1,305	1,388	מסגרת חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
(18)	5,191	4,237	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן
16	1,129	1,311	התחייבויות להוצאת ערבויות
5	41	43	

2. יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין סעיפים החוץ מאזניים

האשראי לציבור, נטו (לאחר ניכוי הפרשה להפסדי אשראי) הסתכם ביום 31 במרס 2020 ב- 25,008 מיליון ש"ח, לעומת 25,873 מיליון ש"ח בסוף שנת 2019, ירידה בשיעור של 3.3%. היתרה הממוצעת של האשראי לציבור נטו ברבעון הראשון של שנת 2020 עמדה על 26,389 מיליון ש"ח לעומת 25,052 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 5.3%.

למידע נוסף בנושא סיכון אשראי ראה להלן פרק "סקירת הסיכונים".

ניירות ערך הסתכמו ביום 31 במרס 2020 ב- 9,235 מיליון ש"ח, לעומת 8,404 מיליון ש"ח בסוף שנת 2019, עליה בשיעור של 9.9%. להלן פירוט תיק ניירות הערך של הבנק:

סך הכל		תיק למסחר		אגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר		
ערך	% מסך	ערך	% מסך	ערך	% מסך	
במאזן	ניירות ערך	במאזן	ניירות ערך	במאזן	ניירות ערך	
ליום 31 במרס 2020						
7,134	77.2%	1,719	18.6%	5,415	58.6%	אגרות חוב ממשלתיות
819	8.9%	13	0.2%	806	8.7%	אגרות חוב של מוסדות פיננסיים
1,058	11.5%	54	0.6%	1,004	10.9%	אגרות חוב קונצרניות
224	2.4%	13	0.1%	211	2.3%	מניות
9,235	100.0%	1,799	19.5%	7,436	80.5%	סך הכל ניירות ערך
ליום 31 בדצמבר 2019						
6,346	75.5%	1,211	14.4%	5,135	61.1%	אגרות חוב ממשלתיות
642	7.7%	6	0.1%	636	7.6%	אגרות חוב של מוסדות פיננסיים
1,146	13.6%	50	0.6%	1,096	13.0%	אגרות חוב קונצרניות
270	3.2%	18	0.2%	252	3.0%	מניות
8,404	100%	1,285	15.3%	7,119	84.7%	סך הכל ניירות ערך

נכון ליום 31 במרס 2020 כ- 81% מהתיק מסווג כאגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר, תיק זה מוצג במאזן לפי שווי הוגן, כאשר הפער בין השווי ההוגן לעלות המופחתת נזקף לקרן הון, למעט מניות שהחל מיום 1 לינואר 2019 בעקבות יישום הוראות חדשות בדבר סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים, הפער בין השווי ההוגן לעלות המופחתת נזקף לדוח רווח והפסד ולמעט ירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני אשר אינן נזקפות לקרן הון אלא לדוח רווח והפסד. ברבעון הראשון של שנת 2020 נזקפו לרווח והפסד ירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני בגין אגרות חוב בסך 19 מיליון ש"ח. בתקופה המקבילה אשתקד נזקפו לרווח והפסד ירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני בגין אגרות חוב בסך 4 מיליון ש"ח. קרן ההון נטו ליום 31 במרס 2020 הינה שלילית ועומדת על כ- 197 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס), ומורכבת מקרן הון חיובית בסך 90 מיליון ש"ח, בקיזוז קרן הון שלילית בסך 287 מיליון ש"ח. קרן ההון נטו ליום 31 בדצמבר 2019 הייתה חיובית ועמדה על כ- 214 מיליון ש"ח (לפני השפעת מס), והיא כללה קרן הון חיובית בסך 227 מיליון ש"ח, בקיזוז קרן הון שלילית בסך 13 מיליון ש"ח. יצוין שלאחר תאריך המאזן המסחר בבורסות בעולם ובישראל התאפיין בעלויות שערים חדות במדדי המניות המובילים, אשר קיזזו בחלקן את הירידות כאמור לעיל. בסמוך לפני מועד אישור הדוחות הכספיים מגמה חיובית זו תרמה לקיטון, בסך כ- 150 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס) של ההפסדים שנזקפו לקרן הון עד ליום 31 במרס 2020 בגין התאמות הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן.

נכסים בגין מכשירים נגזרים הסתכמו ביום 31 במרס 2020 ב- 1,188 מיליון ש"ח, לעומת 526 מיליון ש"ח בסוף שנת 2019. התנודתיות בנכסים בגין מכשירים נגזרים נובעת בעיקר מנגזרי ריבית ומט"ח.

הנכסים האחרים הסתכמו ביום 31 במרס 2020 ב- 730 מיליון ש"ח, לעומת 527 מיליון ש"ח בסוף שנת 2019.

פיקדונות הציבור הסתכמו ביום 31 במרס 2020 ב- 34,105 מיליון ש"ח לעומת 31,668 מיליון ש"ח לסוף שנת 2019, גידול בשיעור של 7.7%. היתרה הממוצעת של פיקדונות הציבור ברבעון הראשון של שנת 2020 עמדה על 32,546 מיליון ש"ח לעומת 31,138 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של -4.52%.

כתבי התחייבויות נדחים ואגרות חוב הסתכמו ביום 31 במרס 2020 ב- 4,587 מיליון ש"ח, לעומת 4,818 מיליון ש"ח בסוף שנת 2019. ביום 29 במרס, 2020 רכשה אגוד הנפקות בבורסה, במסגרת תכנית רכישה עצמית 23,466,829 ע.ג. אגרות חוב (סדרה יג') של אגוד הנפקות וניירות הערך שנרכשו כאמור הוצאו מהמחזור. סך התמורה הכולל ששילמה אגוד הנפקות בעד הרכישה עמד על 21,777,217 ש"ח. בשל כך, נכלל רווח בסך של כ- 2 מיליון ש"ח מהרכישה הנ"ל.

התחייבויות בגין מכשירים נגזרים הסתכמו ביום 31 במרס 2020 ב- 1,354 מיליון ש"ח, לעומת 650 מיליון ש"ח בסוף שנת 2019. התנודתיות בהתחייבויות בגין מכשירים נגזרים נובעת בעיקר מנגזרי ריבית ומט"ח.

ההתחייבויות האחרות הסתכמו ביום 31 במרס 2020 ב- 1,643 מיליון ש"ח, לעומת 2,371 מיליון ש"ח בסוף שנת 2019.

הון והלימות הון

הון הבנק הסתכם ביום 31 במרס 2020 ב- 2,408 מיליון ש"ח, לעומת 2,638 מיליון ש"ח בסוף שנת 2019. הקיטון בהון לעומת סוף שנת 2019 נובע מהפסדי הבנק ברבעון הראשון של שנת 2020 בסך 54 מיליון ש"ח, מקיטון בקרן ההונית בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו בסך 272 מיליון ש"ח שקוזזו בחלקו על ידי התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים בסך 96 מיליון ש"ח. תוצאות אלו נבעו בעיקר מהשפעות התפרצות נגיף הקורונה שגרמו לירידות שערים בשווקים הפיננסיים וכן מהפחתת הריביות על ידי בנקים מרכזיים בעולם.

יצוין שלאחר תאריך המאזן המסחר בבורסות בעולם ובישראל התאפיין בעלויות שערים חדות במדדי המניות המובילים, אשר קיזזו בחלקן את הירידות כאמור לעיל. בסמוך לפני מועד אישור הדוחות הכספיים מגמה חיובית זו תרמה לקיטון, בסך כ- 150 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס) של ההפסדים שנזקפו לקרן הון עד ליום 31 במרס 2020 בגין התאמות הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן.

ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 במרס 2019	ליום 31 במרס 2020	
			במיליוני ש"ח
2,703	2,718	2,430	הון רובד 1 ¹
810	930	811	הון רובד 2 ²
3,513	3,648	3,241	סך הכל הון
22,629	22,095	22,051	נכסי סיכון אשראי
544	408	582	נכסי סיכון שוק
2,014	2,015	1,788	נכסי סיכון תפעולי
25,187	24,518	24,421	סך הכל נכסי סיכון
10.73%	11.09%	9.95%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
9.39%	9.38%	8.41%	יחס הון רובד 1 המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים
13.95%	14.88%	13.27%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
12.89%	12.88%	11.91%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

1. ההבדלים בין הון רובד 1 להון הבנק כפי שמופיע במאזן הבנק נובעים מניכויים והתאמות פיקוחיות ומהוראות המעבר לבאזל 3 והשפעת התאמות בגין תוכנית פרישה מרצון. לפירוט ראה דוח על הסיכונים ליום 31 במרס 2020.
2. הון רובד 2 מורכב ממכשירי הון שהונפקו והוכרו לצורך בסיס ההון ומיתרת ההפרשה הקבוצתית.

הלימות ההון של תאגיד בנקאי הינה מרכיב מרכזי בהערכת יציבותו של התאגיד. הלימות ההון נבחנת באמצעות היחס שבין בסיס ההון לבין הסכום המשוקלל של רכיבי הסיכון בעסקי הבנק, כהגדרתם בהוראות באזל. הוראות באזל 3 יושמו במסגרת תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 כפי שעודכנו מעת לעת (להלן: "הוראת באזל 3"). הוראת באזל 3 שמה דגש על ניהול הסיכונים תוך קישור בין פרופיל הסיכונים של הבנק ואיכות ניהולם לבין הקצאת ההון הנדרשת. מטרת ההוראות היא להביא לחיזוק עמידותה של המערכת הבנקאית בעתות משבר. הוראה זו מציבה סטנדרטים מחמירים יותר להשגת הלימות ההון וכן דרישות חדשות בתחום הנזילות, בתחומי הרכב החשיפות וההון הנדרש בגינם, הרחבת השיטות לניהול הסיכונים ועוד.

מכשירים הנכללים בבסיס ההון – להלן הרכב מכשירי ההון המרכיבים את בסיס ההון של הבנק:

- מכשירי הון הכשירים להיכלל בבסיס ההון על פי הוראות המעבר – התקרה הקובעת להכללת כתבי התחייבות נדחים בבסיס ההון הינה 1,508 מיליון ש"ח (סך כתבי ההתחייבות הנדחים שהוכרו להון ביום 31 בדצמבר 2013 על פי הוראות באזל 2). התקרה בשנת 2020 (בשיעור של 20%) עומדת על סך של 302 מיליון ש"ח. יתרת מכשירי ההון שהוכרו נכון ליום 31 במרס 2020 עומדת על 22 מיליון ש"ח.

• מכשירי הון הכשירים להיכלל בבסיס ההון על פי הוראות באזל 3 – בחודש ספטמבר 2016 הונפקו על ידי הבנק כתבי התחייבויות נדחים בסכום של 222 מיליון ש"ח ובחודש ספטמבר 2017 הונפקו על ידי הבנק כתבי התחייבות נדחים נוספים בסך 290 מיליון ש"ח. יתרת מכשירי הון אלו נכון ליום 31 במרס 2020 עומדת על 518 מיליון ש"ח. מכשירים אלו נכללו בהון רוברד 2 של הבנק בסכום של 540 מיליון ש"ח (בנוסף להפרשות קבוצתיות בסך 271 מיליון ש"ח). גילויים נוספים בדבר המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחיים שהונפקו – ראה דוח על הסיכונים מפורט באתר האינטרנט של הבנק <https://www.unionbank.co.il/1381-he/unionbank.aspx>.

יעדי הלימות ההון

ביום 29 בנובמבר 2018, אישר דירקטוריון הבנק עקרונות לתכנית פעולה להתייעלות שמטרותיה, הינן בין היתר, להגדיל את יחסי ההון של הבנק, כך שבמהלך שנת 2019 יעמוד יחס הלימות ההון רוברד 1 של הבנק על 10.3%, תוך שמירת יציבות הרווחיות והתשואה.

ביום 29 במרס 2020, הודיעה המפקחת על הבנקים על הפחתה בדרישות ההון הרגולטוריות המזעריות החלות על הבנקים בעקבות משבר הקורונה וביום 31 במרס 2020 פרסמה המפקחת על הבנקים הוראת שעה בעניין "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה" (להלן "הוראת השעה"), במסגרתם בין היתר, הודיעה המפקחת, כי על מנת להבטיח יכולתם של הבנקים להמשיך ולהציע אשראי, יופחתו יעדי ההון המזעריים הנדרשים מהבנקים, ובאשר לבנקים קטנים ובינוניים (בנק שנכסיו במערכת אינם שווים או עולים על 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית) - יחס הון רוברד 1 הנדרש ממנו לא יפחת מ- 8% במקום 9% יחס ההון הכולל לא יפחת מ- 11.5% במקום 12.5% עובר לשינוי. תוקף הוראת השעה הינו עד ליום 30 בספטמבר 2020 ורשאית המפקחת, באישור הנגיד, להאריך את תוקף הוראת השעה בשעה חודשים נוספים. לאחר מכן, ידרשו הבנקים להציג מתווה מדורג לצבירה מחודשת של ההון שנשחק על פני שנתיים. בהתאם להוראת השעה, החליט דירקטוריון הבנק ביום 30 באפריל 2020 לעדכן את יעדי הלימות ההון של הבנק כך שיחס הלימות ההון רוברד 1 לא יפחת מ- 9.3% (במקום 10.3% קודם לכן). לפרטים נוספים לגבי יעדי הלימות ההון של הבנק לשנת 2019 ראה פרק "הון והלימות ההון" בדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2019 (אסמכתא מס' 01-021678-2020), שפורסם ביום 5 במרס 2020, המובא על דרך ההפניה.

לאור התפרצות נגיף הקורונה וכחלק מהתאמות להוראות ניהול בנקאי תקין, פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת שעה הנוגעת לעדכון הוראה 329 אשר מבטלת את דרישות ההון של נקודת אחוז נוספת על הלוואות לדיור שהועמדו בתקופת המשבר וזאת על מנת להבטיח את יכולתם של הבנקים להמשיך להציע אשראי.

יחס המינוף

יחס המינוף הינו יחס פשוט שאינו מבוסס סיכון, שמשלים את המדידה מבוססת הסיכון, במטרה למנוע מינוף יתר. ההוראה קובעת כי אין לרדת מיחס מינוף של 5% על בסיס מאוחד.

להלן דיווח על יחס המינוף על בסיס נתוני מאוחד¹:

ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 במרס 2019	ליום 31 במרס 2020	
			במיליוני ש"ח
2,703	2,718	2,430	הון רוברד 1
45,089	43,004	46,083	סך החשיפות
5.99%	6.32%	5.27%	יחס המינוף
5.00%	5.00%	5.00%	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

1. מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 218 בדבר יחס מינוף.

לפירוט נוסף בדבר נכסי הסיכון ושינויים מהותיים בהון ראה באור 8 לתמצית הדוחות הכספיים ודוח מפורט על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק <https://www.unionbank.co.il/1381-he/unionbank.aspx>.

תיאור עסקי הבנק לפי מגזרי פעילות

מתבצע בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים.

בסעיף זה יובאו נתונים כמותיים עיקריים אודות כל מגזר וההתפתחויות העיקריות שחלו במגזר. פרטים נוספים אודות כל מגזר יובאו בפרק "ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם".

פעילות הבנק מתמקדת במגזרי פעילות כמפורט להלן:

- משקי בית – אנשים פרטיים (כולל הלוואות לדיוור), למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטיות.
- בנקאות פרטית – אנשים פרטיים המנהלים תיק נכסים פיננסיים (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) מעל 3 מיליון ש"ח.
- עסקים זעירים וקטנים – עסקים בעלי מחזורי פעילות עד 50 מיליון ש"ח.
- עסקים בינוניים – עסקים בעלי מחזורי פעילות מעל 50 מיליון ש"ח ומתחת ל- 250 מיליון ש"ח.
- עסקים גדולים – עסקים בעלי מחזורי פעילות מעל 250 מיליון ש"ח.
- גופים מוסדיים – קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח, חברי בורסה, מנהלי כספי לקוחות.
- ניהול פיננסי – כולל את פעילות המסחר (נוטרו), ניהול נכסים, התחייבויות והשקעות ריאליות.
- מגזר אחר – לרבות פעילויות שהופסקו ופעילויות שלא ניתן לשייכן למגזרים האחרים.

לפרטים אודות הכללים העיקריים שישומו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים ראה באור 12 לתמצית הדוחות הכספיים.

להלן תמצית התפתחות הרווח הנקי (הפסד) לפי מגזרי פעילות:

שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		מגזר
2019	2020	
במיליוני ש"ח		
6	(1)	משקי בית (כולל בנקאות פרטית)
18	16	עסקים זעירים וקטנים
7	3	עסקים בינוניים
(5)	(21)	עסקים גדולים
3	4	גופים מוסדיים
1	(55)	ניהול פיננסי
30	(54)	סך הכל

בשלושת החודשים הראשונים של השנה נרשם הפסד בסך 1 מיליון ש"ח, לעומת רווח נקי בסך 6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

סך הכנסות המגזר הסתכמו ב-125 מיליון ש"ח לעומת 123 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ-2%. ההכנסות מריבית נטו הסתכמו ב-90 מיליון ש"ח לעומת 89 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו ב-35 מיליון ש"ח, לעומת 34 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות הסתכמו ב-104 מיליון ש"ח לעומת 107 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאה בגין הפסדי אשראי הסתכמה ב-22 מיליון ש"ח לעומת הוצאה בסך 7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, כאשר מרבית השינוי נובע מגידול בגין הפרשה קבוצתית בשל השפעות של משבר הקורונה.

הלוואות לדיור

בשלושת החודשים של השנה נרשם רווח בסך של 2 מיליון ש"ח, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד. סך ההכנסות מתחום הלוואות לדיור הסתכמו ב-29 מיליון ש"ח לעומת 25 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות מריבית נטו הסתכמו ב-25 מיליון ש"ח לעומת 22 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ-14%, הנובע בעיקרו מעליה בהכנסות מאשראי, כתוצאה מעליה במרווחים בהיקף האשראי הניתן בתחום זה. ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו ב-4 מיליון ש"ח, לעומת 3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות הסתכמו ב-26 מיליון ש"ח לעומת 24 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ-8%, בעיקר מהעמסת הוצאות עקיפות וזאת כתוצאה מעליית תיק המשכנתאות ביחס לסך כל תיק האשראי בבנק. הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בסכום זניח כאשר בתקופה המקבילה אשתקד נרשמה הכנסה בסך 3 מיליון ש"ח. יתרת האשראי המאזני הלוואות לדיור הסתכמה ביום 31 במרס 2020 בכ-10.0 מיליארד ש"ח (לרבות משכנתאות לקבוצות רכישה הנכללות במשקי בית אחר), לעומת יתרה בסך 9.4 מיליארד ש"ח ביום 31 במרס 2019.

להלן מידע על הלוואות חדשות שבוצעו לרכישת דירת מגורים בביטחון משכנתא והיקפי מיחזור הלוואות :

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		הלוואות שמוחזרו סך הכל הלוואות שבוצעו
	2019	2020	
			במיליוני ש"ח
1,791	367	422	כספי הבנק
13	5	3	כספי האוצר
1	1	1	הלוואות עומדות
1,805	373	426	סך הכל הלוואות חדשות
184	34	116	הלוואות שמוחזרו
1,989	407	542	סך הכל הלוואות שבוצעו

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר משקי בית ובנקאות פרטית:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס								
2019				2020				
אנשים פרטיים- משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל - מאוחד								
משקי בית				משקי בית				
הלוואות		הלוואות		הלוואות		הלוואות		
לדיור	אחר	לדיור	אחר	לדיור	אחר	לדיור	אחר	
סך הכל	בנקאות פרטית	סך הכל	בנקאות פרטית	סך הכל	בנקאות פרטית	סך הכל	בנקאות פרטית	
במיליוני ש"ח								
25	60	5	90	22	60	7	89	הכנסות ריבית, נטו
4	27	4	35	3	27	4	34	הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית
29	87	9	125	25	87	11	123	סך הכנסות (הוצאות)
-	22	-	22	(3)	22	-	7	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
26	76	2	104	24	76	3	107	סך הוצאות (הכנסות) תפעוליות ואחרות
3	(11)	7	(1)	4	(11)	8	9	רווח (הפסד) לפני מיסים
1	(4)	3	-	2	(4)	3	3	הפרשה למיסים על הרווח
2	(7)	4	(1)	2	(7)	5	6	רווח נקי (הפסד)
10,139	5,023	35	15,197	9,444	5,023	39	13,710	יתרה ממוצעת של נכסים ¹
10,139	5,023	35	15,197	9,444	5,023	39	13,710	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ¹
990	14,470	3,419	18,879	700	14,470	3,693	17,941	יתרה ממוצעת של התחייבויות ¹
-	13,570	3,396	16,966	-	13,570	3,678	16,634	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ¹
5,384	4,894	129	10,407	4,926	4,894	107	9,197	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{2,1}

1. יתרה ממוצעת תחושב על בסיס יתרות לסוף רבעון, למעט יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ופקדונות הציבור המחושבת על בסיס ממוצע יומי.
2. נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

מגזר עסקים זעירים, קטנים, בינוניים וגדולים

בשלושת החודשים הראשונים של השנה נרשם הפסד בסך 2 מיליון ש"ח לעומת רווח נקי בסך 20 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

סך הכנסות המגזר הסתכמו ב- 107 מיליון ש"ח, לעומת הכנסות של 112 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הכנסות מריבית נטו הסתכמו ב- 74 מיליון ש"ח לעומת סך של 77 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו ב- 33 מיליון ש"ח לעומת 35 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הוצאות המגזר הסתכמו ב- 86 מיליון ש"ח לעומת הוצאה בסך 80 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בשלושת החודשים הראשונים של השנה נרשמה הוצאה בסך 23 מיליון ש"ח בגין הפסדי אשראי נטו וזאת לעומת הוצאה בסך 2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע מגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי, בעיקר עקב גידול בהפרשה קבוצתית בשל השפעות של משבר הקורונה.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר עסקים זעירים, קטנים, בינוניים וגדולים:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס								
2019				2020				
עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל - מאוחד								
סך הכל	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	סך הכל	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	
								במיליוני ש"ח
77	20	17	40	74	20	15	39	הכנסות ריבית, נטו הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית סך הכנסות (הוצאות)
35	8	7	20	33	7	6	20	
112	28	24	60	107	27	21	59	
2	3	(3)	2	23	23	-	-	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי סך הוצאות (הכנסות) תפעוליות ואחרות
80	32	17	31	86	35	17	34	
30	(7)	10	27	(2)	(31)	4	25	רווח (הפסד) לפני מיסים הפרשה למיסים על הרווח רווח נקי (הפסד)
10	(2)	3	9	-	(10)	1	9	
20	(5)	7	18	(2)	(21)	3	16	
11,422	3,934	2,265	5,223	11,474	4,317	2,199	4,958	יתרה ממוצעת של נכסים ¹ מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ¹ יתרה ממוצעת של התחייבויות ¹ מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ¹ יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{2,1}
11,225	3,737	2,265	5,223	11,190	4,033	2,199	4,958	
13,095	5,397	2,794	4,904	14,907	7,069	2,861	4,977	
11,323	4,709	2,390	4,224	12,592	6,103	2,317	4,172	
12,459	4,834	2,843	4,782	12,595	5,255	2,960	4,380	

1. יתרה ממוצעת תחושב על בסיס יתרות לסוף רבעון, למעט יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ופיקדונות הציבור המחושבת על בסיס ממוצע יומי.
2. נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

מגזר מוסדיים

בשלושת החודשים הראשונים של השנה נרשם רווח נקי בסך 4 מיליון ש"ח לעומת רווח נקי של 3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

סך הכנסות המגזר הסתכמו ב- 10 מיליון ש"ח, לעומת 7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הכנסות מריבית נטו הסתכמו ב- 5 מיליון ש"ח, לעומת 4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו ב- 5 מיליון ש"ח, לעומת 3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הוצאות המגזר הסתכמו ב- 4 מיליון ש"ח, לעומת 3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בתקופה הנוכחית, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד, נרשמה הוצאה זניחה בגין הפרשה להפסדי אשראי.

מגזר ניהול פיננסי

בשלושת החודשים הראשונים של השנה נרשם הפסד בסך 55 מיליון ש"ח, לעומת רווח נקי בסך 1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

מגזר זה מרכז את כלל ניהול הנכסים וההתחייבויות בבנק בשקלים ובמט"ח. המגזר כולל את פעילות הבנק עבור עצמו בניירות ערך (בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר) ובמכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות פוזיציות מטבע וריבית. כמו כן, מועמסות על מגזר זה עלויות הנובעות מהצורך בשמירה על רמת נזילות עסקית ורמת פיזור נאותה של מפקידים, הבאות לידי ביטוי, בין היתר, בפער במחירי המעבר בין אשראים ופיקדונות.

הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב- 11 מיליון ש"ח, לעומת 8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הוצאה שאינה מריבית הסתכמה בכ- 77 מיליון ש"ח, לעומת הכנסה בסך 15 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, כאשר הירידה נובעת בעיקר מפעילות במכשירים נגזרים ומירידה בשווי מניות שטרם מומשו וזאת כתוצאה ממשבר הקורונה שגרמה להשפעה רחבה על השוק אשר התבטאה בין היתר בירידות שערים חדות ועליה במרווחי אשראי. היקף תיק ניירות הערך הממוצע לתקופה הסתכם ב- 8.3 מיליארד ש"ח לעומת 5.5 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

סכומים שלא הוקצו והתאמות

המגזר כולל פעילויות אשר לא ניתן לשייכן באופן ספציפי למגזרים.

חברות מוחזקות עיקריות

- חלקו של הבנק ברווח הנקי של חברות מוחזקות ברבעון הראשון של שנת 2020 הסתכם בסך של כ- 2 מיליון ש"ח, לעומת כ- 10 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.
- ביום 18 במרס, 2020 פרסמה אגוד הנפקות בע"מ, חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של הבנק (להלן: "אגוד הנפקות") תשקיף מדף, הנושא את התאריך 19 במרס, 2020, להנפקת סדרות של אגרות חוב שאינן ניתנות להמרה, כתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להמרה וניירות ערך מסחריים. אגוד הנפקות עוסקת בהנפקה של תעודות התחייבות והפקדת תמורתן בבנק.
- ביום 25 במרס, 2020, אישר דירקטוריון אגוד הנפקות, לאחר קבלת אישור דירקטוריון הבנק, תכנית לרכישה עצמית של אגרות חוב מסדרות שונות של אגוד הנפקות הנסחרות בבורסה, שאינן נכללות בהון הבנק (לרבות הון רובד 2) ואינן המירות. משך תכנית הרכישה הינו החל ממועד אישורה כאמור ועד ליום 30 בספטמבר, 2020, ובמסגרתה עשויה לרכוש אגוד הנפקות, בעסקאות בבורסה ומחוץ לבורסה, אגרות חוב שהונפקו על ידה בסכום מצטבר של עד 500,000,000 ש"ח ע.נ.
- ביום 29 במרס, 2020 רכשה אגוד הנפקות בבורסה, במסגרת תכנית הרכישה 23,466,829 ע.נ. אגרות חוב (סדרה יג') של אגוד הנפקות וניירות הערך שנרכשו כאמור הוצאו מהמחזור. סך התמורה הכולל ששילמה אגוד הנפקות בעד הרכישה עמד על 21,777,217 ש"ח. בשל כך, נכלל רווח בסך של כ- 2 מיליון ש"ח מהרכישה הנ"ל.

סקירת הסיכונים

תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

פעילותו העסקית של הבנק כרוכה בסיכונים אשראי, סיכונים שוק, סיכונים נזילות, סיכונים תפעוליים (לרבות סיכונים IT, סייבר ואבטחת מידע, סיכונים משפטיים וסיכונים ציית) וכן סיכונים מוניטין וסיכונים אסטרטגיים. מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק מכוונת לעמידה ביעדים האסטרטגיים והעסקיים שנקבעו, כל אלו, תוך הטמעת תרבות ניהול הסיכונים ובקרתם. מדיניות ניהול הסיכונים מסייעת לבנק לממש את יעדיו אלה, תוך הגדרת סוגי הסיכונים והיקפם, ועמידה בתאבון וסיבולת הסיכון שנקבעו על ידי הדירקטוריון. לצורך זה מופעלים מערכות דיווח ומנגנוני פיקוח ובקרה מתאימים. למידע מפורט של הסיכונים ואופן ניהולם ראה דוח מפורט על הסיכונים לשנת 2019 ודוח מפורט על הסיכונים לרבעון הראשון של שנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק בכתובת <http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>.

ממשל תאגידי

תהליכי ניהול הסיכונים והלימות ההון בבנק מוסדרים ומפוקחים באמצעות הדירקטוריון וועדותיו, מנכ"לית הבנק והנהלה, ועדות ההנהלה, האגפים העסקיים יוצרי הסיכון, אגף בקורת וניהול סיכונים, אגף כספים, האגף לייעוץ משפטי, אגף משאבים והביקורת הפנימית. שינויים שחלו לעומת המתואר בדוח השנתי לשנת 2019 בעניין חברי הנהלה ונושאי משרה, ראה פרק ממשל תאגידי וביקורת בדוח "ממשל תאגידי", ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגידי הבנקאי ואופן ניהולם". לעניין ותרבות ניהול הסיכונים המיושמת בבנק, לאור התפשטות נגיף קורונה הבנק נקט בשורה של תהליכים ואמצעים כגון: צמצום כוח אדם, מעבר לעבודה מרחוק והתמקדות במתן פתרונות דיגיטליים התומכים בהמשך פעילות לקוחות הבנק ועובדיו. כמו כן נקט הבנק בצעדים לצמצום סיכונים אשראי (לפרוט ראה תת פרק "סיכונים אשראי"). ככלל, הסיכונים התפעוליים שקשורים למשבר והשלכותיו נותחו. הוערך כי עבודה במתכונת מצומצמת ובאופן מרוחק עשויה להגביר את החשיפה לסיכונים התפעוליים. כמו כן, הבנק עדכן את הערכת סיכונים הסייבר בהתאמה להתפתחות האיומים בתקופת התפשטות נגיף הקורונה, ומבצע פעילות מקיפה לצמצום הסיכון, בפרט לאור השינוי במתכונת העבודה בבנק והרחבת העבודה מרחוק. לפרוט נוסף בעניין אופן יישום הממשל התאגידי בבנק, ראה דוח שנתי של הבנק לשנת 2019.

תרחישי קיצון

הבנק משתמש בתרחישי קיצון צופי פני עתיד ככלי משלים לגישות ניהול סיכונים המבוססות על מודלים כמותיים מורכבים. בהתאם להנחיות בקשר לתהליך ה-ICAAP, על הבנק לבצע תרחישים נאותים ומידתיים, בהתאמה לגודל הבנק ומורכבותו, ביחס לכל סיכון אשר זוהה כסיכון מהותי. לצורך כך הבנק מבצע הערכה של מכלול הסיכונים ומפעיל תרחישי קיצון על הסיכונים המהותיים ובכלל קווי העסקים של הבנק. לפרוט בעניין תרחישי הקיצון אותם מפעיל הבנק, ראה דוח שנתי של הבנק לשנת 2019. למידע כמותי ואיכותי מפורט ראה דוח מפורט על הסיכונים לשנת 2019 ודוח מפורט על הסיכונים לרבעון הראשון של שנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק בכתובת <http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>.

סיכון האשראי הינו סיכון לגרימת הפסד לבנק כתוצאה מחדלות פירעון או ירידה בכושר הפירעון של צד נגדי של הבנק לעסקה, תוך אי עמידה בהתחייבויותיו ביחס לתנאים שסוכמו, והינו הסיכון המשמעותי ביותר אליו נחשף הבנק במסגרת פעילותו בעיקר מבחינת היקפו ביחס לסיכונים אחרים.

השפעת התפשטות נגיף הקורונה

התפשטות הנגיף וצעדי הממשלות בישראל ובעולם להתמודדות עמו (כגון הסדרי סגר וריחוק חברתי), יצרו פגיעה משמעותית בפעילות העסקית בארץ ובעולם המקיפה את מרבית ענפי המשק. חשוב לציין כי פעילות בענפי המשק השונים לא הושפעה באופן זהה - כך קיימים תחומים בהם נגרמה פגיעה משמעותית כגון תעופה, תיירות, מסחר בקניונים, הסעדה, אירועים, בילוי ופנאי, לצד ענפים אחרים בהם הפעילות צמחה כגון רשתות מזון, פארם עוד.

בניהול סיכון האשראי מעריך הבנק את היכולת להתמודד עם הפגיעה הכלכלית, אשר תלויה בגורמים רבים שהתממשותם אינה ודאית. כמו כן, אין זה ברור מהי מהירות החזרה לשגרה בענפים השונים, יכולת העסקים ומשקי הבית להתמודד עם המשבר באמצעות שינוי תהליכים ומציאת פתרונות חליפיים, תמיכת הממשלה, התאוששות המסחר העולמי ועוד גורמים נוספים.

כחלק מהתמודדות עם המשבר, גדל באופן חד שיעור מבקשי התעסוקה והשלכות המשבר מייצרות גם בקרב משקי הבית אי ודאות כלכלית משמעותית.

נוכח השפעות נגיף הקורונה הבנק נקט בצעדים לצמצום סיכוני האשראי, אשר כללו בין היתר מיפוי לקוחות לפי ענפים ומידת חשיפתם למשבר, דיונים וניתוח חשיפה, מעקב שוטף על כלל הלקוחות העסקיים, לרבות לקוחות מענפים עם חשיפה גבוהה למשבר. כמו כן לצורך סיוע ללקוחות הבנק מאשר הבנק דחייה של תשלומי הלוואות, ובמידת הצורך מאשר אשראי זמני נוסף לצורך התמודדות עם קשיים תזרימיים שנוצרו בעקבות משבר הקורונה. בנוסף חתם הבנק על הסכם להעמדת הלוואות בערבות מדינה לעסקים להתמודדות עם התפשטות נגיף הקורונה.

הפיקוח על הבנקים הנחה את המערכת הבנקאית להפעיל שיקול דעת משמעותי בהערכת הפסדי האשראי הצפויים בתיק האשראי שלו. וזאת על מנת לוודא שההפרשות להפסדי אשראי יהיו מספיקות כדי לכסות באופן שמרני זהיר את האומדן העדכני של הפסדי האשראי הצפויים מתיק האשראי של התאגיד הבנקאי, כולל ההשפעה של אירוע נגיף הקורונה.

הבנק עדין במודל ההפרשה הקבוצתית את הפרמטרים המאקרו כלכליים המשפיעים על חישוב ההפרשה הקבוצתית (בעיקר העלייה בשיעור האבטלה הצפוי ותחזית הצמיחה במשק), המביאים בחשבון את חוסר הודאות הקיימת, בהתבסס על חוות דעתו של הכלכלן של הבנק, שהסתמך בין היתר על תחזיות חטיבת המחקר של בנק ישראל וגופי מחקר אחרים במשק וכן, סיווג כחובות בעייתיים מספר לווים, שמצבם הורע עקב משבר הקורונה. צעדים אלה הביאו לגידול בהפרשה הקבוצתית.

שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה

לנוכח התפשטות נגיף הקורונה והשלכותיו האפשריות על מצב המשק והלווים, ומתוך מטרה לעודד תאגידים בנקאיים לפעול לייצוב לווים שלא עומדים או עשויים לא לעמוד במחויבויות התשלום החוזיות שלהם עקב נגיף הקורונה, פרסם בנק ישראל דגשים לטיפול בחובות לגביהם בוצעו שינויים בתנאים. בהתאם לחוזר נקבע כי אין לסווג חובות בארגון מחדש של חוב בעייתי, כאשר בשל אירוע נגיף הקורונה מבוצעים שינויים לזמן קצר בתשלומים ללווים אשר לא היו בפיגור קודם לכן. עוד נקבע כי, לעניין קביעת מצב הפיגור, חובות אשר לא היו לפני כן בפיגור, וניתנה להם דחיה כאמור, לא ייחשבו כהלוואות בפיגור בתקופת הדחיה. בנוסף, כאשר בוצעה דחיית תשלומים כאמור לחובות שהיו בפיגור לפני הדחייה, יש להקפיא את מצב הפיגור במשך תקופת דחיית התשלום. לפרטים בדבר חובות לגביהם בוצעו שינויים בתנאיהם במהלך חודש מרס 2020, במסגרת ההתמודדות עם התפשטות נגיף הקורונה, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי, בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים ראה באור 13.ב (2) 2.4.1 בתמצית הדוחות הכספיים וכן ראה פרק סיכון אשראי בדוח מפורט על הסיכונים לרבעון הראשון של שנת 2020.

סיכון איכות תיק האשראי

החל מיום 31 במרס 2019 נכנס לתוקף ביטוח שרכש הבנק להפחתת סיכון האשראי של ערבויות ומסגרות בלתי מנוצלות של פרויקטים אשר נחתמו ו/או יחתמו לגביהם הסכמים לליווי פיננסי. לפירוט נוסף ראה פרק סקירת נכסי סיכון משוקללים בדוח על הסיכונים לשנת 2019.

הבנק רכש הלוואות מחברת מימון ישיר מקבוצת ישיר 2006 בע"מ, ביום 22 בינואר 2020, חתמו הבנק ומימון ישיר על תוספת להסכם במסגרתה הוארכה תקופת ההסכם בין הבנק לבין מימון ישיר עד ליום 31 בדצמבר 2021. לפירוט נוסף לעניין ההתקשרות בין הבנק לבין מימון ישיר ותיקון ההסכם בניהם, ראה באור 10.6) לתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2020.

לפירוט נוסף בעניין מסגרת העבודה לניהול סיכון האשראי בבנק, ראה דוח שנתי של הבנק לשנת 2019. כמו כן, למידע נוסף בנושא ניהול סיכונים אשראי ראה דוח מפורט על הסיכונים לרבעון הראשון של שנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק בכתובת <http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>.

ניתוח איכות אשראי, סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים של הציבור

יתרה ליום								סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי ¹
31 במרס 2019				31 במרס 2020				
סה"כ	פרטי	דיור	מסחרי	סה"כ	פרטי	דיור	מסחרי	במיליוני ש"ח
26,378	4,627	9,314	12,437	26,089	5,056	9,940	11,093	
8,064	1,481	637	5,946	8,412	1,552	645	6,215	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁵
34,442	6,108	9,951	18,383	34,501	6,608	10,585	17,308	סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי
								סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי:
-	-	-	-	-	-	-	-	א. לא בעייתי
526	54	51	421	604	66	51	487	ב. סה"כ בעייתי ²
120	17	-	103	295	20	-	275	1. השגחה מיוחדת
69	22	45	2	83	28	51	4	2. נחות ³
337	15	6	316	226	18	-	208	3. פגום
526	54	51	421	604	66	51	487	סך הכל סיכון אשראי מאזני
64	2	-	62	53	1	-	52	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁵
590	56	51	483	657	67	51	539	סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע
								מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר ³
64	16	45	3	78	23	51	4	
35,032	6,164	10,002	18,866	35,158	6,675	10,636	17,847	סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור⁴
								מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים:
320	12	6	302	182	14	-	168	א. חובות פגומים
-	-	-	-	-	-	-	-	ב. נכסים שהתקבלו בגין אשראים
320	12	6	302	182	14	-	168	סך הכל נכסים שאינם מבצעים של הציבור

ניתוח איכות אשראי, סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים של הציבור (המשך)

יתרה ליום			
31 בדצמבר 2019			
מסחרי	דירור	פרטי	סה"כ
במיליוני ש"ח			
12,208	9,883	5,029	27,120
6,762	702	1,484	8,948
18,970	10,585	6,513	36,068
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי ¹			
סיכון אשראי מאזני			
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁵			
סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי			
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי:			
א. לא בעייתי			
ב. סה"כ בעייתי ²			
1. השגחה מיוחדת			
2. נחות ³			
3. פגום			
סך הכל סיכון אשראי מאזני			
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁵			
סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי			
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר ³			
סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור⁴			

מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים:

197	3	12	212	א. חובות פגומים
-	-	-	-	ב. נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו
197	3	12	212	סך הכל נכסים שאינם מבצעים של הציבור

1. סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
2. סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
3. לרבות בגין הלוואות דירור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדירור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
4. סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
5. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות לווה.

הערה: סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני מוצג לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

תנועה בחובות הפגומים בגין אשראי לציבור**:

במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2020		
סך הכל	פרטי	מסחרי	סך הכל	פרטי	מסחרי
285	19	266	205	20	185
65	19	46	11	5	6
(4)	(1)	(3)	(1)	(1)	-
(37)	(5)	(32)	(2)	(1)	(1)
(104)	(12)	(92)	(23)	(5)	(18)
-	-	-	-	-	-
205	20	185	190	18	172
99	12	87	100	17	83
41	15	26	16	4	12
(2)	-	(2)	-	-	-
(14)	(4)	(10)	(1)	(1)	-
(24)	(6)	(18)	(9)	(3)	(6)
100	17	83	106	17	89

יתרת חובות פגומים לתחילת התקופה

חובות שסווגו פגומים במהלך התקופה

חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום

חובות פגומים שנמחקו

חובות פגומים שנפרעו

אחר

יתרת חובות פגומים לסוף התקופה

*מזה: תנועה בחובות בעייתיים בארגון מחדש

יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת התקופה

ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה

חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום בשל ארגון מחדש עוקב

חובות בארגון מחדש שנמחקו

חובות בארגון מחדש שנפרעו

יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף תקופה

** מאזני, לא כולל אגרות חוב פגומות.

מדדי סיכון:

31 בדצמבר 2019	31 במרס 2019	31 במרס 2020
0.8%	1.0%	0.8%
0.3%	0.2%	0.3%
0.9%	1.02%	1.12%
120.0%	97.8%	148.9%
88.8%	78.9%	105.6%
1.2%	1.7%	1.9%
0.2%	0.1%	0.7%
0.2%	0.1%	0.1%
22.0%	14.5%	8.8%

שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת האשראי לציבור

שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום שנמצא בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת האשראי לציבור

שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור

שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום

שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום בתוספת יתרת אשראי לציבור אשר בפיגור של 90 ימים או יותר

שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור

שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור

שיעור המחיקות החשבונאיות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור הממוצעת

שיעור המחיקות החשבונאיות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

התפתחויות מהותיות בסיכון האשראי הכולל של הבנק לפי ענפי משק בשל משבר הקורונה

1. קיימת ירידה במסגרות הלא מנוצלות בעיקר במגזר שוק ההון. הירידה נובעת בשל הירידות בשוק ההון כתוצאה ממשבר הקורונה.
2. להלן סקירה של ענפי משק הרלוונטיים לבנק שלדעת הנהלת הבנק הינם בעלי חשיפה משמעותית למשבר הקורונה, יצוין כי החשיפה הכוללת של הבנק לענפים אלה הינה נמוכה:
 - הובלה אווירית של נוסעים ומטענים: התנועה האווירית של נוסעים פסקה כמעט לחלוטין ומרבית העובדים הוצאו לחל"ת. הערכה שהתנועה האווירית תחזור לפעילות, בשיעורים נמוכים משמעותית מאלו שהיו לפני משבר הקורונה, החל מהרבעון השלישי של השנה, כאשר הערכות בענף הינן שהענף יחזור לפעילות מלאה, לכל המוקדם, ברבעון הרביעי של 2021. חברות התעופה, לאור הפסקת הפעילות, נזקקות לסיוע המדינה על מנת להמשיך בפעילותן.
 - פעילות של סוכנות נסיעות: הפעילות בענף הופסקה לחלוטין ומרבית העובדים יצאו לחל"ת. הצפי הוא שהענף יחזור לפעילות בהדרגה במהלך חודש יוני 2020, במקביל לחזרת ענף התעופה לפעילות. יחד עם זאת הענף לא צפוי לחזור לפעילות שהייתה ערב משבר הקורונה בחודשים הקרובים.
 - אולמות מסיבות ואירועים: הפעילות בענף הופסקה לחלוטין ומרבית העובדים יצאו לחל"ת. עם תום הסגר והחזרה לפעילות, צפוי שבהדרגה יחזרו האולמות לפעילות, אם כי במתכונת מצומצמת ושונה מזו שהייתה טרם המשבר. עם זאת חלק מבעלי האולמות לא צברו מספיק שכבת הגנה פיננסית וספק אם יוכלו להשתקם ללא סיוע ממשלתי.
 - בתי מלון ובתי הארחה: הפעילות בענף הופסקה לחלוטין ומרבית העובדים יצאו לחל"ת. מרבית בתי המלון הושבתו וחלקם הקטן אף הפך להיות בית בידוד לחולי קורונה. חזרת הענף לפעילות מלאה מותנית בחידוש תנועת התיירות לארץ ותיירות הפנים מכאן שלא ניתן להעריך בשלב זה מהו פרק הזמן הנדרש לענף זה להתאושש לאחר חזרה לשגרה.
 - מסחר סיטוני במוצרים אחרים: הירידה החדה בפעילות במשק הנובעת מאירוע הקורונה ובפרט סגירת חנויות וקניונים והצאת עובדים רבים לחל"ת ואף פיטורים, הביאו לירידה חדה בפעילות המסחרית (למעט מזון ותרופות). צפוי שעם חידוש הפעילות וחזרה לשגרה יחזור גם תחום המסחר לפעילותו אם כי החזרה לפעילות תהיה הדרגתית.

סיכון ריכוזיות תיק האשראי

סיכון ריכוזיות הינו אחד מסוגי הסיכון העומדים בפני תאגיד בנקאי בפעילותו העסקית. בניגוד לרכיבי הסיכון האחרים המוגדרים בדרך כלל ברמת עסקה בודדת, או ברמת צד נגדי יחיד, החשיפה לסיכון הריכוזיות נובעת מהרכב תיק נכסי הסיכון של הבנק או מהרכב החשיפות שלו. במסגרת ניהול הסיכון מתייחס הבנק למדדי הריכוזיות הבאים: ריכוזיות לווים, ריכוזיות ענפית, ריכוזיות גיאוגרפית, ריכוזיות ביטחונות וריכוזיות מוצרים. למידע נוסף על ניהול סיכון ריכוזיות האשראי ראה דוח מפורט על הסיכונים לשנת 2019 ודוח מפורט על הסיכונים לרבעון הראשון של שנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק בכתובת <http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>.

סיכון אשראי לפי ענפי משק – מאוחד

ליום 31 במרס 2020										
חובות ² וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ³						סיכון אשראי כולל ¹				
הפסדי אשראי ⁴										
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו ⁹	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה:			סך הכל	דירוג ביצוע אשראי ⁵	סך הכל	במיליוני ש"ח	
			מזה:	בעייתי ⁶	חובות ²					
1	-	1	-	1	143	166	1	165	166	פעילות לווים בישראל:
1	-	-	-	-	114	204	4	320	324	חקלאות
44	2	(1)	107	156	1,557	2,478	162	2,421	2,583	כרייה וחציבה
45	-	5	47	65	2,028	4,596	66	4,595	4,661	תעשייה
11	-	2	21	21	1,104	1,407	21	1,568	1,589	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁷
4	-	-	-	-	280	492	-	644	644	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
19	-	6	4	108	2,277	2,873	114	2,858	2,972	אספקת חשמל ומים
1	-	-	-	3	174	213	3	221	224	מסחר
20	-	16	1	114	304	398	118	291	409	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
2	-	-	-	-	257	354	3	456	459	תחבורה ואחסנה
18	-	(6)	28	30	1,290	2,202	32	2,549	2,581	מידע ותקשורת
1	-	-	2	4	257	422	4	432	436	שרותים פיננסיים
2	-	-	-	1	400	498	1	503	504	שרותים עסקיים אחרים
169	2	23	210	503	10,185	16,303	529	17,023	17,552	שרותים ציבוריים וקהילתיים
42	-	-	-	51	9,991	10,636	51	10,585	10,636	סך הכל מסחרי
115	(8)	22	18	67	5,115	6,651	67	6,607	6,674	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
326	(6)	45	228	621	25,291	33,590	647	34,215	34,862	אנשים פרטיים - אחר
-	-	-	-	-	169	169	-	965	965	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	7,134	7,134	בנקים בישראל ⁸
326	(6)	45	228	621	25,460	33,759	647	42,314	42,961	ממשלת ישראל
-	-	-	-	-	-	-	10	286	296	סך הכל פעילות בישראל
-	-	-	-	-	644	644	-	1,519	1,519	פעילות לווים בחו"ל:
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	644	646	10	1,805	1,815	בנקים בחו"ל
326	(6)	45	228	621	26,104	34,405	657	44,119	44,776	ממשלות חו"ל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל פעילות בחו"ל
-	-	-	-	-	644	646	10	1,805	1,815	סך הכל פעילות בחו"ל
326	(6)	45	228	621	26,104	34,405	657	44,119	44,776	סך הכל

1. סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים, כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, כולל: חובות - 26,104 מיליון ש"ח, אגרות חוב - 9,011 מיליון ש"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 1,188 מיליון ש"ח, סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים - 8,473 מיליון ש"ח.
2. אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופקדונות בבנקים (למעט פקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו.
3. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
4. כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזני (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
5. סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
6. סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיוור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
7. כולל הלוואות לדיוור, שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה. בגין סיכון אשראי מאזני בסך 7 מיליון ש"ח ובגין סיכון אשראי חוץ מאזני בסך 9 מיליון ש"ח.
8. לא כולל פקדונות בבנק ישראל.
9. קיטון (גידול) במחיקות נטו (שינוי ביתרת מחיקות בנטרול גביות ומחילות במהלך התקופה).

סיכון אשראי לפי ענפי משק – מאוחד (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019										
חובות ² וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ³							סיכון אשראי כולל ¹			
הפסדי אשראי ⁴										
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו ⁹	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה:				סך הכל	דירוג ביצוע אשראי ⁵	סך הכל	במיליוני ש"ח
			מזה: פגום	בעייתי ⁶	חובות ²	סך הכל				
-	-	-	-	-	143	158	-	159	159	חקלאות
1	4	(4)	-	-	125	221	-	351	351	כרייה וחציבה
43	(17)	2	120	142	1,615	2,553	153	2,526	2,679	תעשייה
40	(3)	3	47	68	2,101	4,683	69	4,658	4,727	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁷⁾
9	3	(4)	21	21	899	1,187	23	1,342	1,365	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
4	(1)	(1)	-	-	282	532	-	694	694	אספקת חשמל ומים
13	(1)	(1)	5	17	2,357	3,242	29	3,293	3,322	מסחר
1	-	-	-	2	380	467	2	467	469	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
4	-	(2)	1	4	330	398	9	395	404	תחבורה ואחסנה
2	-	(1)	-	-	228	355	4	457	461	מידע ותקשורת
24	-	2	32	34	1,965	3,018	40	3,333	3,373	שרותים פיננסיים
1	-	-	2	4	264	431	4	432	436	שרותים עסקיים אחרים
2	-	1	-	1	413	547	1	551	552	שרותים ציבוריים וקהילתיים
144	(15)	(5)	228	293	11,102	17,792	334	18,658	18,992	סך הכל מסחרי
42	(4)	(2)	3	49	9,932	10,634	49	10,585	10,634	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
101	(35)	47	17	60	5,084	6,564	60	6,511	6,571	אנשים פרטיים - אחר
287	(54)	40	248	402	26,118	34,990	443	35,754	36,197	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	113	113	-	500	500	בנקים בישראל ⁽⁸⁾
-	-	-	-	-	-	-	-	4,940	4,940	ממשלת ישראל
287	(54)	40	248	402	26,231	35,103	443	41,194	41,637	סך הכל פעילות בישראל
-	-	-	-	-	1	2	16	314	330	פעילות לווים בחו"ל:
-	-	-	-	-	524	524	-	1,048	1,048	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	-	-	-	1,407	1,407	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	525	526	16	2,769	2,785	ממשלות חו"ל
287	(54)	40	248	402	26,756	35,629	459	43,963	44,422	סך הכל פעילות בחו"ל
										סך הכל

1. סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים, כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, כולל: חובות - 26,756 מיליון ש"ח, אגרות חוב - 8,134 מיליון ש"ח, ניירות ערך שנשאלו - 2 מיליון ש"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 526 מיליון ש"ח, סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים - 9,004 מיליון ש"ח.
2. אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופקדונות בבנקים (למעט פקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו.
3. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
4. כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזני (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
5. סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
6. סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
7. כולל הלוואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה. בגין סיכון אשראי מאזני בסך 6 מיליון ש"ח ובגין סיכון אשראי חוץ מאזני בסך 13 מיליון ש"ח.
8. לא כולל פקדונות בבנק ישראל.
9. קיטון (גידול) במחיקות נטו (שינוי ביתרת מחיקות בנטרול גביות ומחילות במהלך התקופה).

ריכוזיות לווים

ליום 31 במרס 2020 לא קיימות יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לקבוצות לווים ולקבוצות לווים בנקאיות בבנק אשר חבותן נטו, על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי סעיף 5 להוראת ניהול בנקאי תקין 313, עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 202.

להלן פירוט יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לששת קבוצות הלווים הגדולות בבנק לפי ענפי משק, חבות נטו לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי סעיף 5 להוראות ניהול בנקאי תקין 313, ליום 31 במרס 2020:

סך הכל	סיכון אשראי		מספר קבוצות	ענף משק
	חוץ מאזני	אשראי מאזני		
619	295	324	2	בינוי ונדל"ן - בינוי
237	-	237	1	שירותים פיננסיים
227	1	226	1	מסחר
318	87	231	1	אספקת חשמל
224	189	35	1	עבודות הנדסה אזרחית
1,625	572	1,053	6	סך הכל

להלן פירוט יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 200 מיליון ש"ח, לפי ענפי משק, ליום 31 במרס 2020:

סך הכל	סיכון אשראי		מספר לווים	ענף
	חוץ מאזני	אשראי מאזני*		
895	480	415	3	בינוי ונדל"ן - בינוי
226	-	226	1	שירותים פיננסיים
1,121	480	641	4	סך הכל

* אשראי לציבור, ונכסים הנובעים ממכשירים פיננסיים נגזרים.

הערות:

1. האשראי המאזני וסיכון האשראי החוץ מאזני סווגו לפני ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי (יתרת חוב רשומה).
2. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, חושב בהתאם להגדרות לצורך חישוב מגבלות חבות של לווה.
3. הנתונים מוצגים לפני ניכוי הביטחונות המותרים בקיזוז לצורך מגבלת לווה בודד וקבוצת לווים.

חשיפה למדינות זרות - מאוחד

א. חשיפות עיקריות למדינות זרות (על בסיס מאוחד) ¹

מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות, ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מהון, לפי הנמוך.

ליום 31 במרס 2019			ליום 31 במרס 2020		
חשיפה חוץ מאזנית ^{2,3}			חשיפה חוץ מאזנית ^{2,3}		
סך הכל	מאזנית ²	חשיפה מאזנית ^{2,3}	סך הכל	מאזנית ²	חשיפה מאזנית ^{2,3}
במיליוני ש"ח					
808	99	709	709	69	640
-	-	-	804	4	800
1,280	208	1,072	1,074	155	919
2,088	307	1,781	2,587	228	2,359
7	1	6	20	15	5
173	30	143	160	11	149
1	-	1	1	-	1

המדינה

ארה"ב
גרמניה
אחרות
סך כל החשיפות למדינות זרות
מזה: סך החשיפות למדינות PIGS⁴
מזה: סך החשיפות למדינות LDC⁵
מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות⁶

ליום 31 בדצמבר 2019

חשיפה חוץ מאזנית ^{2,3}		
סך הכל	מאזנית ²	חשיפה מאזנית ^{2,3}
במיליוני ש"ח		
957	108	849
1,145	2	1,143
1,537	166	1,371
3,639	276	3,363
20	15	5
143	20	123
1	-	1

המדינה

ארה"ב
צרפת
אחרות
סך כל החשיפות למדינות זרות
מזה: סך החשיפות למדינות PIGS⁴
סך החשיפות למדינות LDC⁵
מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות⁶

* סווג מחדש.

1. על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות ובטחונות נזילים.
2. סיכון אשראי מאזני וחוזי מאזני, מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות לווה ושל קבוצת לווים.
3. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
4. לבנק חשיפה למדינות איטליה וספרד.
5. החשיפה למדינות LDC כוללת את המדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות, שהינן ארצות המסווגות על ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.
6. חשיפת למדינות זרות עם בעיות נזילות כפי שהוגדר על ידי בנק ישראל (מדינה אשר מקבלת סיוע כספי מ-IMF או שהתחייבויותיה מדורגות בדירוג אשראי CCC או נמוך יותר). הסכום מתייחס ל-2 מדינות.

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים¹ על בסיס מאוחד:

ליום 31 בדצמבר 2019			ליום 31 במרס 2020			דירוג אשראי חיצוני ⁵
חשיפת אשראי	סיכון אשראי חוץ מאזני ³	סיכון אשראי מאזני ²	חשיפת אשראי	סיכון אשראי חוץ מאזני ³	סיכון אשראי מאזני ²	
						במיליוני ש"ח
67	-	67	108	-	108	AA- עד AAA
926	7	919	655	2	653	A- עד A+
86	-	86	792	-	792	BBB- עד BBB+
34	-	34	54	-	54	B+ עד B-
-	-	-	-	-	-	ללא דרוג
1,113	7	1,106	1,609	2	1,607	סך הכל חשיפה ⁴

1. מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, חברות אחזקה של בנקים, בנקים להשקעות וקסטודיאנים.
2. פקדונות ויתרות עו"ש בבנקים, השקעות באגרות חוב, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים המוצגים לפני קיזוז דו צדדי כהגדרתו בנספח ג'- בהוראת ניהול בנקאי תקין 203.
3. ערבויות להבטחת חבות של צד ג'.
4. לא קיימים מוסדות פיננסיים אשר מסווגים כחוב פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת וכן לא קיימת הפרשה להפסדי אשראי.
5. הדרוג הינו ברמת קבוצה בנקאית מאוחדת.

הערות:

- א. חשיפות האשראי אינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים (ראה באור 1.5). לתמצית הדוחות הכספיים).
 - ב. לפירוט לגבי היקף החשיפה לקבוצות לווים בנקאיות ראה תת פרק "סיכון ריכוזיות תיק האשראי". למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים) ראה באור 1.11 ג. לתמצית הדוחות הכספיים.
- המוסדות הנכללים בטבלה לעיל כוללים בעיקר בנקים הפועלים במדינות OECD. עיקר החשיפות ליום 31 במרס 2020 הינן למוסדות הפועלים בארצות הברית, בלגיה, בריטניה, גרמניה ושוויץ. לבנק חשיפה בסך 3 מיליון ש"ח לבנק אירלנדי בדרוג A+, חשיפה בסך 1 מיליון ש"ח לבנק ספרדי בדרוג A. לא קיימת חשיפה לבנקים הפועלים באיטליה, יוון ופורטוגל.
- קיימת חשיפה למוסדות פיננסיים זרים העולה על 15% מבסיס ההון של הבנק, כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 בדבר רכיבי ההון, במדינות הבאות: ארה"ב - סך החשיפה של כ-501 מיליון ש"ח, מזה: סך של 235 מיליון ש"ח בדרוג A-, סך של 185 מיליון ש"ח בדרוג A+, סך של 54 מיליון ש"ח בדרוג B+ והיתרה בסך 27 מיליון ש"ח בדרוג BBB+ (סך החשיפה בסוף שנת 2019 היתה כ-575 מיליון ש"ח, מזה סך של 235 מיליון ש"ח בדרוג A-, סך של 291 מיליון ש"ח בדרוג A+, סך של 34 מיליון ש"ח בדרוג B+ והיתרה בסך 15 מיליון ש"ח בדרוג BBB+). גרמניה - סך החשיפה של כ-764 מיליון ש"ח, מזה סך של 764 מיליון ש"ח בדרוג BBB+ (בסוף שנת 2019 לא הייתה חשיפה).
- הבנק עוקב אחר שינויים בדירוגים של מוסדות אלו המתפרסמים על ידי סוכנויות הדרוג הבינלאומיות. הבנק עוקב אחר פרמטרים נוספים המצביעים על מצבם של מוסדות אלו. פרמטרים אלו כוללים שינויים מהירים במחירי המניות, שינויים במרווחי אג"ח ו-Credit Default Swaps, עלויות גיוס מקורות ומידע נוסף המתפרסם אודות המוסדות הפיננסיים. על בסיס מכלול המידע הנאסף, הבנק מתאים את היקף החשיפה למוסדות הפיננסיים השונים.
- בפרט עם התפרצות משבר הקורונה הבנק בוחן את הפעילות מול מוסדות אלו על בסיס שוטף ועוקב אחרי התפתחות הסיכון ומתאים את החשיפות והמסגרות בהתאם להתפתחויות הפרטניות.
- פעילות הבנק מול בנקים בחו"ל מבוססת על מגבלות חשיפה המאושרות אחת לשנה הנבחנות באופן שוטף ומעודכנות בהתאם לצורך. הבנק בוחן באופן רציף את התפתחויות הסיכונים הגלומים בחשיפות לבנקים זרים ודואג להתאים את מסגרות הסיכון וסך החשיפות בהתאם. חשיפת האשראי בפעילות עם בנקים בחו"ל נובעת בעיקרה מהפעילויות הבאות: הפקדת עודפי נזילות, קבלת ערבויות כבטחון ללקוחות, פעילות סליקה ורכישת אג"ח של בנקים.
- הבנק פועל בנגזרים בעיקר מול בנקים עמם נחתמו הסכמי ISDA והסכמי CSA. לבנק הסדרי סליקה ב-Continuous Linked Settlement (CLS) באמצעות בנק בינלאומי גדול בעל דירוג גבוה, שהינו חבר מסלקת CLS. ישנם מטבעות ועסקאות הנסלקים דו-צדדית.
- נגזרי ריבית IRS במטבעות יורו ודולר נסלקים במסלקת LCH באמצעות Commerzbank שהינו חבר מסלקה. יתר העסקות נסלקות דו-צדדית.
- הבנק קבע מגבלות חשיפה למוסדות פיננסיים השונים תוך התייחסות לחשיפת אשראי ישירה, לחשיפה הנובעת ממכשירים פיננסיים נגזרים ולסיכון סליקה. חשיפת האשראי הינה ברובה לטווח קצר ומהווה חלק מניהול עודפי הנזילות של הבנק במטבע חוץ. החשיפה ממכשירים פיננסיים נגזרים נובעת בעיקר מפעילות עם לקוחות והינה ברובה לטווחים של עד שנה.
- בנוסף, פועל הבנק מול מספר מוסדות פיננסיים זרים לצורך קבלת שירותי משמורת (Custodian) בפעילות בניירות ערך זרים.

מדיניות הלוואות לדיור

המדיניות מפרטת את דרכי השגת היעדים העסקיים הנגזרים מהתכנית האסטרטגית ואת המתודולוגיה להעמדת האשראי וניהולו. המדיניות קובעת את תאבון וסיבולת הסיכון הן לגבי עסקה ספציפית והן לגבי סיכון התיק בכללותו וזאת על מנת להגביל את החשיפה לסיכונים האשראי מסוג זה, לשמר את איכותו של תיק האשראי ולמזער את הסיכון הגלום בו.

מדיניות האשראי מתורגמת לנהלים והנחיות מפורטות להעמדת האשראי, לניהול תיק האשראי ולתהליכי הבקרה עליו. יישום הנהלים וההנחיות מאפשרים ניהול מבוקר של סיכונים הכרוכים במתן הלוואות לדיור. המדיניות נבחנת על ידי הדירקטוריון לפחות אחת לשנה ומותאמת למציאות הכלכלית וההתפתחויות בסביבה העסקית, תוך בחינת הסיכונים והשינויים בהנחיות הרגולטוריות. על מנת לתת ביטוי לשינויים אלו מעדכן הבנק מעת לעת את תמהיל המוצרים, הקריטריונים העסקיים, המגבלות ותמחור האשראי לדיור.

לתיאור מפורט ראה דוחות כספיים לשנת 2019.

בנוסף בעקבות משבר הקורונה, על מנת לתת מענה ללקוחות שמשבר הקורונה פגע באופן זמני בכושר החזר שלהם, הבנק מאפשר הקפאה של תשלומי משכנתא למספר חודשים, וזאת בתהליך פשוט ומהיר ללא צורך להגיע לסניף. כמו כן ביום 27 באפריל 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר נוסף לתיקון הוראת נב"ת 250 הכולל צעדים מקלים נוספים במטרה לסייע למשקי הבית ובפרט לנוטלי המשכנתאות. לפירוט ראה פרק "עדכוני חקיקה" בדוח "ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם".

התפתחות התיק:

להלן התפתחות היתרות בתיק הלוואות לדיור* של הבנק וחלקו של הבנק מכלל המערכת הבנקאית:

ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 במרס 2019	ליום 31 במרס 2020	
במיליוני ש"ח			
9,938	9,394	9,998	היקף אשראי
6.3%	0.5%	0.6%	גידול למול סוף שנה קודמת
390,669	368,870	399,584	היקף אשראי כלל המערכת
2.5%	2.5%	2.5%	שיעור הבנק מכלל המערכת

* היקף האשראי לדיור, כולל קבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

חלקו של הבנק מכלל המערכת הבנקאית בממוצע בשלוש השנים האחרונות עומד על כ- 2.5%.

פריסה גיאוגרפית:

כ- 70% מהמשכנתאות ניתנות באזור ת"א, ירושלים והמרכז (בהם מרוכזים רוב סניפי הבנק). התפלגות גיאוגרפית זו מצביעה על סיכון נמוך יחסית, לאור רמת התעסוקה באזורים אלו, נתוני הביקוש וההיצע של הדירות ולאור העובדה שמדובר באוכלוסייה מבוססת.

הלוואות בשיעור מימון העולה על 60% (החישוב הינו בהתאם להוראת דיווח לפיקוח 876):

להלן ביצועי הלוואות לדיור בשיעור מימון העולה על 60%:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2020	
במיליוני ש"ח			
1,791	367	422	סך הכל ביצועים של הלוואות לדיור לתקופה
441	64	121	ביצועים לתקופה בשיעור מימון גבוה מ- 60%
25%	17%	29%	שיעור ביצועים לדיור מעל 60% מתוך סך הכל ביצועים לדיור

בהתאם להנחיות בנק ישראל, החל מתאריך ה-1 בנובמבר 2012, לא מאושרות בבנק הלוואות חדשות בשיעור מימון העולה על 75%.

כמו כן, פילוח המשכנתאות אשר ניתנו בשיעור מימון נמוך מ-60% ברבעון הראשון של שנת 2020, מצביע על כך ש-35% מהמשכנתאות ניתנו בשיעור מימון שבין 45%-60%, יתר המשכנתאות נתנו בשיעור של עד 45%.

פירוט שיעור החזר ממוצע מהכנסה פנויה (החישוב הינו בהתאם להוראת דיווח לפיקוח 876):

מניתוח ביצועי המשכנתאות ברבעון הראשון של שנת 2020, לפי פילוח שיעור החזר מהכנסה פנויה (בהתאם לאמור בהוראת הדיווח לפיקוח 876) עולה כי, רובן ניתנו בשיעורים שבין 20%-30%. לא ניתנו הלוואות לדיור בשיעור החזר הגבוה מ-40%. בהתאם להנחיות בנק ישראל, החל מתאריך ה-1 באוגוסט 2013, לא מאושרות בבנק הלוואות חדשות בשיעור החזר מהכנסה פנויה העולה על 50% והלוואות הניתנות בשיעור החזר מהכנסה העולה על 40% משוקללות ב-100% נכסי סיכון.

הלוואות לתקופות ארוכות:

ככלל, תקופות הלוואות בכל המגזרים ניתנות לתקופות של עד 30 שנה.

להלן נתונים על התפתחות תיק הלוואות* לדיור לפי מגזרי

סך הכל	בביטחון דירת מגורים	למטרת מגורים											
		סך הכל		מגזר צמוד מט"ח		מגזר צמוד מדד		מגזר לא צמוד		מגזר לא צמוד			
		יתרה	ריבית משתנה	יתרה	ריבית משתנה	יתרה	ריבית קבועה	יתרה	ריבית משתנה	יתרה	ריבית קבועה		
		שיעור	ב-מיליוני ש"ח	שיעור	ב-מיליוני ש"ח	שיעור	ב-מיליוני ש"ח	שיעור	ב-מיליוני ש"ח	שיעור	ב-מיליוני ש"ח		
9,956	510	9,446	0.8	80	13.7	1,292	9.1	855	42.7	4,031	33.7	3,188	31.03.20
9,896	498	9,398	0.8	78	13.4	1,259	9.1	852	42.9	4,033	33.8	3,176	31.12.19

* יתרת הלוואות מוצגת נטו, לאחר הפרשה להפסדי אשראי.

הפרשה להפסדי אשראי בהלוואות לדיור:

החלטה על הפרשה להפסדי אשראי מבוצעת על בסיס סקירה של תיק האשראי לדיור, על פי נוהל מובנה, הקובע בין היתר את הסמכויות לבחינה ולהחלטה על הפרשה כאמור. ההפרשה להפסדי אשראי בהלוואות לדיור נערכת לפי עומק הפיגור, למעט הלוואות שחלות לגביהן נסיבות מיוחדות, כפי שהוגדרו בהוראות ניהול בנקאי תקין, שלגביהן נערכת הפרשה על בסיס בחינה פרטנית או קבוצתית בהתאם להוראת חובות פגומים.

להלן התפתחות נתוני יתרות הפיגור וההפרשות להפסדי אשראי בהלוואות לדיור על פני התקופות:

ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 במרס 2019	ליום 31 במרס 2020	
21	27	21	יתרת פיגור ברוטו (כולל ריבית פיגור)
0.21%	0.29%	0.21%	שיעור מהתיק
7	10	7	יתרת הפרשה לפי עומק פיגור
35	33	35	יתרת הפרשה קבוצתית ¹
42	43	42	סך הכל יתרת הפרשה להפסדי אשראי
0.42%	0.46%	0.42%	שיעור מהתיק

1. לרבות קבוצות רכישה.

מדיניות אשראי ללקוחות פרטיים (ללא הלוואות לדיור)

כללי:

במסגרת ניהול סיכוני אשראי לאנשים פרטיים נוקט הבנק אמצעים שונים להפחתת הסיכונים הנובעים ממתן אשראי זה. מדיניות האשראי הצרכני מפרטת את המדיניות בתחום האשראי בהתאמה לכללי הממשל התאגידי, כפי שנקבעה על ידי הדיקטוריון ואת הקווים המנחים של הדיקטוריון לדרגי הניהול השונים בהתאם לתחומי האחריות שלהם, תחום סמכותם ואופן הבקרה והדיווח שלהם לרבות על מקרים חריגים. המדיניות מגדירה לאנשי האשראי בסניפים ובמטה את העקרונות באשר לאישור האשראי ולדרך ניהול האשראי, שמעמיד הבנק ללווים. המדיניות והקווים המנחים מבוססים, בין היתר, על תיאבון הסיכון של הבנק ומגדירים את התנאים הנדרשים, על מנת לפעול בהתאם לתיאבון ובתחום סיבולת הסיכון.

לתיאור מפורט ראה דוחות כספיים לשנת 2019.

בנוסף בעקבות משבר הקורונה, על מנת לתת מענה ללקוחות שמשבר הקורונה פגע באופן זמני בכושר החזר שלהם, הבנק מאפשר הקפאה של תשלומי הלוואה למספר חודשים, וזאת בתהליך פשוט ומהיר ללא צורך להגיע לסניף.

לאור ההחרפה בסיכון האשראי עקב השבתת הפעילות במשק, מבוצע מעקב אחר לווים בעלי פוטנציאל משמעותי לפגיעה בפעילות, תוך התאמת תהליכי החיתום ותימחור האשראי למצב.

להלן יתרות אשראי מאזני לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור) :

	ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 במרס 2020	
שינוי באחוזים		במיליוני ש"ח	
3	4,304	4,416	הלוואות
(10)	780	699	כרטיסי אשראי ועו"ש
1	5,084	5,115	סך הכל אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור)
			מזה :
0.5	5,025	5,049	לא בעייתיים
14	42	48	בעייתיים לא פגומים
6	17	18	פגומים
1	5,084	5,115	סך הכל אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור)
15	117	134	אשראי בסכום העולה מעל 0.5 מיליון ש"ח ללווה

להלן נתוני המחיקות החשבונאיות ושיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2020	
		במיליוני ש"ח
(35)	(8)	מחיקות חשבונאיות נטו ¹
47	22	הוצאות בגין הפסדי אשראי ²
0.92%	1.73%	שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור לאנשים פרטיים

- מזה: 9 מיליון ש"ח בגין הלוואות שלא קיים בגינם חשבון עו"ש (לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 - 30 מיליון ש"ח).
- מזה: 21 מיליון ש"ח בגין הלוואות שלא קיים בגינם חשבון עו"ש (לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 - 40 מיליון ש"ח).

להלן ניתוח האשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור) לפי תקופות נותרות ממוצעות לפרעון¹:

ליום 31 במרס 2020							תקופה נותרת ממוצעת לפרעון
אשראי לציבור לאנשים פרטיים							
אשראי חוץ מאזני	סך הכל אשראי מאזני	מעל 200 אלפי ש"ח	150 עד 200 אלפי ש"ח	100 עד 150 אלפי ש"ח	50 עד 100 אלפי ש"ח	עד 50 אלפי ש"ח	
							במיליוני ש"ח
1,359	1,225	86	23	56	182	878	עד שנתיים
109	1,592	102	83	201	576	630	משנתיים עד 4 שנים
49	1,451	132	167	376	589	187	מ 4 שנים עד 6 שנים
12	709	46	110	343	200	10	מ 6 שנים עד 8 שנים
6	135	32	27	60	16	-	מ 8 שנים עד 10 שנים
1	3	1	1	1	-	-	מעל 10 שנים
1,536	5,115	399	411	1,037	1,563	1,705	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2019							תקופה נותרת ממוצעת לפרעון
אשראי לציבור לאנשים פרטיים							
אשראי חוץ מאזני	סך הכל אשראי מאזני	מעל 200 אלפי ש"ח	150 עד 200 אלפי ש"ח	100 עד 150 אלפי ש"ח	50 עד 100 אלפי ש"ח	עד 50 אלפי ש"ח	
							במיליוני ש"ח
1,316	1,354	113	26	62	203	950	עד שנתיים
103	1,631	118	85	213	574	641	משנתיים עד 4 שנים
45	1,349	121	144	321	569	194	מ 4 שנים עד 6 שנים
10	679	50	100	339	179	11	מ 6 שנים עד 8 שנים
6	68	20	15	24	9	-	מ 8 שנים עד 10 שנים
-	3	2	1	-	-	-	מעל 10 שנים
1,480	5,084	424	371	959	1,534	1,796	סך הכל

1. הנתונים כוללים יתרות ומסגרות אשראי בכרטיסי אשראי.

להלן פילוח לפי גודל חבות לווה לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור)¹:

ליום 31 בדצמבר 2019		ליום 31 במרס 2020		מדרג אשראי
חוב מאזני	אשראי מאזני	חוב מאזני	אשראי מאזני	
				במיליוני ש"ח
1,272	253	1,332	254	עד 10 אלפי ש"ח
118	373	116	342	מ 10 עד 20 אלפי ש"ח
45	763	47	710	מ 20 עד 40 אלפי ש"ח
18	1,405	17	1,401	מ 40 עד 80 אלפי ש"ח
27	1,494	24	1,598	מ 80 עד 150 אלפי ש"ח
-	591	-	641	מ 150 עד 300 אלפי ש"ח
-	205	-	169	מעל 300 אלפי ש"ח
1,480	5,084	1,536	5,115	סך הכל

1. גודל חבות לווה נקבע לפי יתרת האשראי המאזני.

להלן מידת החשיפה לגידול משמעותי בתשלומים:

ליום 31 בדצמבר 2019		ליום 31 במרס 2020		הלוואות מסוג בלון ¹ **
		במיליוני ש"ח		
131		112		הלוואות בפרעון חודשי
4,173		4,304		סך הכל הלוואות
4,304		4,416		** הלוואות בלון על-פי תקופה:
	80	51		עד שנתיים
	34	44		משנתיים עד 4 שנים
	17	16		מ 4 שנים עד 6 שנים
	-	1		מ 6 שנים עד 8 שנים

1. הלוואות שבמהלך תקופת הבלון משולמים רק תשלומי ריבית.

להלן פילוח בטחונות לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור):

ליום 31 בדצמבר 2019		ליום 31 במרס 2020		ביטחונות
יתרת אשראי חוץ-מאזני	יתרת אשראי מאזני	יתרת אשראי חוץ-מאזני	יתרת אשראי מאזני	
				במיליוני ש"ח
1,398	1,955	1,454	1,806	סך אשראי שאינו מגובה בביטחונות
82	3,129	82	3,309	סך אשראי המגובה בביטחונות ¹
1,480	5,084	1,536	5,115	סך הכל
59	126	58	103	¹ מזה: פקדונות וניירות ערך
4	39	4	39	נדל"ן
19	2,964	20	3,167	אחר (בעיקר רכב)

להלן פילוח תיק הנכסים הפיננסיים לפי גובה הכנסה ויתרות האשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור):

ליום 31 במרס 2020						גובה הכנסה*/ נכסים פיננסיים
אשראי לציבור לאנשים פרטיים						
סך הכל	מעל 500 אלפי ש"ח	200 עד 500 אלפי ש"ח	50 עד 200 אלפי ש"ח	10 עד 50 אלפי ש"ח	עד 10 אלפי ש"ח	
						במיליוני ש"ח
3,608	5	-	3	1	3,599	חשבונות ללא הכנסה קבועה לחשבון**
71	5	4	5	8	49	נמוכה מ 5 אלפי ש"ח
146	8	7	16	26	89	מ 5 עד 10 אלפי ש"ח
186	6	9	27	41	103	מ 10 עד 15 אלפי ש"ח
184	7	10	28	45	94	מ 15 עד 20 אלפי ש"ח
920	112	97	197	187	327	מ 20 אלפי ש"ח ומעלה
5,115	143	127	276	308	4,261	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2019						גובה הכנסה*/ נכסים פיננסיים
אשראי לציבור לאנשים פרטיים						
סך הכל	מעל 500 אלפי ש"ח	200 עד 500 אלפי ש"ח	50 עד 200 אלפי ש"ח	10 עד 50 אלפי ש"ח	עד 10 אלפי ש"ח	
						במיליוני ש"ח
3,415	4	1	2	1	3,407	חשבונות ללא הכנסה קבועה לחשבון**
90	8	4	6	13	59	נמוכה מ 5 אלפי ש"ח
166	7	7	20	30	102	מ 5 עד 10 אלפי ש"ח
210	10	11	30	46	113	מ 10 עד 15 אלפי ש"ח
212	8	12	36	45	111	מ 15 עד 20 אלפי ש"ח
991	132	100	206	189	364	מ 20 אלפי ש"ח ומעלה
5,084	169	135	300	324	4,156	סך הכל

* הכנסת הלקוח שנרשמה בחשבון העו"ש.

** בעיקר בגין אשראי שהועמד במסגרת תיק מימון ישיר וחברת הבת המאוחדת אגוד לסינג בע"מ. בשל אופי ניהול החשבון ההכנסה אינה באה לידי ביטוי בחשבון העו"ש.

להלן פילוח לפי הכנסה קבועה לחשבון אנשים פרטיים (ללא הלוואת לדיור):

ליום 31 במרס 2020							הכנסה קבועה לחשבון
אשראי לציבור לאנשים פרטיים							
אשראי חוץ מאזני	סך הכל אשראי מאזני	מעל 200 אלפי ש"ח	150 עד 200 אלפי ש"ח	100 עד 150 אלפי ש"ח	50 עד 100 אלפי ש"ח	עד 50 אלפי ש"ח	
במיליוני ש"ח							
17	3,608	172	308	818	1,193	1,117	ללא הכנסה קבועה*
238	217	22	7	19	46	123	עד 10 אלפי ש"ח
358	370	16	15	51	110	178	מ 10 עד 20 אלפי ש"ח
923	920	189	81	149	214	287	מעל 20 אלפי ש"ח
1,536	5,115	399	411	1,037	1,563	1,705	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2019							הכנסה קבועה לחשבון
אשראי לציבור לאנשים פרטיים							
אשראי חוץ מאזני	סך הכל אשראי מאזני	מעל 200 אלפי ש"ח	150 עד 200 אלפי ש"ח	100 עד 150 אלפי ש"ח	50 עד 100 אלפי ש"ח	עד 50 אלפי ש"ח	
במיליוני ש"ח							
18	3,415	141	258	719	1,141	1,156	ללא הכנסה קבועה*
250	256	28	8	23	52	145	עד 10 אלפי ש"ח
357	422	26	17	60	124	195	מ 10 עד 20 אלפי ש"ח
855	991	229	88	157	217	300	מעל 20 אלפי ש"ח
1,480	5,084	424	371	959	1,534	1,796	סך הכל

* בעיקר בגין אשראי שהועמד במסגרת תיק מימון ישיר וחברת הבת המאוחדת אגוד לסינג בע"מ. בשל אופי ניהול החשבון ההכנסה אינה באה לידי ביטוי בחשבון העו"ש.

אשראי לבינוי ונדל"ן

הבנק מתמקד בליווי פרויקטים למגורים באזורי ביקוש ובעיקר בתחומים הבאים:
 - מיקוד בפרוייקטים בעלי שיעורי רווח נאותים וסיכון נמוך.
 - מיקוד באזורי ביקוש ובעיקר מימון בניית דירות סטנדרטיות.

להלן התפלגות סיכון האשראי הכולל לבינוי ונדל"ן, ליום 31 במרס 2020 (במיליוני ש"ח):

<u>סוג הלווה</u>	
4,391	ייזום בניה
16	קבוצות רכישה
262	עבודות הנדסה אזרחית (תשתיות)
1,821	נדל"ן מניב
6,490	סך הכל ענף בינוי ונדל"ן****
88	תעשייה וחרושת במוצרי בניה
67	מסחר במוצרי בניה
6,645	סך הכל

להלן התפלגות סיכון האשראי הכולל בענף בינוי ונדל"ן ליום 31 במרס 2020 (במיליוני ש"ח):

<u>סוג האשראי</u>	
2,028	אשראי מאזני לענף הבניה
1,087	מזה: אשראי מאזני לליווי פרויקטים
7	מזה: אשראי מאזני לקבוצות רכישה (מעל 10 יח"ד)
1,104	נדל"ן
452	אג"ח קונצרני**
1,154	ערביות/ ערביות מכר*
1,747	התחייבויות למתן אשראי- מסגרות
5	אחר
6,490	סיכון אשראי כולל****
13.60%	סך הכל חבות ענף הבינוי והנדל"ן*** מסך הכל חבויות הציבור

* ערביות מכר משוקללות לפי 10%/30% וערביות אחרות לפי 100%. ביום 31 במרס 2019 נכנסה לתוקפה פוליסת ביטוח שהבנק רכש ואשר נועדה בעיקרה, להפחית את ההון המרותק בגין סיכון האשראי הנובע מהנפקת הערביות תוך שימוש בפוליסה כ"מפחיתת סיכון אשראי", בהתאם לתנאים שנקבעו בהוראות הפיקוח על הבנקים.

** אג"ח קונצרני המוחזק על ידי הנוסטרו.

*** על פי מדידת ריכוזיות ענפית כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 315.

**** כולל 240 מיליון ש"ח אג"חים בגין פעילות ח"ל.

ליום 31 במרס 2020 הבנק מממן 117 פרויקטים בשלבים שונים, עם היקף של כ- 6,250 יחידות דיור. מתוכם כ-58.8% באזורי הביקוש. להלן התפלגות הפרוייקטים על פי מיקום גיאוגרפי, ליום 31 במרס 2020:

<u>מסגרות מאושרות ניצול בפועל *</u>		<u>מסגרות מאושרות ניצול בפועל *</u>		<u>מספר פרויקטים</u>	<u>איזור</u>
באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח		
9	7	263	322	10	ירושלים וסביבותיה
11	12	308	591	9	תל אביב
52	55	1,506	2,648	50	מרכז
8	9	221	435	21	צפון
20	17	565	797	27	דרום
100	100	2,863	4,793	117	סך הכל

* כולל אשראי מאזני וחץ מאזני ללא התחייבויות למתן אשראי.

מימון ממונף

הבנק מעמיד מעת לעת אשראי ללקוחותיו ברמת מינוף שעולה באופן משמעותי על המקובל בענף עליו נמנה הלקוח וכן למטרת מימון הוני שבעיקרו למימון רכישת אמצעי שליטה בתאגידים, המתאפיין לעיתים בסכומים או שיעורי מימון גבוהים, כאשר יכולת פירעון האשראי מבוססת בעיקרה על התאגיד הנרכש. כל בקשה לאשראי מסוג זה נבחנת לגופה, תוך התחשבות בטיב הלקוח, יכולת ההחזר והביטחונות המוצעים. היקף חשיפת האשראי כפוף למגבלות רגולטוריות ולמדיניות הבנק (שהינה שמרנית יותר מאשר המגבלות הרגולטוריות).

בעדכון מדיניות ניהול סיכון האשראי העסקי לשנת 2016 ההגדרות והמגבלות בנושא הורחבו, וזאת לאור עדכון הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 327 "ניהול הלוואות ממונפות" ו-323 "מגבלות על מימון עסקאות הוניות", בתוקף מיום ה-1 בינואר 2016.

להלן התפלגות החשיפה לעסקאות מימון ממונף לפי ענפי משק ולפי אזור גיאוגרפי:

ליום 31 בדצמבר 2019			ליום 31 במרס 2019			ליום 31 במרס 2020			
מאזני ¹	חוץ מאזני סך הכל ²		מאזני ¹	חוץ מאזני סך הכל ²		מאזני ¹	חוץ מאזני סך הכל ²		
במיליוני ש"ח									
ישראל:									
137	10	147	46	3	43	136	6	142	מסחר
54	-	54	57	7	50	53	1	54	תעשייה
-	-	-	-	-	-	-	-	-	בינוי
-	-	-	92	-	92	-	-	-	פעילות נדל"ן
101	-	101	80	-	80	91	-	91	כרייה וחציבה
107	-	107	-	-	-	107	-	107	תחבורה ואחסנה
42	-	42	78	-	78	39	-	39	שירותים פיננסיים
451	10	441	353	10	343	426	7	433	סך הכל מימון ממונף

1. יתרה מאזנית נטו בניכוי הפרשה פרטנית להפסדי אשראי וביטחונות המותרים לניכוי לפי סעיף 5 בהוראת ניהול בנקאי תקין 313.
 2. יתרת חבות נטו העולה על הסף שנקבע לגבי מימון הוני (35 מיליון ש"ח) בהוראת ניהול בנקאי תקין 323. הבנק אימץ סף זה גם לגבי מימון ממונף אחר.
- הערה: לא כולל חובות שלמועד החיתום לא עמדו בקריטריונים לסיווג כמימון ממונף ובתקופות עוקבות הפכו להיות חובות פגומים.

סיכוני שוק

סיכון שוק הוא הסיכון להפסד הנובע משינוי בשווי ההוגן של מכשירים פיננסיים עקב שינוי בתנאי השוק (רמת מחירים, שיעורי ריבית, שער חליפין, אינפלציה, מחירי מניות וסחורות). הדירקטוריון מתווה מסגרת לניהול סיכון השוק, וסוקר בתדירות שנתית לפחות את מסמך מדיניות השוק של הבנק.

המבנה הארגוני לניהול סיכוני השוק מבוסס על כללי הממשל התאגידי וכולל את שלושת קווי ההגנה, בהתאם להגדרות המפורטות בהוראת ניהול בנקאי תקין 310.

מדידת סיכוני השוק מבוצעת ביחס למכלול גורמי סיכוני השוק שזוהו במוצרים ופעילויות הבנק, המאזניות והחוץ מאזניות באמצעות מודל הערך שבסיכון (VAR) אשר מציג את הסיכון הפוטנציאלי (ירידה אפשרית בשווי בתקופת זמן נתונה). ככלל, החישוב מבוצע יומית בשתי שיטות, הגישה ההיסטורית והגישה ההיברידית (גישה המשלבת גישה היסטורית ומקדמי דעיכה), ברמת ביטחון של 99%.

בנוסף למודל VAR הבנק מפעיל תרחישי קיצון (Stress) הוליסטיים ולסיכון ריבית בפרט. מטרת תרחישי הקיצון הינה הערכת השפעתם הפוטנציאלית של אירוע חריג או שורת אירועים חריגים על התממשותם של סיכונים והשפעתם על יציבות הבנק.

תהליכי הניטור והבקרה מבוצעים בקווי הגנה ראשון תוך ניטור החשיפות בפועל אל מול המגבלות בחתך קווי עסקים וחתך סיכונים, והצפת התראות על חריגות ועל קרבה למגבלות, מעקב אחר גורמי הסיכון בשווקים הפיננסיים, למידע נוסף על ניהול סיכון השוק ראה דוח מפורט על הסיכונים לשנת 2019 ודוח מפורט על הסיכונים לרבעון הראשון של שנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק בכתובת <http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>.

השפעת התפשטות נגיף הקורונה על ניהול סיכון השוק

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2020 התפשטות ווירוס הקורונה במדינות רבות ברחבי העולם וביניהן גם ישראל, גרמה לאי ודאות והשפיעה על המסחר בשווקים ועל הכלכלה העולמית אשר בעקבותיה חלה עליה ברמת התנודתיות של גורמי הסיכון בשווקים הפיננסיים ובכללם בשערי החליפין, מרווחי הבסיס (basis spread), שערי מניות ומחירי אגרות חוב. בתגובה הפחיתו בנקים מרכזיים רבים את הריביות.

כתוצאה מכך, נצפתה עליה באומדני הסיכון ונצפו מספר חריגות באומדני ה-VAR ההיסטורי וההיברידי אשר נבעו מכניסה של תצפיות מחמירות הנובעות ממצב השוק וזאת למרות שלא בוצעו בתקופה זו שינויים מהותיים בהרכב התיק.

נעשתה בחינה של תיקון סיבולת הסיכון מול האלטרנטיבה לסגירת פוזיציות שיקבעו הפסדים בתיק ושלא היו נכונות לדעת הבנק מבחינה עסקית. אי לכך התקבלה החלטה להרחיב באופן זמני ולתקופת זמן מוגבלת את סיבולת הסיכון עבור מדדי הסיכון המרכזיים.

כל ההתאמות אשר בוצעו הינן החל מה-31 במרס 2020 ולתקופת זמן מוגבלת שהוגדרה מראש.

למידע נוסף על השפעת התפשטות נגיף הקורונה על ניהול סיכון השוק ראה דוח מפורט על הסיכונים לרבעון הראשון של שנת 2020.

להלן ריכוז מגבלות סיכון השוק הכוללות והחשיפה בפועל במיליוני ש"ח במונחי VAR (מדידת VAR ל-10 ימים, למעט בתיק הבנקאי לחודש קלנדר¹):

מגבלה			בפועל			סוג מגבלה	מגזר
ליום 31 במרס 2020	ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 במרס 2020	ליום 31 במרס 2019	ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 בדצמבר 2019		
250	160	224.2	51.1	64.6	64.6	חשיפת שוק כוללת ²	סה"כ
95	50	15.3	9.1	6.8	6.8	חשיפת שוק כוללת	סה"כ
243	150	130.6	24.5	25.4	25.4	בתיק למסחר ²	ריבית
16.0%	16.0%	11.6%	2.9%	3.5%	3.5%	DV כולל ^{3,4}	ריבית
90	60	43.6	12.2	12.8	12.8	VAR ²	בסיס
45	30	21.9	16.4	20.6	20.6	VAR ²	מניות
60	28	25.4	2.1	4.8	4.8	תרחישים VOL/SPOT	אופציות

1. בחישוב הסך הכל מובאים בחשבון הקטנות סיכונים הריבית בגין מיתאמים (קורלציות) בחשיפות הריבית ובסיס המט"ח בין מטבעות שונים ועל פני התקופות בתיק הבנקאי ובתיק למסחר בנפרד.
2. מדידת ה-VAR בתיק הבנקאי לחודש קלנדר ובתיק למסחר ל-10 ימים.
3. מחושב כשיעור מההון העצמי.
4. החל מיוני 2019 המגבלה והמדידה הינם במונחי DV2. מספרי השוואה מוצגים במונחי DV1.

סיכון ריבית

סיכון ריבית הינו סיכון הנובע מהשפעה אפשרית של שינויים בעקומי ריבית ובמתאם בין הריביות על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות ועל חשיפות הריבית.

להלן מידע כמותי על סיכון הריבית - ניתוח רגישות

1. שווי הוגן נטו¹ של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

ליום 31 בדצמבר 2019			ליום 31 במרס 2019			ליום 31 במרס 2020			
סך הכל	מט"ח	ש"ח	סך הכל	מט"ח	ש"ח	סך הכל	מט"ח	ש"ח	
במיליוני ש"ח									
2,292	186	2,106	1,888	328	1,560	2,029	26	2,003	שווי הוגן נטו ¹
1,943	142	1,801	2,178	237	1,941	1,974	22	1,952	מזה: תיק בנקאי

1. שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים ופריסה של פקדונות לפי דרישה. פירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן המותאם של המכשירים הפיננסיים ראה באור 15 א. לתמצית הדוחות הכספיים.

2. השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו¹ של הבנק וחברות מאוחדות שלו

ליום 31 בדצמבר 2019			ליום 31 במרס 2019			ליום 31 במרס 2020			
סך הכל	מט"ח	ש"ח	סך הכל	מט"ח	ש"ח	סך הכל	מט"ח	ש"ח	
במיליוני ש"ח									
2,226	185	2,041	1,789	323	1,466	1,897	45	1,852	שינויים מקבילים עלייה במקביל של 1%
1,992	332	1,660	2,102	292	1,810	2,029	65	1,964	מזה: תיק בנקאי
2,428	149	2,279	1,965	294	1,671	2,238	(46)	2,284	ירידה במקביל של 1%
2,190	265	1,925	2,286	221	2,065	1,941	(21)	1,962	מזה: תיק בנקאי
שינויים לא מקבילים									
2,221	192	2,029	1,850	331	1,519	1,961	34	1,927	התללה ²
2,246	187	2,059	1,838	327	1,511	1,969	26	1,943	השטחה ³
1,998	181	1,817	1,652	314	1,338	1,700	16	1,684	עליית ריבית בטווח הקצר
2,592	190	2,402	2,128	341	1,787	2,365	33	2,332	ירידת ריבית בטווח הקצר

1. שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פקדונות לפי דרישה.

2. התללה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועליה בריבית בטווח הארוך.

3. השטחה - עליה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

הערך: בטבלה זו מוצג השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים, בהנחה שחל השינוי שצויין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

3. השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית

ליום 31 בדצמבר 2019			ליום 31 במרס 2019			ליום 31 במרס 2020			
הכנסות מימון שאינן מריבית		סך הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית		סך הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית		סך הכל	
במיליוני ש"ח									
153	46	107	149	53	96	144	43	101	שינויים מקבילים עלייה במקביל של 1%
151	44	107	148	53	95	147	46	101	מזה: תיק בנקאי
(108)	(48)	(60)	(104)	(56)	(48)	(97)	(52)	(45)	ירידה במקביל של 1%
(109)	(49)	(60)	(107)	(60)	(47)	(100)	(55)	(45)	מזה: תיק בנקאי

סיכון בסיס

להלן הרגישות לשינויים בשערי החליפין של מטבעות החוץ והמדד. המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על הון הבנק וכוללת הן את הפעילות המאזנית והן את החוץ מאזנית (סוגריים מייצגים קיטון):

דולר	אירו	ליש"ט	יין	פר"ש	מט"ח אחר	
במיליוני ש"ח						ליום 31 במרס 2020
2.3	14.4	* -	* -	0.4	0.3	עליה של 10%
57.0	0.3	* -	* -	(0.4)	(0.3)	ירידה של 10%

מדד	
במיליוני ש"ח	
78.3	ליום 31 במרס 2020
(78.3)	עליה של 3%
	ירידה של 3%

דולר	אירו	ליש"ט	יין	פר"ש	מט"ח אחר	
במיליוני ש"ח						ליום 31 במרס 2019
6.3	2.1	0.1	(0.2)	0.2	0.2	עליה של 10%
(21.7)	(11.0)	(0.1)	0.2	(0.2)	(0.2)	ירידה של 10%

מדד	
במיליוני ש"ח	
30.8	ליום 31 במרס 2019
(30.8)	עליה של 3%
	ירידה של 3%

דולר	אירו	ליש"ט	יין	פר"ש	מט"ח אחר	
במיליוני ש"ח						ליום 31 בדצמבר 2019
47.1	(12.7)	0.1	0.2	* -	0.2	עליה של 10%
52.8	(3.0)	(0.1)	(0.2)	* -	(0.2)	ירידה של 10%

מדד	
במיליוני ש"ח	
32.8	ליום 31 בדצמבר 2019
(32.8)	עליה של 3%
	ירידה של 3%

* נמוך מ-0.1.

להלן תמצית מאזני ההצמדה:

ליום 31 במרס 2020					
סך הכל	פריטים לא כספיים	מט"ח כולל צמוד מט"ח	צמוד מדד	לא צמוד במיליוני ש"ח	
44,259	758	4,511	6,407	32,583	נכסים
41,851	261	7,696	4,411	29,483	התחייבויות
<u>2,408</u>	<u>497</u>	<u>(3,185)</u>	<u>1,996</u>	<u>3,100</u>	
		2,895	613	(3,508)	עסקות עתידיות, נטו
		177	-	(177)	אופציות (שווי דלתא)
		<u>* (113)</u>	<u>2,609</u>	<u>(585)</u>	סך הכל

* מזה: דולר - (105) מיליון ש"ח, אירו - (14) מיליון ש"ח, מטבעות אחרים - 6 מיליון ש"ח.

ליום 31 במרס 2019					
סך הכל	פריטים לא כספיים	מט"ח כולל צמוד מט"ח	צמוד מדד	לא צמוד במיליוני ש"ח	
40,260	895	3,998	5,768	29,599	נכסים
37,664	301	6,577	3,859	26,927	התחייבויות
<u>2,596</u>	<u>594</u>	<u>(2,579)</u>	<u>1,909</u>	<u>2,672</u>	
		2,425	(882)	(1,543)	עסקות עתידיות, נטו
		232	-	(232)	אופציות (שווי דלתא)
		<u>* 78</u>	<u>1,027</u>	<u>897</u>	סך הכל

* מזה: דולר - 76 מיליון ש"ח, אירו - 1 מיליון ש"ח, מטבעות אחרים - 1 מיליון ש"ח.

ליום 31 בדצמבר 2019					
סך הכל	פריטים לא כספיים	מט"ח כולל צמוד מט"ח	צמוד מדד	לא צמוד במיליוני ש"ח	
42,467	715	5,077	6,250	30,425	נכסים
39,829	197	6,472	4,998	28,162	התחייבויות
<u>2,638</u>	<u>518</u>	<u>(1,395)</u>	<u>1,252</u>	<u>2,263</u>	
		1,695	(158)	(1,537)	עסקות עתידיות, נטו
		(171)	-	171	אופציות (שווי דלתא)
		<u>* 129</u>	<u>1,094</u>	<u>897</u>	סך הכל

* מזה: דולר - 166 מיליון ש"ח, אירו - (46) מיליון ש"ח, מטבעות אחרים - 9 מיליון ש"ח.

פרטים נוספים בדבר חלוקת הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ראה באור 14 לתמצית הדוחות הכספיים.

סיכון נזילות

סיכון נזילות הינו הסיכון לרווחי התאגיד הבנקאי וליציבותו הנובע מאי יכולתו לספק את צרכי נזילותו ולעמוד בפירעון התחייבויות במועד פירעונן מבלי להיקלע להפסדים חריגים.

הוראת ניהול בנקאי תקין 221 בנושא "יחס כיסוי נזילות" (LCR) מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה. ככלל, יחס כיסוי הנזילות על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין 221 שונה מהמודלים הפנימיים החלים בבנק.

השפעת התפשטות נגיף הקורונה על סיכון הנזילות

בעקבות התפשטות נגיף הקורונה נצפה מימוש ניירות ערך מאסיבי על ידי הציבור אשר השפיע חיובית על היחס והעלה את כרית הנזילות מחד. מאידך, התנדטיות בשווקים מיתנה את העלייה עקב הגדלת צרכי הנזילות הנובעים מדרישת ביטחונות ושווי נגזרים המגדירים נכסים ספציפיים.

למעלה מ-99% מסך הכל כרית הנזילות לאורך זמן מורכב מנכסי רמה 1 – רזרבות בבנק ישראל בניכוי חובת הנזילות, אג"ח ממשלת ישראל ואג"ח ריבוניות עם משקל סיכון 0%. נוכח המימושים המאסיביים של הציבור עלתה כרית הנזילות ברבעון הראשון בכ-1.5 מיליארד ש"ח מכ-11 מיליארד ש"ח ב-31 בדצמבר 2019 ל-12.5 מיליארד ש"ח ב-31 במרס 2020, לצד עלייה של למעלה מחצי מיליארד ש"ח בסכומים המנוכים מהכרית. בין הסכומים הללו, כ-0.3 מיליארד ש"ח דרישת ביטחונות, 0.1 מיליארד ש"ח שווי נגזרים מגדירים ו-0.15 מיליארד ש"ח חובת נזילות בבנק ישראל. בנוסף השפיעה על הכרית הירידה בשווי השוק של ניירות הערך – הרווח הגלום בכרית ירד בכ-0.3 מיליארד ש"ח מרווח של 0.2 מיליארד ש"ח להפסד של כ-0.1 מיליארד ש"ח.

השינויים העיקריים בהרכב כרית הנזילות מיום ה-31 בדצמבר 2019 ליום ה-31 במרס 2020: הרזרבות בבנק ישראל בניכוי חובת הנזילות עלו בכ-0.65 מיליארד ש"ח מ-4.5 מיליארד ש"ח ל-5.15 מיליארד ש"ח, שווי אג"ח ממשלת ישראל בשקלים עלה בכ-1.9 מיליארד ש"ח מ-3.8 מיליארד ש"ח ל-5.7 מיליארד ש"ח, שווי אג"ח ריבוניות זרות עם משקל סיכון 0% ירד בכ-1.2 מיליארד ש"ח – רובו תיק לזמן קצר שמומש כולו. אג"ח ממשלת ישראל במט"ח עלה בכ-0.15 מיליארד ש"ח מ-0.9 מיליארד ש"ח ל-1.05 מיליארד ש"ח. סך הכול עלייה של כ-1.5 מיליארד ש"ח.

לאור התפתחות משבר הקורונה וזליגתו לשוק הריאלי החליט דירקטוריון הבנק להגדיל את רזרבת הנזילות של הבנק והעלה את התיאבון והסיבולת של יחס כיסוי הנזילות הכולל (LCR) מ-120% ו-115% ל-130% ו-120% בהתאמה. שיעור זה יבחן מעת לעת בהתאם להתפתחויות ויעודכן במידת הצורך.

במהלך הרבעון הראשון לשנת 2020 לא נצפו חריגות מהדרישה המזערית ביחס ה-LCR.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום

31 בדצמבר 2019	31 במרס 2019	31 במרס 2020	
130%	123%	137%	יחס כיסוי הנזילות *
100%	100%	100%	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

* מחושב על בסיס ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון האחרון המדווח.

הבנק מעריך את פרופיל סיכון הנזילות בראיה רחבה, הכוללת שימוש במגוון מדדי סיכון ופרמטרים נוספים להערכת היבטי סיכון הנזילות השונים, לרבות: נזילות יומית ותוך יומית, נזילות עד חודש (לפי מודל פנימי ו-LCR), נזילות לטווח ארוך (יחס מימון יציב), מגוון מדדים ביחס לתמהיל ומבנה המקורות (שיעור פיקדונות עד חודש, שיעור פיקדונות ליבה, מדדי ריכוזיות מפקידים וכו'), ניתוח פערי נזילות עבור טווחי זמן שונים ועוד. הבנק קבע מגבלות לפרמטרים אלה ומנטר את רובם בתדירות יומית.

נכון למועד הדוח היקף פיקדונותיהם של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות הסתכם בסך 1,343 מיליון ש"ח המהווים כ-4% מסך פיקדונות הציבור.

לפירוט נוסף בעניין אופן ניהול סיכונים הנזילות בבנק ראה דוח שנתי של הבנק לשנת 2019. למידע נוסף על ניהול הנזילות ראה דוח מפורט על הסיכונים לשנת 2019 ודוח מפורט על הסיכונים לרבעון הראשון של שנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק בכתובת <http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>.

סיכון תפעולי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. סיכון זה כולל סיכון משפטי וסיכונים ציבוריים, אך אינו כולל סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין.

בעקבות משבר הקורונה, הבנק נערך בהתאם להנחיות משרד הבריאות ובנק ישראל. הפעילות עודכנה באופן רציף על פי ההנחיות שהתקבלו מעת לעת. ההיערכות למניעת התפרצות המחלה בכותלי הבנק בוצעה בכל המישורים תוך שמירה על בטיחות ובריאות העובדים, שמירה על רציפות תפקודית והמשך מתן שירות ללקוחות.

במסגרת הצעדים שנקטו פוצלו יחידות חיוניות והורחבה פעילות העבודה מרחוק. הנחיות לאופן העבודה מרחוק רוענו ותוקשרו, לרבות מהיבט סיכון סייבר ואבטחת מידע. תקשור פנים ארגוני נערך באופן שוטף ורציף לעובדים. במקביל הבנק פעל למתן מענה לפעילות הלקוחות, בין היתר על פי הקלות בנק ישראל. הועלה קמפיין תקשורתי ללקוחות לעידוד הפעילות בערוצים הישירים, תוך מתן הקלות להצטרפות מרחוק לפעילות באתרים הדיגיטליים. בתחום מתן שירות ללקוחות בסניפים: בהתאם להנחיות בנק ישראל, חל צמצום במספר הסניפים הפתוחים לקבלת קהל ובשירותים הניתנים פרונטלית. במקביל, הורחבה פעילות הלקוחות בהוראות טלפוניות, ותוגבר השירות הטלפוני במסגרת אגוד ישיר.

הפעילות בזמן המשבר בוצעה בין היתר בהתבסס על תכניות החירום של הבנק תוך התאמה דינמית להתפתחות המשבר. הבנק נערך לחזרה לשגרה שהינה מותאמת לסביבת ריחוק חברתי וזאת בהתאם לכללי משרד הבריאות. הצעדים שנקטו במהלך המשבר ישמשו את הבנק ככל שיתפרץ גל שני של המגפה.

למידע נוסף על ניהול הסיכון התפעולי ובכלל זה מערכת המידע והמחשוב של הבנק, הגנת סייבר ואבטחת מידע, ראה דוח מפורט על הסיכונים לשנת 2019 ודוח מפורט על הסיכונים לרבעון הראשון של שנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק בכתובת <http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>.

סיכון סייבר

סיכון סייבר מוגדר כסיכון להתממשות אירוע סייבר שהינו אירוע אשר במהלכו מתרחשת תקיפת מערכות מחשב ו/או מערכות ותשתיות משובצות מחשב על ידי או מטעם גורמים (חיצוניים או פנימיים).

ניהול סיכון הסייבר בבנק מיושם בהתאם להוראת נוהל בנקאי תקין 361 – ניהול הגנת הסייבר וכן על פי הוראות רלוונטיות בנושאי ניהול טכנולוגיות וניהול סיכון תפעולי. נושאים אלה מעוגנים במסמכי מדיניות יעודים ופרטניים.

התפשטות נגיף הקורונה, צעדי ההתגוננות הננקטים והמשבר הכלל עולמי הנגרז מכך הובילו בין היתר גם להתגברות כלל עולמית של סיכון הסייבר. ואכן בעולם נצפית התגברות אירועי תקיפה והונאה המנצלים את משבר הקורונה, ובפרט בגין המגמות הבאות: העלייה בהיקף העבודה מרחוק, אשר מרחיבה את מעטפת התקיפה הפוטנציאלית; עליה במגמת ניסיונות דיג הלקוחות, התגברות אירועי הונאה המנצלים את החשש האנושי סביב התפשטות הקורונה, העשייה לעודד גורמים עוינים להוציא לפועל תקיפות כנגד ארגונים. כמו בעולם, גם בישראל סיכון הסייבר עולה עקב משבר הקורונה.

בנק ישראל הנחה את התאגידים הבנקאיים במכתבו מיום ה-6 באפריל 2020 לבחון את נושא התגברות איומי הסייבר בעקבות התפשטות נגיף הקורונה, ובדגש על התרחבות עבודה מרחוק, וזאת בהתייחס להיבטי "תהליכים, אנשים ומערכות", שכן ההרחבה נדרשה לביצוע מהיר ובאופן העלול להשפיע על הבקורות המוטמעות ולהעלאת רמת סיכון הסייבר.

במסגרת זו הבנק נדרש לבחון את הנושאים הבאים:

- רציפות תפקודית של פעילות יחידות הסייבר, עקב חשש מהיווצרות מחסור בכוח אדם מקצועי עקב הידבקות;
- בחינת מערכי הניטור והזיהוי בהתייחס לשינויים החלים בתקופה זו ולעדכנם בהתאם;
- התאמת תכניות החירום לטיפול באירועי סייבר מהותיים של התאגיד הבנקאי ולבדוק האם נדרשות התאמות לאור המצב הנוכחי;
- הגברת מודעות וערנות עובדים ולקוחות;
- טיוב מאמצי מודיעין באופן שייתן מענה לאיומי הסייבר הרלוונטיים למשבר הקורונה;
- פעילות מול גורמי שרשרת אספקה מהותיים כדי לוודא מוכנותם להתמודדות עם איומי הסייבר הרלוונטיים למצב הנוכחי;
- התאמת ניהול הסיכון כפי שנגזר ממשבר הקורונה, בדגש על ניהול הסיכון של עבודה מרחוק;
- התגברות סיכונים בנושא כגון התגברות הפעילות בערוצים הדיגיטליים, הקפאת תצורה והרחבת הרשאות – הן לעובדים והן ללקוחות.

הבנק בחן את התגברות סיכונים סייבר, ונקט בשורה של צעדים לחיזוק ההגנה. למידע נוסף על ניהול סיכון הסייבר ראה דוח מפורט על הסיכונים לשנת 2019 ודוח מפורט על הסיכונים לרבעון הראשון של שנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק בכתובת <http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>.

סיכון טכנולוגיות מידע

בהמשך למתואר בבאור 4.ג.23. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019, ובהתאם לאישור דירקטוריון הבנק מיום 12 במאי 2020, התקשר הבנק עם לאומי בתוספת להסכם המחשוב והתפעול שנחתם בין הצדדים ביום 2 בספטמבר 2001, ואשר הוארך על ידם לתקופת נוספות (להלן בהתאמה "ההסכם" ו-"התוספת"). בהתאם לתוספת זו נקבעו בין הצדדים, בין היתר, ההסכמות הבאות:

תוקפו של ההסכם יוארך עד ליום 31 בדצמבר 2022 ("תום תוקף התוספת") והתוספת זו תחול רטרואקטיבית החל מיום 1 בינואר 2020.

ככל שלא יתקיים מיזוג של הבנק עם בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן "בנק מזרחי") עד ליום 31 בדצמבר 2020, תינתן לבנק האופציה להאריך את תוקפה של התוספת בשנה נוספת עד ליום 31 בדצמבר 2023 (להלן "האופציה הקצרה"). בנוסף, ככל שלא יתקיים מיזוג של הבנק עם בנק מזרחי עד ליום 31 בדצמבר 2021, תינתן לבנק האופציה להאריך את תוקפה של התוספת בעשר שנים עד ליום 31 בדצמבר 2032 (חלף שנת הארכה אחת בהתאם לאופציה הקצרה ובכפוף לכך שמומשה האופציה הקצרה) (להלן "האופציה הארוכה"), הכל בכפוף לקיומם של התנאים למימוש האופציות כפי שנקבעו בין הצדדים במסגרת התוספת.

לבנק לא תהיה זכות להפסיק את ההתקשרות לפני מועד תום תוקף התוספת או לפני מועד תום תקופת הארכה הרלוונטית (במקרה של מימוש האופציה/ אופציות שהוענקו לו), ואולם במקרה בו יממש הבנק את האופציה הארוכה יהיה הבנק רשאי להודיע ללאומי עד ליום 31 בדצמבר 2024 על קיצור תקופת ההסכם, ובמקרה זה יסתיים ההסכם ביום 31 בדצמבר 2028 והבנק ישלם ללאומי פיצוי מוסכם בסכום "התשלום הבסיסי" כמשמעו להלן, עבור שנה נוספת.

הבנק יהיה זכאי לקבל מלאומי בהתאם לתוספת את היקף השירותים השוטפים ורמת השירות כפי שניתנו לבנק ביום 31 בדצמבר 2016, טרם תחילת תקופת ההיפרדות בין הצדדים ("השירותים השוטפים"). לאומי יספק לבנק את השירותים השוטפים בתקופת התוספת על פי עקרונות ה follow me, קרי – על פי כלל לפיו פיתוחים שיפתח לאומי עבורו (החלפת מערכות ותשתיות) יפותחו במקביל עבור הבנק, בכפוף להוראות ההסכם, ולצורך כך ינקוט הבנק בכל פעולה שתדרש על מנת להטמיע את המערכות או התשתיות החדשות (להלן "מנגנון ה- follow me").

התמורה שישלם הבנק בעבור השירותים השוטפים (להלן "הסכום הבסיסי") תהיה בסכום של 125 מיליון ש"ח בגין שנת 2020 ובסכום של 135 מיליון ש"ח לשנה בגין השנים 2021-2023 במקרה בו ההסכם יסתיים בתום תוקף התוספת, או בתום תקופת האופציה הקצרה לפי העניין. ככל שהבנק יממש את האופציה הארוכה תעמוד התמורה עד לשנת 2022 על סך של 125 מיליון ש"ח לשנה ולאחר מכן על סך של 120 מיליון ש"ח לשנה. התמורה תוצמד אחת לשנה לפי מנגנון הצמדה שסוכם בין הצדדים בהסכם. כן הובהר בהסכם כי הסכום הבסיסי אינו כולל עלויות ייחודיות של יישום והתאמות של מנגנון ה- follow me עבור הבנק שיתווספו לסכום הבסיסי ויחולו על הבנק.

תוקף התוספת הותנה בקבלת חוות דעת מעודכנת ביחס לתחולת פטור רשות דיני התחרות למיזמים משותפים, העומדת בכללי ה self-assessment המאשרת כי אין מניעה להמשך מתן השירותים על ידי לאומי לפי ההסכם או בקבלת אישור רשות התחרות לכך בלוחות הזמנים הקבועים בתוספת. ביום 26 במאי 2020 התקבלה חוות דעת מעודכנת ביחס לתחולת פטור רשות דיני התחרות למיזמים משותפים, העומדת בכללי ה self-assessment המאשרת כי אין מניעה להמשך מתן השירותים על ידי לאומי לפי התוספת. זאת לאחר שרשות התחרות אישרה לב"כ הבנק כי היא אינה מבקשת כי התוספת תוגש לאישורה, וכי הצדדים רשאים לבצע בדיקה עצמית של התוספת ומידת התאמתה לדיני התחרות. בכך התקיים התנאי המתלה לתוקף ההסכם כפי שנקבע בין הצדדים.

בד בבד החליט דירקטוריון הבנק ביום 12 במאי 2020 שלא להמשיך בפרויקט החלפת מערכות המחשוב של הבנק. התקשרות הבנק עם לאומי בתוספת להסכם המחשוב והתפעול הנ"ל צפויה להגדיל את הוצאות המחשוב של הבנק (שהיוו כ- 200 מיליון ש"ח בשנת 2019) בשיעור של כ- 20%.

האמור לעיל הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח – 1968 בהיותו מבוסס על אומדנים והערכות ראשוניים ביחס לעלויות יישום התוספת להסכם המחשוב עם לאומי.

לפירוט נוסף על ניהול סיכון טכנולוגיות מידע ראה דוח מפורט על הסיכונים לשנת 2019 ודוח מפורט על הסיכונים לרבעון הראשון של שנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק בכתובת <http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>.

סיכון ציות

סיכון ציות מוגדר כסיכון שתאגיד יסבול מסנקציה חוקית או רגולטורית, הפסד פיננסי מהותי או פגיעה במוניטין כתוצאה מכישלון שלו לציית להוראות חוק, רגולציה, נהלים פנימיים וקודים אתיים.

לפירוט נוסף בעניין אופן ניהול סיכון הציות בבנק ראה דוח שנתי של הבנק לשנת 2019.

למידע נוסף על ניהול סיכון הציות ראה דוח מפורט על הסיכונים לשנת 2019 ודוח מפורט על הסיכונים לרבעון הראשון של שנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק בכתובת <http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>.

סיכון משפטי

סיכון משפטי הינו סיכון להפסד כתוצאה מהיעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם והוא כולל, אך אינו מוגבל, לחשיפה לקנסות או לצעדי עונשין (Fines Penalties) כתוצאה מפעילות פיקוחית (Punitive Damages), כמו גם מהסדרים פרטניים. בעקבות משבר הקורונה שהחל במהלך חודש מרס 2020, ייתכן ותהיה השלכה בעתיד על ניהול הסיכונים המשפטיים של הבנק, וזאת בשל שינויים רבים והתאמות בתהליכים שבוצעו על ידי הבנק במהלך תקופה זו מול לקוחות הבנק בנושאים שונים, הכל כפי שהתחייב מתנאי הפעילות ומההוראות הרגולטוריות בתקופת המשבר.

סיכון מוניטין

מוניטין הוא אוסף של תפיסות, דעות ואמונות של מחזיקי העניין לגבי התאגיד, בהתבסס על ניסיונם וציפיותיהם. סיכון מוניטין הוא הסיכון לרווחי התאגיד, ליציבותו או ליכולתו להשיג את יעדיו, כתוצאה מפגיעה במוניטין העשוי לבבוע מהתנהלות התאגיד, מצבו הפיננסי או פרסום שלילי (אמיתי או כוזב) ועלול לבוא לידי ביטוי בתפיסה שלילית מצד לקוחות, צדדים נגדיים, בעלי מניות, משקיעים, מחזיקי אגרות חוב, אנליסטים, גורמים רלוונטיים אחרים או רגולטורים, אשר עשויה להשפיע לרעה על אמון הציבור בבנק ועל יכולתו של הבנק לשמור על קשרים עסקיים קיימים או ליצור קשרים חדשים וליהנות מנגישות רציפה למקורות מימון (כגון באמצעות שווקים בין-בנקאיים או שוקי איגוח). לפירוט נוסף בעניין אופן ניהול סיכון המוניטין בבנק ראה דוח שנתי של הבנק לשנת 2019. הבנק ימשיך לבחון ולעקוב אחר השלכות הודעת בעלי השליטה בבנק על התקשרותם עם בנק מזרחי על סיכון המוניטין. ככל שתימשך תקופת חוסר הוודאות בה פועל הבנק, תיתכן עלייה בסיכון המוניטין. משבר הקורונה משפיע על התנהלות המשק ועל פעילות המערכת הבנקאית כולה. בשלב זה, לא מוערכת התממשות של סיכון מוניטין לבנק כתוצאה מן המשבר, וזאת בראש ובראשונה עקב היותו משבר עולמי שאינו מיוחס ספציפית לבנק. לפירוט נוסף בהקשר זה, ראה פרק "סיכונים מובילים ומתפתחים" בדוח מפורט על הסיכונים לרבעון הראשון של שנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: <http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>.

סיכון אסטרטגי

הסיכון האסטרטגי הינו סיכון נוכחי או עתידי לרווחי הבנק, להון, למוניטין או למעמד הבנק, אשר עלול לבבוע מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום לא נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. סיכון זה נוצר ממידת התאימות של המטרות האסטרטגיות שהציב הבנק, ליכולותיו ולסביבה הכלכלית בה הוא פועל, מיישומת תכניות העבודה והיעדים שהוגדרו לצורך השגתן, מהמשאבים שהוגדרו לצורך העמידה בתכניות ומאיכות היישום של מרכיבי התכניות. חברי הנהלת הבנק אחראים לניהול הסיכון, כל אחד בתחומו. כמו כן, ביום ה-12 באפריל 2019 נכנס לתוקפו חוק נתוני אשראי, שמטרתו לקבוע הסדר כולל לשיתוף בנתוני אשראי. הסדר זה צפוי לשפר את איכות המידע אשר יהיה זמין לבנק בעת החלטה על מתן אשראי ללקוח ושיפור אפשרויות המימון העומדות בפני הלקוחות במערכת הבנקאית. מאידך, בטווח הקצר של יישום החוק חלה ירידה בכמות המידע של הבנק על לקוחותיו הקיימים, וזאת עד להשלמת תהליך החתמת הלקוחות. הוגדרו תנאים לדרישת חתימת הלקוחות. להערכת הבנק החוק צפוי להביא להגברת התחרות מצד גופים חוץ בנקאיים באופן משמעותי. לאור הכרזת בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, בעניין כוונתם לפעול למכירת החזקותיהם בבנק, ונוכח חוסר הוודאות בו פועל הבנק בעקבות כך, פחתה רמת הוודאות הנוגעת להתממשות התוכנית האסטרטגית של הבנק, ובהתאמה, עלה במהלך שנת 2018 הסיכון האסטרטגי. הנהלת הבנק והדירקטוריון מיישמים תהליכים שמטרתם התמודדות עם הסיכון האסטרטגי, זאת באמצעות מעקב ופיקוח הדוקים על התפתחות הסיכון, בין היתר באמצעות וועדת דירקטוריון ייעודית למעקב אחר התפתחות הסיכונים לתקופה ויישום צעדי הפחתה. הבנק ימשיך לעקוב ולבחון את הצעדים הנדרשים נוכח המצב. לפירוט נוסף, ראה פרק סיכונים מובילים ומתפתחים בדוח מפורט על הסיכונים לרבעון הראשון של שנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: <http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>.

סיכון סביבתי

סיכון סביבתי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן. לפירוט נוסף בעניין אופן ניהול הסיכון הסביבתי בבנק ראה דוח שנתי של הבנק לשנת 2019.

הערכת הבנק בדבר השפעת גורמי הסיכון

טבלת גורמי הסיכון להלן מבוססת על מתודולוגיה מעודכנת, המשלימה תהליך מקיף שערך הבנק לעדכון הגישה המשמשת להערכת הסיכון הכולל בקווי העסקים השונים. בהתאם למתודולוגיה, מידת ההשפעה של גורמי הסיכון השונים בטבלה להלן, מבטאת את המידה בה גורם הסיכון משקף איום על יציבות הבנק. ההשפעה המוצגת להלן גובשה תוך התאמה ככל הניתן לתהליך ה-ICAAP ותוצאותיו, תוך בחינת היבטים איכותיים וכמותיים, כולל פרופיל הסיכון של הבנק ולתהליכי מדידת הסיכונים השוטפים, והיא מבוססת על אמידת חשיפת פעילותו של הבנק לסיכונים השונים והשפעתם על הלימות הונו ויציבותו. בהתאם, ככלל התפיסה מבוססת על אחד או שני פרמטרים מרכזיים:

- **השפעת הסיכון במצב עסקים הרגיל** - באמצעות שיעור הקצאת ההון.
 - **השפעת הסיכון תחת תנאי קיצון** - באמצעות ההשפעה על הלימות ההון רובד 1 בתרחיש קיצון.
- סיכונים קשים לכימות דוגמת סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי וכיו"ב, מוערכים באופן סובייקטיבי, על ידי הגורמים הרלוונטיים בבנק, ובהתבסס על תוצרי ה-ICAAP.

להלן מפורטת הערכת הבנק בדבר השפעת גורמי הסיכון בבנק ליום 31 במרס 2020³

<u>גורם הסיכון</u>	<u>השפעת הסיכון (גבוהה, בינונית, נמוכה)</u>
1. השפעה כוללת של סיכונים האשראי¹	בינונית
1.1 סיכון בגין איכות לווים ובטחונות	בינונית
1.2 סיכון בגין ריכוזיות ענפית ²	בינונית-נמוכה
1.3 סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים ²	בינונית
2. השפעה כוללת של סיכונים שוק¹	בינונית
2.1 סיכון ריבית	בינונית
2.2 סיכון בסיס (אינפלציה ושערי חליפין)	נמוכה
2.3 סיכון אופציות	נמוכה
2.4 סיכון מחירי מניות	נמוכה
3. סיכון נזילות	נמוכה
4. סיכון תפעולי	בינונית
5. סיכון סייבר	בינונית-גבוהה
6. סיכון טכנולוגיות מידע	בינונית-גבוהה**
7. סיכון משפטי	נמוכה
8. סיכון מוניטין	בינונית- נמוכה***
9. סיכון סליקה	נמוכה
10. סיכון אסטרטגי	בינונית-גבוהה*

1. השפעה כוללת של סיכונים האשראי וסיכונים השוק נקבעה על פי הערכת הסיכון הגבוהה ביותר מבין תתי הסיכונים.
2. החישוב הינו על בסיס אשראי ברוטו ללא ביטחונות המותרים לניכוי.
3. לא חל שינוי לעומת הדיווח ליום 31 בדצמבר 2019 וליום 31 במרס 2019.

* נוכח חוסר הודאות בו פועל הבנק, עלה הסיכון האסטרטגי, ותוכנית העבודה של הבנק הותאמה לתקופת אי הודאות בה מצוי הבנק, תוך דחיית טיפול במשימות ארוכות טווח ועתירות משאבים, וזאת עד להתבהרות מצב הדברים. נוכח הכרעת בית הדין לתחרות מיום ה-28 בנובמבר, 2019, לפיה קיבל בית הדין את העררים שהגישו בעלי השליטה בבנק, הבנק ובנק מזרחי טפחות בע"מ, תתכן ירידה בסיכון האסטרטגי.

** נוכח הארכת הסכם המחשוב עם בנק לאומי, לפחות עד ליום 31 בדצמבר 2022 (עם אופציה להארכה עד ליום 31 בדצמבר 2032, במקרה שהמיזוג לא יושלם) – אי הודאות שהייתה כרוכה במציאת פתרון להמשך קבלת שירותי מחשוב מלאומי – קטנה. בהתאם ובאין שינוי רמת הסיכון ברבעון הבא תופחת מבינונית-גבוהה לבינונית.

*** לאור הכרזת בעלי המניות על כוונתם למכור את אחזקותיהם בבנק ואי הודאות לגבי עתידו של הבנק, רמת סיכון המוניטין מוערכת בינונית-נמוכה. יצוין, כי ככל שתתארך תקופת אי הודאות באשר לעתידו של הבנק הערכת סיכון המוניטין תוחמר לבינונית.

לפירוט נוסף ראה פרק "סיכונים מובלים ומתפתחים" בדוח המפורט על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

הערות:

- ראה גם פרק תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים. לפירוט אודות סיכונים מובילים ומתפתחים ראה דוח מפורט על הסיכונים לרבעון הראשון של שנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: <http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>.
- הערכת דרגות ההשפעה של הסיכונים מבוססת על מתודולוגיה פנימית של הבנק ואיננה ניתנת להשוואה בין הבנקים השונים.

מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים

כללי החשבונאות המשמשים לעריכת הדוחות הכספיים מפורטים בבאור 1 בתמצית הדוחות הכספיים אלו ובדוחות הכספיים לשנת 2019. יישום כללים אלה על ידי הנהלת הבנק כרוך בהנחות ובאומדנים שונים המשפיעים על ערכם של הנכסים, ההתחייבויות והתוצאות העסקיות של הבנק. הנושאים בהם האומדנים וההנחות קריטיים לדעת ההנהלה הינם:

הפרשה להפסדי אשראי, הפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני של אגרות חוב זמינות למכירה, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים, זכויות עובדים, מכשירים פיננסיים נגזרים, תביעות תלויות, בניינים וציוד ומיסים נדחים. הנהלת הבנק סבורה כי האומדנים וההערכות שישמשו בהכנת הדוחות הכספיים הינם נאותים ונעשו על פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי. במהלך רבעון הראשון של שנת 2020 לא חלו שינויים מהותיים במדיניות החשבונאית של הבנק בנושאים קריטיים לעומת המתואר בדוח השנתי של הבנק לשנת 2019, למעט המתואר להלן:

נוכח התפשטות וירוס הקורונה למדינות רבות בעולם, כולל ישראל, והכרזת מגיפת וירוס הקורונה כמגיפה עולמית, והשפעות על מרבית ענפי המשק, הנחה הפיקוח על הבנקים את המערכת הבנקאית להפעיל שיקול דעת משמעותי בהערכת הפסדי האשראי הצפויים בתיק האשראי שלו. וזאת על מנת לוודא שההפרשות להפסדי אשראי יהיו מספיקות כדי לכסות באופן שמרני וזהיר את האומדן העדכני של הפסדי האשראי הצפויים מתיק האשראי של התאגיד הבנקאי, כולל ההשפעה של אירוע גיף הקורונה.

הבנק עדכן במודל ההפרשה הקבוצתית את הפרמטרים המאקרו כלכליים המשפיעים על חישוב ההפרשה הקבוצתית (בעיקר העלייה בשיעור האבטלה הצפוי ותחזית הצמיחה במשק), המביאים בחשבון את חוסר הודאות הקיימת, בהתבסס על חוות דעתו של הכלכלן של הבנק, שהסתמך בין היתר על תחזיות חטיבת המחקר של בנק ישראל וגופי מחקר אחרים במשק וכן, סיווג כחובות בעייתיים מספר לווים, שמצבם הורע עקב משבר הקורונה.

בקרות ונהלים

בדוחות הכספיים השנתיים של שנת 2019 פורטו בהרחבה בהוראות בנק ישראל בקשר ליישום סעיפי 302 ו-404 לחוק "Sarbanes Oxley" (להלן: "Sox"). כמו כן פורט אופן יישומם בבנק. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2020 המשיך הבנק בעדכון ותחזוקה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, כפי שנקבע בתכנית עבודה ייעודית לנושא ה-Sox לשנת 2020, אשר אושרה על ידי דירקטוריון הבנק.

הערכת בקרות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק בשיתוף עם המנכ"לית והחשבונאי הראשי של הבנק, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנכ"לית והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון המסתיים ביום 31 במרס 2020 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

הדירקטוריון מודה להנהלת הבנק, למנהלים ולכל צוות העובדים על עבודתם המסורה.

שבי שמר
מנהלת כללית ראשית

זאב אבליס
יו"ר הדירקטוריון

תל אביב, 27 במאי 2020.

הצהרה (Certification)

אני, שבי שמר, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 31 במרס 2020 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתכם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של בטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

שבי שמר
מנהלת כללית ראשית
27 במאי 2020

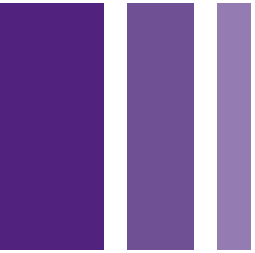
הצהרה (Certification)

אני, ארנון זית, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 31 במרס 2020 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמציגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתכם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של בטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

ארנון זית
חשבונאי ראשי, סמנכ"ל
27 במאי 2020

תמצית דוחות כספיים ליום 31 במרס 2020

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק אגוד לישראל בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק אגוד לישראל בע"מ וחברות בנות שלו (להלן – "הבנק"), הכולל את המאזן הביניים התמציתי המאוחד ליום 31 במרס 2020 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך. הדירקטוריון וההנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

לא סקרנו את המידע הכספי לתקופות ביניים התמציתי של החברות שאוחדו אשר הכנסותיהן מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי הכלולות בדוחות הרווח וההפסד המאוחדים מהוות כ-1% מכלל ההכנסות במאוחד מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס 2020. המידע הכספי לתקופות הביניים התמציתי של אותן חברות נסקר על ידי רואי חשבון אחרים שדוחות הסקירה שלהם הומצאו לנו ומסקנתנו, ככל שהיא מתייחסת למידע הכספי בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות הסקירה של רואי החשבון האחרים.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה (ישראל) 2410 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות" ותקן סקירה שיישמו בסקירה של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 16.ב בתמצית הדוחות הכספיים בדבר הודעת בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בקשר עם התקשרותם עם בנק מזרחי בעניין מכירת החזקותיהם בבנק והכוונה למיזוג הבנק לתוך בנק מזרחי, בדבר הודעה מ"מ הממונה על התחרות מיום 30 במאי 2018 על התנגדותו למיזוג בין הבנק לבין בנק מזרחי וכן בדבר הגשת ערר על החלטה זו, קבלת הערר על ידי בית הדין לתחרות וקביעת תנאים להשלמת המיזוג בידי הממונה, ולאמור בביאור 10 (7).ב. בתמצית הדוחות הכספיים בדבר התחייבויות תלויות.

סומך חייקין
רואי חשבון

27 במאי 2020

תמצית דוח רווח והפסד מאוחד לתקופות שהסתיימו ביום 31 במרס 2020

סכומים מדווחים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		באור	
	2019	2020		
(מבוקר)		(לא מבוקר)		
		במיליוני ש"ח		
997	226	214	2	הכנסות ריבית
243	48	34	2	הוצאות ריבית
754	178	180		הכנסות ריבית, נטו
40	9	45	6,13	הוצאות בגין הפסדי אשראי
				הכנסות ריבית, נטו לאחר
714	169	135		הוצאות בגין הפסדי אשראי
				הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית
118	18	(70)	3	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
269	69	66		עמלות
3	-	-		הכנסות אחרות
390	87	(4)		סך כל ההכנסות (ההוצאות) שאינן מריבית
				הוצאות תפעוליות ואחרות
473	118	112		משכורות והוצאות נלוות
121	31	30		פחת ואחזקת בנינים וציוד
262	62	70		הוצאות אחרות
856	211	212		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
248	45	(81)		רווח (הפסד) לפני מסים
86	15	(27)		הפרשה למסים על הרווח
				רווח (הפסד) נקי :
162	30	(54)		המיוחס לבעלי מניות הבנק
				רווח (הפסד) בסיסי ומדולל למניה (ש"ח):
2.20	0.41	(0.73)		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

יושב ראש הדירקטוריון

זאב אבלס

מנהלת כללית ראשית

שבי שמר

חשבונאי ראשי, סמנכ"ל

ארנון זית

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 27 במאי 2020

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל לתקופות שהסתיימו ביום 31 במרס 2020

סכומים מדווחים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס	
2019	2019	2020
(מבוקר)	(לא מבוקר) במיליוני ש"ח	
162	30	(54)
218	100	(413)
(103)	3	146
115	103	(267)
(37)	(35)	91
78	68	(176)
240	98	(230)

רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

רווח (הפסד) כולל אחר², לפני מסים:
 התאמות בגין אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן נטו
 התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים¹

רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים

השפעת המס המתייחס

רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מיסים

הרווח (ההפסד) הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

1. משקף בעיקר התאמות בגין אומדנים אקטוארים לסוף תקופה של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר ונזקפו בתקופה המדווחת לרווח והפסד.
2. ראה גם באור 4 בדבר רווח כולל אחר מצטבר.

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית מאזן מאוחד ליום 31 במרס 2020

סכומים מדווחים

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	31 במרס 2019	31 במרס 2020 (לא מבוקר)	באור במיליוני ש"ח	
				נכסים
6,907	7,967	7,875		מזומנים ופקדונות בבנקים
8,404	5,274	9,235	5	ניירות ערך ¹
2	424	-		ניירות ערך שנשאלו
26,119	25,642	25,291	6,13	אשראי לציבור
(246)	(262)	(283)		הפרשה להפסדי אשראי
25,873	25,380	25,008		אשראי לציבור, נטו
228	234	223		בנינים וציוד
526	439	1,188	11	נכסים בגין מכשירים נגזרים
527	473	730		נכסים אחרים ^{2,7}
-	69	-		נכסים המוחזקים למכירה ⁶
42,467	40,260	44,259		סך כל הנכסים
				התחייבויות והון
31,668	31,336	34,105	7	פקדונות הציבור
322	207	160		פקדונות מבנקים
-	-	2		פקדונות הממשלה
4,818	3,436	4,587		כתבי התחייבויות נדחים ואגרות חוב
650	424	1,354	11	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
2,371	2,261	1,643		התחייבויות אחרות ^{3,4,8}
39,829	37,664	41,851		סך כל ההתחייבויות
2,638	2,596	2,408		סך כל ההון⁵
42,467	40,260	44,259		סך כל ההתחייבויות והון

1. מזה: ניירות ערך ששועבדו למסלקת הבורסה ומעו"ף בסך 283 מיליון ש"ח (31.03.19 - 177 מיליון ש"ח, 31.12.19 - 132 מיליון ש"ח).
2. מזה: נכסים אחרים בשווי הוגן בסך 8 מיליון ש"ח (31.03.19 - 2 מיליון ש"ח, 31.12.19 - 6 מיליון ש"ח).
3. מזה: התחייבויות אחרות בשווי הוגן בסך 262 מיליון ש"ח (31.03.19 - 924 מיליון ש"ח, 31.12.19 - 726 מיליון ש"ח).
4. מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים בסך 43 מיליון ש"ח (31.03.19 - 39 מיליון ש"ח, 31.12.19 - 41 מיליון ש"ח).
5. הון המיוחס לבעלי מניות הבנק.
6. נכון ליום 31 במרס 2019 הבנק פעל למכירת החזקות בחברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ. לאחר שהבנק השלים מהלך של בחינת מכירת החברה, החליט בשלב זה שלא להמשיך בו.
7. החל מיום 1 בינואר 2020 הבנק מיישם את ASU 2016-02 בנושא חכירות (ASC 842). סעיף זה כולל נכסי זכות שימוש בגין חכירות תפעוליות. ראה ביאור 1.ג.1 בדבר חכירות.
8. החל מיום 1 בינואר 2020 הבנק מיישם את ASU 2016-02 בנושא חכירות (ASC 842). סעיף זה כולל התחייבויות בגין חכירות תפעוליות ומימוניות. ראה ביאור 1.ג.1 בדבר חכירות.

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על השינויים בהון מאוחד לתקופות שהסתיימו ביום 31 במרס 2020

סכומים מדווחים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)

סך כל ההון	עודפים	הטבות בשל		הון מניות ופרמיה במיליוני ש"ח
		רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	עסקאות תשלום מבוסס מניות	
2,638	1,635	25	26	952
(54)	(54)	-	-	-
(176)	-	(176)	-	-
<u>2,408</u>	<u>1,581</u>	<u>(151)</u>	<u>26</u>	<u>952</u>

יתרה ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)
רווח (הפסד) נקי בתקופה
רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס
יתרה ליום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2019 (לא מבוקר)

סך כל ההון	עודפים	הטבות בשל		הון מניות ופרמיה במיליוני ש"ח
		רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	עסקאות תשלום מבוסס מניות	
2,498	1,566	(46)	26	952
-	7	(7)	-	-
2,498	1,573	(53)	26	952
30	30	-	-	-
68	-	68	-	-
<u>2,596</u>	<u>1,603</u>	<u>15</u>	<u>26</u>	<u>952</u>

יתרה ליום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)
השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב
יתרה מתואמת ליום 1 בינואר 2019 לאחר יישום לראשונה
רווח (הפסד) נקי בתקופה
רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס
יתרה ליום 31 במרס 2019 (לא מבוקר)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

סך כל ההון	עודפים	הטבות בשל		הון מניות ופרמיה במיליוני ש"ח
		רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	עסקאות תשלום מבוסס מניות	
2,498	1,566	(46)	26	952
-	7	(7)	-	-
2,498	1,573	(53)	26	952
162	162	-	-	-
(100)	(100)	-	-	-
78	-	78	-	-
<u>2,638</u>	<u>1,635</u>	<u>25</u>	<u>26</u>	<u>952</u>

יתרה ליום 31 בדצמבר 2018
השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב
יתרה מתואמת ליום 1 בינואר 2019 לאחר יישום לראשונה
רווח (הפסד) נקי בשנת החשבון דיבידנד
רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס
יתרה ליום 31 בדצמבר 2019

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על תזרימי מזומנים מאוחד לתקופות שהסתיימו ביום 31 במרס 2020

סכומים מדווחים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס	
	2019	2020
(מבוקר)		(לא מבוקר)
		במיליוני ש"ח

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
רווח (הפסד) נקי לתקופה

162 30 (54)

התאמות:

42	10	10	פחת על בנינים וציוד (לרבות ירידת ערך)
40	9	45	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(47)	(8)	(17)	הפסד (רווח) ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר, נטו
(21)	(2)	9	הפסד (רווח) שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר, נטו
(15)	(8)	41	הפסד (רווח) שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר, נטו
(1)	-	-	הפסד (רווח) ממימוש בנינים וציוד
11	(1)	(29)	מיסים נדחים, נטו
(26)	(4)	(2)	שינוי בהתחייבויות נטו בגין זכויות עובדים
-	-	(2)	הפסד (רווח) מרכישה עצמית של כתבי התחייבות
68	40	(168)	הפרשי התאמה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
66	28	(16)	התאמה בגין הפרשי שער על יתרות מזומנים

שינוי נטו בנכסים שוטפים:

116	203	(662)	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(601)	-	(524)	ניירות ערך למסחר
120	115	(224)	נכסים אחרים

שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:

168	(58)	704	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(358)	(203)	(335)	התחייבויות אחרות

(276) 151 (1,224)

מזומנים נטו, מפעילות (לפעילות) שוטפת

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על תזרימי מזומנים מאוחד לתקופות שהסתיימו ביום 31 במרס 2020 (המשך)

סכומים מדווחים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס	
2019	2019	2020
(מבוקר)		(לא מבוקר)
		במיליוני ש"ח

1	-	1
(514)	(942)	1,135
566	144	2
(11,707)	(2,814)	(3,429)
8,227	2,804	1,098
1,472	373	1,723
(1,233)	(281)	(307)
(26)	(7)	(9)
9	-	-
(3,205)	(723)	214

3	(112)	(162)
(237)	(569)	2,437
-	-	2
2,005	-	-
(817)	(191)	(214)
-	-	(100)
954	(872)	1,963
(2,527)	(1,444)	953

9,498	9,498	6,905
(66)	(28)	16
6,905	8,026	7,874

579	150	146
(154)	(36)	(35)
9	4	1
(160)	(23)	(25)
8	6	74
8	-	4

תזרימי מזומנים מפעילות השקעה

שינוי נטו בפקדונות בבנקים
שינוי נטו באשראי לציבור
שינוי נטו בניירות ערך שנשאלו
רכישת איגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר
תמורה ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר
תמורה מפדיון איגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר
רכישת תיקי אשראי
רכישת בנינים וציוד
תמורה ממימוש בנינים וציוד

מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) השקעה

תזרימי מזומנים מפעילות מימון

שינוי נטו בפקדונות מבנקים
שינוי נטו בפקדונות הציבור
שינוי נטו בפקדונות הממשלה
הנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
פדיון ורכישה עצמית של כתבי התחייבות ואגרות חוב
דיבידנד ששולם לבעלי המניות

מזומנים נטו מפעילות (לפעילות) מימון

גידול (קיטון) במזומנים

יתרת מזומנים לתחילת התקופה
השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים

יתרת מזומנים לסוף התקופה

ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו:

ריבית שהתקבלה
ריבית ששולמה
דיבידנדים שהתקבלו
מסים על הכנסה ששולמו
מסים על הכנסה שהתקבלו
נספח א' - פעולות השקעות ומימון שלא במזומן:
רכישת נכסים כנגד התחייבות לספקים

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") הינו תאגיד בישראל. תמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים של הבנק וחברות הבנות שלו ליום 31 במרס 2020 ולתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך ערוכה בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי רבעוני של תאגיד בנקאי, ובהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP), ואינה כוללת את כל המידע הנדרש בדוחות כספיים שנתיים מלאים. יש לעיין בתמצית דוחות ביניים זו יחד עם הדוחות הכספיים ליום ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 והבאורים אשר נלווים אליהם (להלן: "הדוחות השנתיים"). המדיניות החשבונאית של הבנק בתמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים אלה, הינה המדיניות שיושמה בדוחות השנתיים, למעט המפורט בסעיף ג' להלן. בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, פרסום תמצית הדוחות הכספיים הביניים הוא על בסיס דוחות מאוחדים בלבד.

ראה בבאור 16. ב. פרטים נוספים בעניין הודעת בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, בדבר כוונתם לפעול למכירת החזקותיהם בבנק ומידע שפורסם בדבר אפשרות לעסקת רכישת הבנק ומיזוגו, החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית מיום 30 במאי, 2018 בעניין התנגדותו לאישור המיזוג בין הבנק לבין בנק מזרחי, הערר שהוגש בעניין החלטת הממונה שלא לאשר את המיזוג, פסק הדין במסגרתו התקבל הערר, החלטת הממונה על התחרות בעניין התנאים למיזוג שפורסמה בעקבות הערר האמור, הארכות ההסכם בין בעלי השליטה בבנק לבין בנק מזרחי והערר שיוגש בעניין התנאים למיזוג שנקבעו על ידי הממונה על התחרות.

תמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים אושרה לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 27 במאי 2020.

ב. עקרונות הדיווח הכספי

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. בנושאים הנותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי החשבונאות המקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

שימוש באומדנים

בעריכת תמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת, בהערכות אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. יישום המדיניות החשבונאית וההנחות העיקריות ששימשו בהערכות הכרוכות באי וודאות, הינם עקביים עם אלו ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים, למעט האמור להלן ובסעיף ג' להלן.

נוכח התפשטות וירוס הקורונה למדינות רבות בעולם, כולל ישראל, והכרזת מגיפת וירוס הקורונה כמגיפה עולמית, והשפעות על מרבית ענפי המשק, הנחה הפיקוח על הבנקים את המערכת הבנקאית להפעיל שיקול דעת משמעותי בהערכת הפסדי האשראי הצפויים בתיק האשראי שלו. וזאת על מנת לוודא שההפרשות להפסדי אשראי יהיו מספיקות כדי לכסות באופן שמרני וזהיר את האומדן העדכני של הפסדי האשראי הצפויים מתיק האשראי של התאגיד הבנקאי, כולל ההשפעה של אירוע נגיף הקורונה.

הבנק עדכן במודל ההפרשה הקבוצתית את הפרמטרים המאקרו כלכליים המשפיעים על חישוב ההפרשה הקבוצתית (בעיקר העלייה בשיעור האבטלה הצפוי ותחזית הצמיחה במשק), המביאים בחשבון את חוסר הודאות הקיימת, בהתבסס על חוות דעתו של הכלכלן של הבנק, שהסתמך בין היתר על תחזיות חטיבת המחקר של בנק ישראל וגופי מחקר אחרים במשק.

ג. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות המפקח על הבנקים

החל מתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2020 מיישם הבנק הוראות ותקנים חשבונאיים חדשים בנושאים המפורטים להלן:

1. דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא חכירות

ביום 1 ביולי 2018, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא חכירות, אשר מאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא חכירות ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בנושא 842 בקודיפיקציה בדבר "חכירות".

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

תמצית עיקרי השינויים הצפויים בטיפול החשבונאי בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בעקבות יישום נושא 842 בקודיפיקציה כאמור בחוזר, הינם בין היתר: תאגידים בנקאיים שחוכרים נכסים לתקופה שעולה על 12 חודשים, יכירו בהם במאזן, גם אם החכירה מסווגת כחכירה תפעולית; בעסקאות חכירה תפעולית ירשם במאזן נכס זכות שימוש (Right of Use) שמשקף את הזכות של התאגיד להשתמש בנכס החכור, ומנגד תירשם התחייבות בגין חכירה תפעולית; וכן עסקאות שבהן תאגיד בנקאי מוכר נכס וחוכר אותו בחזרה יוכלו במצבים מסוימים להיחשב כעסקאות מכירה חשבונאית, בכפוף לכך שמתקיימים תנאים מסוימים שפורטו בנושא 842 בקודיפיקציה. הבנק אימץ את ההוראות החדשות החל מיום 1 בינואר 2020 באופן של יישום למפרע מתואם וללא הצגה מחדש של מספרי השוואה.

כמתאפשר בהוראות המעבר של התקן, בחר הבנק ביישום הקלות המעבר הבאות: לשמור את ההערכות בדבר זיהוי קיומה של חכירה וסיווגה כחכירה תפעולית או מימונית בנוגע לכל ההסכמים הקיימים למועד היישום לראשונה, וכן לשמור את הערכת כשירות להיוון של עלויות ישירות ראשוניות, אשר נקבעו טרם מועד היישום לראשונה, על פי הוראות התקינה הנוכחית.

בהתאם להוראות החדשות, עבור הסכמים שבהם הבנק הוא החוכר, במועד ההכרה לראשונה הכיר הבנק בהתחייבות בסכום השווה לערך הנוכחי של דמי החכירה העתידיים במהלך תקופת החכירה (תשלומים אלו אינם כוללים תשלומי חכירה משתנים שאינם תלויים במדד או בריבית), ובמקביל הכיר בנכס זכות שימוש בגובה ההתחייבות בגין חכירה, מותאם בגין תשלומי חכירה ששולמו מראש או שנצברו ובניכוי תמריצי חכירה, ובתוספת עלויות ישירות שהתהוו בחכירה.

כמו כן, כמתאפשר בהוראות התקן, בחר הבנק ביישום ההקלות הבאות: להשתמש בהקלה הפרקטית שלא להפריד רכיבים שאינם חכירה, כגון שירותים או תחזוקה, מרכיבי חכירה, אלא לטפל בהם כרכיב חכירה יחיד.

יישום ההוראות החדשות הביא לגידול בסך של כ- 72 מיליוני ש"ח ביתרת נכסי זכות השימוש, ולגידול מקביל בסך של כ- 72 מיליוני ש"ח ביתרת ההתחייבויות בגין חכירה ליום 1 בינואר 2020. ליישום ההוראות החדשות לא הייתה השפעה על דוח רווח והפסד.

בהתאם למתכונת הדיווח כפי שנקבעה בהוראות הדיווח לציבור, הבנק הכיר בנכסי זכות השימוש בגין חכירות מימוניות בסעיף "בניינים וציוד", בנכסי זכות שימוש בגין חכירות תפעוליות בסעיף "נכסים אחרים" ובהתחייבויות בגין חכירה (מימוניות ותפעוליות) בסעיף "התחייבויות אחרות".

כמו כן, יישום ההוראות החדשות הביא לירידה בשיעור ההון העצמי רוברד 1 ובהון הכולל בשיעור של כ- 0.03% וכ- 0.04% בהתאמה ליום 1 בינואר 2020, זאת כתוצאה משקלול נכסי הסיכון בגין נכסי זכות שימוש הנובעים מחכירות תפעוליות שיוכרו במאזן בשיעור של 100%. בנוסף, יישום ההוראות החדשות הביא לירידה ביחס המינוף של הבנק בשיעור של כ- 0.01% ליום 1 בינואר 2020.

2. עדכון תקינה 2018-15 בקודיפיקציה בדבר הטיפול בעלויות הטמעה (Implementation Cost) בהסדרים של שירותי מחשוב ענן

ביום 29 באוגוסט 2018, פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB"), את עדכון תקינה 2018-15 בדבר הטיפול החשבונאי בעלויות הטמעה (Implementation Costs) בהסדרים של שירותי מחשוב ענן (- CCAs cloud computing arrangement), המהווה תיקון לתת נושא 40-350 בקודיפיקציה בדבר תוכנות לשימוש עצמי (להלן: "העדכון").

בהתאם לעדכון, עלויות שהתהוו לצורך הטמעה של הסדרים של שירותי מחשוב ענן (כגון: עלויות התאמת התוכנה לצרכי הלקוח) ידחו או ייזקפו לרווח או הפסד באותו האופן שבו הן היו מטופלות בהתאם להוראות בדבר תוכנות לשימוש עצמי.

בנוסף, במסגרת העדכון נקבע, בין היתר, כדלקמן: עלויות הטמעה הנדחות יופחתו לרווח או הפסד בהתאם לתקופה החוזית של ההסדר הכוללת תקופות הארכה, אשר ודאי באופן סביר (reasonably certain) שימומשו על ידי הלקוח או שמימושן נשלט על ידי הספק; עלויות הטמעה הנדחות יהיו כפופות להוראות בדבר ירידת ערך באופן זהה לנכסי תוכנה לשימוש עצמי; העלויות הנדחות יוצגו במאזן, בדוח רווח או הפסד ובדוח על תזרימי המזומנים באותה שורה שבה נרשמות העמלות המשולמות הקשורות להסדרים של מחשוב הענן; וכן לקוחות של הסדרי מחשוב ענן והסדרי רישיון תוכנה יהיו כפופים לדרישות גילוי כמותיות ואיכותיות חדשות החלות בקשר לעלויות הטמעה כאמור. ההוראות החדשות יושמו החל מיום 1 בינואר 2020 בדרך של יישום של מאכן ולהבא. ליישום ההוראות לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

3. דגשים פיקוחיים לגבי טיפול חשבונאי בחובות ודיווח לציבור לאור משבר נגיף הקורונה

ביום 21 באפריל 2020, פרסם בנק ישראל מכתב בנושא "אירוע נגיף הקורונה – דגשים פיקוחיים לגבי

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טיפול בחובות ודיווח לציבור".

לאור התפרצות נגיף הקורונה, אומצו על ידי הפיקוח על הבנקים הנחיות והקלות שניתנו על ידי רשויות הפיקוח בארה"ב. ונכללו מספר הנחיות לעניין טיפול חשבונאי וביניהם:

שינויים בתנאי הלוואות

- כאשר תאגיד בנקאי פועל כדי לייצב לווים שאינם בפיגור בהלוואות הקיימות שלהם, בין אם הפעולה מבוצעת מול לווה בודד ובין אם היא מבוצעת במסגרת תכנית ללווים תקינים שנתקלים בבעיות פיננסיות או תפעוליות בטווח הקצר מאירוע נגיף הקורונה, ככלל פעולה זו לא תחשב לארגון מחדש של חוב בעייתי. לאור זאת, חובות שתנאיהם שונו כגון: דחיות במועדי תשלום, ויתורים על ריבית פיגורים והארכות של תקופות פירעון לא סווגו כחובות בארגון מחדש של חוב בעייתי כאשר התקיימו התנאים הבאים:
- השינוי בוצע בשל אירוע נגיף הקורונה;
- הלווה לא היה בפיגור במועד שבו יושמה התכנית לשינוי התנאים;
- השינוי הינו לזמן קצר (עד 6 חודשים).

קביעת מצב הפיגור

לעניין חובות אשר לא היו לפני כן בפיגור, וניתנה להם דחיה בשל אירוע נגיף הקורונה, הבנק אינו נדרש לסווג חובות כאמור כחובות בפיגור בשל הדחיה. כמו כן, כאשר בוצעה דחיית תשלומים בשל אירוע נגיף הקורונה בחובות שהיו בפיגור לפני הדחיה, בוצעה התאמה למצב הפיגור חזרה למצב כפי שהיה לפני שבוצעה הדחיה, ולמעשה בוצעה הקפאה למשך תקופת דחיית התשלום.

סיווג חובות בעייתיים, לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית, ומחיקות חשבונאיות

בהתאם למכתב בנק ישראל כאמור לעיל, במהלך התקופה של הסדרים לזמן קצר, הלוואות אלה, ככלל, לא דווחו כהלוואות שלא צוברות. זאת למעט חובות אשר נצבר לגביהם מידע חדש בנוגע לירידה בסיכוי הפירעון אשר בגינם הבנק פעל בהתאם להוראות הדיווח לציבור בנושא סיווג חובות בעייתיים ומחיקות חשבונאיות.

במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ובהמשך לדגשים הפיקוחיים לגבי טיפול חשבונאי בחובות ביצע הבנק במהלך הרבעון החולף שינויים בתנאיהם של חובות וביניהם דחייה במועדי תשלום, ויתורים על ריבית פיגורים והארכות של תקופות לפירעון, אשר לא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי. למידע נוסף אודות מספר החוזים ויתרת החובות בגינם בוצעו שינויים אלו ואשר לא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי, ראה ביאור 13.ב. (2) 2.4.1. בהמשך דוח זה בדבר "מידע נוסף על חובות ששונו תנאיהם במסגרת ההתמודדות עם אירועי נגיף הקורונה, אשר לא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי". כמו כן, ראה ביאור 17 בדבר השפעות התפשטות נגיף הקורונה.

4. גילוי על היערכות להפסקת השימוש בליבור

ביום 13 בפברואר 2020, פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "גילוי על היערכות להפסקת השימוש בליבור" וזאת על רקע הנחיות הגילוי של ה- SEC בדבר הפסקת שימוש בריבית הליבור (LIBOR), המבהירות בין היתר את הגילוי הנדרש בנושא. הנחיות הגילוי כאמור פורסמו על רקע הסיכון לחוסר ודאות בנוגע לאופן הפרשנות של חוזים הצמודים לליבור, במצב שבו החל משנת 2021 לא תפורסם יותר ריבית ליבור, או שיקבע כי הליבור אינו מייצג יותר את שיעור הריבית הרלוונטיים.

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, הובהר כי על רקע הסיכון לחוסר ודאות בנוגע לפרשנות של חוזים הצמודים לליבור, נדרש לכלול גילוי בדבר היערכות להפסקת השימוש בליבור.

בהתאם לפרסום של הרשות להתנהלות פיננסית בבריטניה (FCA) מחדש יולי 2017, הוחלט להפסיק את הציטוט המחייב של ריביות הליבור בסוף שנת 2021. בהמשך להחלטה זו, הוקמו צוותי עבודה שונים ברחבי העולם לצורך קביעת מדדי ריבית חלופיים לריביות הליבור עבור כל אחד מחמשת המטבעות המפורטות להלן:

דולר ארה"ב - יוחלף בריבית ה-SOFR (Secured Overnight Financing Rate);

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

לירה שטרלינג - יוחלף בריבית ה-SONIA (Sterling Overnight Index Average);
אירו - יוחלף בריבית ה-ESTER (Euro Short-Term Rate);
פרנק שוויצרי - יוחלף בריבית ה-SARON (Swiss Average Rate Overnight);
יין יפני – יוחלף בריבית ה-TONA (Tokyo Overnight Average Rate).

יחד עם זאת, במערכת הפיננסית בעולם, קיים חוסר ודאות לגבי המועד בו אכן תפסיק להיות מצוטטת ריבית הליבור, לאור האתגרים המשמעותיים הכרוכים בכך, וכן לגבי אופן ההיערכות, יישום ולו"ז במדינות השונות. להפסקת השימוש בליבור ומעבר למדדי ריבית חלופיים צפויות להיות השלכות רוחביות על הבנק כגון השלכות כלכליות, תפעוליות וחשבונאיות.

במהלך שנת 2018 הבנק החל בתהליך בחינת ההשפעה הצפויה של הפסקת פרסום הליבור, לרבות בחינה של חלופות אפשריות בכל אחד מהמטבעות המפורטים לעיל, השלכות פיננסיות שעשויות להיגרם מהמעבר לשימוש במטבעות הנ"ל והיערכות הנדרשת הן בפן העסקי והן בפן ניהול הסיכונים של החשיפות החדשות. יחד עם זאת, לאור הזמן הרב שנתר עד להפסקת ציטוט ריביות הליבור, הנזילות הנמוכה שנצברה בחלק מהריביות שנועדו להחליף את ריבית הליבור ואי הוודאות הרבה בנושא, בשלב זה לא ניתן להעריך באופן חד משמעי את מידת ההשפעה של הפסקת השימוש בליבור על הבנק. בנוסף, בשלב זה, הוחלט כי הבנק ימנע מהשקעות כבדות בהתאמות מיכוניות בשלב זה, ישמור על גמישות וימנע מביצוע שינויים בפועל מלבד מיפוי, התאמת מוצרים עתידיים וצעדי היערכות ראשוניים.

סיכונים עיקריים והיערכות הבנק אליהם

הפסקת השימוש בליבור והמעבר למדדי ריבית חלופיים יוצרים לבנק סיכונים שונים. נכון למועד פרסום הדוח, הבנק התחיל בהיערכות לניהול והפחתת הסיכונים שזוהו והקשורים להפסקת השימוש בליבור. כחלק מהיערכות, הבנק הקים מנהלת וצוות ייעודי שמטרתו, בין היתר, לפתח תהליכי עבודה לצורך זיהוי הסיכונים, בחינת ההשפעות של כל סיכון, הצעת חלופות לאופן הפחתת הסיכונים, ניטור של הסיכונים וההשפעות הקשורות אליהם. ובנוסף הבנק מעביר הדרכות לעובדים הרלוונטיים ומעביר עדכונים שוטפים להנהלה ולדירקטוריון.

ד. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישום

1. אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב – הפרשות להפסדי אשראי והוראות נוספות

ביום 28 במרס 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב – הפרשות להפסדי אשראי והוראות נוספות". בהתאם למכתב נדרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושאים: הפרשות להפסדי אשראי; מכשירים פיננסיים, לרבות מכשירים נגזרים ופעילויות גידור; וכן חכירות. היישום לראשונה יבוצע בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בכללים בארה"ב. המכתב מאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים, אשר פורסם במסגרת עדכון תקינה ASU 2016-13. מטרת הכללים החדשים היא לשפר את איכות הדיווח על המצב הכספי של התאגיד הבנקאי, באמצעות הקדמת רישום הפרשות להפסדי אשראי, באופן שמחזק את אנטי המחזוריות בהתנהגות הפרשות להפסדי אשראי, שתומך בתגובה מהירה יותר של הבנקים להידרדרות באיכות האשראי של לווים, ולחיזוק הקשר בין ניהול סיכוני האשראי לבין האופן שבו סיכונים אלה משתקפים בדוחות הכספיים, תוך התבססות על שיטות ותהליכים קיימים.

עיקרי השינויים הצפויים בטיפול החשבונאי בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בעקבות יישום כללים אלה, הינם בין היתר: ההפרשה להפסדי אשראי תחושב לפי ההפסד הצפוי לאורך חיי האשראי, במקום לאמוד את ההפסד שנגרם וטרם זוהה; באומדן ההפרשה להפסדי אשראי יעשה שימוש משמעותי במידע צופה פני עתיד שישקף תחזיות סבירות לגבי אירועים כלכליים עתידיים; יורחב הגילוי על ההשפעה של מועד מתן האשראי על איכות האשראי של תיק האשראי; ישתנה האופן שבו נרשמות ירידות ערך של אגרות חוב בתיק הזמין למכירה; וכן הכללים החדשים לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי יחולו על אשראי (לרבות הלוואות לדירור), אגרות חוב המוחזקות לפדיון, וחשיפות אשראי חוץ מאזניות מסוימות.

ביום 4 ביולי 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטה בדבר "יישום כללי חשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפסדי אשראי צפויים" אשר כוללת שילוב של הכללים החדשים בהוראות הדיווח לציבור, דחיית מועד היישום לראשונה של הכללים החדשים ליום 1 בינואר 2022 וריצה במקביל החל מיום 1 בינואר 2021. כמו כן, הפיקוח על

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

הבנקים פרסם טיוטת "קובץ שאלות ותשובות בנושא יישום הכללים החדשים בנושא הפסדי אשראי צפויים" אשר נועדה לסייע לתאגידים הבנקאיים בתהליך ההיערכות ליישום הכללים החדשים. ככלל, הכללים החדשים יישמו באמצעות רישום בעודפים במועד היישום לראשונה של ההשפעה המצטברת של יישום כללים אלו. הבנק בוחן את ההשפעה של המכתב והטיוטות שפורסמו על דוחותיו הכספיים, אך אין באפשרותו להעריכה בשלב זה.

2. עדכון תקינה ASU 2018-14 בדבר שינויים בדרישות הגילוי של תכניות הטבה מוגדרת

ביום 28 באוגוסט 2018, פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB") את ASU 2018-14, בדבר מסגרת הגילוי - שינויים בדרישות הגילוי של תכניות הטבה מוגדרת, המהווה עדכון לנושא 715-20 בקודיפיקציה בדבר תגמול - הטבות פרישה - תכניות להטבה מוגדרת - כללי (להלן: "העדכון"). תכליתו של התיקון הינו לשפר את האפקטיביות של הגילויים בביאורים לדוחות הכספיים וכן לצמצם את העלויות הכרוכות בהכנת הביאורים הנדרשים. התיקונים במסגרת העדכון מבטלים גילויים אשר אינם בעלי תועלת, מבהירים דרישות גילוי ספציפיות וכן מוסיפים דרישות גילוי שזוהו כרלוונטיות. עיקרי התיקונים הינם, בין היתר: בוטלה הדרישה להצגת אומדן הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה בשנה העוקבת, בוטלה הדרישה להצגת סכום ההטבות השנתיות העתידיות המכוסות על ידי חוזי ביטוח, לרבות חוזי קצבה (אמנה), וכן עסקאות משמעותיות כלשהן בין הישות או צדדים קשורים לבין התכנית, התווספה דרישה לפיה נדרש לתת פירוט בדבר הסיבות לרווחים או הפסדים מהותיים הקשורים לשינוי במחויבות בגין הטבה מוגדרת במהלך התקופה, וכן הובהרו דרישות גילוי עבור ישויות שיש להם שתי תכניות או יותר. הוראות התיקון יחולו על ישויות ציבוריות בארה"ב החל מהתקופות השנתיות המתחילות לאחר ה-15 בדצמבר 2020. אימוץ מוקדם אפשרי לרבות בתקופות ביניים. בעת היישום לראשונה נדרש ליישם את התיקונים בדרך של יישום למפרע. הבנק בוחן את ההשפעה של ההוראות החדשות על דוחותיו הכספיים.

3. עדכון תקינה ASU 2018-13 בדבר שינויים בדרישות הגילוי של מדידת שווי הוגן

ביום 28 באוגוסט 2018, פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB"), את ASU 2018-13, בדבר מסגרת הגילוי - שינויים בדרישות הגילוי של מדידת שווי הוגן, המהווה עדכון לנושא 820 בקודיפיקציה בדבר מדידת שווי הוגן (להלן: "העדכון"). תכליתו של התיקון הינו לשפר את האפקטיביות של הגילויים בביאורים לדוחות הכספיים וכן לצמצם את העלויות הכרוכות בהכנת הביאורים הנדרשים. התיקונים במסגרת העדכון מבטלים גילויים אשר אינם בעלי תועלת, מבהירים דרישות גילוי ספציפיות וכן מוסיפים דרישות גילוי שזוהו כרלוונטיות. עיקרי התיקונים הינם, בין היתר: בוטלה הדרישה להצגת הסכומים והסיבות להעברות בין רמות 1 ו-2 בהיררכיית השווי הוגן; בוטלה הדרישה למתן מידע בדבר מדיניות הישות לקביעה מתי העברות בין רמות נחשבות ככאלה שהתקיימו; בוטלה הדרישה להצגת תיאור תהליך הערכת מדידת השווי הוגן ברמה 3; במסגרת הדרישה למתן תיאור מילולי של הרגישות לשינויים בנתונים לא נצפים עבור מדידות שווי הוגן חוזרות ונשנות המסווגות ברמה 3 במדרג השווי הוגן, עודכן המונח "רגישות" ל"אי וודאות" כדי להדגיש כי המידע הנדרש הינו לגבי האי וודאויות; התווספה דרישה לפיה יש להציג את השינויים ברווח הכולל האחר שטרם מומשו בתקופה, עבור נכסים המוחזקים בסוף התקופה. הוראות התיקון יחולו על ישויות ציבוריות בארה"ב החל מהתקופות השנתיות המתחילות לאחר ה-15 בדצמבר 2020. אימוץ מוקדם אפשרי לרבות בתקופות ביניים. הבנק נערך ליישום של ההוראות החדשות על דוחותיו הכספיים. ליישום התקן לא צפויה השפעה מהותית.

4. עדכון תקינה ASU 2019-12 בדבר פישוט הטיפול החשבונאי במסים על הכנסה

ביום 18 בדצמבר 2019, פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB"), את ASU 2019-12, בדבר פישוט הטיפול החשבונאי במסים על הכנסה, המהווה עדכון לנושא 740 בקודיפיקציה בדבר מסים על הכנסה (להלן: "התיקון"). תכליתו של התיקון הינו הפחתת המורכבות של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב תוך שמירה על שימושיות המידע המסופק למשתמשי הדוחות הכספיים.

התיקונים במסגרת התיקון מפשטים את הטיפול החשבונאי במסים על הכנסה על ידי ביטול חריגים, שינוי הנחיות קיימות בתקן וכן הוספת הנחיות חדשות. עיקרי הנושאים שעודכנו במסגרת התיקון הינם, בין היתר: הקצאת הוצאות המס או הטבות המס על ההכנסה בין פעילויות נמשכות, פעילויות שהופסקו, רווח כולל אחר ופריטים הנזקפים ישירות להון עצמי; הכרה בהתחייבויות מסים נדחים בגין הפרשים זמניים חייבים במס בגין השקעה בחברה זרה כלולה; חישוב הכנסות מסים על הפסדים מצטברים בדוחות הכספיים ביניים; אופן ההכרה בהשפעת השינויים בחוקי המס או בשיעורי המס בדוחות הכספיים ביניים; הערכת הגידול בבסיס המס של מוניטין בקביעה האם יטופל כחלק מצירוף עסקים או כעסקה נפרדת.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

הוראות התיקון יחולו על ישויות ציבוריות בארה"ב החל מהתקופות השנתיות המתחילות לאחר ה- 15 בדצמבר 2020. אימוץ מוקדם אפשרי לרבות בתקופות ביניים. בעת היישום לראשונה נדרש ליישם את התיקונים בדרך של מכאן ואילך, למעט הכרה בהתחייבות מסים נדחים בגין השקעה בחברה זרה כלולה, אשר לגביה היישום יהיה בדרך של יישום למפרע מתואם, תוך זקיפת ההשפעה המצטברת ליתרת הפתיחה של העודפים. הבנק בוחן את ההשפעה של ההוראות החדשות על דוחותיו הכספיים.

5. חוזר בדבר "שיפור השימושיות של הדוחות לציבור של תאגידים בנקאיים לשנים 2019 ו-2020"

ביום 13 בפברואר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בדבר "שיפור השימושיות של הדוחות לציבור של תאגידים בנקאיים לשנים 2019 ו-2020" (להלן: "החוזר"). במסגרת החוזר צוין, בין היתר, כי חלק מהתיקונים להוראות הדיווח לציבור עוסקות בשינויים בדרישות הגילוי לגבי מדידות שווי הוגן (ASU 2018-13) כמפורט בסעיף 3 לעיל ולגבי תכניות להטבה מוגדרת (ASU 2018-14) כפורט בסעיף 2 לעיל, יחולו מהדוחות לציבור ליום 1 בינואר 2021 ואילך.

6. עדכון תקינה 2020-04 בקודיפיקציה בדבר הקלות בגין השפעות רפורמת ריביות הייחוס על הדיווח הכספי

ביום 22 במרס 2020 פרסם ה-FASB עדכון תקינה בדבר הקלות בגין השפעות רפורמת ריביות הייחוס על הדיווח הכספי, המהווה עדכון לנושא 848 בקודיפיקציה בדבר רפורמת ריביות הייחוס (להלן: "העדכון"). בהתאם לרפורמת ריביות הייחוס, שיעורי ריבית בין בנקאיים (שיעורי ה-IBOR) יבוטלו ויחולפו בשיעורי ריבית ייחוס חלופיים ניתנים לצפייה או מבוססי עסקאות בפועל אשר יהיו פחות רגישים למניפולציות. עדכון זה הינו בהמשך לעדכון תקינה ASU 2018-16 שנכנס לתוקף החל מיום 1 בינואר 2019, בדבר הוספת שיעור ה-OIS (Overnight Index Swap) המבוסס על שיעור ה-SOFR (Secured Overnight Financing Rate) לרשימת שיעורי ריבית העוגן (Benchmark) בארה"ב הכשירים לשימוש למטרות גידור חשבונאי. העדכון מאפשר, בין היתר:

- לטפל בשינויים בחוזים (contracts modifications) אשר משפיעים על הסכום והעיתוי של תזרימי המזומנים החוזיים הנובעים מהפסקת שימוש בריביות ייחוס כתוצאה מהרפורמה, כהמשך (continuation) של החוזים הקיימים ללא ניתוח נוסף, חלף יישום חשבונאות תיקון (modification accounting).
- אי ביצוע בחינה מחדש של נגזרים משובצים שהוגדרו כקשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים ולסיכונים של החוזה המארח.
- לשנות (בגין כל סוגי הגידורים) את התנאים הקריטיים של המכשיר המגדר המיועד מבלי לבטל את ייעוד יחסי הגידור, וכן לבצע הערכות של אפקטיביות יחסי הגידור באופן בו מקורות פוטנציאליים לחוסר יעילות לא יובאו בחשבון בהערכה.
- בחירה חד פעמית למכור ו/או לסווג מחדש איגרות החוב מהתיק המוחזק לפדיון לתיק הזמין למכירה או לתיק למסחר עבור איגרות חוב שסווגו כמוחזקות לפדיון לפני 1 בינואר 2020 ואשר קשורות לריביות אשר מושפעות מרפורמת ריביות הייחוס.
- ישויות רשאיות להחיל את ההוראות החל מהדוחות הכספיים הביניים של רבעון ראשון 2020 או בכל מועד לאחר מכן. לא ניתן יהיה להחיל את העדכון על שינויים כאמור שבוצעו לאחר ה- 31 בדצמבר 2022. חריגים לאמור הינם עבור:
- גידורי שווי הוגן; ניתן יהיה ליישם היבטים מסוימים של ההקלות ליתרת אורך החיים של יחסי הגידור גם לאחר 31 בדצמבר 2022; וכן
- גידורי תזרימי מזומנים (הקלות בהערכת אפקטיביות יחסי הגידור): ישות נדרשת להפסיק ליישם את ההקלות במועד המוקדם מבין: (1) המועד בו הן המכשיר המגדר והן הפריט המגודר לא מתייחסים לשיעורי ריבית שצפויות להיות מבטלות; (2) יום 1 בינואר 2023; או (3) המועד בו הישות מחליטה להפסיק להחיל את ההקלות האמורות.
- ישויות רשאיות להשתמש בהקלות הבאות:
- באשר לשינויים בחוזים אשר משפיעים על הסכום והעיתוי של תזרימי המזומנים החוזיים הנובעים מהפסקת שימוש בריביות ייחוס כתוצאה מהרפורמה בחר הבנק לטפל כהמשך (continuation) של החוזים הקיימים ללא ניתוח נוסף, חלף יישום חשבונאות תיקון (modification accounting).
- באשר לבחינת הפרדת נגזרים משובצים מהחוזה המארח בחר הבנק שלא לקיים בחינה מחדש של נגזרים משובצים שהוגדרו כקשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים ולסיכונים של החוזה המארח.
- באשר לחשבונאות גידור בחר הבנק לשנות (בגין כל קשר הגידור) את התנאים הקריטיים של המכשיר המגדר המיועד מבלי לבטל את ייעוד יחסי הגידור, וכן לבצע הערכות של אפקטיביות יחסי הגידור באופן בו מקורות פוטנציאליים לחוסר יעילות לא יובאו בחשבון בהערכה.
- הבנק נערך ליישום של ההוראות החדשות על דוחותיו הכספיים.

באור 2 - הכנסות והוצאות ריבית

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

לשלושה חודשים שהסתיימו	
ביום 31 במרס (לא מבוקר)	
2019	2020
במיליוני ש"ח	
195	183
4	3
-	1
27	27
226	214
35	33
1	-
11	-
1	1
48	34
178	180
(19)	(120)
25	25
2	2
27	27

א. הכנסות ריבית¹

מאשראי לציבור
מפקדונות בבנק ישראל וממזומנים
מפקדונות בבנקים
מאגרות חוב
סך כל הכנסות הריבית

ב. הוצאות ריבית

על פקדונות הציבור
על פקדונות מבנקים
על כתבי התחייבות נידחים ואגרות חוב
על התחייבויות אחרות
סך כל הוצאות הריבית

סך הכנסות ריבית, נטו

ג. פירוט השפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים

על הכנסות ריבית²
הכנסות (הוצאות) ריבית

ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות חוב

זמינות למכירה
למסחר
סך הכל כלול בהכנסות ריבית

1. כולל השפעת יחסי גידור.

2. פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיף משנה א.

באור 3 - הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

לשלושה חודשים שהסתיימו
ביום 31 במרס (לא מבוקר)
2019 **2020**
במיליוני ש"ח

א. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר

1.א מפעילות במכשירים נגזרים

3	(88)
3	(88)

הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים¹
סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים

2.א מהשקעה באיגרות חוב

35	10
(19)	(4)
(1)	-
15	6

רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה²
הפרשה לירידת ערך בגין אג"ח זמינות למכירה²
הפסדים ממכירת אג"ח זמינות למכירה²
סך הכל מהשקעה באג"ח

3.א הפרשי שער, נטו

(44)	78
------	----

4.א רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות

2	-
-	2
1	4
(41)	8
(38)	14

רווחים ממכירת מניות שאינן למסחר
הפרשה לירידת ערך בגין מניות שאינן למסחר
דיבידנד ממניות שאינן למסחר
רווחים והפסדים שטרם מומשו³
סך הכל מהשקעה במניות

5.א רווחים (הפסדים) נטו בגין רכישה עצמית של כתבי התחייבות

2	-
---	---

סך הכל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר

(62)	10
------	----

ב. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרת מסחר*

1	6
(4)	1
(5)	1
(8)	8

הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים למסחר
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר, נטו
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו
סך הכל מפעילויות מסחר**

סך הכל

(70)	18
------	----

1. מכשירים נגזרים מהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
2. סוג מרווח כולל אחר מצטבר.
3. לרבות רווחים והפסדים ממדידה לפי שווי הוגן של מניות שמתקיים לגביהן שווי הוגן זמין.
* כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.
** להכנסות ריבית מהשקעה באג"ח למסחר ראה באור 2.ד. לתמצית הדוחות הכספיים.

באור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר
סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לאחר השפעת המס:

לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2020 וביום 31 במרס 2019 (לא מבוקר):

סך הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים	התאמות בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן במיליוני ש"ח
25	(116)	141
(176)	96	(272)
(151)	(20)	(131)
(46)	(49)	3
(7)	-	(7)
(53)	(49)	(4)
68	2	66
15	(47)	62

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

שינוי נטו במהלך התקופה

ליום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)

ליום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)

השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב

יתרה מתואמת ליום 1 בינואר 2019 לאחר יישום לראשונה

שינוי נטו במהלך התקופה

ליום 31 במרס 2019 (לא מבוקר)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר):

סך הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן במיליוני ש"ח
(46)	(49)	3
(7)	-	(7)
(53)	(49)	(4)
78	(67)	145
25	(116)	141

ליום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)

השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב

יתרה מתואמת ליום 1 בינואר 2019 לאחר יישום לראשונה

שינוי נטו במהלך התקופה

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 במרס 2020

באור 4 - רווח כולל אחר מצטבר (המשך)

סכומים מדווחים

הרכב במאוחד:

ב. השינויים במרוכבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס	
2019 (מבוקר)	2019 (לא מבוקר)	2019 (לא מבוקר)	2020 (לא מבוקר)
לפני השפעת לאחר מס	לפני השפעת לאחר מס	לפני השפעת לאחר מס	לפני השפעת לאחר מס
167 (85)	252 70 (36)	106 (6)	(263) 136 (399)
(22)	12 (34)	(4) 2 (6)	(9) 5 (14)
145 (73)	218 66 (34)	100 (272)	141 (413)
הטבות לעובדים			
(77)	40 (117)	-	92 (48) 140
10 (4)	14	2 (1)	4 (2) 6
(67)	36 (103)	2 (1)	96 (50) 146
78 (37)	115	68 (35)	103 (176) 91 (267)

התאמות בגין הגנת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן

רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן

הפסדים (רווחים) בגין איגרות חוב זמינות למכירה שסווגו מחדש לרווח והפסד¹

שינוי נטו במהלך התקופה

הטבות לעובדים

רווח (הפסד) אקטוארי נטו בתקופה

הפסדים (רווחים) נטו שסווגו מחדש לרווח והפסד²

שינוי נטו במהלך התקופה

סך הכל שינוי נטו במהלך התקופה

1. הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מרי-בית. פירוט נוסף ראה בביאור 3.
 2. הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות אחרות בגין זכויות עובדים. פירוט נוסף ראה בביאור 9 בדבר הטבות לעובדים.

באור 5 - ניירות ערך

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד :

ליום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)

שוי הוגן ²	רווח כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת	הערך במאזן במיליוני ש"ח
	הפסדים	רווחים		
5,415	(169)	62	5,522	5,415
-	-	-	-	-
617	(7)	2	622	617
189	(11)	2	198	189
63	(2)	-	65	63
679	(53)	24	708	679
262	(45)	-	307	262
7,225	⁶ (287)	⁶ 90	³ 7,422	7,225

א. איגרות חוב זמינות למכירה
 של ממשלת ישראל
 של ממשלות זרות
 של מוסדות פיננסיים בישראל
 של מוסדות פיננסיים זרים
 מגובי נכסים (ABS)
 של אחרים בישראל
 של אחרים זרים
סך כל איגרות חוב זמינות למכירה

שוי הוגן ²	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשוי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשוי הוגן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	הערך במאזן במיליוני ש"ח
⁵ 144	-	-	144	144
211	⁷ (30)	⁷ 8	⁴ 233	211

ב. השקעה במניות שאינן למסחר
 מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין
סך כל המניות שאינן למסחר

1,719	(6)	18	1,707	1,719
13	(1)	-	14	13
31	(6)	2	35	31
23	(5)	-	28	23
1,786	(18)	20	1,784	1,786
13	(6)	-	19	13
1,799	⁷ (24)	⁷ 20	1,803	1,799
9,235			9,458	9,235

ג. ניירות ערך למסחר
איגרות חוב
 של ממשלת ישראל
 של מוסדות פיננסיים בישראל
 של אחרים בישראל
 של אחרים זרים
מניות וניירות ערך אחרים
סך כל ניירות הערך למסחר
סך כל ניירות הערך⁸

ליום 31 במרס 2020
(לא מבוקר)
במיליוני ש"ח
-
36
36

ד. מידע נוסף לגבי איגרות חוב

יתרת חוב רשומה של-
 איגרות חוב פגומות שצוברות הכנסות ריבית
 איגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית

1. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב ובהשקעות במניות - ראה באורים 2 ו-3 לתמצית הדוחות הכספיים.
2. נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
3. לאחר הפרשה מצטברת לירידת ערך השקעה בסך 73 מיליון ש"ח.
4. לאחר הפרשה מצטברת לירידת ערך השקעה בסך 54 מיליון ש"ח.
5. מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין בטור זה מוצגת עלות בניכוי ירידת ערך, מותאמת מעלה או מטה למחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק.
6. כלולים בסעיף "התאמות בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן, נטו" במסגרת תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל.
7. נקפו לדוח רווח והפסד.
8. מזה: היתרה במאזן בסך 155 מיליון ש"ח בגין מניות המוחזקות על ידי חברות מאוחדות.
9. ההבחנה בין איגרות חוב של ישראל לבין איגרות חוב זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה את נייר הערך.

באור 5 - ניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד :

ליום 31 במרס 2019 (לא מבוקר)

שוי הוגן ²	רווח כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת (במניות-עלות)	הערך במאזן במיליוני ש"ח
	הפסדים	רווחים		
2,633	(7)	67	2,573	2,633
212	(4)	-	216	212
215	-	6	209	215
209	(3)	1	211	209
66	-	1	65	66
788	(12)	46	754	788
226	(12)	3	235	226
4,349	⁶ (38)	⁶ 124	³ 4,263	4,349

- א. אגרות חוב זמינות למכירה**
 של ממשלת ישראל
 של ממשלות זרות
 של מוסדות פיננסיים בישראל
 של מוסדות פיננסיים זרים
 מגובי נכסים (ABS)
 של אחרים בישראל
 של אחרים זרים
סך כל איגרות חוב זמינות למכירה

שוי הוגן ²	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשוי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשוי הוגן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	הערך במאזן במיליוני ש"ח
⁵ 138	-	-	138	138
229	⁷ (2)	⁷ 19	⁴ 212	229

- ב. השקעה במניות שאינן למסחר**
 מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שוי הוגן זמין
סך כל המניות שאינן למסחר

שוי הוגן ²	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשוי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשוי הוגן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	הערך במאזן במיליוני ש"ח
22	(1)	3	20	22
21	(2)	-	23	21
677	(3)	15	665	677
19	-	-	19	19
696	⁷ (3)	⁷ 15	684	696
5,274			5,159	5,274

- ג. ניירות ערך למסחר**
איגרות חוב
 של ממשלת ישראל
 של אחרים בישראל
 של אחרים זרים
מניות וניירות ערך אחרים
סך כל ניירות הערך למסחר
סך כל ניירות הערך⁸

ליום 31 במרס 2019 (לא מבוקר) במיליוני ש"ח
-
69
69

ד. מידע נוסף לגבי אגרות חוב

יתרת חוב רשומה של-
 אגרות חוב פגומות שצוברות הכנסות ריבית
 אגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית

1. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב ובהשקעות במניות - ראה באורים 2 ו-3 לתמצית הדוחות הכספיים.
2. נתוני שוי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
3. לאחר הפרשה מצטברת לירידת ערך השקעה בסך 48 מיליון ש"ח.
4. לאחר הפרשה מצטברת לירידת ערך השקעה בסך 54 מיליון ש"ח.
5. מניות שלא מתקיים לגביהן שוי הוגן זמין בטור זה מוצגת עלות בניכוי ירידת ערך, מותאמת מעלה או מטה למחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק.
6. כלולים בסעיף "התאמות בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שוי הוגן, נטו" במסגרת תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל.
7. נזקפו לדוח רווח והפסד.
8. מזה: היתרה במאזן בסך 168 מיליון ש"ח בגין מניות המוחזקות על ידי חברות מאוחדות.
9. ההבחנה בין אגרות חוב של ישראל לבין אגרות חוב זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה את נייר הערך.

באור 5 - ניירות ערך (המשך)
 סכומים מדווחים
 ההרכב במאוחד :

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

שוי הוגן ¹	רווח כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת	הערך במאזן במיליוני ש"ח
	הפסדים	רווחים		
3,759	-	150	3,609	3,759
1,376	-	-	1,376	1,376
436	-	5	431	436
200	-	6	194	200
66	-	2	64	66
737	(8)	56	689	737
293	(5)	8	290	293
6,867	(13) ⁵	227 ⁵	6,653 ²	6,867

- א. איגרות חוב זמינות למכירה**
 של ממשלת ישראל
 של ממשלות זרות
 של מוסדות פיננסיים בישראל
 של מוסדות פיננסיים זרים
 מגובי נכסים (ABS)
 של אחרים בישראל
 של אחרים זרים
סך כל איגרות חוב זמינות למכירה

שוי הוגן ¹	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשוי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשוי הוגן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	הערך במאזן במיליוני ש"ח
252	(7)	27	232	252
144	-	-	144	144
252	(7) ⁶	27 ⁶	232 ³	252

- ב. השקעה במניות שאינן למסחר**
 מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שוי הוגן זמין⁴
סך כל המניות שאינן למסחר

שוי הוגן ¹	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשוי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשוי הוגן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	הערך במאזן במיליוני ש"ח
1,179	-	34	1,145	1,179
32	-	-	32	32
6	-	-	6	6
26	(1)	2	25	26
24	(1)	-	25	24
1,267	(2)	36	1,233	1,267
18	(2)	1	19	18
1,285	(4) ⁶	37 ⁶	1,252	1,285
8,404			8,137	8,404

- ג. ניירות ערך למסחר**
איגרות חוב
 של ממשלת ישראל
 של ממשלות זרות
 של מוסדות פיננסיים בישראל
 של אחרים בישראל
 של אחרים זרים
מניות וניירות ערך אחרים
סך כל ניירות הערך למסחר
סך כל ניירות הערך⁷

ליום
31 בדצמבר
2019
במיליוני ש"ח
-
57
57

- ד. מידע נוסף לגבי אגרות חוב**
 יתרת חוב רשומה של-
 אגרות חוב פגומות שצוברות הכנסות ריבית
 אגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית

1. נתוני שוי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
 2. לאחר הפרשה מצטברת לירידת ערך השקעה בסך 55 מיליון ש"ח.
 3. לאחר הפרשה מצטברת לירידת ערך השקעה בסך 54 מיליון ש"ח.
 4. מניות שלא מתקיים לגביהן שוי הוגן זמין בטור זה מוצגת עלות בניכוי ירידת ערך, מותאמת מעלה או מטה למחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק.
 5. כלולים בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שוי הוגן, נטו" במסגרת תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל.
 6. נזקפו לדוח רווח והפסד.
 7. מזה: יתרה במאזן בסך 157 מיליון ש"ח בגין מניות המוחזקות על ידי חברות מאוחדות.
 8. ההבחנה בין אגרות חוב של ישראל לבין אגרות חוב זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה את נייר הערך.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 במרס 2020

באור 5 - ניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

ה שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של איגרות חוב זמינות למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד . שטרם מומש:

ליום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)										
12 חודשים ומעלה ²						פחות מ- 12 חודשים ¹				
הפסדים שטרם מומשו						הפסדים שטרם מומשו				
שווי הוגן	30%-20%	40%-20%	מעל 40% ⁵	סך הכל	שווי הוגן	30%-20%	40%-20%	מעל 40% ⁵	סך הכל	במיליוני ש"ח
-	-	-	-	-	169	-	19	150	4,268	אגרות חוב - של ממשלת ישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	של ממשלות זרות
-	-	-	-	-	7	-	-	7	370	של מוסדות פיננסיים
1	-	-	1	7	10	-	4	6	114	של מוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	-	-	2	-	-	2	60	מגובי נכסים (ABS)
12	2	5	5	71	41	1	19	21	336	של אחרים בישראל
23	-	17	6	78	22	-	7	15	162	של אחרים זרים
36	2	22	12	156	251	1	49	201	5,310	סך כל איגרות חוב זמינות למכירה

ליום 31 במרס 2019 (לא מבוקר)										
12 חודשים ומעלה ²						פחות מ- 12 חודשים ¹				
הפסדים שטרם מומשו						הפסדים שטרם מומשו				
שווי הוגן	30%-20%	40%-20%	מעל 40% ⁵	סך הכל	שווי הוגן	30%-20%	40%-20%	מעל 40% ⁵	סך הכל	במיליוני ש"ח
6	-	-	6	40	1	-	-	1	557	אגרות חוב - של ממשלת ישראל
4	-	-	4	212	-	-	-	-	-	של ממשלות זרות
1	-	-	1	35	2	-	-	2	83	של מוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	-	-	12	-	1	11	195	של אחרים בישראל
-	-	-	-	-	12	-	-	12	166	של אחרים זרים
11	-	-	11	287	27	-	1	26	1,001	סך כל איגרות חוב זמינות למכירה

ראה הערות להלן.

באור 5 - ניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים
ההרכב במאוחד:

ה. שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש (המשך):

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)									
פחות מ- 12 חודשים ¹					12 חודשים ומעלה ²				
הפסדים שטרם מומשו					הפסדים שטרם מומשו				
שווי הוגן	30%-20%	40%-20%	מעל 40% ⁵	סך הכל	שווי הוגן	30%-20%	40%-20%	מעל 40% ⁵	סך הכל
במיליוני ש"ח									
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
68	2	-	-	2	67	5	1	-	6
-	-	-	-	-	104	5	-	-	5
68	2	-	-	2	171	10	1	-	11

אגרות חוב -
של ממשלת ישראל
של ממשלות זרות
של מוסדות פיננסיים בישראל
של מוסדות פיננסיים זרים
מגובי נכסים (ABS)
של אחרים בישראל
של אחרים זרים
סך כל איגרות חוב זמינות למכירה

1. השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך פחות מ-12 חודשים.
2. השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך 12 חודשים ומעלה.
3. השקעות שההפסד שטרם מומש בגין מהווה עד 20% מהעלות המופחתת שלהן.
4. השקעות שההפסד שטרם מומש בגין מהווה מעל 20% ועד 40% מהעלות המופחתת שלהן.
5. השקעות שההפסד שטרם מומש בגין מהווה מעל 40% מהעלות המופחתת שלהן.

ו. מידע באשר לנתוני העלות המופחתת והשווי ההוגן של אגרות חוב מגובות נכסים הכלולות בתיק הזמין למכירה:

ליום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווח כולל אחר מצטבר		
		הפסדים	רווחים	שווי הוגן
במיליוני ש"ח				
63	65	(2)	-	63
63	65	(2)	-	63

אגרות חוב מגובות נכסים (ABS)
אחרים¹
סך הכל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה

1. מזה:
- 42 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירות בדרוג AA שדורגו בשנת 2019, המגובות בתזרים מזומנים ממכירת דלק.
- 6 מיליון ש"ח - אג"ח סחירות בדרוג AA שדורגו בשנת 2019, המגובות בתזרים מזומנים ממכירת דלק.
- 5 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג A שדורגה בשנת 2019, המגובה בתזרים תשלומים בגין הלוואות לרכישת רכב וכלי הרכב.
- 4 מיליון ש"ח - אג"ח סחירות בדרוג A שדורגו בשנת 2019, המגובות בתזרים מזומנים הלוואות.
- 2 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA שדורגה בשנת 2019, המגובה בתזרים תשלומים בגין הלוואות לרכישת רכב וכלי הרכב.
- 2 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AAA שדורגה בשנת 2019, המגובה בתזרים מזומנים מתשלומי ארנונה.
- 1 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AAA שדורגה בשנת 2019, המגובה בתזרים מזומנים מתשלומי ארנונה.
- 1 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA שדורגה בשנת 2019, המגובה בתזרים מזומנים מאג"ח שהונפקו על ידי חברת תשתיות.

באור 5 - ניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים
ההרכב במאוחד:

ו. מידע באשר לנתוני העלות המופחתת והשווי ההוגן של אגרות חוב מגובות נכסים הכלולות בתיק הזמין למכירה (המשך):

ליום 31 במרס 2019 (לא מבוקר)

הערך במאזן במיליוני ש"ח	עלות מופחתת	רווח כולל אחר מצטבר		שווי הוגן
		רווחים	הפסדים	
66	65	1	-	66
66	65	1	-	66

אגרות חוב מגובות נכסים (ABS)

אחרים¹

סך הכל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה

1. מזה:

- 44 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירות בדרוג AA שדורגו בשנת 2018, המגובות בתזרים מזומנים ממכירת דלק.
- 7 מיליון ש"ח - אג"ח סחירות בדרוג AA שדורגו בשנת 2018, המגובות בתזרים מזומנים ממכירת דלק.
- 4 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA+ שדורגה בשנת 2018, המגובות בתזרים מזומנים מתשלומי ארנונה.
- 4 מיליון ש"ח - אג"ח סחירות בדרוג A- שדורגו בשנת 2018, המגובות בתזרים מזומנים הלוואות.
- 4 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA שדורגה בשנת 2018, המגובות בתזרים תשלומים בגין הלוואות לרכישת רכב וכלי הרכב.
- 1 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג A שדורגה בשנת 2018, המגובות בתזרים תשלומים בגין הלוואות לרכישת רכב וכלי הרכב.
- 1 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA+ שדורגה בשנת 2018, המגובות בתזרים מזומנים מתשלומי ארנונה.
- 1 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA שדורגה בשנת 2019, המגובות בתזרים מזומנים מאג"ח שהונפקו על ידי חברת תשתיות.

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

הערך במאזן במיליוני ש"ח	עלות מופחתת	רווח כולל אחר מצטבר		שווי הוגן
		רווחים	הפסדים	
66	64	2	-	66
66	64	2	-	66

אגרות חוב מגובות נכסים (ABS)

אחרים¹

סך הכל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה

1. מזה:

- 42 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירות בדרוג AA שדורגו בשנת 2019, המגובות בתזרים מזומנים ממכירת דלק.
- 6 מיליון ש"ח - אג"ח סחירות בדרוג AA שדורגו בשנת 2019, המגובות בתזרים מזומנים ממכירת דלק.
- 6 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג A שדורגה בשנת 2019, המגובה בתזרים תשלומים בגין הלוואות לרכישת רכב וכלי הרכב.
- 4 מיליון ש"ח - אג"ח סחירות בדרוג A שדורגו בשנת 2019, המגובות בתזרים מזומנים הלוואות.
- 3 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA שדורגה בשנת 2019, המגובה בתזרים תשלומים בגין הלוואות לרכישת רכב וכלי הרכב.
- 3 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AAA שדורגה בשנת 2019, המגובה בתזרים מזומנים מתשלומי ארנונה.
- 1 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AAA שדורגה בשנת 2019, המגובה בתזרים מזומנים מתשלומי ארנונה.
- 1 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA שדורגה בשנת 2019, המגובה בתזרים מזומנים מאג"ח שהונפקו על ידי חברת תשתיות.

באורים לדוחות הנספיים המאוחדים ליום 31 במרס 2020

באור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
 סכומים מדווחים
 ההרכב במאות:

א. חובות¹, אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי

	ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)				ליום 31 במרס 2019 (לא מבוקר)				ליום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)								
	בנקים	פרטי	מסחרי	בנקים	פרטי	מסחרי	בנקים	פרטי	מסחרי	בנקים	פרטי	מסחרי					
בנקים	סך הכל	אחר	לדיון	סך הכל	אחר	לדיון	סך הכל	אחר	לדיון	סך הכל	אחר	לדיון					
11,367	637	10,730	145	1	10,584	11,582	349	11,233	171	6	11,056	10,595	813	9,782	121	-	9,661
15,389	-	15,389	4,939	9,931	519	14,409	-	14,409	4,507	9,359	543	15,509	-	15,509	4,994	9,991	524
9,937	-	9,937	-	9,931	6	9,388	-	9,388	-	9,359	29	9,998	-	9,998	-	9,991	7
26,756	637	26,119	5,084	9,932	11,103	25,991	349	25,642	4,678	9,365	11,599	26,104	813	25,291	5,115	9,991	10,185
100	-	100	17	-	83	95	-	95	14	-	81	106	-	106	17	-	89
105	-	105	-	3	102	173	-	173	1	6	166	84	-	84	1	-	83
205	-	205	17	3	185	268	-	268	15	6	247	190	-	190	18	-	172
72	-	72	22	46	4	64	-	64	16	45	3	78	-	78	23	51	4
72	-	72	20	-	52	125	-	125	23	-	102	300	-	300	25	-	275
349	-	349	59	49	241	457	-	457	54	51	352	568	-	568	66	51	451
109	-	109	9	-	100	135	-	135	10	-	125	135	-	135	13	-	122
137	-	137	89	42	6	127	-	127	79	43	5	148	-	148	99	42	7
42	-	42	-	*42	-	43	-	43	-	*43	-	42	-	42	-	*42	-
246	-	246	98	42	106	262	-	262	89	43	130	283	-	283	112	42	129
18	-	18	9	-	9	33	-	33	8	2	23	17	-	17	10	-	7

1. אשראי לציבור, אשראי ליתמטלות ופקדונות בבנקים (למעט פקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח ויזירות ערך שנשאלו.
 * כולל יתרת הפרשה מעבר למתח"ב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס הפרשה קבוצתית בסך 35 מיליון ש"ח (03.19) -31 מיליון ש"ח (12.19) -31 מיליון ש"ח (01.19).

באור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
 סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

ב. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2020					
אשראי לציבור					
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדירור	מסחרי
במיליוני ש"ח					

287	-	287	101	42	144
45	-	45	22	-	23
(23)	-	(23)	(21)	-	(2)
17	-	17	13	-	4
(6)	-	(6)	(8)	-	2
326	-	326	115	42	169

יתרת הפרשה להפסדי אשראי
 ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי

מחיקות חשבונאיות
 גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
 מחיקות חשבונאיות נטו

יתרת הפרשה להפסדי אשראי
 ליום 31 במרס 2020 (בלתי מבוקר)

מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2019					
אשראי לציבור					
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדירור	מסחרי
במיליוני ש"ח					

301	-	301	89	48	164
9	-	9	11	(3)	1
(26)	-	(26)	(20)	(2)	(4)
17	-	17	12	-	5
(9)	-	(9)	(8)	(2)	1
301	-	301	92	43	166

יתרת הפרשה להפסדי אשראי
 ליום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)

הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי

מחיקות חשבונאיות
 גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
 מחיקות חשבונאיות נטו

יתרת הפרשה להפסדי אשראי
 ליום 31 במרס 2019 (בלתי מבוקר)

מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

באור 7 - פיקדונות הציבור

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד :

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג מפקיד בישראל

31 בדצמבר	ביום 31 במרס	
	2019	2020
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)
	במיליוני ש"ח	
13,242	13,082	15,501
3,707	3,729	4,359
16,949	16,811	19,860
14,719	14,525	14,245
31,668	31,336	34,105
16,371	16,692	17,669
2,673	3,173	2,043
12,624	11,471	14,393

לפי דרישה
אינם נושאים ריבית
נושאים ריבית
סך הכל לפי דרישה
לזמן קצוב
סך הכל פיקדונות בישראל *

* מזה:
פיקדונות של אנשים פרטיים
פיקדונות של גופים מוסדיים
פיקדונות של תאגידים ואחרים

ב. סוגי פיקדונות לפי גודל

31 בדצמבר	ביום 31 במרס	
	2019	2020
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)
	במיליוני ש"ח	
10,013	10,117	10,668
9,974	10,070	10,885
6,225	6,811	6,414
4,869	4,338	5,565
587	-	573
31,668	31,336	34,105

תקרת הפיקדון (במיליוני ש"ח)
עד 1
מעל 1 עד 10
מעל 10 עד 100
מעל 100 עד 500¹
מעל 500¹
סך הכל

1. היתרה הגבוהה ביותר ביום 31 במרס 2020 - 573 מיליון ש"ח (ביום 31 במרס 2019 - 407 מיליון ש"ח, ביום 31 בדצמבר 2019 - 587 מיליון ש"ח).

באור 8 – הון, הלימות הון, מינוף ונדילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

כללי

במאי 2013 תיקן המפקח על הבנקים את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-211 בנושא מדידה והלימות הון, על מנת להתאימן להנחיות באזל III. יודגש, כי הוראות באזל III קובעות שינויים משמעותיים בחישוב דרישות ההון הרגולטורי, בין היתר, בכל הקשור ל:

- רכיבי ההון הפיקוחי.
- ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות.
- טיפול בחשיפות לתאגידים פיננסיים.
- טיפול בחשיפות לסיכון אשראי בגין חובות פגומים.
- הקצאת הון בגין סיכון CVA.

התיקונים להוראות הנ"ל נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר, וזאת על מנת לאפשר עמידה בדרישות החדשות של ההון הפיקוחי במסגרת יישום באזל III ולקבוע תקופת מעבר עד ליישומן המלא. הוראות המעבר שנתרו בתוקף מתייחסות, למכשירי הון שאינם כשירים להכללה בהון הפיקוחי בהתאם לקריטריונים החדשים שנקבעו בהוראות באזל.

בהתאם להוראות המעבר מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב- 10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. בשנת 2020 תקרת המכשירים המוכרים כהון פיקוחי עומדת על 20%.

החל מיום 1 בינואר 2020 הבנק מיישם את ASU 2016-02 בנושא חכירות (ASC 842). יישום ההוראות החדשות הביא לירידה בשיעור ההון העצמי רובד 1 ובהון הכולל בשיעור של כ- 0.03% וכ- 0.04% בהתאמה ליום 31 במרס 2020, זאת כתוצאה משקלול נכסי הסיכון בגין נכסי זכות שימוש הנובעים מחכירות תפעוליות שיוכרו במאזן בשיעור של 100%. בנוסף, יישום ההוראות החדשות הביא לירידה ביחס המינוף של הבנק בשיעור של כ- 0.01% ליום 31 במרס 2020.

חלוקת דיבידנד - בישיבתו מיום 26 לדצמבר 2019 המליץ דירקטוריון הבנק לאסיפה הכללית של הבנק, נוכח העובדה שהבנק עמד ביחס הלימות ההון שהוא מעבר לנדרש על ידי המפקח על הבנקים ולאחר בחינה שערך, לרבות כי נתקיימו כל התנאים לחלוקה מותרת על פי חוק החברות והוראות המפקח על הבנקים, לאשר חלוקת דיבידנד במזומן בסך של 100 מיליון ש"ח. ביום 22 בינואר 2020 אישרה האספה הכללית של הבנק חלוקת דיבידנד במזומן בסך 100 מיליון ש"ח, המהווה 1.359 ש"ח למניה רגילה וביום 11 בפברואר 2020 שולם הדיבידנד.

יעד הלימות ההון

ביום 29 בנובמבר, 2018 אישר דירקטוריון הבנק עקרונות לתכנית פעולה להתייעלות שמטרותיה, הינן בין היתר, להגדיל את יחסי ההון של הבנק, כך שבמהלך שנת 2019 יעמוד יחס הלימות ההון רובד 1 של הבנק על 10.3%, תוך שמירת יציבות הרווחיות והתשואה.

ביום 29 במרס 2020 הודיעה המפקחת על הבנקים על הפחתה בדרישות ההון הרגולטוריות המזעריות החלות על הבנקים בעקבות משבר הקורונה וביום 31 במרס 2020 פרסמה המפקחת על הבנקים הוראת שעה בעניין "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה" ("להלן "הוראת השעה"), במסגרתם בין היתר, הודיעה המפקחת, כי על מנת להבטיח יכולתם של הבנקים להמשיך ולהציע אשראי, יופחתו יעדי ההון המזעריים הנדרשים מהבנקים, ובאשר לבנקים קטנים ובינוניים (בנק שנכסיו במערכת אינם שווים או עולים על 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית) - יחס הון רובד 1 הנדרש ממנו לא יפחת מ- 8% במקום 9% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ- 11.5% במקום 12.5% עובר לשינוי. תוקף הוראת השעה הינו עד ליום 30 בספטמבר 2020 ורשאית המפקחת, באישור הנגיד, להאריך את תוקף הוראת השעה בששה חודשים נוספים. לאחר מכן, ידרשו הבנקים להציג מתווה מדורג לצבירה מחודשת של ההון שנשחק על פני שנתיים. בהתאם להוראת השעה, החליט דירקטוריון הבנק ביום 30 באפריל 2020 לעדכן את יעדי הלימות ההון של הבנק כך שיחס הלימות ההון רובד 1 לא יפחת מ- 9.3% (במקום 10.3% קודם לכן).

לאור התפרצות נגיף הקורונה וכחלק מהתאמות להוראות ניהול בנקאי תקין, פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת שעה הנוגעת לעדכון הוראה 329 אשר מבטל את דרישות ההון של נקודת אחוז נוספת על הלוואות לדיור שהועמדו בתקופת המשבר וזאת על מנת להבטיח את יכולתם של הבנקים להמשיך להציע אשראי.

באור 8 - הון, הלימות הון, מינוף ונדילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)
 סכומים מדווחים

1. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, בדבר "מדידה והלימות הון".

א. בנתוני המאוחד

ליום 31 בדצמבר	ליום 31 במרס	
2019	2019	2020
(מבוקר)	(לא מבוקר)	
במיליוני ש"ח		
2,703	2,718	2,430
810	930	811
3,513	3,648	3,241
באחוזים		
10.73%	11.09%	9.95%
13.95%	14.88%	13.27%
9.39%	9.38%	8.41%
12.89%	12.88%	11.91%
ב. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון (בנתוני המאוחד)		
1. הון עצמי רובד 1		
2,638	2,596	2,408
-	-	-
2,638	2,596	2,408
(31)	(6)	(44)
(7)	(2)	(28)
(38)	(8)	(72)
103	130	94
2,703	2,718	2,430
2. הון רובד 2		
543	664	540
267	266	271
810	930	811
-	-	-
810	930	811

1. הון לצורך חישוב יחס ההון

הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים¹
 הון רובד 2, לאחר ניכויים
סך הכל הון כולל

2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון

סיכויי אשראי
 סיכויי שוק
 סיכון תפעולי
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון

3. יחס ההון לרכיבי סיכון

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
 יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
 יחס הון עצמי רובד 1 המזערי
 הנדרש על ידי המפקח על הבנקים²
 יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים²

1. הון עצמי רובד 1

הון עצמי
 הבדלים בין הון עצמי לבין הון עצמי רובד 1
 סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
התאמות פיקוחיות וניכויים¹:
 מסים נדחים לקבל
 התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1
 סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים, לפני התאמות בגין תכנית ההתייעלות - הון עצמי רובד 1
 סך התאמות בגין תכנית ההתייעלות - הון עצמי רובד 1
סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים

2. הון רובד 2

הון רובד 2: מכשירים, לפני ניכויים
 הון רובד 2: הפרשות, לפני ניכויים
 סך הון רובד 2, לפני ניכויים
ניכויים
 סך הכל ניכויים - הון רובד 2
סך הכל הון רובד 2

ראה הערות להלן.

באור 8 - הון, הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

סכומים מדווחים

1. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

ג. השפעת הוראות המעבר על יחס הון עצמי רובד 1

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	ליום 31 במרס	
	2019	2020
		(לא מבוקר)
	באחוזים	
10.32%	10.56%	9.57%
0.41%	0.53%	0.38%
10.73%	11.09%	9.95%

יחס ההון לרכיבי סיכון

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, לפני השפעת התאמות בגין תכנית ההתייעלות
 השפעת ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות¹
 יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון

- הערה: התאמות פיקוחיות וניכויים: בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון- ההון הפיקוחי". התאמות בגין תכנית התייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקח על הבנקים מיום 12.1.2016 ואשר תוקפו הוארך ביום 16.9.2018 בנושא "ההתייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן: "התאמות בגין תכנית ההתייעלות"), ולאחר קבלת אישור מהפיקוח על הבנקים, ההתאמות פוחתות בהדרגה על פני 5 שנים משנת 2017 ועד ליום 31.12.2021. בנוסף ביום 31.12.18 אישר דירקטוריון הבנק תכנית התייעלות (להלן: "תכנית התייעלות נוספת") ולאחר קבלת אישור מהפיקוח על הבנקים בהתאם למכתב המפקח על הבנקים כאמור לעיל, השפעה זו תיזקף בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2019 ואילך. לפרטים נוספים בדבר השפעת הוראות המעבר וההתאמות בגין תכניות ההתייעלות ראה סעיף ב' לעיל.
- דרישות יחס הון עצמי רובד 1 בשיעור 9% יחס הון כולל בשיעור 12.5% חלות מיום 1 בינואר 2015. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2015 חלות דרישות הון נוספות בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור למועד הדיווח. לאור התפרצות נגיף הקורונה וכחלק מהתאמות להוראות ניהול בנקאי תקין, פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון לפיו החל מהדוחות לרבעון הראשון של שנת 2020, בוצעה הפחתה של דרישות הון הרגולטוריות החלות על הבנקים בנקודת אחוז אחת. כמו כן, לדרישות אלה מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור למועד הדיווח, וזאת למטע הלוואות לדיור שהוענקו במהלך תקופת משבר הקורונה. לאור האמור לעיל, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש יחס הון הכולל המזערי הנדרש למועד הדיווח הינם 8.41%- ו-11.91%, בהתאמה.

2. יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים

להלן דיווח על יחס המינוף על בסיס נתוני מאוחד¹:

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	ליום 31 במרס	
	2019	2020
		(לא מבוקר)
	במיליוני ש"ח	
2,703	2,718	2,430
45,089	43,004	46,083
5.99%	6.32%	5.27%
5.00%	5.00%	5.00%

הון רובד 1²

סך החשיפות

יחס המינוף

יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

- מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 218 בדבר יחס מינוף.
- להשפעת ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות, ראה סעיפים 1.1 ב-1.1.ג. לעיל.

3. יחס כיסוי נזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

להלן דיווח על כיסוי נזילות על בסיס נתוני מאוחד^{2,1}:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	31 במרס	
	2019	2020
		(לא מבוקר)
130%	123%	137%
100%	100%	100%

יחס כיסוי הנזילות

יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

- במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות ימיות במשך הרבעון המדווח.
- מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 221 בדבר יחס כיסוי נזילות.

באור 9 – הטבות לעובדים

חוזים אישיים

נכון ליום 31 במרס 2020 כל חברי ההנהלה מועסקים בחוזים אישיים. במהלך חודש ינואר 2020 אושרו לחלק מחברי ההנהלה הטבות שכר בדרך של פיצויי פרישה מוגדלים ומענקי הסתגלות אשר כפופים לתנאים מתלים שנכון למועד אישור הדוחות הכספיים טרם התקיימו.

באור 9 - הטבות לעובדים (המשך)

סכומים מדווחים

פרטים בנושא הטבות לעובדים

א. סוגי ההטבות לעובדים

ליום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)

פנסיה	פיצויים	הטבות אחרות בסיום ולאחר העסקה	מענק יובל	סך הכל
548	123	29	33	733
* 302	9	-	-	311
246	114	29	33	422

סכום ההתחייבות השווי ההוגן של נכסי תכנית עודף ההתחייבות על נכסי התכנית שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

פנסיה	פיצויים	הטבות אחרות בסיום ולאחר העסקה	מענק יובל	סך הכל
682	162	31	38	913
* 311	25	-	-	336
371	137	31	38	577

סכום ההתחייבות השווי ההוגן של נכסי תכנית עודף ההתחייבות על נכסי התכנית שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"

* לענין אומדן נכסי קרן עמית ראה באור 1.ה.20 בדוחות הכספיים לשנת 2019.

ב. תכנית הטבות לאחר פרישה

1. מחויבות ומצב מימון

תכנית פנסיה להטבה מוגדרת	תכנית פיצויים	ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	ליום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)
682	162	549	209
1	1	3	14
3	-	18	4
(131)	(15)	137	10
-	-	-	(9)
(7)	(25)	(25)	(66)
548	123	682	162
539	108	666	140

א. שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה

מחויבות בגין הטבה חזויה בתחילת תקופה עלות שירות עלות ריבית הפסד (רווח) אקטוארי נטו עדכון הפרשה בגין תוכנית פרישה מרצון הטבות ששולמו מחויבות בגין הטבה חזויה בסוף התקופה מחויבות בגין הטבה מצטברת בסוף התקופה *

ב. שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית ומצב המימון של התכנית

311	25	276	40
2	-	10	2
1	-	3	-
(9)	-	29	5
(3)	(16)	(7)	(22)
302	9	311	25
246	114	371	137

שווי הוגן של נכסי התכנית בתחילת תקופה תשואה בפועל על נכסי התכנית הפקדות לתכנית על ידי התאגיד הבנקאי רווח (הפסד) אקטוארי הטבות ששולמו שווי הוגן של נכסי התכנית בסוף התקופה מצב המימון - התחייבויות נטו שהוכרו בסוף התקופה **

* בנטרול תחזית גידול בתגמול.

** נכלל בסעיף "התחייבויות אחרות".

באור 9 - הטבות לעובדים (המשך)

סכומים מדווחים

- ב. תכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)
1. מחויבות ומצב מימון (המשך)

תוכנית פיצויים		תכנית פנסיה להטבה מוגדרת	
ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	ליום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)	ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	ליום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)
137	114	371	246

ג. סכומים שהוכרו במאזן המאוחד

סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות

ד. סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

17	1	157	30
17	1	157	30

הפסד אקטוארי נטו

יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר

2. הוצאות לתקופה

תכנית פיצויים		תכנית פנסיה להטבה מוגדרת	
ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	ליום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)	ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	ליום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)
14	1	3	1
4	-	18	3
(2)	-	(10)	(2)
2	1	12	5
18	2	23	7
33	9	-	-
(9)	-	-	-
42	11	23	7

א. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

- עלות שירות¹
עלות ריבית²
תשואה חזויה על נכסי תכנית²
הפחתה של סכומים שלא הוכרו-
הפסד אקטוארי נטו²
סך עלות ההטבה נטו
סך הוצאה בגין תוכנית להפקדה מוגדרת¹
עדכון הפרשה בגין תוכנית פרישה מרצון²
סך הוצאות שנכללו ברווח והפסד

ב. שינויים בנכסי תכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת מס

5	(15)	108	(122)
(2)	(1)	(12)	(5)
3	(16)	96	(127)
18	2	23	7
21	(14)	119	(120)

הפסד (רווח) אקטוארי נטו בתקופה

הפחתה של הפסד אקטוארי

סך הכל הוכר ברווח כולל אחר

סך עלות ההטבה נטו

סך הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה

וברוח כולל אחר

ג. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה בשנת 2020 לפני השפעת המס

מיליוני ש"ח
12

הפסד אקטוארי נטו

1. נכללו במסגרת הוצאות שכר ונלוות.

2. נכללו במסגרת הוצאות אחרות.

באור 9 - הטבות לעובדים (המשך)

סכומים מדווחים

ב. תכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

3. הנחות

תכנית פנסיה להטבה מוגדרת

ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמידת עלות ההטבה נטו

ליום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)	ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	
2.00%	0.31%	1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה
1.00%	1.00%	שיעור היוון ריאלי
0%-5.9%	0%-5.9%	שיעור עליית המדד
0.80%	0.80%	שיעור עזיבה
		שיעור גידול בתגמול ריאלי

2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות הטבה נטו לתקופה

ליום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)	ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	
0.31%	1.02%	שיעור היוון ריאלי
2.82%	3.42%	תשואה חזויה לטווח ארוך על נכסי התכנית
0.80%	0.80%	שיעור גידול בתגמול ריאלי

השפעה על שינוי בנקודת אחוז אחת (1%) על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

קיטון בנקודת אחוז אחת	ליום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)	ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	גידול בנקודת אחוז אחת	ליום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)	ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	
74.0	44.6	(14.3)	(34.8)	(57.3)	16.1	שיעור היוון ריאלי
(1.0)	(1.9)	(1.0)	1.9	1.0	1.0	שיעור עזיבה מוטבת
(14.3)	(9.7)	(14.3)	10.9	16.1	10.9	שיעור גידול בתגמול ריאלי

באור 9 - הטבות לעובדים (המשך)

סכומים מדווחים

ב. תכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

3. הנחות (המשך)

תכנית פיצויים

ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמידת עלות ההטבה נטו

ליום 31 במרס 2020 (לא בדצמבר מבוקר)	ליום 31 במרס 2019 (מבוקר)
--	---------------------------------

1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה

שיעור היזון ראלי	שיעור עזיבה	שיעור גידול בתגמול נומינלי
1.92%	0%-5.9%	0.5%-6.1%
0.13%	0%-5.9%	0.5%-6.1%

2. ההנחות העיקריות המשמשות למידת עלות הטבה נטו לתקופה

ליום 31 במרס 2020 (לא בדצמבר מבוקר)	ליום 31 במרס 2019 (מבוקר)
--	---------------------------------

שיעור היזון ראלי	תשואה חזויה לטווח ארוך על נכסי התכנית נומינלי	שיעור גידול בתגמול ריאלי
0.13%	5.00%	0.5%-6.1%
0.44%	5.00%	0.5%-6.1%

השפעה על שינוי בנקודת אחוז אחת (1%) על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת

גידול בנקודת אחוז אחת		קטון בנקודת אחוז אחת	
ליום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)	ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	ליום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)	ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

(10.2)	(12.5)	11.9	14.7
(1.6)	(2.1)	1.7	2.2
21.0	22.8	(18.1)	(20.4)
11.6	15.1	(10.1)	(13.0)

שיעור היזון ראלי
שיעור עזיבה רגילה
שיעור עזיבה מוטבת
שיעור גידול בתגמול נומינלי

4. נכסי תכנית

הרכב השווי ההוגן של נכסי תכנית

תכנית פנסיה להטבה מוגדרת*

ליום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)				ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)			
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סך הכל	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סך הכל

במיליוני ש"ח

9	-	-	9	17	-	-	17
27	2	-	29	27	2	-	29
33	117	-	150	34	122	-	156
38	7	-	45	38	7	-	45
9	60	-	69	8	56	-	64
116	186	-	302	124	187	-	311

סוג נכס

מזומנים ופקדונות בבנקים
מניות
אג"ח ממשלתיות
אג"ח קונצרניות
אחר
סך הכל

באור 9 - הטבות לעובדים (המשך)

סכומים מדווחים

ב. תכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

4. נכסי תכנית (המשך)

הרכב השווי ההוגן של נכסי תכנית (המשך)

תכנית פיצוים*							
ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)				ליום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)			
סך הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1	סך הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1
במיליוני ש"ח							
10	-	-	10	4	-	-	4
7	-	-	7	2	-	-	2
5	-	-	5	2	-	-	2
3	-	-	3	1	-	-	1
25	-	-	25	9	-	-	9

סוג נכס

מניות
אג"ח ממשלתיות
אג"ח קונצרניות
אחר

סך הכל

* לעניין אומדן נכסי קרן עמית ראה באור 1 ה.20. בדוחות הכספיים לשנת 2019.

5. תזרימי מזומנים

1. הפקדות

הפקדות בפועל		תחזית
ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	ליום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)	*2020
במיליוני ש"ח		
3	1	3

הפקדות

* אומדן הפקדות שצפוי לשלמן לתוכניות פנסיה להטבה מוגדרת במהלך שנת 2020.

2. הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד**

שנה	במיליוני ש"ח
2020	33
2021	24
2022	23
2023	25
2024-2029	129
2030 ואילך	188
סך הכל	422

** בערכים מהווים, לא כולל עלות שירות עתידית.

באור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות:

1. ליום 31 במרס 2020 קיימת התחייבות לרכישת מבנים וציוד בסך של כ- 4 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2019 - קיימת התחייבות לרכישת מבנים וציוד בסך של כ- 4 מיליון ש"ח).
2. חברה מאוחדת התחייבה להשקיע בתאגידים ריאליים נוספים ובקרן גידור סכום של 34 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2019 - 34 מיליון ש"ח) וזאת בהתקיים תנאים מסוימים כפי שנקבעו בהסכמים עם אותם תאגידים.
3. כבטחון לקיום כל התחייבויות הבנק בהתאם להסכם המתייחס להלוואות זכאות מכספי המדינה שנחתם בין הבנק לבין ממשלת ישראל בשנת 2004, ותוספת להסכם שנחתם בשנת 2008, המציא הבנק לאוצר התחייבות אוטונומית בלתי מותנית צמודה למדד, נכון ליום 31 במרס 2020 בסך של כ- 12 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2019 - 12 מיליון ש"ח).
4. בהתאם לתקנות השקעות משותפות בנאמנות (הון עצמי, וביטוח של מנהל קרן ונאמן ותנאי כשירות של דירקטורים ועובדים בהם), התשנ"ו - 1995, החברה המאוחדת הפקידה פקדון בסך של 8 מיליון ש"ח בבנק (ליום 31 בדצמבר 2019 - 8 מיליון ש"ח) לטובת בעלי יחידות בקרנות נאמנות, שחברה מאוחדת של הבנק משמשת להן כנאמן.
5. הסכם לקבלת שירותי מחשוב
 לבנק התקשרות מהותית רבת שנים עם לאומי בהתאם להסכם שנחתם ביום 2 בספטמבר 2001 והוארך מעת לעת, בנוגע למתן שירותי מחשוב ותפעול לחלק ניכר ממערכות הליבה הבנקאיות בשיטה של מיקור חוץ, שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2016 (והוארכה כמפורט להלן). ממועד זה החלה תקופה של שלוש שנים המוגדרת כ"פרויקט סיום ההתקשרות". ההתקשרות עם לאומי מגובה באישורים הרגולטוריים הנדרשים, והצדדים פועלים לחידושם לפי הצורך. עם התקרבות מועד סיום תקופת ההתקשרות עם לאומי, הבנק החל בבחינת האפשרויות העומדות בפניו ובמסגרת זו פנה לספקים שונים לצורך קבלת הצעות לשירותי מחשוב ותפעול ובחן החל מסוף 2016 ועד לרבעון הראשון של שנת 2018 הצעות ראשוניות שלהם תוך הסתייעות בשירותי ייעוץ חיצוניים, ובפיקוח ועדה דירקטוריונית ייעודית (הועדה לענייני טכנולוגית המידע וחדשנות טכנולוגית). יחד עם זאת, בעקבות הודעת בעלי השליטה בבנק על התקשרותם עם בנק מזרחי עובד התהליך עקב חוסר הודאות באשר לעתידו העצמאי של הבנק.
 לאור התמשכותו של מצב אי הודאות והעיכוב בלוחות הזמנים של פרויקט החלפת מערכות המחשוב של הבנק, אישר דירקטוריון הבנק ביום ה- 29 במרס, 2018 את הצעת לאומי שהתקבלה בבנק באותו מועד, שעיקרה הינם כי על רקע העסקה של בעלי השליטה יסכים לאומי, לדחות את תום תקופת ההיפרדות לתקופה של עד 18 חודשים נוספים, ובלבד שבכל מקרה בו יבקש הבנק להקדים את תום תקופת ההפרדות, תינתן ללאומי הודעה מוקדמת של 24 חודשים לפחות לפני מועד סיום ההפרדות. תקופת ההפרדות בהתאם לאישור מיום 29 במרס, 2018 הוארכה עד ליום 30 ביוני 2021.
- נוכח פניית הצדדים לקבלת אישור הממונה על התחרות לפטור מהסדר כובל ביחס להארכת ההתקשרות בין הבנק לבין לאומי, נמסר לבנק על ידי הממונה על התחרות, כי על פניה נראית פניית הצדדים כמיזם משותף אשר מתאים לבחינת הצדדים על פי "הוראות ההגבלים העסקיים (פטור סוג למיזמים משותפים)(הוראת שעה) תשס"ו-2006" ולכן אינו מצריך אישור הממונה על התחרות. כמו כן קיבל הבנק אישור מאת הפיקוח על הבנקים כי אין לו התנגדות להארכת תקופת מתן שירותי המחשוב לבנק על ידי לאומי עד ליום 30 ביוני 2021.
- בנוסף, עקב התמשכות תקופת אי הודאות בה פועל הבנק כאמור לעיל, ולצורך הערכות המשכיות קבלת שירותים ביחס למערכות הליבה של הבנק ולהחלפת ספק שירותי מחשוב - אם הבנק יוותר בנק עצמאי, ובהתחשב בלוחות הזמנים להסבת מערכות ליבה שעשויה לארוך מספר שנים, חידש הבנק בראשית שנת 2019 תהליך בחינת, עדכון וטיוב ההצעות שקיבל מספקים לקבלת שירותי מחשוב ותפעול כאמור. במסגרת תהליך זה, החליט דירקטוריון הבנק ביום 2 ביולי, 2019 למקד התהליך בבחינת וטיוב הצעתה של Tech Mahindra, ולקדם המגעים מולה בנוגע להצעתה תוך הבהרה כי התקשרות לא תבוצע או ניתן יהיה להפסיקה אם הבנק לא יוותר בנק עצמאי, כאשר לא תבוצע כל פעולה היוצרת מחויבות או התחייבות של הבנק כלפי Tech Mahindra מכל סוג, אלא אם יתקבל אישור פרטני מראש של דירקטוריון הבנק.
- לאור פסק הדין של בית הדין לתחרות מיום 28 בנובמבר, 2019 במסגרתו התקבלו הערערים שהגישו בעלי השליטה בבנק, הבנק ובנק מזרחי על החלטת המ"מ הממונה על התחרות להתנגד למיזוג בין הבנק לבין בנק מזרחי והעליה בהתכנות למיזוג הבנק בעקבותיו, השהה הבנק את קידום המ"מ שהחל עם Tech Mahindra.
- במקביל, נוכח הצורך בהבטחת המשך קבלת שירותי מחשוב לבנק בכל חלופה שתהיה רלוונטית לעתידו של הבנק, וזאת גם לאחר תום הארכת ההסכם עם לאומי ביום 30 ביוני 2021 ונוכח התלות של מערכות המידע של הבנק בלאומי והעדר חלופה מידית זמינה למערכות המסופקות על ידי לאומי לבנק, קיים הבנק מגעים עם לאומי לצורך הארכת תקופת קבלת שירותי המחשוב מלאומי גם לאחר יום 30 ביוני 2021. בהמשך לכך, ובהתאם לאישור

באור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

דירקטוריון הבנק מיום 12 במאי 2020, התקשר הבנק עם לאומי בתוספת להסכם המחשוב והתפעול שנחתם בין הצדדים ביום 2 בספטמבר 2001, ואשר הוארך על ידם לתקופת נוספות (להלן בהתאמה "ההסכם" ו-"התוספת"). בהתאם לתוספת זו נקבעו בין הצדדים, בין היתר, ההסכמות הבאות:

תוקפו של ההסכם יוארך עד ליום 31 בדצמבר 2022 ("תום תוקף התוספת") והתוספת זו תחול רטרואקטיבית החל מיום 1 בינואר 2020. ככל שלא יתקיים מיזוג של הבנק עם בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן "בנק מזרחי") עד ליום 31 בדצמבר 2020, תינתן לבנק האופציה להאריך את תוקפה של התוספת בשנה נוספת עד ליום 31 בדצמבר 2023 (להלן "האופציה הקצרה"). בנוסף, ככל שלא יתקיים מיזוג של הבנק עם בנק מזרחי עד ליום 31 בדצמבר 2021, תינתן לבנק האופציה להאריך את תוקפה של התוספת בעשר שנים עד ליום 31 בדצמבר 2032 (חלף שנת הארכה אחת בהתאם לאופציה הקצרה ובכפוף לכך שמומשה האופציה הקצרה) (להלן "האופציה הארוכה"), הכל בכפוף לקיומם של התנאים למימוש האופציות כפי שנקבעו בין הצדדים במסגרת התוספת. לבנק לא תהיה זכות להפסיק את ההתקשרות לפני מועד תום תוקף התוספת או לפני מועד תום תקופת הארכה הרלוונטית (במקרה של מימוש האופציה/ אופציות שהוענקו לו), ואולם במקרה בו יממש הבנק את האופציה הארוכה יהיה הבנק רשאי להודיע ללאומי עד ליום 31 בדצמבר 2024 על קיצור תקופת ההסכם, ובמקרה זה יסתיים ההסכם ביום 31 בדצמבר 2028 והבנק ישלם ללאומי פיצוי מוסכם בסכום "התשלום הבסיסי" כמשמעו להלן, עבור שנה נוספת.

הבנק יהיה זכאי לקבל מלאומי בהתאם לתוספת את היקף השירותים השוטפים ורמת השירות כפי שניתנו לבנק ביום 31 בדצמבר 2016, טרם תחילת תקופת ההפרדות בין הצדדים ("השירותים השוטפים"). לאומי יספק לבנק את השירותים השוטפים בתקופת התוספת על פי עקרון ה follow me, קרי – על פי כלל לפיו פיתוחים שיפתח לאומי עבורו (החלפת מערכות ותשתיות) יפותחו במקביל עבור הבנק, בכפוף להוראות ההסכם, ולצורך כך ינקוט הבנק בכל פעולה שתידרש על מנת להטמיע את המערכות או התשתיות החדשות (להלן "מנגנון ה- follow me").

התמורה שישלם הבנק בעבור השירותים השוטפים (להלן "הסכום הבסיסי") תהיה בסכום של 125 מיליון ש"ח בגין שנת 2020 ובסכום של 135 מיליון ש"ח לשנה בגין השנים 2021-2023 במקרה בו ההסכם יסתיים בתום תוקף התוספת, או בתום תקופת האופציה הקצרה לפי העניין. ככל שהבנק יממש את האופציה הארוכה תעמוד התמורה עד לשנת 2022 על סך של 125 מיליון ש"ח לשנה ולאחר מכן על סך של 120 מיליון ש"ח לשנה. התמורה תוצמד אחת לשנה לפי מנגנון הצמדה שסוכם בין הצדדים בהסכם. כן הובהר בהסכם כי הסכום הבסיסי אינו כולל עלויות ייחודיות של יישום והתאמות של מנגנון ה- follow me עבור הבנק שיתווספו לסכום הבסיסי ויחולו על הבנק.

תוקף התוספת הותנה בקבלת חוות דעת מעודכנת ביחס לתחולת פטור רשות דיני התחרות למיזמים משותפים, העומדת בכללי ה self-assessment המאשרת כי אין מניעה להמשך מתן השירותים על ידי לאומי לפי ההסכם או בקבלת אישור רשות התחרות לכך בלוחות הזמנים הקבועים בתוספת. ביום 26 במאי 2020 התקבלה חוות דעת מעודכנת ביחס לתחולת פטור רשות דיני התחרות למיזמים משותפים, העומדת בכללי ה self-assessment המאשרת כי אין מניעה להמשך מתן השירותים על ידי לאומי לפי התוספת. זאת לאחר שרשות התחרות אישרה לב"כ הבנק כי היא אינה מבקשת כי התוספת תוגש לאישורה, וכי הצדדים רשאים לבצע בדיקה עצמית של התוספת ומידת התאמתה לדיני התחרות. בכך התקיים התנאי המתלה לתוקף ההסכם כפי שנקבע בין הצדדים.

בד בבד החליט דירקטוריון הבנק ביום 12 במאי 2020 שלא להמשיך בפריקט החלפת מערכות המחשוב של הבנק. התקשרות הבנק עם לאומי בתוספת להסכם המחשוב והתפעול הנ"ל צפויה להגדיל את הוצאות המחשוב של הבנק (שהיוו כ- 200 מיליון ש"ח בשנת 2019) בשיעור של כ- 20%.

6. לעניין ההתקשרות בין הבנק לבין מימון ישיר מקבוצת ישיר 2006 בע"מ (להלן: "מימון ישיר"), בהסכמים לרכישה של תיקי הלוואות שהועמדו על ידי מימון ישיר ללקוחות פרטיים לצורך רכישת כלי רכב וכן הלוואות לכל מטרה (להלן: "ההסכם") - ביום 22 בינואר 2020, חתמו הבנק ומימון ישיר על תוספת להסכם במסגרתה הוארכה תקופת ההסכם בין הבנק לבין מימון ישיר עד ליום 31 בדצמבר 2021. יתר הוראות ההסכם תשארנה ללא שינוי. לפרטים נוספים ראה באור 7.ג.23. בדוחות הכספיים לשנת 2019.

7. תובענות שונות נגד הבנק והחברות המאוחדות

א. נגד הבנק והחברות המאוחדות שלו תלויות ועומדות תביעות משפטיות. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי התביעות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות, קיימות הפרשות נאותות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בגין כל ההפסדים הצפויים הנובעים מהתביעות כנגד הבנק. לא נעשו הפרשות לגבי תביעות אשר לדעת הנהלת הבנק ויועציו המשפטיים סיכוייהן קלושים. סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות תלויות שאפשרות התממשותן אינה קלושה, ואשר לא בוצעה הפרשה בגינה הינו כ- 1.9 מיליון ש"ח.

ב. תביעה נגד כרמל-אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ (להלן: "החברה"). ביום 2 בנובמבר 1997 הוגש בבית המשפט המחוזי בתל-אביב כתב תביעה נגד כרמל-אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ (לשעבר בנק כרמל) (חברה בבעלות מלאה של הבנק) ושלושה בנקים אחרים למשכנתאות בסכום כולל של כ- 500 מיליון ש"ח, בקשר עם גבייה שלא כדין, לפי הטענה, של עמלות בגין ביטוח חיי לווים ונכסים המשועבדים לבנק. כמו כן, נתבקשו סעדים הצהרתיים שונים והוגשה בקשה לאישור התביעה כתובענה

באור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ייצוגית. מטעם הנתבעים הוגשה בקשה לסילוק הבקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית על הסף, אך הבקשה טרם נדונה לגופה. ההליכים בתביעה מושהים על פי החלטת בית המשפט בין היתר לאור בקשה דומה אחרת שהסתיימה בינתיים בהסדר פשרה. לפי חוות דעת יועציה המשפטיים של החברה, עילות מסוימות של התובעים, שהם לווים של החברה התיישנו, גודל הקבוצה שהתובעים מבקשים לייצג בתביעה הייצוגית אינו ניתן להערכה ולאומדן, והסעד המבוקש בתביעה הייצוגית ובכללו אופן חישוב הנזק אינו ברור ואינו ניתן להגדרה, לרבות השאלה איזה חלק מן הסכום מיוחס לחברה. היועצים המשפטיים סבורים, כי בנסיבות אלה, חוסר הוודאות הכרוך בהליך, הן עובדתית והן משפטית, הוא רחב במידה כזו שלא ניתן לתת הערכת סיכון בגין התביעה. הואיל והתובענה האמורה נמצאת עדיין בשלביה המוקדמים ביותר ואף טרם נדונה הבקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית, אין בידי הנהלת החברה והבנק, בהסתמך על חוות הדעת של יועציה המשפטיים, להעריך בשלב זה את תוצאות התובענה.

ג. ביום 23 בפברואר 2017 הומצאה לבנק בקשה שהוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו לאישור תובענה כייצוגית נגד הבנק, שעניינה קביעת וגביית עמלות, לכאורה שלא כדין, מעסקים קטנים, תוך הפרה של חובות גילוי ואמונים בהן חב הבנק כלפי לקוחותיו ורשלנות (להלן: "הבקשה"). סכום תביעת הקבוצה, על פי אומדן המבקשת, הינו בסך של 48 מיליון ש"ח. המבקשת מציינת כי תביעות ייצוגיות בעילות דומות הוגשו נגד שני בנקים נוספים. הקבוצה המיוצגת על פי הבקשה, הינה כל לקוחות הבנק שענו להגדרת "עסק קטן", כהגדרתו בכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), תשס"ח-2008, אשר שילמו עמלות שלא לפי התעריפון החל על "עסק קטן", החל מיום כניסתם לתוקף של כללי העמלות, 1 ביולי 2008, ועד היום. הסעדים המבוקשים בתובענה הינם, בין היתר, מתן צו עשה לבנק לפנות לכל לקוחותיו העסקיים ולעדכןם בדבר המשמעות המעשית של סיווג החשבון כ"עסק קטן" לעניין תעריפון העמלות, מתן צו עשה לבנק לציין במסמכי הבנק את סוג החשבון ואת התעריפון על פיו משולמות העמלות בחשבון וכן השבה /או פיצוי כספי /או כל סעד אחר לזכות הקבוצה. הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת של יועציה המשפטיים, מעריכה בשלב זה את סיכויי הבקשה להתקבל כקלושים.

8. בקשה לאישור תביעה נגזרת

ביום 21 בדצמבר 2016 התקבלה בבנק בקשה לגילוי ועיון במסמכים על פי סעיף 198א. לחוק החברות, התשנ"ט-1999 שהוגשה למחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב ("הבקשה"). המבקש, הטוען כי הינו בעל מניות בבנק, מבקש מבית המשפט להורות לבנק לגלות מסמכים הנוגעים לאשראים שהעמיד הבנק למר אליעזר פישמן ולאחרים שלחובותיהם ערב מר פישמן אישית (להלן: "האשראים"). זאת לצורך גיבוש עמדה על ידי המבקש בקשר עם הגשת בקשה לאישור תביעה נגזרת, שעניינה לטענתו, הכשלים שנפלו לכאורה בממשל התאגידי בבנק והפרת חובות זהירות ואמונים לכאורה על ידי חברי דירקטוריון וחברי ועדת האשראי של הבנק כלפי הבנק, באישור העמדת האשראים הנזכרים מבלי שיהיו מגובים בביטחונות מספקים ומבלי לפעול כראוי לגביית החוב, באופן המסב לכאורה נזק לבנק. הוחלט על ידי דירקטוריון הבנק על הקמת ועדת תביעות בלתי תלויה לבחינת האירועים הנוגעים לאשראים והנטענים בבקשה. לאור זאת ביום 2 במרס 2017 הגיש הבנק לבית המשפט בקשה לעיכוב הליכים בהתייחס לבקשה. ביום 13 באוגוסט 2017 אישר דירקטוריון הבנק הסדר דיוני אשר אושר על ידי בית המשפט המחוזי ביום 6 באוגוסט 2017, במסגרת תיק הבקשה. על פי ההסדר יעוכבו ההליכים בתיק למשך תקופה של חמישה חודשים על מנת לאפשר לוועדת התביעות הבלתי תלויה, לדון בנושא, ולדירקטוריון עצמו לדון בהמלצותיה. הרכב הוועדה הוא: שופט בית המשפט המחוזי בדימוס, מר עדי זרנקין, אשר עומד בראשה, וחבריה הם מר אברהם אשרי, ופרופ' בן ציון זילברפרב. בהסדר הדיוני נקבע עוד, כי דו"ח הוועדה והמלצותיה יובאו לדיון ולהחלטה בפני דירקטוריון הבנק, וזו תימסר לב"כ המבקש. עוד הוסכם, כי אם יודיע המבקש לאחר כל אלה על כוונה להמשיך בהליכים בתיק הבקשה, יפנו הצדדים להליך גישור בפני כב' השופטת בדימוס הילה גרסטל. עיכוב ההליכים הוארך עד ספטמבר 2019 באישור בית המשפט. הוועדה הבלתי תלויה השלימה עבודתה והמלצותיה נדונו על ידי דירקטוריון הבנק. בהתאם להסדר הדיוני בין הצדדים, תוכן החלטת הדירקטוריון, שהתקבלה במסגרת אותו דיון, נמסר לב"כ המבקש. הצדדים קיימו הליך גישור בפני כב' השופטת הילה גרסטל, אשר לא צלח. ביום 28 ביולי 2019 התקבלה בבנק הודעה מאת ב"כ המבקש בתיק הבקשה, לפיה בכוונת המבקש לפנות לבית המשפט ולעדכן אודות סיום הליך הגישור, ובד בבד להגיש חלף הבקשה, בקשה לאישור תביעה נגזרת. ביום 7 באוקטובר, 2019 נודע לבנק מבאי כוחו, כי ביום 25 בספטמבר, 2019 הוגשה בקשה לאישור תובענה נגזרת (להלן: "הבקשה לאישור תובענה נגזרת") נגד 20 משיבים שונים, שלפי הנתען מכהנים או כיהנו כדירקטורים בבנק. עניינה של הבקשה, על פי הנתען בה, הוא מתן הלוואות למר אליעזר פישמן בשנים 2004-2008, ללא בטחונות או כאשר קיימות בטחונות המכסות רק חלק מסך חובותיו, ותוך הפעלת שיקול דעת רשלני והפגנת אדישות. כן נטען לגבי אי נקיטת פעולה על ידי הבנק ונושאי המשרה להחזר כספי הבנק. המבקש עותר לחייב את המשיבים בנזק שגרמו, לטענתו, ברשלנותם, בסך של 125 מיליון ש"ח, הלווקח להערכתו בחשבון את התקבולים שיתקבלו בהליכי חדלות הפירעון של מר פישמן. בד בבד, בית המשפט אישר את מחיקת הבקשה לגילוי מסמכים המוזכרת לעיל. הבנק הצטרף כמשיב לבקשה לאישור תובענה נגזרת וביום 24 במאי 2020 הוגשה תגובת הבנק לבקשה. לדעת הנהלת הבנק בהסתמך על יועציה המשפטיים, בשלב מוקדם זה, לא ניתן להעריך את סיכוייה להתקבל.

באור 10א - ערבויות

סכומים מדווחים

להלן פרטים בדבר הסכום המקסימלי של תשלומים עתידיים פוטנציאליים בגין ערבויות :

ליום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)

יתרה בספרים	סך הכל	פקיעה מעל חמש שנים	פקיעה מעל שלוש עד חמש שנים	פקיעה בין שנה ועד שלוש שנים	פקיעה בעוד שנה או פחות
277	277	15	20	52	190
1,389	1,389	1,382	-	-	7
936	936	281	35	114	506
1,311	1,311	-	-	-	1,311
3,913	3,913	1,678	55	166	2,014

ערבויות להבטחת אשראי
ערבויות לרוכשי דירות
ערבויות והתחייבויות אחרות
התחייבויות להוצאת ערבויות
סך הכל

ליום 31 במרס 2019 (לא מבוקר)

יתרה בספרים	סך הכל	פקיעה מעל חמש שנים	פקיעה מעל שלוש עד חמש שנים	פקיעה בין שנה ועד שלוש שנים	פקיעה בעוד שנה או פחות
300	300	62	7	79	152
1,848	1,848	1,841	-	-	7
1,044	1,044	327	18	199	500
946	946	-	-	-	946
4,138	4,138	2,230	25	278	1,605

ערבויות להבטחת אשראי
ערבויות לרוכשי דירות
ערבויות והתחייבויות אחרות
התחייבויות להוצאת ערבויות
סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

יתרה בספרים	סך הכל	פקיעה מעל חמש שנים	פקיעה מעל שלוש עד חמש שנים	פקיעה בין שנה ועד שלוש שנים	פקיעה בעוד שנה או פחות
325	325	18	20	91	196
1,392	1,392	1,385	-	-	7
951	951	252	36	135	528
1,129	1,129	-	-	-	1,129
3,797	3,797	1,655	56	226	1,860

ערבויות להבטחת אשראי
ערבויות לרוכשי דירות
ערבויות והתחייבויות אחרות
התחייבויות להוצאת ערבויות
סך הכל

באור 11 - פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון
סכומים מדווחים

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

ביום 31 במרס 2019 (לא מבוקר)			ביום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)			
סך הכל	נגזרים שאינם למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
						במיליוני ש"ח
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים						
<u>חוזי ריבית</u>						
						חוזי Forward - Futures
1,275	-	1,275	1,082	-	1,082	
-	-	-	-	-	-	אופציות שנכתבו
-	-	-	-	-	-	אופציות שנקנו
23,086	4,110	18,976	31,799	15,899	15,900	Swaps ¹
24,361	4,110	20,251	32,881	15,899	16,982	סך הכל²
521	-	521	695	-	695	מזה: נגזרים מגדרים ³
<u>חוזי מטבע חוץ</u>						
						חוזי Forward - Futures ⁴
6,271	22	6,249	10,672	18	10,654	
9,328	1,358	7,970	8,619	1,891	6,728	אופציות שנכתבו ⁵
8,398	2,612	5,786	9,299	2,506	6,793	אופציות שנקנו ⁶
1,453	-	1,453	980	-	980	Swaps
25,450	3,992	21,458	29,570	4,415	25,155	סך הכל
<u>חוזים בגין מניות</u>						
						חוזי Forward - Futures
-	-	-	-	-	-	
3,255	3,255	-	3,173	3,173	-	אופציות שנכתבו ⁷
3,261	3,252	9	3,132	3,127	5	אופציות שנקנו ⁸
346	346	-	346	346	-	Swaps
6,862	6,853	9	6,651	6,646	5	סך הכל
<u>חוזי סחורות ואחרים</u>						
						אופציות שנקנו
-	-	-	6	-	6	
-	-	-	6	-	6	סך הכל
56,673	14,955	41,718	69,108	26,960	42,148	סך הכל סכום נקוב

1. מזה: swaps שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 16,925 מיליון ש"ח (31.03.2019 - 13,137 מיליון ש"ח).
2. מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 1,082 מיליון ש"ח (31.03.2019 - 1,275 מיליון ש"ח).
3. חוזה החלפת ריבית מיועד לגידור שווי הוגן לצרכי גידור סיכוני ריבית.
4. מזה: חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט בסך 955 מיליון ש"ח (31.03.2019 - 735 מיליון ש"ח).
5. מזה: נסחרים בבורסה בסך 1,761 מיליון ש"ח (31.03.2019 - 1,149 מיליון ש"ח).
6. מזה: נסחרים בבורסה בסך 2,387 מיליון ש"ח (31.03.2019 - 2,422 מיליון ש"ח).
7. מזה: נסחרים בבורסה בסך 3,173 מיליון ש"ח (31.03.2019 - 3,255 מיליון ש"ח).
8. מזה: נסחרים בבורסה בסך 3,127 מיליון ש"ח (31.03.2019 - 3,252 מיליון ש"ח).

באור 11 - פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
 סכומים מדווחים

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)
 1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים (המשך)

ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
במיליוני ש"ח		
1,562	-	1,562
-	-	-
-	-	-
33,351	18,157	15,194
<u>34,913</u>	<u>18,157</u>	<u>16,756</u>
537	-	537
9,936	41	9,895
8,817	1,575	7,242
9,883	2,415	7,468
950	-	950
<u>29,586</u>	<u>4,031</u>	<u>25,555</u>
-	-	-
3,948	3,948	-
3,873	3,865	8
346	346	-
<u>8,167</u>	<u>8,159</u>	<u>8</u>
-	-	-
189	189	-
196	179	17
<u>385</u>	<u>368</u>	<u>17</u>
<u>73,051</u>	<u>30,715</u>	<u>42,336</u>

1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

חוזי ריבית

חוזי Futures ו-Forward

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

Swaps¹

סך הכל²

מזה: נגזרים מגדרים³

חוזי מטבע חוץ

חוזי Futures ו-Forward⁴

אופציות שנכתבו⁵

אופציות שנקנו⁶

Swaps

סך הכל

חוזים בגין מניות

חוזי Futures ו-Forward

אופציות שנכתבו⁷

אופציות שנקנו⁸

Swaps

סך הכל

חוזי סחורות ואחרים

חוזי Futures ו-Forward

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

סך הכל

סך הכל סכום נקוב

1. מזה: swaps שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 17,170 מיליון ש"ח.
2. מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 1,562 מיליון ש"ח.
3. חוזה החלפה ריבית מיועד לגידור שווי הוגן לצרכי גידור סיכוני ריבית.
4. מזה: חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט בסך 1,603 מיליון ש"ח.
5. מזה: נסחרים בבורסה בסך 759 מיליון ש"ח.
6. מזה: נסחרים בבורסה בסך 1,620 מיליון ש"ח.
7. מזה: נסחרים בבורסה בסך 3,948 מיליון ש"ח.
8. מזה: נסחרים בבורסה בסך 3,865 מיליון ש"ח.

באור 11 - פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
 סכומים מדווחים

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

ביום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)
 התחייבויות בגין נגזרים ברוטו נכסים בגין נגזרים ברוטו

התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
במיליוני ש"ח					
876	146	730	629	148	481
138	-	138	1	-	1
280	33	247	361	86	275
198	198	-	197	197	-
-	-	-	1	-	1
<u>1,354</u>	<u>377</u>	<u>977</u>	<u>1,188</u>	<u>431</u>	<u>757</u>
-	-	-	-	-	-
<u>1,354</u>	<u>377</u>	<u>977</u>	<u>1,188</u>	<u>431</u>	<u>757</u>

חוזי ריבית
 מזה: נגזרים מגדרים
 חוזי מטבע חוץ
 חוזים בגין מניות
 חוזי סחורות ואחרים
 סך הכל נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו¹
 סכומים שקוזזו במאזן

יתרה מאזנית

מזה: שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או הסדרים דומים

143 113 30 234 166 68

ביום 31 במרס 2019 (לא מבוקר)
 התחייבויות בגין נגזרים ברוטו נכסים בגין נגזרים ברוטו

התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
במיליוני ש"ח					
237	27	210	194	32	162
8	-	8	21	-	21
107	19	88	166	43	123
80	80	-	79	79	-
<u>424</u>	<u>126</u>	<u>298</u>	<u>439</u>	<u>154</u>	<u>285</u>
-	-	-	-	-	-
<u>424</u>	<u>126</u>	<u>298</u>	<u>439</u>	<u>154</u>	<u>285</u>

חוזי ריבית
 מזה: נגזרים מגדרים
 חוזי מטבע חוץ
 חוזים בגין מניות
 סך הכל נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו¹
 סכומים שקוזזו במאזן

יתרה מאזנית

מזה: שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או הסדרים דומים

50 44 6 83 68 15

1. נכון ליום 31 במרס 2020 וליום 31 במרס 2019 אין מכשירים נגזרים משובצים.

באור 11 - פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
 סכומים מדווחים

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים (המשך)

ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)					
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
במיליוני ש"ח					
394	82	312	322	87	235
29	-	29	6	-	6
188	19	169	132	41	91
68	68	-	68	68	-
-	-	-	4	-	4
650	169	481	526	196	330
-	-	-	-	-	-
650	169	481	526	196	330

חוזי ריבית

מזה: נגזרים מגדרים

חוזי מטבע חוץ

חוזים בגין מניות

חוזי סחורות ואחרים

סך הכל נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו¹

סכומים שקוזזו במאזן

יתרה מאזנית

מזה: שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים

47 36 11 78 58 20

1. ליום 31 בדצמבר 2019 לא קיימים נגזרים משובצים.

ב גידור חשבונאי

1. השפעת חשבונאות גידור שווי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2019 (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)
הכנסות (הוצאות) ריבית	הכנסות (הוצאות) ריבית	הכנסות (הוצאות) ריבית
במיליוני ש"ח		

סך הכל הכנסות (הוצאות) ריבית שהוכרו בדוח רווח והפסד מחוזי ריבית:

פריטים מגודרים 119 21 119
 נגזרים מגדרים (55) (19) (120)

2. פריטים מגודרים בגידור שווי הוגן

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)		ליום 31 במרס 2019 (לא מבוקר)		ליום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)	
התאמת שווי הוגן	הערך	התאמת שווי הוגן	הערך	התאמת שווי הוגן	הערך
מצטבר שהגדיל במאזן של	הערך	מצטבר שהגדיל במאזן של	הערך	מצטבר שהגדיל במאזן של	הערך
(הקטין) את הערך הפריט במאזן ביחסי גידור המגודר קיימים	המגודר	(הקטין) את הערך הפריט במאזן ביחסי גידור המגודר קיימים	המגודר	(הקטין) את הערך הפריט במאזן ביחסי גידור המגודר קיימים	המגודר
במיליוני ש"ח					

ניירות ערך זמינים למכירה 750 137 567 (13) 641 23

באור 11 - פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
 סכומים מדווחים

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד

ביום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)						
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות	במיליוני ש"ח
1,188	196	-	14	866	112	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים
(771)	(9)	-	-	(762)	-	סכומי ברוטו שלא קוזזו במאזן: הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
417	187	-	14	104	112	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
501	60	-	25	375	41	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ¹
(224)	(13)	-	-	(211)	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
277	47	-	25	164	41	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
694	234	-	39	268	153	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
1,354	199	-	23	1,067	65	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(771)	(9)	-	-	(762)	-	סכומי ברוטו שלא קוזזו במאזן: מכשירים פיננסיים
583	190	-	23	305	65	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
ביום 31 במרס 2019 (לא מבוקר)						
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות	במיליוני ש"ח
439	90	-	7	297	45	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים
(246)	(4)	-	-	(242)	-	סכומי ברוטו שלא קוזזו במאזן: הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
193	86	-	7	55	45	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
415	91	-	29	264	31	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ¹
(145)	(13)	-	-	(132)	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
270	78	-	29	132	31	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
463	164	-	36	187	76	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
424	84	-	14	309	17	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(246)	(4)	-	-	(242)	-	סכומי ברוטו שלא קוזזו במאזן: מכשירים פיננסיים
178	80	-	14	67	17	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

1. ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של לווה.

באור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
 סכומים מדווחים

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד (המשך)

ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)						
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות	
במיליוני ש"ח						
526	108	-	2	373	43	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים
סכומי ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
(385)	(20)	-	-	(365)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
141	88	-	2	8	43	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
501	105	-	21	346	29	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ¹
(224)	(19)	-	-	(205)	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
277	86	-	21	141	29	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
418	174	-	23	149	72	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
650	95	-	8	527	20	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
סכומי ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
(385)	(20)	-	-	(365)	-	מכשירים פיננסיים
265	75	-	8	162	20	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

1. ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של לווה.

באור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
סכומים מדווחים

ד. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף התקופה על בסיס מאוחד

ביום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)					
סך הכל	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים	
					במיליוני ש"ח
1,082	-	251	831	-	חוזי ריבית
31,799	10,370	12,683	7,076	1,670	שקל - מדד
29,570	-	612	9,585	19,373	אחר
6,651	-	10	1,182	5,459	חוזי מטבע חוץ
6	-	-	6	-	חוזים בגין מניות
69,108	10,370	13,556	18,680	26,502	חוזי סחורות ואחרים
					סך הכל

ביום 31 במרס 2019 (לא מבוקר)					
סך הכל	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים	
					במיליוני ש"ח
1,275	-	375	600	300	חוזי ריבית
23,086	5,976	8,308	4,921	3,881	שקל - מדד
25,450	-	951	9,246	15,253	אחר
6,862	-	369	193	6,300	חוזי מטבע חוץ
-	-	-	-	-	חוזים בגין מניות
56,673	5,976	10,003	14,960	25,734	חוזי סחורות ואחרים
					סך הכל

ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)					
סך הכל	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים	
					במיליוני ש"ח
1,562	-	252	1,150	160	חוזי ריבית
33,351	9,085	13,866	9,015	1,385	שקל - מדד
29,586	-	571	12,203	16,812	אחר
8,167	-	26	368	7,773	חוזי מטבע חוץ
385	-	-	6	379	חוזים בגין מניות
73,051	9,085	14,715	22,742	26,509	חוזי סחורות ואחרים
					סך הכל

באור 12 - מגזרי פעילות פיקוחיים

פעילות הבנק מתמקדת במגזרי פעילות כמפורט להלן:

- משקי בית – אנשים פרטיים (כולל הלוואות לדיור), למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטיות.
- בנקאות פרטית – אנשים פרטיים המנהלים תיק נכסים פיננסיים (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) מעל 3 מיליון ש"ח.
- עסקים זעירים וקטנים – עסקים בעלי מחזורי פעילות עד 50 מיליון ש"ח.
- עסקים בינוניים – עסקים בעלי מחזורי פעילות מעל 50 מיליון ש"ח ומתחת ל- 250 מיליון ש"ח.
- עסקים גדולים – עסקים בעלי מחזורי פעילות מעל 250 מיליון ש"ח.
- גופים מוסדיים – קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח, חברי בורסה, מנהלי כספי לקוחות.
- ניהול פיננסי – כולל את פעילות המסחר (נוסטרו), ניהול נכסים, התחייבויות והשקעות ריאליות.
- מגזר אחר – לרבות פעילויות שהופסקו ופעילויות שלא ניתן לשייכן למגזרים האחרים.

להלן הכללים העיקריים שישומו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים:

הכנסות ריבית - במגזרים בהם הפעילות מתמקדת בלקוחות נכללות בסעיף הכנסות ריבית מאשראי והוצאות ריבית על פקדונות המיוחסים ישירות ללקוח. בחישוב ההכנסות מאשראי ופקדונות נלקח בחשבון מחיר המעבר הרלוונטי למשך החיים הממוצע ולמגזר ההצמדה. בנוסף, כל מגזר מזוכה/מחוייב בגין עודף/חוסר מקורות אל מול מגזר ניהול פיננסי בהתאם לעלות שנקבעה. במגזר ניהול פיננסי נכללות בסעיף זה הכנסות מריבית על אגרות חוב וכן הוצאות הנובעות מהצורך לשמור על רמת נזילות עסקית ורמת פיזור נאותה של מפקידים אשר באות לידי ביטוי, בין היתר, בפער במחירי המעבר בין אשראים ופקדונות.

הכנסות שאינן מריבית - מיוחסות למגזר אליו משתייך הלקוח. במגזר ניהול פיננסי נכללות בסעיף זה: הכנסות (הוצאות) בגין שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים (כנדרש על פי כללי חשבונאות), הכנסות מפעולות הבנק בנגזרים עבור עצמו, הכנסות ממימוש והתאמה של אגרות חוב, והכנסות ממימוש והתאמה של מניות.

הוצאות בגין הפסדי אשראי - נזקפות למגזר אליו משתייך הלקוח אשר כנגד חבותו נרשמה ההפרשה.

הוצאות תפעוליות ואחרות - הוצאות ישירות שניתן לזהותן למגזר ספציפי, מיוחסות לאותו מגזר. יתר ההוצאות מיוחסות למגזרים השונים על סמך מתודולוגיית הקצאה המבוססת על מפתחות העמסה שונים, המביאים לידי ביטוי את החלק היחסי של ההוצאה למגזר.

מיסים על ההכנסה - ההפרשה למס על התוצאות העסקיות של כל מגזר פעילות חושבה על פי שיעור המס האפקטיבי, למעט במקרים מסוימים בהם ניתן לבצע ייחוס ספציפי.

יתרות - יתרות מאזניות ויתרות נכסים בניהול שויכו ספציפית ללקוחות. הרכוש הקבוע מיוחס למגזר אחר.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 במרס 2020

באור 12 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים

מידע על מגזרי פעילות במאוחד

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)
פעילות ישראל

סך הכל	מגזר אחר	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית ⁴		סך הכל במיליוני ש"ח	
								מזה: כרטיסי אשראי	מזה: הלוואות לדיור		
								סך הכל	סך הכל		
214	-	30	2	26	18	47	-	1	65	91	הכנסות ריבית מחיצוניים
34	-	(3)	1	11	3	3	6	-	1	13	הוצאות ריבית מחיצוניים
											הכנסות ריבית, נטו:
180	-	33	1	15	15	44	(6)	1	64	78	- מחיצוניים
-	-	(22)	4	5	-	(5)	11	-	(39)	7	- בינמגזרי
180	-	11	5	20	15	39	5	1	25	85	סך הכנסות ריבית, נטו
											הכנסות שאינן מריבית:
(4)	-	(77)	5	7	6	20	4	4	4	31	- מחיצוניים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	- בינמגזרי
(4)	-	(77)	5	7	6	20	4	4	4	31	סך ההכנסות שאינן מריבית
176	-	(66)	10	27	21	59	9	5	29	116	סך הכנסות
45	-	-	-	23	-	-	-	-	-	22	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
											הוצאות תפעוליות ואחרות:
212	-	20	4	35	17	33	2	2	26	101	- לחיצוניים
-	-	(2)	-	-	-	1	-	-	-	1	- בינמגזרי
212	-	18	4	35	17	34	2	2	26	102	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
(81)	-	(84)	6	(31)	4	25	7	3	3	(8)	רווח (הפסד) לפני מיסים
(27)	-	(29)	2	(10)	1	9	3	1	1	(3)	הפרשה למיסים על הרווח
(54)	-	(55)	4	(21)	3	16	4	2	2	(5)	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
44,364	853	16,513	327	4,317	2,199	4,958	35	625	10,139	15,162	יתרה ממוצעת של נכסים ¹
26,445	-	-	58	4,033	2,199	4,958	35	625	10,139	15,162	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ¹
25,291	-	-	50	3,423	2,152	4,553	32	584	9,991	15,081	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
190	-	-	-	104	41	27	-	-	-	18	יתרת חובות פגומים
78	-	-	-	-	1	3	-	-	51	74	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
40,065	1,521	1,861	2,897	7,069	2,861	4,977	3,419	105	990	15,460	יתרה ממוצעת של התחייבויות ¹
32,382	-	-	2,824	6,103	2,317	4,172	3,396	-	-	13,570	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור ¹
34,105	-	-	2,043	7,642	2,435	4,316	3,656	-	-	14,013	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
25,575	1,215	964	394	5,255	2,960	4,380	129	568	5,384	10,278	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{2,1}
24,421	946	796	531	4,750	2,847	4,131	129	548	5,409	10,291	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ²
27,385	-	-	8,270	5,617	1,742	2,542	3,491	-	-	5,723	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{3,1}
											פיצול הכנסות ריבית, נטו:
138	-	-	-	17	12	33	-	1	32	76	- מרווח מפעילות מתן אשראי
19	-	-	-	1	2	3	3	-	-	10	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
23	-	11	5	2	1	3	2	-	(7)	(1)	- אחר
180	-	11	5	20	15	39	5	1	25	85	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

1. יתרה ממוצעת תחושב על בסיס יתרות לסוף רבעון למעט יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ופקדונות הציבור המחושבת על בסיס ממוצע יומי.
2. נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.
3. נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.
4. ההלוואות לדיור לרבות קבוצות רכישה נכללו תחת מגזר משקי בית.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 במרס 2020

באור 12 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים

מידע על מגזרי פעילות במאוחד (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2019 (לא מבוקר)

פעילות ישראל

סך הכל	מגזר אחר	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	מסקי בית ⁴		סך הכל במיליוני ש"ח	
								מזה: הלוואות כרטיסי אשראי	מזה: לדיור		
226	-	7	1	28	21	44	-	1	62	125	הכנסות ריבית מחיצוניים
48	-	4	3	9	4	4	8	-	2	16	הוצאות ריבית מחיצוניים
											הכנסות ריבית, נטו:
178	-	3	(2)	19	17	40	(8)	1	60	109	- מחיצוניים
-	-	5	6	1	-	-	15	-	(38)	(27)	- בינמגזרי
178	-	8	4	20	17	40	7	1	22	82	סך הכנסות ריבית, נטו
											הכנסות שאינן מריבית:
87	-	15	3	8	7	20	4	5	3	30	- מחיצוניים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	- בינמגזרי
87	-	15	3	8	7	20	4	5	3	30	סך ההכנסות שאינן מריבית
265	-	23	7	28	24	60	11	6	25	112	סך הכנסות
9	-	-	-	3	(3)	2	-	-	(3)	7	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
											הוצאות תפעוליות ואחרות:
211	-	24	3	32	17	29	3	1	24	103	- לחיצוניים
-	-	(3)	-	-	-	2	-	-	-	1	- בינמגזרי
211	-	21	3	32	17	31	3	1	24	104	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
45	-	2	4	(7)	10	27	8	5	4	1	רווח (הפסד) לפני מיסים
15	-	1	1	(2)	3	9	3	1	2	-	הפרשה למיסים על הרווח
30	-	1	3	(5)	7	18	5	4	2	1	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
41,000	786	14,766	316	3,934	2,265	5,223	39	509	9,444	13,671	יתרה ממוצעת של נכסים ¹
25,046	-	-	111	3,737	2,265	5,223	39	509	9,444	13,671	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ¹
25,642	-	-	126	3,870	2,382	5,192	37	519	9,365	14,035	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
268	-	-	-	172	53	22	-	-	6	21	יתרת חובות פגומים
64	-	-	-	-	-	3	-	-	45	61	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
37,301	1,448	1,879	2,938	5,397	2,794	4,904	3,693	69	700	14,248	יתרה ממוצעת של התחייבויות ¹
30,864	-	-	2,907	4,709	2,390	4,224	3,678	-	-	12,956	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ¹
31,336	-	-	3,173	4,857	2,315	4,299	3,681	-	-	13,011	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
24,881	1,118	1,894	213	4,834	2,843	4,782	107	489	4,926	9,090	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{2,1}
24,518	1,104	1,891	204	4,554	2,825	4,744	107	498	4,930	9,089	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ²
28,028	-	-	8,524	6,084	1,756	2,096	3,650	-	-	5,918	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{3,1}
											פיצול הכנסות ריבית, נטו:
136	-	-	1	17	13	32	-	1	29	73	- מרווח מפעילות מתן אשראי
26	-	-	1	1	2	5	5	-	-	12	- מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
16	-	8	2	2	2	3	2	-	(7)	(3)	- אחר
178	-	8	4	20	17	40	7	1	22	82	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

1. יתרה ממוצעת תחושב על בסיס יתרות לסוף רבעון למעט יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ופיקדונות הציבור המחושבת על בסיס ממוצע יומי.

2. נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

3. נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

4. ההלוואות לדיור לרבות קבוצות רכישה נכללו תחת מגזר משקי בית.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 במרס 2020

באור 12 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים

מידע על מגזרי פעילות במאוחד (המשך)

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

פעילות ישראל

מזקי בית ⁴	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	מגזר אחר	סך הכל	
252	3	1	193	78	119	5	139	-	997	462	הכנסות ריבית מחיצוניים
5	-	30	16	16	40	11	62	-	243	68	הוצאות ריבית מחיצוניים
											הכנסות ריבית, נטו:
247	3	(29)	177	62	79	(6)	77	-	754	394	- מחיצוניים
(153)	-	56	(16)	-	9	22	(22)	-	-	(49)	- בינמגזרי
94	3	27	161	62	88	16	55	-	754	345	סך הכנסות ריבית, נטו
											הכנסות שאינן מריבית:
8	21	15	81	28	29	16	113	1	390	107	- מחיצוניים
-	-	-	-	-	(1)	-	-	-	-	1	- בינמגזרי
8	21	15	81	28	28	16	113	1	390	108	סך ההכנסות שאינן מריבית
102	24	42	242	90	116	32	168	1	1,144	453	סך הכנסות
(2)	-	-	(7)	(6)	8	-	-	-	40	45	הוצאות בגין הפסדי אשראי
											הוצאות תפעוליות ואחרות:
102	7	9	123	69	128	12	106	-	856	409	- לחיצוניים
-	-	1	5	1	-	-	(11)	-	-	4	- בינמגזרי
102	7	10	128	70	128	12	95	-	856	413	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
2	17	32	121	26	(20)	20	73	1	248	(5)	רווח (הפסד) לפני מיסים
1	6	11	43	9	(8)	7	26	-	86	(2)	הפרשה למיסים על הרווח
1	11	21	78	17	(12)	13	47	1	162	(3)	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
9,714	558	35	5,054	2,261	4,159	242	14,604	766	41,604	14,483	יתרה ממוצעת של נכסים ¹
9,714	558	35	5,054	2,261	3,901	56	-	-	25,790	14,483	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ¹
9,932	583	31	5,013	2,379	3,605	100	-	-	26,119	14,991	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
3	-	-	47	42	96	-	-	-	205	20	יתרת חובות פגומים
46	-	-	2	-	2	-	-	-	72	68	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
816	80	3,556	4,965	2,767	5,874	2,962	2,232	1,178	38,173	14,639	יתרה ממוצעת של התחייבויות ¹
-	-	3,540	4,189	2,316	5,100	2,932	-	-	31,205	13,128	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ¹
-	-	3,361	4,145	2,273	6,206	2,673	-	-	31,668	13,010	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
5,066	497	97	4,820	2,800	4,806	187	2,026	1,110	25,228	9,382	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{1,2}
5,196	523	95	4,853	2,786	4,318	140	2,170	1,139	25,187	9,686	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ²
-	-	3,760	2,739	1,877	6,052	8,909	-	-	29,503	6,166	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{1,3}
											פיצול הכנסות ריבית, נטו:
122	3	1	129	50	72	2	-	-	562	308	- מרווח מפעילות מתן אשראי
-	-	-	18	8	7	3	-	-	96	43	- מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
(28)	-	9	14	4	9	11	55	-	96	(6)	- אחר
94	3	27	161	62	88	16	55	-	754	345	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

1. יתרה ממוצעת תחושב על בסיס יתרות לסוף רבעון למעט יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ופיקדונות הציבור המחושבת על בסיס ממוצע יומי.
 2. נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.
 3. נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.
 4. ההלוואות לדיור לרבות קבוצות רכישה נכללו תחת מגזר משקי בית.

באור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

א. חובות¹ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים - הפרשה להפסדי אשראי

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2020					
אשראי לציבור					
מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
144	42	101	287	-	287
23	-	22	45	-	45
(2)	-	(21)	(23)	-	(23)
4	-	13	17	-	17
2	-	(8)	(6)	-	(6)
169	42	115	326	-	326
40	-	3	43	-	43

יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי

מחיקות חשבונאיות גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות

מחיקות חשבונאיות נטו

יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 במרס 2020 (בלתי מבוקר)

מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2019					
אשראי לציבור					
מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
164	48	89	301	-	301
1	(3)	11	9	-	9
(4)	(2)	(20)	(26)	-	(26)
5	-	12	17	-	17
1	(2)	(8)	(9)	-	(9)
166	43	92	301	-	301
36	-	3	39	-	39

יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)

הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי

מחיקות חשבונאיות גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות

מחיקות חשבונאיות נטו

יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 במרס 2019 (בלתי מבוקר)

מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופקדונות בבנקים (למעט פקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 במרס 2020

באור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

א. חובות¹ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים- הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות, ועל החובות בגינם היא חושבה:

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)				ליום 31 במרס 2019 (לא מבוקר)				ליום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)									
בנקים		אשראי לציבור		בנקים		אשראי לציבור		בנקים		אשראי לציבור							
סך הכל	פרטי	סך הכל	פרטי	סך הכל	פרטי	סך הכל	פרטי	סך הכל	פרטי	סך הכל	פרטי						
11,367	637	10,730	145	1	10,584	11,582	349	11,233	171	6	11,056	10,595	813	9,762	121	-	9,661
15,389	-	15,389	4,939	9,931	519	14,409	-	14,409	4,507	9,359	543	15,509	-	15,509	4,994	9,991	524
9,937	-	9,937	-	9,931	6	9,388	-	9,388	-	9,359	29	9,998	-	9,998	-	9,991	7
26,756	637	26,119	5,084	9,932	11,103	25,991	349	25,642	4,678	9,365	11,599	26,104	813	25,291	5,115	9,991	10,185
109	-	109	9	-	100	135	-	135	10	-	125	135	-	135	13	-	122
137	-	137	89	42	6	127	-	127	79	43	5	148	-	148	99	42	7
42	-	42	-	* 42	-	43	-	43	-	* 43	-	42	-	42	-	* 42	-
246	-	246	98	42	106	262	-	262	89	43	130	283	-	283	112	42	129

במיליוני ש"ח

יתרת חוב רשומה של חובות:

שנבדקו על בסיס פרטי

מזה: שההפרשה בגינם חושבה

לפי עומק הפיגור

תפרשה להפסדי אשראי בגין

חובות:

שנבדקו על בסיס פרטי

מזה: שההפרשה בגינם חושבה

לפי עומק הפיגור

סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

* כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 35 מיליון ש"ח, ליום 31.12.19 - 35 מיליון ש"ח).
1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופקדונות בבנקים (למעט פקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח ויזירות ערך שנשאלי.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 במרס 2020

באור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

ג. חובות¹ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים:

2.1. חובות פגומים והפרשה פרטנית:

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)		ליום 31 במרס 2019 (לא מבוקר)		ליום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)	
יתרת ² חובות פגומים בגנים לא	יתרת ² חובות פגומים בגנים לא	יתרת ² חובות פגומים בגנים לא	יתרת ² חובות פגומים בגנים לא	יתרת ² חובות פגומים בגנים לא	יתרת ² חובות פגומים בגנים לא
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	יתרת קרן חוזית של חובות פגומים
1,630	1,493	1,693	1,693	1,693	1,693
142	134	145	21	9	2
686	625	712	28	3	28
2,321	2,273	2,356	112	92	20
4,779	4,525	4,906	172	110	62
29	33	27	-	-	-
565	516	580	18	10	17
5,373	5,074	5,513	190	111	79

במיליוני ש"ח

פעילות לזום בישראל

צובר - מסחרי

בינו ונדל"ן - בינו

בינו ונדל"ן - פעילות

נדל"ן

שרותים פיננסיים

מסחרי אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים - הלוואות

לדיוור

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל

מזה:

נמדד לפי ערך נוכחי של

תרימי מזומנים

חובות בארגון מחדש של

חובות בעייתיים

1. אשראי לציבור, אשראי לזמן פקדונות בבנק ישראל (חובות אחרים, למעט אג"ח ופירות ערך שנשאלו).

2. יתרת חוב רשומה.

3. בבנק אין חובות בעייתיים ביתרות האשראי לזמן פקדונות בבנקים.

באור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
 סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

ב. חובות¹ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך):

2.2. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס					
2019 (לא מבוקר)			2020 (לא מבוקר)		
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו ³	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ²	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו ³	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ²
במיליוני ש"ח					
פעילות לזוים בישראל ציבור-					
מסחרי					
-	-	16	-	-	11
-	-	19	-	-	21
-	-	38	-	-	30
-	-	184	1	1	117
-	-	257	1	1	179
סך הכל מסחרי					
-	-	5	-	-	2
1	1	15	-	-	18
1	1 ⁴	277	1	1 ⁴	199
סך הכל					

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופקדונות בבנקים (למעט פקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו.
2. יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.
3. הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בגין התקופה בו החוב סווג כפגום.
4. אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2020 בסך 8 מיליון ש"ח (בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2019 - 8 מיליון ש"ח).
5. בבנק אין חובות בעייתיים ביתרות האשראי לממשלה ופקדונות בבנקים.

באור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

ב. חובות¹ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך):
 2.4. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך):

ארגונים מחדש שבוצעו בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס					
2019 (לא מבוקר)			2020 (לא מבוקר)		
יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
2	2	8	-	-	3
-	-	1	-	-	-
2	2	14	12	12	10
4	4	23	12	12	13
3	3	184	4	4	167
7	7	207	16	16	180

פעילות לווים בישראל

ציבור- מסחרי

בינוי ונדל"ן - בינוי

בינוי ונדל"ן - פעילות נדל"ן -

מסחרי אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופקדונות בבנקים (למעט פקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו.
 2. בבנק אין חובות בעייתיים ביתרות האשראי לממשלה ופקדונות בבנקים.

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו ³ בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס			
2019 (לא מבוקר)		2020 (לא מבוקר)	
יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
-	2	-	1
1	9	-	3
1	11	-	4
1	82	-	44
2	93	-	48

פעילות לווים בישראל ציבור- מסחרי

בינוי ונדל"ן - בינוי

מסחרי אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופקדונות בבנקים (למעט פקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו.
 2. בבנק אין חובות בעייתיים ביתרות האשראי לממשלה ופקדונות בבנקים.
 3. חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הפכו לחובות בפיגור.

באור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
 סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

ב. חובות¹ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך):

2.4.1. מידע נוסף על חובות ששונו תנאיהם במסגרת התמודדות עם אירוע נגיף הקורונה, אשר לא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי²

בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)	
יתרת חוב רשומה	מספר חוזים
במיליוני ש"ח	
13	9
32	43
1	10
<u>181</u>	<u>295</u>
<u>227</u>	<u>357</u>
1,229	1,691
<u>37</u>	<u>680</u>
<u>1,493</u>	<u>2,728</u>

פעילות לווים בישראל ציבור- מסחרי

בינוי ונדל"ן - בינוי
בינוי ונדל"ן - פעילות נדל"ן
שרותים פיננסיים
מסחרי אחר
סך הכל מסחרי
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
אנשים פרטיים - אחר
סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופקדונות בבנקים (למעט פקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו.
2. על מנת לתת מענה ללקוחות שמשבר הקורונה פגע באופן זמני בכושר ההחזר שלהם, הבנק מאפשר הקפאה של תשלומי הלוואה למשך מספר חודשים. מתחילת המשבר אושרו בקשות בהלוואות מסוגים שונים לרבות משכנתאות.

באור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
 סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

ב. חובות¹ (המשך)

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור³

יתרות לסוף שנה לפי שיעור המימון² (LTV), סוג החזר וסוג הריבית:

ליום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)

יתרת הלוואות לדיור			
סיכון אשראי חוץ מאזני סך הכל	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון	סך הכל במיליוני ש"ח
398	4,606	189	8,261
247	1,080	40	1,730
-	-	-	-
<u>645</u>	<u>5,686</u>	<u>229</u>	<u>9,991</u>

שיעבוד ראשון:
 שיעור מימון - עד 60%
 - מעל 60%
שיעבוד משני או ללא שיעבוד
סך הכל

ליום 31 במרס 2019 (לא מבוקר)

יתרת הלוואות לדיור			
סיכון אשראי חוץ מאזני סך הכל	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון	סך הכל במיליוני ש"ח
469	4,369	221	7,904
168	963	43	1,461
-	-	-	-
<u>637</u>	<u>5,332</u>	<u>264</u>	<u>9,365</u>

שיעבוד ראשון:
 שיעור מימון - עד 60%
 - מעל 60%
שיעבוד משני או ללא שיעבוד
סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

יתרת הלוואות לדיור			
סיכון אשראי חוץ מאזני סך הכל	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון	סך הכל במיליוני ש"ח
459	4,598	212	8,252
243	1,057	36	1,680
-	-	-	-
<u>702</u>	<u>5,655</u>	<u>248</u>	<u>9,932</u>

שיעבוד ראשון:
 שיעור מימון - עד 60%
 - מעל 60%
שיעבוד משני או ללא שיעבוד
סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פקדונות בבנק ישראל).
 2. היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת. שיעור המימון (LTV) כהגדרתו בהוראות הדיווח לפיקוח 876. יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק להערכת סיכון הלקוח בעת העמדת המסגרת.
 3. לא כולל קבוצות רכישה.

באור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

1.1. מכירה, רכישה וסינדיקציה של אשראי לציבור במהלך התקופה**
רכישה של אשראי לציבור

בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)		
סיכון אשראי לציבור שנרכש		
אשראי לציבור שנרכש בתקופה	סיכון אשראי חוץ מאזני* שנרכש בתקופה	מזה: אשראי בעייתי
במיליוני ש"ח		
307	-	-
307	-	-

אנשים פרטיים - אחר
סך הכל סיכון אשראי לציבור

בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2019 (לא מבוקר)		
סיכון אשראי לציבור שנרכש		
אשראי לציבור שנרכש בתקופה	סיכון אשראי חוץ מאזני* שנרכש בתקופה	מזה: אשראי בעייתי
במיליוני ש"ח		
281	-	-
281	-	-

אנשים פרטיים - אחר
סך הכל סיכון אשראי לציבור

בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)		
סיכון אשראי לציבור שנרכש		
אשראי לציבור שנרכש בתקופה	סיכון אשראי חוץ מאזני* שנרכש בתקופה	מזה: אשראי בעייתי
במיליוני ש"ח		
89	-	-
1,144	-	5
1,233	-	5

סך הכל מסחרי
אנשים פרטיים - אחר
סך הכל סיכון אשראי לציבור

הערות:

* סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
** בשנים 2020 ו-2019 לא היו לבנק עסקאות סינדיקציה ולא בוצעו עסקאות מכירת אשראי על ידי הבנק.

באור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
 סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

ג. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)		ליום 31 במרס 2019		ליום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)	
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	יתרות החוזים ¹	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	יתרות החוזים ¹	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	יתרות החוזים ¹
במיליוני ש"ח					

עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:

-	38	-	35	-	22	אשראי תעודות
5	287	5	265	5	255	ערביות להבטחת אשראי
2	1,392	3	1,848	2	1,389	ערביות לרוכשי דירות
21	951	18	1,044	21	936	ערביות והתחייבויות אחרות
1	1,184	1	1,148	2	1,251	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
2	1,305	2	1,378	2	1,388	מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות
10	5,191	9	3,630	10	4,237	בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
-	1,129	1	946	1	1,311	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן
						התחייבויות להוצאת ערביות

1. יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 במרס 2020

באור 14 - דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי האמדה (המשך)

ליום 31 במרס 2019 (לא מבוקר)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

סך הכל	פריטים שאינם נכספיים ²	אחר	1 מטבע חוץ		צמוד מרד	מטבע ישראלי לא צמוד במיליוני ש"ח
			אירו	דולר ארה"ב		
7,967	-	14	443	218	2	7,290
5,274	248	-	181	1,479	976	2,390
424	-	-	-	-	-	424
25,380	212	93	72	1,216	4,787	19,000
234	234	-	-	-	-	-
439	79	2	38	231	1	88
473	53	-	-	11	2	407
69	69	-	-	-	-	-
40,260	895	109	734	3,155	5,768	29,599
31,336	212	320	1,075	4,778	963	23,988
207	-	47	10	103	-	47
3,436	-	-	-	-	2,222	1,214
424	80	2	53	182	9	98
2,261	9	-	5	2	665	1,580
37,664	301	369	1,143	5,065	3,859	26,927
2,596	594	(260)	(409)	(1,910)	1,909	2,672
		261	431	1,733	(882)	(1,543)
		-	14	263	-	(277)
		-	(35)	(10)	-	45
		1	1	76	1,027	897
		-	38	403	-	(441)
		-	40	69	-	(109)

נכסים

מזומנים ופקדונות בבנקים
 נירות ערך
 נירות ערך שנסאלי
 אשראי ליציבור, נטו³

בנינים וציוד

נכסים בגין מכשירים נגזרים

נכסים אחרים

נכסים המוחזקים למכירה

סך כל הנכסים

התחייבויות

פקדונות היציבור

פקדונות מבנקים

כתבי התחייבות נדחים ואמרות חוב

התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

התחייבויות אחרות

סך כל ההתחייבויות

הפרש

השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגזרים:

מכשירים נגזרים (למעט אופציות)

אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)

אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)

סך הכל כללי

אופציות בכסף נטו (ערך נקוב מהווה)

אופציות מחוץ לכסף נטו (ערך נקוב מהווה)

1. כולל צמוד מטבע חוץ.
 2. לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא נכפי.
 3. לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי האמדה.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 במרס 2020

באור 14 - דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיס האמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

סך הכל	פריטים שאינם כספיים ²	אחר	איה	מטבע חוץ ¹		צמוד מדד	מטבע ישראלי	
				דולר ארה"ב	לא צמוד		לא צמוד	במיליוני ש"ח
6,907	1	20	434	547	2	5,903		
8,404	270	-	1,406	1,466	1,135	4,127		
2	-	-	-	-	-	2		
25,873	114	39	61	842	5,112	19,705		
228	228	-	-	-	-	-		
526	67	10	34	194	1	220		
527	35	2	9	13	-	468		
42,467	715	71	1,944	3,062	6,250	30,425		
31,668	114	304	1,072	4,764	882	24,532		
322	-	1	9	17	-	295		
4,818	-	-	-	-	3,352	1,466		
650	68	8	61	231	1	281		
2,371	15	1	-	4	763	1,588		
39,829	197	314	1,142	5,016	4,998	28,162		
2,638	518	(243)	802	(1,954)	1,252	2,263		
		252	(897)	2,340	(158)	(1,537)		
		-	170	(285)	-	115		
		-	(121)	65	-	56		
		9	(46)	166	1,094	897		
		1	165	(437)	-	271		
		(59)	105	(906)	-	860		

סכומים מדווחים
ההרכב במאוחד:

נכסים

מזומנים ופקדונות בבנקים
נירות ערך
נירות ערך שנגאלו
אשראי ליצבור, נטו³
בניגים וזייד
נכסים בגין מכשירים נגזרים
נכסים אחרים
סך כל הנכסים

התחייבויות

פקדונות היצבור
פקדונות מבנקים
כתבי התחייבות נדחים ואגרות חוב
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
התחייבויות אחרות
סך כל ההתחייבויות

הפרש

השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדירים:

מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)

סך הכל כללי
אופציות בכסף נטו (ערך נקוב מרווה)
אופציות מחוץ לכסף נטו (ערך נקוב מרווה)

1. כולל צמוד מטבע חוץ.
2. לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
3. לאחר יכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי האמדה.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 במרס 2020

באור 5א1 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
 סכומים מדוחים
 א. יתרות על בסיס מאוחד

סך הכל	ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)			ליום 31 במרס 2019 (לא מבוקר)			ליום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)			
	רמה 3	רמה 2	רמה 1	רמה 3	רמה 2	רמה 1	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
			שווי הוגן *	יתרה		שווי הוגן *	יתרה		שווי הוגן *	יתרה
			במאזן	במאזן		במאזן	במאזן		במאזן	במיליוני ש"ח

6,907	4,869	-	2,038	6,907	7,967	6,046	-	1,921	7,967	7,875	5,773	-	2,102	7,875
8,404	1,527 ²	1,742	5,135	8,404	5,274	2,250	1,666	3,358	5,274	9,235	2,296 ²	1,775	7,164	9,235
2	-	-	2	2	424	-	-	424	424	-	-	-	-	-
26,004	25,214	-	790	25,873	25,163	24,027	-	1,136	25,380	24,991	24,527	-	464	25,008
526	78	406	42	526	439	65	320	54	439	1,188	36	1,036	116	1,188
118	112	-	6	118	87	85	-	2	87	245	237	-	8	245
41,961	31,800	2,148	8,013	39,354	30,473	1,986	6,895	39,571	43,534	30,869	2,811	9,854	34,351	

התחייבויות פיננסיות

31,764	31,102	-	662	31,668	31,396	30,405	-	991	31,336	34,197	33,898	-	299	34,105
322	322	-	-	322	207	207	-	-	207	160	160	-	-	160
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	2
4,914	-	37	4,877	4,818	3,518	-	40	3,478	3,436	4,461	-	36	4,425	4,587
650	1	607	42	650	424	9	361	54	424	1,354	7	1,230	117	1,354
1,555	829	-	726	1,555	1,584	660	-	924	1,584	999	737	-	262	999
39,205	32,254	644	6,307	39,013	37,129	31,281	401	5,447	36,987	41,173	34,804	1,266	5,103	41,207

- * רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מוטוטים בשוק פעיל. רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בדוחות הכספיים.
 לפיח מספ על יתרה במאזן שווי הוגן של יתרת ערך - ראה באור 5 לתמצית הדוחות הכספיים.
 1. מניות וניתות ערך שלא מתקיימים לגביהם שווי הוגן זמין ואשר מוצגים לפי עילת היום בסך 144 מיליון ש"ח (19.03.31 - 12.12.31 מיליון ש"ח).
 2. מזה: כנסים בסך 21.111 מיליון ש"ח (19.03.31 - 12.12.31 מיליון ש"ח) והתחייבויות בסך 18,489 מיליון ש"ח (19.03.31 - 12.12.31 מיליון ש"ח).
 3. היתרה שלהם במאזן לשווי הוגן (מכשירים ממוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שמדדד בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה באורים 15-ב15ד.

באור 15א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הבאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים.

לגבי מכשירים פיננסיים הנמדדים במאזן ו/או ברווח והפסד לפי שווי הוגן - ראה פירוט בבאור 15ב. לגבי המכשירים הפיננסיים האחרים לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים (למעט כתי התחייבויות נדחים סחירים). לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן המוצרפת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול להיות שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית.

בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת המס. יותר מכך, הפער בין היתרה בספרים לבין יתרות השווי ההוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בבאור זה כדי להצביע על שווי הבנק כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ג. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

מזומנים - היתרה המאזנית הינה השווי ההוגן.

פקדונות בבנקים - שיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח.

ניירות ערך - ניירות ערך שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק. ניירות ערך שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק, למעט מניות לא סחירות אשר מוצגות לפי עלות (אשר הינה אומדן לשווי הוגן) המותאמת לשינויים במחירים נצפים של מניות של אותו מנפיק. ראה פירוט בבאור 15ב.

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים מנוכחים בשיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח. כל קבוצה פולחה לקטגוריות לפי בסיסי הצמדה ותקופות לפרעון. כמו כן, בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). תקבולים אלו הונו בשיעור ריבית לפיו נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח.

בנוסף, נעשתה חלוקה לקטגוריות נוספות שמשקפת את רמת הסיכון הגלומה באשראי שניתן לאוכלוסיות שונות, המשתקפת בשיעורי היוון שונים בהתאם למידת הסיכון. השווי ההוגן של חובות בעייתיים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח. תזרימי המזומן העתידיים עבור חובות בעייתיים חושבו לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי. בנוסף לכך, בוצעה גם בדיקת רגישות של אומדן השווי ההוגן של החובות הבעייתיים לשיעורי ריבית הניכיון. הבדיקה העלתה כי תוספת של 1% לריבית הניכיון בעלת השפעה זניחה על אומדן השווי ההוגן של החובות הבעייתיים ליום 31 במרס 2020.

פקדונות הציבור, פקדונות מבנקים, פקדונות מהממשלה - בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור ריבית בו הבנק מגייס פקדונות דומים במועד הדיווח.

כתי התחייבות נדחים שאינם סחירים - בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור ריבית בו הבנק יכול לגייס כתי התחייבות דומים ביום הדיווח.

כתי התחייבות נדחים סחירים - לפי שווי השוק בבורסה.

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי, התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - היתרה המאזנית מהווה קירוב לשווי ההוגן, שכן תנאי העסקות שבמאזן אינן שונים מהותית מתנאי עסקאות דומות ביום הדיווח.

מכשירים פיננסיים נגזרים - מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק העיקרי. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיו"ב).

ראה גם פרוט בבאור 11.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 במרס 2020

באור 15 ב - פריטים הנמדדים במאזן בשווי הוגן - מאוחד (המשך)

סכומים מודווחים

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

	ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)			ליום 31 במרס 2019 (לא מבוקר)			ליום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)		
	מד"ד שווי הוגן המשתמשת ב- נתונים	נצפים	מחירים מאוטטים	מד"ד שווי הוגן המשתמשת ב- נתונים	נצפים	מחירים מאוטטים	מד"ד שווי הוגן המשתמשת ב- נתונים	נצפים	מחירים מאוטטים
נתונים לא משמעותיים נצפים									
משמעותיים נצפים									
אחרים (רמה 2)									
בשוק פעיל (רמה 1)									
יתרה מאזנית									
662	-	662	991	-	991	299	-	299	
4	1	3	9	9	-	13	7	6	-
390	-	390	228	-	228	863	-	863	-
188	-	182	107	-	91	280	-	270	10
68	-	32	80	-	42	198	-	91	107
6	-	-	2	-	-	8	-	-	8
720	-	720	922	-	922	254	-	254	
2,038	1	607	2,339	9	361	1,915	7	1,230	678

במיליוני ש"ח

התחייבויות

פקדונות הציבור¹

התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:

חוזי שקל - מדד

חוזי ריבית אחרים

חוזי מטבע חוץ

חוזים בגין מניות

התחייבויות בגין פעילות בשוק

המע"ף

התחייבויות אחרות²

סך הכל התחייבויות

1. השאלת נ"ח ערך סחירים.
2. מכירת נ"ח ערך בסוף.

ב. פריטים הנמדדים במאזן בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

אשראי פגום שגבייתו מותנת בביטחון מסתכם בסך 30 מיליון ש"ח (31.03.19) - 65 מיליון ש"ח, 31.12.19 - 34 מיליון ש"ח) ומדרג שווי הוגן היום רמה 3.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 במרס 2020

באור 15א - שינויים בפרטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכלל ברמה 3 - מאוחד

סכומים מדווחים

לשלישה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2020 (לא מבוקר)

רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 במרס 2020	שווי הוגן ליום שווי הוגן ליום 31 במרס 2020	העברות מרמה 3	העברות אל רמה 3	מכירות וסילוקים	רכישות ותפקקות	רווחים (הפסדים) נטו, שמומשו וטרם מומשו שנכללו:		שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)
						ברוח כולל	ברוח רווח והפסד	
1	56	-	19	-	-	(2)	3	36
-	-	-	-	(1,284)	-	-	(5)	1,289
(1)	31	-	-	-	-	(2)	1	32
4	65	(3)	49	(2)	-	(1)	(4)	26
2	4	-	-	(4)	-	-	4	4
-	-	-	-	(4)	-	-	(7)	11
7	32	(3)	3	(13)	7	-	7	31
60	-	(91)	-	(1)	-	-	60	32
73	188	(97)	71	(1,308)	7	(5)	59	1,461

במיליוני ש"ח

נכסים

1: איגרות חוב זמינות למכירה

אג"ח של ממשלת ישראל

אג"ח של ממשלת זרת

אג"ח של מוסדות פיננסיים זרים

אג"ח של אחרים בישראל

2: נכסים בגין מכשירים נגזרים

חוזי שקל - מדד

חוזי ריבית אחרים

חוזי מטבע חוץ

חוזים בגין מניות

סך הכל נכסים

התחייבויות

2: התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

חוזי שקל - מדד

סך הכל התחייבויות

6	7	-	-	(3)	-	-	9	1
6	7	-	-	(3)	-	-	9	1

1. רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו ברוח רווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאין מריבית". רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו נכללו בהון בסעיף "האמנות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.

2. נכללו ברוח רווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאין מריבית".

3. העברות מרמה 2 לרמה 3 נבעת מהעדך נתונים נכסים מהשוק בתקופה הקודמת. העברות מרמה 3 לרמה 2 נבעת ממעבד הפוך.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 במרס 2020

באור 15 א - שינויים בפרטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 - מאוחד (המשך)

סכומים מדווחים

לשלישה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2019 (לא מבוקר)

רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 במרס 2019	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו		רווחים (הפסדים) נטו, שמומשו		רווחים (הפסדים) נטו, שמומשו		שוי הוגן ליום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)	שוי הוגן ליום 31 במרס 2019
	העברות מרמה 3	העברות אל רמה 3	מכירות וסילוקים	רכישות והנפקות	ברוח כולל אחר בהון	ברוח רווח והפסד		
66	-	29	-	-	1	-	36	
-	(18)	5	(5)	-	-	(1)	32	
1	33	-	(1)	-	1	-	33	
-	-	-	-	-	-	(1)	1	
(8)	24	(1)	(28)	7	-	(8)	53	
7	41	-	-	-	-	7	34	
-	177	(19)	(34)	7	2	(3)	189	
1	9	-	1	-	-	2	6	
1	9	-	1	-	-	2	6	

נכסים

1. נירות ערך זמינים למכירה¹:

אג"ח של ממשלת ישראל

אג"ח של מוסדות פיננסיים זרים

אג"ח של אחרים בישראל

נכסים בגין מכשירים נגזרים²:

חוזי שקל - מדד

חוזי מטבע חוץ

חוזים בגין מניות

סך הכל נכסים

בתחייבויות

התחייבויות בגין מכשירים נגזרים²:

חוזי שקל - מדד

סך הכל התחייבויות

1. רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו ברוח רווח והפסד בסעיף "הכנסות מיימון שאין מריבית". רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו ברוח רווח והפסד בסעיף "התאמות בגין ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.

2. נכללו ברוח רווח והפסד בסעיף "הכנסות מיימון שאין מריבית". העברות מהערך נתינים נאפים מהשק בתקופת המדידה לעומת קיומם של נתינים נאפים מהשק בתקופה הקודמת. העברות מרמה 3 לרמה 2 נבעות ממאבד הפוך.

3. העברות מרמה 2 לרמה 3 נבעות מהערך נתינים נאפים מהשק בתקופת המדידה לעומת קיומם של נתינים נאפים מהשק בתקופה הקודמת.

באורים לזיכרון הכספיים המאוחדים ליום 31 במרס 2020

באור 15 א - שינויים בפרטים הנמדדים בשווי הונו על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 - מאוחד (המשך)

סכומים מדווחים

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2019	שווי הונו ליום 31 בדצמבר 2019	העברות מרמה 3	העברות אל רמה 3	מכירות וסילוקים	רכישות והנפקות	רווחים (הפסדים) נטו, שמומשו וטרם מומשו שנכללו:		שווי הונו ליום 31 בדצמבר 2018
						ברוח כולל אחר בהון	ברוח רווח והפסד	
-	36	-	-	(2)	-	3	(1)	36
-	1,289	-	-	-	1,289	-	-	-
(1)	32	(4)	10	(6)	-	1	(1)	32
2	26	-	-	(3)	-	3	(7)	33
4	4	-	-	(1)	-	-	4	1
11	11	-	-	-	-	-	11	-
11	31	-	-	(52)	19	-	11	53
1	32	-	-	(3)	-	-	1	34
(1)	-	-	-	-	1	-	(1)	-
27	1,461	(4)	10	(67)	1,309	7	17	189
התחייבויות								
-	1	-	1	(3)	-	-	(3)	6
-	1	-	1	(3)	-	-	(3)	6
סך הכל התחייבויות								

1. רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו ברוח רווח והפסד בסעיף "הכנסות מימן שאין מריבית": רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו נכללו בהון בסעיף "התאמות בגין האגת ניהול ערך זמנים למכירה לפי שווי הונו" במסגרת רווח כולל אחר.

2. נכללו ברוח רווח והפסד בסעיף "הכנסות מימן שאין מריבית".

3. העברות מרמה 2 לרמה 3 נבעות מהעדר נתונים נכונים מהשק בתקופת המדידה לעומת קיומם של נתונים נכונים מהשק בתקופה הקודמת. העברות מרמה 3 לרמה 2 נבעות ממאבד הפוך.

באור 15ד - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3 (המשך)
 סכומים מדווחים

2. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

ליום 31 במרס 2020	ליום 31 במרס 2019	ליום 31 בדצמבר 2019
(לא מבוקר)	(מבוקר)	(מבוקר)
שווי הוגן		
במיליוני ש"ח		
נכסים	טכניקת הערכה	
אשראי פגום שגבייתו מותנת בבטחון	שמאויות כולל מקדמים למימוש מהיר והערכת שווי	
		34
		65
		30

3. מידע איכותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

טכניקת ההערכה העיקרית המשמשת את הבנק למדידת שווי הוגן של נכסים והתחייבויות ברמה 3 הינה היוון תזרים מזומנים. תזרים המזומנים העתידי של המכשיר נלקח מתוך ההסכם עם הצד הנגדי, כאשר שיעור ההיוון מגלם את הסיכון הטמון במכשיר. שיעור ההיוון אשר משמש להיוון התזרים הינו שילוב של ריבית חסרת סיכון שהינו נתון נצפה מהשוק כגון: ריבית בנק ישראל, ליבור או ריבית מאג"ח מדינת ישראל בשילוב עם הערכת פרמיית הסיכון על פי הנחות הבנק.

עלייה משמעותית בפרמיית הסיכון לעומת הנחות הבנק, עלולה לגרום לקיטון בשווי ההוגן של המכשיר ולהפחתה בהון הבנק. באג"ח של מוסדות פיננסיים זרים שיעור ההיוון כולל הערכה להסתברות לכשל משוקלל של מדינת ישראל ושל הבנק המנפיק. הנתון הלא נצפה המשמעותי אשר שימש במדידת שווי הוגן של אג"ח של אחרים בישראל הינו מחיר ושיעור ההיוון המגלם את הסיכון הטמון במכשיר.

בחוזי שקל - מדד שיעור ההיוון כולל מרכיב של צפיות אינפלציה עד שנה.

הבנק מיישם את הבהרת בנק ישראל על פיה במקרים בהם לא נמצאו נתונים נצפים מהשוק לאיכות האשראי של הצד הנגדי, חשיפת הבנק לאותו צד נגדי תסווג לדרוג ברמה 3.

באור 16 - אירועים בתקופת הדו"ח ולאחר תאריך המאזן

- א. להשפעות של התפרצות נגיף הקורונה על הבנק ראה באור 17 – התפרצות נגיף הקורונה.
- ב. בהמשך למכתב בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק שנמסר לבנק ביום 30 ביולי 2017, בעניין כוונתם לפעול למכירת החזקותיהם בבנק, נמסרה לבנק ביום 27 בנובמבר, 2017 הודעה מטעם בעלי השליטה, לפיה התקשרו בעלי השליטה בבנק באותו יום בהסכם עם בנק מזרחי, במסגרתו התחייבו להענות להצעת רכש חליפין מלאה לרכישת מניות הבנק שיפרסם בנק מזרחי לכל בעלי המניות בבנק, בכפוף לתנאים מתלים שנקבעו בהסכם לפרסום הצעת הרכש ולהשלמתה, ובכללם אישורים רגולטוריים. במידה ולא ניתן יהיה להשלים את העסקה נשוא ההסכם במתווה של הצעת רכש, יפעלו בנק מזרחי ובעלי השליטה בבנק לביצוע העסקה בדרך של מיזוג סטטוטורי בו הבנק יהיה "חברת היעד" ובנק מזרחי יהיה "החברה הקולטת", וזאת בכפוף לאישור האורגנים המוסמכים בבנק ובבנק מזרחי. יצוין, כי ביום 30 במאי, 2018 התקבלה בבנק החלטת מ"מ הממונה על התחרות לפיה הוא מודיע על התנגדותו לאישור המיזוג בין הבנק לבין מזרחי. עוד מציינת ההודעה, כי החלטה זו נתונה לערר בפני בית הדין לתחרות, בהתאם להוראות חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988.
- ביום 25 ביוני, 2018 התקבלה בבנק הודעה מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, בעניין ניהול מגעים מתקדמים להארכת תוקפו של ההסכם עם בנק מזרחי ולהגשת ערר על החלטת מ"מ הממונה על התחרות. ביום 5 באוגוסט, 2018 התקבלה בבנק הודעה מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, לפיה התקשרו בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק עם בנק מזרחי בתוספת להסכם שנחתם ביניהם ביום 27 בנובמבר, 2017, הכוללת תיקונים להסכם המקורי הנ"ל והוראות שיחולו על הצדדים להסכם המקורי בקשר עם הגשת ערר על החלטת מ"מ הממונה על התחרות ובכלל זה כי כל אחד מהצדדים להסכם וכן כי הבנק יגישו ערר מטעמם, לפני תום המועד החוקי להגשתו. במסגרת התוספת בוצעו מספר תיקונים להסכם המקורי, שעיקריהם הינם:
- א. הארכת המועד שנקבע לצורך קיום התנאים המוקדמים לפרסום הצעת הרכש, כך שיחול בחלוף 12 חודשים ממועד החתימה על התוספת (להלן: "המועד הקובע המוארך");
- ב. היה ועד למועד הקובע המוארך, יינתן פסק דין לפיו הערר נדחה או היה ולא יינתן פסק דין בערר עד למועד הקובע המוארך מכל סיבה, יבוטל ההסכם (אלא אם הסיכמו הצדדים בכתב לדחות איזה מן המועדים).
- ג. עוד קובעת התוספת כי אם עד למועד הקובע המוארך, יימסר לצדדים פסק דין לפיו התקבל הערר (להלן: "מועד קבלת הערר"), יפרסם בנק מזרחי את הצעת הרכש בתום שישים (60) ימים ממועד קבלת הערר בהתבסס על הדוחות הקובעים, כהגדרתם להלן (בכפוף להתקיימות התנאים המתלים בהסכם לפרסום הצעת הרכש).
- ה"דוחות הקובעים" ו"מועד הדוחות הקובעים" (בהתאמה) לגבי הבנק או בנק מזרחי, לפי העניין, הינם הדו"ח הכספי השנתי או הרבעוני לתקופה המסתיימת ביום האחרון ברבעון שקדם למועד קבלת הערר (אף אם דוחות כאמור טרם פורסמו במועד קבלת הערר, אך יפורסמו במהלך תקופת 60 הימים לפרסום הצעת הרכש)¹.
- ד. על פי התוספת תוקנה הנוסחה לחישוב כמות מניות בנק מזרחי שתהווה את מניות התמורה לניצעים בהצעת הרכש (כהגדרת מונח זה בהודעת בעלי השליטה מיום 27 בנובמבר 2017), על פיה כמות מניות התמורה תשקף את היחס שבין סכום השווה ל-60% מסך ההון של הבנק, בהתאם לדוחות הקובעים של הבנק, אשר יותאם לחלוקת דיבידנד ובנטרול סכומים נוספים שיוסכמו בין הצדדים (לרבות תשלומים לעובדי הבנק בהתאם למתווה כהגדרתו בהסכם המקורי) לבין המחיר הממוצע של שערי הנעילה המתואמים בבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ של מניה אחת בת 0.1 ש"ח ע.ג. של בנק מזרחי בתקופה של שישים (60) ימי המסחר שתחילתם שישים (60) ימי מסחר לפני מועד הדוחות הקובעים וסופה במועד הדוחות הקובעים, לאחר ביצוע התאמות שנקבעו בהסכם.
- ה. על פי התוספת הובהר כי חלוקת הדיבידנד המתוארת בסעיף 7 להודעת בעלי השליטה מיום 27 בנובמבר 2017 לא תעלה על 100 מיליון ש"ח.
- ו. על פי התוספת קיימת לצדדים להסכם זכות ביטול הדדית. עד למועד הקובע המוארך, קיימת לבנק מזרחי ולבעלי השליטה זכות לביטול ההסכם אם חל אירוע, שינוי או התפתחות בעל השפעה ממשית לרעה על מצבו של הבנק או של בנק מזרחי, לפי העניין, ובכפוף לתקופת תיקון של 90 ימים. כמו כן, בנק מזרחי יהיה רשאי לבטל את ההסכם, לאחר מועד פרסום הדוחות הקובעים של בנק מזרחי, אם יפחת מ-106% היחס שבין: (א) המחיר המתואם של מניית בנק מזרחי מוכפל בכמות המניות בהון המונפק הרשום למסחר של מניות בנק מזרחי במועד הדוחות הקובעים, לבין (ב) ההון העצמי הקובע של הבנק (כהגדרת מונח זה בתוספת). בעלי השליטה יהיו רשאים לבטל את ההסכם, לאחר מועד פרסום הדוחות הקובעים של בנק מזרחי אם יעלה מ-124% היחס הנ"ל.
- ז. עוד הוסכם במסגרת התוספת על ביטול המגבלות שהוטלו על בעלי השליטה בהסכם המקורי בתקופת הביניים שעד להשלמת העסקה, בין היתר, בוטלה התחייבות בעלי השליטה להפעלת אמצעי השליטה שלהם בבנק על מנת להבטיח כי הבנק לא ינקוט מהלכים חריגים העשויים להשפיע לרעה באופן מהותי על התוצאות הפיננסיות של הבנק ו/או על כדאיות העסקה ו/או ערכה.
- בנוסף, בעלי השליטה הגיעו להסכמות עם מר שלמה אליהו על הארכת ההסדרים בינם לבין חברות בשליטתו עליהם הודיעו בעלי השליטה ביום 27 בנובמבר 2017, וקיבלו את הסכמתו להצטרף למכירת מניותיו על פי הוראות ההסכם.

¹ בכפוף לכך שכל שהדוחות הקובעים הינם הדוחות השנתיים וככל שאלו לא יפורסמו במהלך תקופה של 60 יום כאמור, אזי ידחה מועד הפרסום האחרון של הצעת הרכש ליום העסקים ה-14 לאחר פרסום הדוחות הקובעים.

באור 16 - אירועים בתקופת הדו"ח ולאחר תאריך המאזן (המשך)

ביום 6 באוגוסט, 2018 לאחר שדירקטוריון הבנק קיים מספר דיונים על בסיס חוות דעת וחומרי רקע שהוצגו בפניו לגבי החלופות העומדות בפני הבנק, קיבל דירקטוריון הבנק החלטה לפיה מאחר והוא סבור כי חלופה אסטרטגית של מיזוג הבנק עם בנק אחר היא חלופה העולה בקנה אחד עם טובת הבנק ונכח השלכות החלטת מ"מ הממונה על התחרות על אפשרויות מיזוג הבנק בעתיד, הבנק יצטרף לערר של בעלי השליטה ובנק מזרחי על החלטת מ"מ הממונה על התחרות לדחות את בקשת המיזוג בין הבנק לבנק מזרחי, וזאת על מנת לשמור על אפשרויות עתידיות למיזוג הבנק, ומבלי לנקוט עמדה כלשהי ביחס לתנאי ההתקשרות בין בעלי השליטה בבנק לבין בנק מזרחי, ובעקבות כך הצטרף הבנק לערר שהוגש בחודש ספטמבר, 2018 על החלטת מ"מ הממונה על התחרות.

ביום 8 ביולי, 2019 התקבלה בבנק הודעה מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, לפיה בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק ובנק מזרחי התקשרו ביום 8 ביולי, 2019 בתוספת שניה להסכם שנחתם ביניהם ביום 27 בנובמבר, 2017, ובהמשך לתוספת שנחתמה ביניהם ביום 5 באוגוסט 2018. עיקריה של התוספת להסכם כפי שנחתמה ביום 8 ביולי, 2019, מפורטים להלן:

1. במסגרת התוספת הוסכם על הארכת המועד שנקבע לצורך קיום התנאים המוקדמים לפרסום הצעת הרכש, כך שיחול ביום 30 בנובמבר, 2019 (להלן: המועד הקובע המוארך); אולם אם עד למועד זה לא יינתן פסק דין בהליך הערר אזי כל אחד מהצדדים יהיה זכאי להודיע לצד השני על דחיית מועד תחולתו של המועד הקובע המוארך ליום 31 בדצמבר, 2019 (להלן: "המועד הקובע הנדחה").
2. בנוסף, במסגרת התוספת הוספה עילת ביטול לעילות המקנות לבנק מזרחי זכות לביטול ההסכם (בכפוף לתקופת תיקון של 90 יום) במקרה בו תבוצע על ידי בנק אגוד או אם בנק אגוד יתקשר לפני המועד הקובע המוארך או המועד הקובע הנדחה (לפי העניין) בעסקה חריגה (כהגדרת מונח זה בסעיף 1 לחוק החברות, התשנ"ט-1999).
3. כמו כן, נקבע בתוספת כי אם לא תתקבל הסכמת בנק ישראל להארכת תקופת הנאמנות על פי כתב נאמנות והרשאה בלתי חוזר מיום 21 באוקטובר, 2012 (על תיקוניו מעת לעת) שנחתם בקשר עם החזקותיהן של שלמה אליהו אחזקות בע"מ ואליהו חברה לבטוח בע"מ (להלן ביחד: "קבוצת אליהו") בבנק אגוד, עד למועד הקובע הנדחה, יהיה כל צד זכאי לבטל את ההסכם בהודעה בכתב.
4. כמו כן, קבוצת אליהו (באמצעות הנאמן על מניותיהן בבנק אגוד) הודיעו על הצטרפות לתוספת.

ביום 25 בנובמבר 2019 התקבל בבנק מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק עותק ההודעה שנשלחה על ידם לבנק מזרחי בדבר הארכת ההסכם שנחתם בינם לבין בנק מזרחי ביום 27 בנובמבר 2017 עד ליום 31 בדצמבר 2019, בהתאם לזכותם מכח התוספת השניה להסכם הנ"ל. ביום 28 בנובמבר, 2019 התקבל בבנק פסק דין של בית הדין לתחרות, לפיו קיבל בית הדין לתחרות את העררים שהגישו בעלי השליטה בבנק, הבנק ובנק מזרחי על החלטת המ"מ הממונה על התחרות להתנגד למיזוג בין הבנק לבין בנק מזרחי. במסגרת פסק הדין, הורה בית הדין לממונה על התחרות לבחון אם ניתן להפיג את החשש לתחרות בענף היהלומים עקב המיזוג, תוך קביעת תנאים למיזוג בהקשר לענף זה ובכל מקרה לא יאוחר מיום 31 בדצמבר, 2019. ביום 30 בדצמבר, 2019 התקבלה בבנק מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, הודעה לפיה ביום 30 בדצמבר 2019 התקשרו בעלי השליטה בבנק ובנק מזרחי בתוספת מס' 3 להסכם ביניהם, על פיה הוסכם בין הצדדים להאריך את המועד שנקבע לצורך קיום התנאים המוקדמים לפרסום הצעת הרכש בהתאם להסכם ביניהם, ליום 26 בינואר 2020. ביום 8 בינואר 2020 פרסמה הממונה על התחרות את החלטתה באשר לתנאים שיש בהם להפיג את החששות לפגיעה בתחרות עקב מיזוג כאמור שעיקריהם מפורטים להלן:

1. המיזוג יותנה בתנאים שיבטיחו את מכירת פעילות מתן האשראי בתחום היהלומים של הבנק או של בנק מזרחי על כלל היבטיה, לרבות הסניף במתחם הבורסה לצד שלישי בעל כישורים ומשאבים מתאימים שאינו פעיל היום בענף ושזהותו תאושר על ידי הממונה מראש.
2. כיום, נוסחה של הוראת ניהול בנקאי תקין מחיל דרישת הלימות הון מחמירות יותר עבור בנקים שסך נכסיהם המאזניים שווים או עולים על 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת. בבדיקת המיזוג נמצא שנתח השוק של הבנק הממוזג יגיע לאחר העסקה קרוב ל-20%. לאור עמדת הפיקוח על הבנקים במהלך בדיקת המיזוג, שהביע נכונות לשנות את הוראת ניהול בנקאי תקין, ניתן להפיג את החשש באמצעות תנאי לפיו המיזוג יבוצע אחרי תיקון ההוראה שיבטיח שרף הלימות ההון המחמיר יחול כלפי בנקים בעלי סך נכסים מאזניים הגבוה מ-24%.
3. התנאים מחייבים כי הצדדים לא ישלימו את ביצוע המיזוג עד שמכירת פעילות האשראי ליהלומים תושלם (תנאי Fix it first) עם זאת, התנאים מאפשרים לצדדים גמישות בתחילת קידום צעדים לצורך השלמת עסקת המיזוג ביניהם ובפרט ביחס לניהול מ"מ עם העובדים וכן פרסום הצעת רכש לציבור, כך שיוכלו להשלים את עסקת המיזוג מיד עם מכירת פעילות מתן האשראי ליהלומים.

ביום 27 בינואר 2020 התקבלה בבנק הודעה מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, לפיה ביום 27 בינואר 2020 התקשרו בעלי השליטה בבנק ובנק מזרחי בתוספת מס' 4 להסכם ביניהם, במסגרתה הוסכם בין הצדדים:

באור 16 - אירועים בתקופת הדו"ח ולאחר תאריך המאזן (המשך)

1. להאריך את המועד שנקבע לצורך קיום התנאים המוקדמים לפרסום הצעת הרכש בהתאם להסכם ביניהם, ליום 31 במאי 2020.
2. לתקן את הגדרת המונח "מועד קבלת הערר" (הכלול בתוספת מס' 1 להסכם המקורי) למועד שיוסכם בין הצדדים, אשר כנגזרת ממנו ייקבעו, בין היתר, "מועד פרסום הצעת הרכש" ו-"מועד הדוחות הקובעים".
3. בנק מזרחי יגיש לבית הדין לתחרות ערר מטעמו על החלטת הממונה על התחרות מיום 8 בינואר 2020 ובעלי השליטה יצטרפו לערר.

הבנק הצטרף גם לערר הנוסף על החלטת הממונה, וזאת מהנימוקים לפיהם הצטרף לערר הקודם ומבלי לנקוט עמדה כלשהי ביחס לתנאי ההתקשרות בין בעלי השליטה בבנק לבין בנק מזרחי. ביום 26 במאי, 2020, התקבלה בבנק מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק הודעה, לפיה בהמשך להודעותיהם הקודמות בדבר התקשרותם עם בנק מזרחי ובהמשך להודעתם, כי המועד האחרון שנקבע לצורך קיום התנאים המוקדמים לפרסום הצעת רכש על ידי בנק מזרחי הינו 31 במאי, 2020, מצויים בעלי השליטה בבנק ובנק מזרחי במו"מ מתקדם לקראת הארכת ההסכם ביניהם, וכי הם מאמינים כי הארכת ההסכם תחתם בימים הקרובים.

ג. בהמשך למתואר בבאור 4.ג.23. דוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019, ובהתאם לאישור דירקטוריון הבנק מיום 12 במאי 2020, התקשר הבנק עם לאומי בתוספת להסכם המחשוב והתפעול שנחתם בין הצדדים ביום 2 בספטמבר 2001, ואשר הוארך על ידם לתקופת נוספות (להלן בהתאמה "ההסכם" ו-"התוספת"). בהתאם לתוספת זו נקבעו בין הצדדים, בין היתר, ההסכמות הבאות:

תוקפו של ההסכם יוארך עד ליום 31 בדצמבר 2022 ("תום תוקף התוספת") והתוספת זו תחול רטרואקטיבית החל מיום 1 בינואר 2020.

ככל שלא יתקיים מיזוג של הבנק עם בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן "בנק מזרחי") עד ליום 31 בדצמבר 2020, תינתן לבנק האופציה להאריך את תוקפה של התוספת בשנה נוספת עד ליום 31 בדצמבר 2023 (להלן "האופציה הקצרה"). בנוסף, ככל שלא יתקיים מיזוג של הבנק עם בנק מזרחי עד ליום 31 בדצמבר 2021, תינתן לבנק האופציה להאריך את תוקפה של התוספת בעשר שנים עד ליום 31 בדצמבר 2032 (חלף שנת הארכה אחת בהתאם לאופציה הקצרה ובכפוף לכך שמומשה האופציה הקצרה) (להלן "האופציה הארוכה"), הכל בכפוף לקיומם של התנאים למימוש האופציות כפי שנקבעו בין הצדדים במסגרת התוספת.

לבנק לא תהיה זכות להפסיק את ההתקשרות לפני מועד תום תוקף התוספת או לפני מועד תום תקופת ההארכה הרלוונטית (במקרה של מימוש האופציה/ אופציות שהוענקו לו), ואולם במקרה בו יממש הבנק את האופציה הארוכה יהיה הבנק רשאי להודיע ללאומי עד ליום 31 בדצמבר 2024 על קיצור תקופת ההסכם, ובמקרה זה יסתיים ההסכם ביום 31 בדצמבר 2028 והבנק ישלם ללאומי פיצוי מוסכם בסכום "התשלום הבסיסי" כמשמעו להלן, עבור שנה נוספת.

הבנק יהיה זכאי לקבל מלאומי בהתאם לתוספת את היקף השירותים השוטפים ורמת השירות כפי שניתנו לבנק ביום 31 בדצמבר 2016, טרם תחילת תקופת הפרדות בין הצדדים ("השירותים השוטפים"). לאומי יספק לבנק את השירותים השוטפים בתקופת התוספת על פי עקרון ה follow me, קרי – על פי כלל לפיו פיתוחים שיפתח לאומי עבורו (החלפת מערכות ותשתיות) יפותחו במקביל עבור הבנק, בכפוף להוראות ההסכם, ולצורך כך ינקוט הבנק בכל פעולה שתידרש על מנת להטמיע את המערכות או התשתיות החדשות (להלן "מנגנון ה follow me").

התמורה שישלם הבנק בעבור השירותים השוטפים (להלן "הסכום הבסיסי") תהיה בסכום של 125 מיליון ש"ח בגין שנת 2020 ובסכום של 135 מיליון ש"ח לשנה בגין השנים 2021-2023 במקרה בו ההסכם יסתיים בתום תוקף התוספת, או בתום תקופת האופציה הקצרה לפי העניין. ככל שהבנק יממש את האופציה הארוכה תעמוד התמורה עד לשנת 2022 על סך של 125 מיליון ש"ח לשנה ולאחר מכן על סך של 120 מיליון ש"ח לשנה. התמורה תוצמד אחת לשנה לפי מנגנון הצמדה שסוכם בין הצדדים בהסכם. כן הובהר בהסכם כי הסכום הבסיסי אינו כולל עלויות ייחודיות של יישום והתאמות של מנגנון ה follow me עבור הבנק שיתווספו לסכום הבסיסי ויחולו על הבנק.

תוקף התוספת הותנה בקבלת חוות דעת מעודכנת ביחס לתחולת פטור רשות דיני התחרות למיזמים משותפים, העומדת בכללי ה self-assessment המאשרת כי אין מניעה להמשך מתן השירותים על ידי לאומי לפי ההסכם או בקבלת אישור רשות התחרות לכך בלוחות הזמנים הקבועים בתוספת. ביום 26 במאי 2020 התקבלה חוות דעת מעודכנת ביחס לתחולת פטור רשות דיני התחרות למיזמים משותפים, העומדת בכללי ה self-assessment המאשרת כי אין מניעה להמשך מתן השירותים על ידי לאומי לפי התוספת. זאת לאחר שרשות התחרות אישרה לב"כ הבנק כי היא אינה מבקשת כי התוספת תוגש לאישורה, וכי הצדדים רשאים לבצע בדיקה עצמית של התוספת ומידת התאמתה לדיני התחרות. בכך התקיים התנאי המתלה לתוקף ההסכם כפי שנקבע בין הצדדים.

בד בבד החליט דירקטוריון הבנק ביום 12 במאי 2020 שלא להמשיך בפרויקט החלפת מערכות המחשוב של הבנק. התקשרות הבנק עם לאומי בתוספת להסכם המחשוב והתפעול הנ"ל צפויה להגדיל את הוצאות המחשוב של הבנק (שהיוו כ- 200 מיליון ש"ח בשנת 2019) בשיעור של כ- 20%.

באור 16 - אירועים בתקופת הדו"ח ולאחר תאריך המאזן (המשך)

ד. ביום 3 באוגוסט 2017 מסרה הסתדרות העובדים הכללית החדשה לבנק הודעה על הכרזת סכסוך העבודה ביחס לסקטור הפקידים בבנק וביחס לסקטור המנהלים ומורשי החתימה בבנק והודעה על הכרזת שביתה בהתאם לחוק יישוב סכסוכי עבודה, התשי"ז-1957, שמועדה הנקוב בהודעה הינו 20 באוגוסט 2017 ואילך, ההודעות נוגעות לכ-800 פקידים ול-250 מנהלים ומורשי חתימה בבנק המועסקים בהסכם קיבוצי שיסדיר את זכויות העובדים עקב השינוי הארגוני הצפוי ההסתדרות הינן הימנעות מקיום מו"מ על חתימת הסכם קיבוצי שיסדיר את זכויות העובדים עקב השינוי הארגוני הצפוי בבנק, דרישת נציגות העובדים להבטחת המשך עבודתם ושמירת זכויותיהם של העובדים, כמקובל במערכת הבנקאית במקרים של העברת בעלות בבנק לרבות תנאי וסדרי העסקתם, שכרם, ביטחונם התעסוקתי ותגמולם לאור השלכות המהלך הצפוי, והתנהגות בחוסר תום לב ביחסי עבודה. בהמשך להודעה זו, מסרה ההסתדרות העובדים הכללית החדשה ביום 12 בנובמבר 2017 הודעה על הכרזת סכסוך עבודה ושביתה בחברת אגוד מערכות בע"מ. עילות הסכסוך כוללות בין היתר, הימנעות מקיום מו"מ על חתימת הסכם קיבוצי שיסדיר ויבטיח את זכויות העובדים עקב השינוי הארגוני הצפוי ודרישת נציגות העובדים להבטחת המשך עבודתם ושמירת זכויותיהם של העובדים, כמקובל במערכת הבנקאית במקרים של העברת בעלות בבנק. אגוד מערכות בע"מ הינה חברת בת בשליטה מלאה של הבנק העוסקת במתן שירות מחשוב לבנק ולחברות הבת שלו ומונה 55 עובדים שהסכסוך נוגע להם.

באור 17 - התפרצות נגיף הקורונה

1. נוכח התפשטות וירוס הקורונה למדינות רבות בעולם, כולל ישראל, והכרזת מגיפת וירוס הקורונה כמגיפה עולמית, ננקטו צפויים להמשיך ולהינקט על ידי ממשלות בעולם ועל ידי ממשלת ישראל צעדי התגוננות שונים, הכוללים, בין היתר, השבתה של חלקים נרחבים מהמשק, הגבלות על הפעלת עסקים וכן התקבלו החלטות בעניין הפחתת ריבית על ידי בנקים מרכזיים. כמו כן ביום 6 באפריל 2020 החליטה הועדה המוניתרית של בנק ישראל על הפחתת ריבית מ- 0.25% ל- 0.1% בדומה להחלטות דומות של בנקים מרכזיים בעולם, המשבר גרם גם לירידה חדה במחירי המניות והנכסים הפיננסיים בבורסות בעולם ובישראל.

אירועים אלו השפיעו על תוצאות הרבעון הראשון של שנת 2020 ובנוסף הביאו להרעה בפעילות המשק בישראל אליו חשופה פעילות הבנק וצפויים להם השלכות על עסקי הבנק, תוצאותיו הכספיות ורווחיותו במהלך שנת 2020 ויתכן שגם לאחר מכן. זאת בין היתר בשל עליה בסיכון האשראי וקשיי נזילות של לווים, שיכולים להוביל לגידול בהוצאות להפסדי אשראי ולקישון בהכנסות הבנק.

הבנק אינו יכול לאמוד בשלב זה את השפעת מגיפת הקורונה והיקפה, התלויים בין היתר, במשך אירוע התפשטות המגיפה, בצעדים שנקטו על ידי ממשלות ורגולטורים להתמודדות איתה, בהתפתחויות בשווקים ובהיקף השפעות כל אלו על הפעילות המשקית לגביה קיים בשלב זה חוסר ודאות.

הבנק נקט ונוקט צעדים להתמודדות עם השלכות מגיפת הקורונה על מנת לאפשר המשך פעילותו התקינה, לרבות המשך מתן שירותים בנקאיים ללקוחותיו בסניפים ובערוצים הישירים, בין היתר, תוך עבודה מרחוק ופיצול צוותים חיוניים לעבודה באתרים נפרדים, בהתאם לעקרונות תכנית ההמשכיות העסקית של הבנק ולנדרש על פי הוראות והנחיות של הרגולטורים השונים, מתוך מטרה לשמור על בטיחות עובדיו ולהבטיח המשכיות השירות לציבור לקוחותיו. כמו כן הבנק נוקט בצעדים לצמצום הסיכונים לרבות סיכוני אשראי אשר נובעים מהשלכות מגיפת הקורונה.

2. ביום 29 בנובמבר, 2018 אישר דירקטוריון הבנק עקרונות לתכנית פעולה להתייעלות שמטרותיה הינן בין היתר, להגדיל את יחס ההון של הבנק, כך שבמהלך שנת 2019 יעמוד יחס הלימות ההון רובד 1 של הבנק על 10.3%, תוך שמירת יציבות הרווחיות והתשואה.

ביום 29 במרס 2020 הודיעה המפקחת על הבנקים על הפחתה בדרישות ההון הרגולטוריות המזעריות החלות על הבנקים בעקבות משבר הקורונה וביום 31 במרס 2020 פרסמה המפקחת על הבנקים הוראת שעה בעניין "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה" ("להלן "הוראת השעה"), במסגרתם בין היתר, הודיעה המפקחת, כי על מנת להבטיח יכולתם של הבנקים להמשיך ולהציע אשראי, יופחתו יעדי ההון המזעריים הנדרשים מהבנקים, ובאשר לבנקים קטנים ובינוניים (בנק שנכסיו במערכת אינם שווים או עולים על 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית) - יחס הון רובד 1 הנדרש ממנו לא יפחת מ- 8% במקום 9% יחס ההון הכולל לא יפחת מ- 11.5% במקום 12.5% עובר לשינוי. תוקף הוראת השעה הינו עד ליום 30 בספטמבר 2020 ורשאית המפקחת, באישור הנגיד, להאריך את תוקף הוראת השעה בששה חודשים נוספים. לאחר מכן, ידרשו הבנקים להציג מתווה מדורג לצבירה מחודשת של ההון שנשחק על פני שנתיים. בהתאם להוראת השעה, החליט דירקטוריון הבנק ביום 30 באפריל 2020 לעדכן את יעדי הלימות ההון של הבנק כך שיחס הלימות ההון רובד 1 לא יפחת מ- 9.3% (במקום 10.3% קודם לכן).

3. לאור התפתחות משבר הקורונה וזליגתו לשוק הריאלי החליט דירקטוריון הבנק להגדיל את רזרבת הנזילות של הבנק והעלה את התיאבון והסיבולת של יחס כיסוי הנזילות הכולל (LCR) מ- 120% ו- 115% ל- 130% ו- 120% בהתאמה.

ממשל תאגידי,
ביקורת ופרטים נוספים
על עסקי התאגיד הבנקאי
ואופן ניהולם

תוכן עניינים ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם

150.....ממשל תאגידי וביקורת.....

150.....הדירקטוריון.....

150.....חברי ההנהלה ונושאי משרה בכירה.....

150.....גילוי בדבר המבקר הפנימי.....

151.....גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים.....

151.....עסקאות עם בעלי שליטה.....

152.....פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם.....

152.....תרשים חברות מוחזקות עיקריות של הבנק.....

153.....השליטה בבנק.....

153.....השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו.....

153.....רכוש קבוע ומתקנים.....

153.....פעילות מול גורמים בחו"ל.....

154.....הון אנושי.....

154.....הסכמים מהותיים.....

154.....רישיונות, היתרים ואישורים.....

155.....עדכוני חקיקה.....

162.....דירוג הבנק.....

ממשל תאגידי וביקורת

הדירקטוריון

לא חל שינוי בהרכב הדירקטוריון ובוועדותיו לעומת המתואר בדוח השנתי של הבנק לשנת 2019, למעט המתואר להלן:

- ביום 24 בפברואר 2020 חדלה גב' מעין כהן מועלם לשמש כחברה בוועדת תגמול.

במהלך שלושת החודשים הראשונים של שנת 2020 קיים הדירקטוריון 7 ישיבות במליאתו, וכן 23 ישיבות של ועדות הדירקטוריון השונות.

ביום 19 בדצמבר, 2019 הודיע יו"ר הדירקטוריון, מר זאב אבלס על החלטתו לסיים כהונתו בבנק כיו"ר דירקטוריון הבנק באמצע יוני 2020 ואולם, במידת הצורך, וככל שתבוצע עסקה לרכישת מניות הבנק על ידי בנק מזרחי עד לאמצע חודש יוני 2020, הביע מר אבלס נכונות להמשיך בתפקידו עד השלמת עסקה כאמור. בהמשך להודעתו כאמור, נענה מר אבלס לבקשת דירקטוריון הבנק לדחות את מועד סיום כהונתו כיו"ר הדירקטוריון על רקע חוסר הודאות בעניין מיזוג הבנק עם בנק מזרחי טפחות בע"מ ועל רקע משבר הקורונה, ולפיכך ידחה מועד סיום כהונתו ופרישתו מהבנק לחודש דצמבר, 2020. עם זאת, במקרה בו תבוצע העסקה לרכישת מניות הבנק על ידי בנק מזרחי טפחות בע"מ, הביע מר אבלס נכונות לדחות מועד פרישתו עד השלמת העסקה, כאמור בהודעת היו"ר מיום 19 בדצמבר, 2019.

חברי הנהלה ונושאי משרה בכירה

להלן השינויים שחלו לעומת המתואר בדוח השנתי לשנת 2019 בעניין חברי הנהלה ונושאי משרה:

- ביום 1 באפריל 2020 החל מר אילן ישעיהו לכהן כמ"מ ראש אגף בקרות וניהול סיכונים ומנהל סיכונים ראשי בבנק במקום הגב' שירה רדובן.
- ביום 6 באפריל 2020 החלה גב' חדוה פדלון לכהן כמבקרת הפנימית הראשית של הבנק במקום ד"ר עקיבא שטרנברג.
- ביום 1 באפריל 2020 הודיע מר ארנון זית כי יסיים את תפקידו כראש אגף כספים בבנק ביום 30 ביוני 2020.

גילוי בדבר המבקרת הפנימית

ביום 6 באפריל 2020 החלה גב' חדוה פדלון לכהן כמבקרת הפנימית הראשית של הבנק וחברות הבנות של הבנק, במקום ד"ר עקיבא שטרנברג, שניהן בתפקיד זה עד ליום 31 בינואר, 2020. לגב' חדוה פדלון תואר מוסמך (M.B.A) במנהל עסקים מאוניברסיטת Heriot-Watt, Edinburgh Business School ובוגרת (B.A) במדעי המדינה, סוציולוגיה ואנתרופולוגיה מאוניברסיטת בר-אילן. עד ליום 5 באפריל 2020 כיהנה גב' חדוה פדלון במשך כ-14 שנים כראש צוות ביקורת ממשל תאגידי ומערכות מידע-IT באגף הביקורת הפנימית. לפני כן כיהנה גב' פדלון כמנהלת אבטחת המידע באגף התפעול (כיום אגף משאבים) בבנק (בין השנים: 1994 - 2005). המבקרת הפנימית הראשית הינה עובדת הבנק ובעלת ניסיון בתחום הבקרת ועומדת בתנאים הקבועים בסעיף 3(א) בחוק הביקורת הפנימית, תשנ"ב - 1992 ("חוק הביקורת הפנימית"), בסעיף 146(ב) לחוק החברות ובהוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית ואין לה קשרים עסקיים מהותיים או קשרים מהותיים אחרים עם הבנק או עם גוף קשור אליו. עובדי הביקורת הפנימית עומדים אף הם בהוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית. המבקרת הפנימית הראשית פועלת מכוח כתב מינוי (צ'ארטר) של דירקטוריון הבנק. כתב המינוי מסדיר את עבודתה וסמכויותיה. לפרטים נוספים ראה גם פרק "חברי הנהלה ונושאי משרה בכירה" לעיל.

דרך המינוי וכפיפות ארגונית

ביום 17 במרס 2020 אישרה ועדת הביקורת וביום 19 במרס 2020 אישר דירקטוריון הבנק (ובהמשך אישרו גם הדירקטוריונים של החברות הבנות כאמור לעיל) את מינויה של גב' חדוה פדלון כמבקרת. מינויה בבנק הינו עד ליום 31.12.20 או עד למועד מיזוגו של בנק לבנק מזרחי, ככל שיצא אל הפועל לפי המוקדם מבניהם. זאת על רקע השכלתה וכישוריה ועל רקע ניסיונה עתיר השנים בבנק, הכל כמפורט לעיל, במסגרתם צברה גב' פדלון ידע, הבנה והיכרות מעמיקה עם תהליכי העבודה בבנק, תחומי פעילותו של הבנק ותהליכי הבקרה והביקורת בבנק. הממונה הארגוני על המבקר הפנימי הראשי הינו יו"ר דירקטוריון הבנק.

מספר המשרות הממוצע לשלושה חודשים הראשונים של שנת 2020:

מבקר פנימי ראשי	1
עובדי הביקורת הפנימית בבנק	12

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

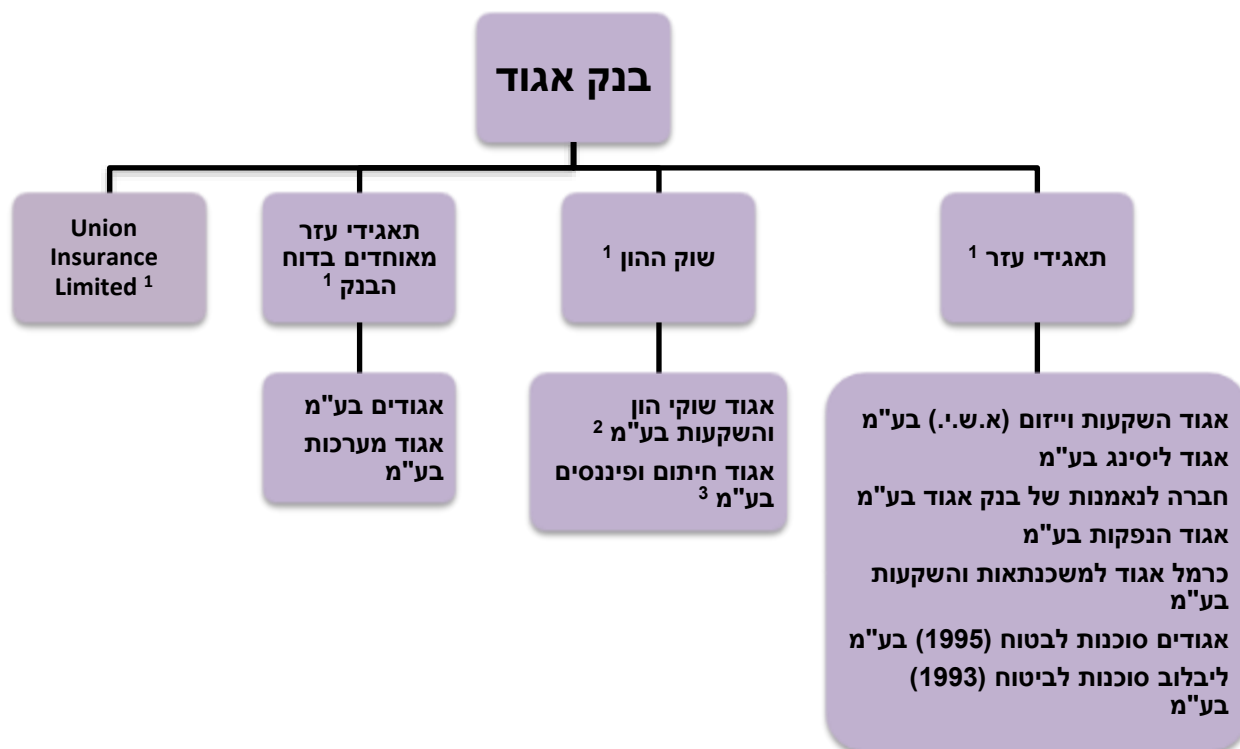
לא חל שינוי לעומת המתואר בדוח השנתי של הבנק לשנת 2019. הדוחות הכספיים נשלחו לעיונם של חברי הדירקטוריון מספר ימים לפני ישיבת הדירקטוריון על מנת שיוכלו לבצע את הבקרה הנדרשת מטעמם.

עסקאות עם בעלי שליטה

- א. לעניין הגדרת עסקה "חריגה" ועסקה "זניחה" ולעניין פירוט עסקאות שאינן חריגות – לא חל שינוי לעומת המתואר בדוח השנתי של הבנק לשנת 2019.
- ב. לעניין עסקאות חריגות עם בעלי שליטה ועסקאות נוספות שנעשו עם בעלי שליטה, לא חל שינוי מהותי לעומת המתואר בדוח השנתי של הבנק לשנת 2019.

פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם

תרשים חברות מוחזקות עיקריות של הבנק
להלן תרשים חברות מוחזקות עיקריות⁴ ליום 31 במרס 2020.

1. מוחזקים ב- 100%.
2. חברה לא פעילה- מוחזקת על ידי אגוד השקעות וייזום (א.ש.י.) בע"מ.
3. חברה לא פעילה- מוחזקת על ידי אגוד שוקי הון והשקעות בע"מ.
4. פרטים בדבר החברות המוחזקות של הבנק, תחומי פעילותן ותרומתן לרווחיות הבנק, ראה דוח כספי שנתי לשנת 2019.

השליטה בבנק

	בעלי המניות העיקריים בבנק למועד פרסום הדוחות הכספיים:
22.92%	שלמה אליהו אחזקות בע"מ ²
21.65%	ישעיהו לנדאו אחזקות (1993) בע"מ ^{3,1}
3.12%	ישעיהו לנדאו נכסים (1998) בע"מ ³
16.50%	נכסי דוד לובינסקי (אחזקות) 1993 בע"מ ^{4,1}
6.36%	נכסי שרודר בע"מ ⁴
4.20%	אליהו 1959 בע"מ ⁵

1. מהווים את גרעין השליטה בבנק (העומד נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים על 33% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק, ומתחלק באופן שווה בין חבריו, 16.5% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק לכל אחד).
2. ביום 29 באוקטובר 2012 חדלה שלמה אליהו אחזקות בע"מ להוות חלק מגרעין השליטה בבנק בעקבות השלמת רכישת השליטה במגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ על ידי מר שלמה אליהו באמצעות אליהו 1959 בע"מ, הכל כמפורט בפרק "השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו" בדוח הכספי השנתי לשנת 2019.
3. חברות בשליטת מר ישעיהו לנדאו ז"ל. ביום 25 בנובמבר 2018 נפטר מר ישעיהו לנדאו, המחזיק בהיתר שליטה בבנק, במסגרת גרעין השליטה בבנק, כנזכר לעיל.
4. מוחזקות בחלקים שווים על ידי ד"ר יעל אלמוג-זכאי וגב' רות מנור.
5. לשעבר אליהו חברה לביטוח בע"מ.

השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו

לא חל שינוי לעומת המתואר בדוח השנתי לשנת 2019.

רכוש קבוע ומתקנים

העלות המופחתת של בניינים וציוד הסתכמה ביום 31 במרס 2020 ב- 223 מיליון ש"ח, לעומת 228 מיליון ש"ח בסוף שנת 2019. לעניין פרויקט ההתקשרות בין הבנק ובין בנק לאומי- ראה פרק "הסכמים מהותיים" ובאור 5.10 בדוח הכספי. לעניין מערכות גיבוי, סיכוני סייבר ותוכניות המשכיות עסקית ראה פרק "סקירת סיכונים" תת "פרק סיכון סייבר" ודוח המפורט על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: <http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>

פעילות מול גורמים בחו"ל

- בנק אגוד פועל להחלפת נציגו במסלוקת הנגזרים (LCH) וזאת כחלק מההיערכות לתחילת סליקה של נגזרים בש"ח דרך המסלוקה.

למעט המפורט לעיל, לא חל שינוי לעומת המתואר בדוח השנתי לשנת 2019.

למעט השינויים המפורטים בפרק "חברי הנהלה ונושאי משרה בכירה", לא חל שינוי לעומת המתואר בדוח השנתי לשנת 2019.

הסכמים מהותיים

1. לעניין התקשרות הבנק מיום 21 במאי 2020 עם בנק לאומי בתוספת להסכם המחשוב והתפעול בנוגע למתן שירותי מחשוב ותפעול, ראה באור 10.5) לתמצית הדוחות הכספיים ופרק "סקירת הסיכונים" תת פרק "סיכון טכנולוגיות מידע" בדוח דירקטוריון והנהלה.
2. לעניין ההתקשרות בין הבנק לבין מימון ישיר מקבוצת ישיר 2006 בע"מ (להלן: "מימון ישיר") ותיקון להסכם בניהם, ראה באור 10.6) לתמצית הדוחות הכספיים.

למעט האמור לעיל, לא חל שינוי מהותי לעומת המתואר בדוח השנתי של הבנק לשנת 2019.

רישיונות, היתרים ואישורים

1. בהמשך להחלטת דירקטוריון הבנק מיום 29 בנובמבר, 2018 לאשר הפסקת פעילות הייעוץ הפנסיוני על ידי הבנק, ולאחר שבוצעו הפעולות הנדרשות לצורך סיום הפעילות בתחום על ידי הבנק, הגיש הבנק בחודש יולי 2019 לרשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון במשרד האוצר בקשה לביטולו של רישיון הייעוץ הפנסיוני של הבנק וביום 27 באוקטובר 2019 בוטל רישיון הייעוץ הפנסיוני של הבנק.
2. ביום 31 במרס, 2020 קיבל הבנק היתר מרשות ניירות ערך לפיו הבנק רשאי לפנות בהצעה למתן שירותי מסחר בניירות ערך באמצעות מערכת למסחר בניירות ערך, המנוהלת מחוץ לישראל ואינה בעלת רישיון בורסה בישראל וזאת בהתאם לתנאי ההיתר הכללי לפי סעיף 49א' לחוק ניירות ערך, אשר פורסמו ביום 27 בדצמבר, 2018 (להלן: "תנאי ההיתר"). בהתאם לתנאי ההיתר, הבנק מצהיר כי הוא ו/או מי מטעמו מעוניין להימנות על חלופה ב' 2 לתנאי ההיתר המאפשרת פניה שאינה מוגבלת למשקיעים כשירים בלבד. ההיתר ניתן בהתאם לתנאי ההיתר, בתנאי כי הבנק הוא תאגיד בנקאי כמשמעותו בחוק הבנקאות רישוי, כי הוא אינו פועל מטעמה של הבורסה הזרה בה בוצעו עסקאות ניירות הערך וכי הוא לא ישווק בורסה זרה מסוימת או שוק מסוים.

למעט האמור לעיל, לא חל שינוי מהותי לעומת המתואר בדוח השנתי של הבנק לשנת 2019.

עדכוני חקיקה וניהול בנקאי תקין במערכת הבנקאית:

האמור בפרק זה אינו בא לגרוע מהאמור ביתר פרקי וסעיפי הדוח, מקום שקיימת בו התייחסות נוספת לעדכוני החקיקה שלהלן ולעדכוני חקיקה אחרים. עדכוני חקיקה אשר התקבלו וטיטוטו שפורסמו במהלך רבעון ראשון של שנת 2020 ואשר פורטו במסגרת הדוחות הכספיים לשנת 2019, אינם מופיעים בפרק זה.

גילוי על היערכות להפסקת השימוש בליבור

ביום 13 בפברואר 2020 פרסם אגף הביקורת בפיקוח על הבנקים מכתב בנושא גילוי על היערכות להפסקת השימוש בליבור. בהתאם, תאגידי בנקאיים שיש להם חשיפה מהותית לסיכון של חוסר וודאות בנוגע לאופן הפרשנות של חוזים הצמודים לליבור מצב בו החל משנת 2021 לא יפורסם יותר הליבור, נדרשים לכלול את הגילוי הנדרש במכתב האמור, החל מהדוחות לציבור ליום 31 בדצמבר 2019 ואילך. הגילוי יינתן בהתאם להתקדמות של התאגיד הבנקאי בתהליך היערכות שלו לניהול סיכון זה.

במסגרת הדיווח, על התאגיד הבנקאי לתת גילוי לאופן שבו הוא מזהה את הסיכון, נערך כדי להפחית אותו וכן לתת גילוי להשפעה הצפויה על התאגיד הבנקאי.

כדי לקבוע את הגילוי המתאים נדרש הבנק להביא בחשבון, בין היתר, את ההנחיות הבאות:

1. גילוי על סטאטוס הפעילויות שהבנק ביצע עד למועד הדיווח ולנושאים משמעותיים שטרם טופלו.
2. גילוי אודות חשיפה משמעותית לליבור שטרם ניתן להעריך את ההשפעה הצפויה.
3. גילוי מידע המשמש את ההנהלה והדירקטוריון בהערכה וניטור של ההשפעה על הבנק בעת המעבר משימוש בליבור למדד חלופי (גילוי איכותי, מהותי, כמותי).

הדיווח כאמור נדרש להשתקף כבר בדוחות לציבור ליום 31 בדצמבר 2019 ואילך.

עמדה דומה פורסמה על ידי הרשות לניירות ערך ביום 20 בפברואר 2020 (נייר עמדה חשבונאית 7-13). הבנק פועל בהתאם לאמור במכתב ובנייר העמדה.

השפעת אירוע הנגיף על הדיווחים למערכת נתוני אשראי

ביום 17 במרס 2020 פרסם הממונה על שיתוף בנתוני אשראי בבנק ישראל מכתב ובו דרישה ממקורות מידע שבתקופה זו שבה הבנק בוחר לתת הקלות לציבור לקוחותיו אלו לא ידווחו באופן שיבטא דיווח על מידע שלילי בנושאים כגון דחייה או הקפאת תשלומי הלוואה ככל שנתנו בהסכמה. לפיכך, שינוי מטרת הלוואה ל"ארגון חוב מחדש" מהווה סממן שלילי על הלקוח ויש לעשותו רק במקום בו הדבר משקף את מהות השינוי.

לצורך דיווח על פיגור, נדרשים לפחות 3 תנאים מצטברים: סכום הפיגור עולה על 200 ש"ח, עברו 30 יום ממועד התשלום ונמסרה ללקוח הודעה על כך. כאשר נדרשת עיירות בהבחנה בין החלטה על דחיית תשלומים שאינה מהווה נתון שלילי לבין החלטה על הגדרת האשראי כ"אשראי בפיגור". בנוסף, ככל שמקור מידע החליט להגדיר את האשראי כפיגור, ניתן להוסיף לעסקה הערה כי היא הושפעה "מכוח עליון בהתאם לשיקול דעת הבנק. באשר לשיקים חוזרים והוראות לחיוב חשבון שחזרו אין לדווח עליהם מקום בו הוגדלה מסגרת האשראי בחשבון. הבנק פועל בהתאם להנחיה.

עמדת הרשות לחובות התיעוד לפי תקנות הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (רישום עסקאות ורישום פעולות ייעוץ) התשס"ח – 2007

ביום 18 במרס 2020 פרסמה הרשות לניירות ערך, כי הימים בהם נתון המשק במשבר הקורונה הם בגדר מקרה חריג מאד, ולכן תיעוד שיחת ייעוץ שנעשה לא יאוחר מחלוף שבועיים ממועד מתן הייעוץ, באופן ובאישור כפי שפורט בעמדת הסגל בדבר ייעול תהליך הייעוץ, יחשב כתייעוד שנעשה "בסמוך למתן הייעוץ" לעניין תקנה 7 לתקנות רישום שיחות.

בנוסף, בעל הרישיון שנתן את הייעוץ ונאלץ להיכנס לבידוד בהתאם להנחיות משרד הבריאות ונמנעת ממנו גישה למערכת המאפשרת השלמת התיעוד בתוך התקופה של שבועיים ממועד מתן הייעוץ, תוארך התקופה בימים ספורים לאחר תום תקופת הבידוד, בהתאם להחלטת הגורם האחראי על היעוץ שאישר את התיעוד המאוחר. מועד התחילה מיידי. הבנק ערוך ופועל בהתאם.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 250 "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם ירוס הקורונה (הוראת שעה)"

ביום 19 במרס 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת שעה וזאת על רקע התפתחות אירוע נגיף הקורונה והשלכותיו על הכלכלה בעולם ובישראל, ובתוך כך על כל משק בית פרטי ועסק, ועל מנת לסייע למשקי הבית ולעסקים לצלוח את התקופה המאתגרת. הפיקוח על הבנקים גיבש שורה של צעדים מקלים והתאמות בהוראות ניהול בנקאי תקין שנועדו לאפשר לתאגידי הבנקאיים ולחברות כרטיסי האשראי את הגמישות העסקית הנדרשת בעת הזו. להלן עיקרי התיקונים וההקלות:

1. הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301 "דירקטוריון"- מתן אפשרות לקיום ישיבות דירקטוריון באמצעי תקשורת חלף ישיבות פרונטאליות.
2. הוראת ניהול בנקאי תקין A308 "טיפול בתלונות ציבור"- מתן מענה לתלונת לקוח בכתב או בעל פה ובלבד שיבוצע תיעוד של המענה בהתאם להוראה.
3. הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 315 "מגבלת חבות ענפית"- ניתן לחרוג באשראי לענף הבינוי והנדל"ן משיעור של 20% ל-22% מסך כל חבויות ציבור. ההקלה תחול עד 24 חודשים מתום תקופת ההוראה.
4. הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 325 "ניהול מסגרות אשראי בחשבון עובר ושב"- מתן אפשרות לתאגיד הבנקאי לכבד חיובים של לקוחות שחורגים ממסגרת האשראי שהועמדה להם ולאפשר כיבוד חיובים גם במצב בו אין ללקוח מסגרת אשראי וזאת למשך 3 ימי עסקים (הוארך מיום עסקים אחד). בנוסף, הגדלת חריגות המאפשרות לא ליישם את ההוראה בסכומים שלא יעלו על 5,000 ש"ח ל"אשראי לאנשים פרטיים" ובסכומים שלא יעלו על 100,000 ש"ח ל"אשראי מסחרי", כאשר ישנה מסגרת אשראי קיימת בחשבון. שיעור הריבית החריגה לא יעלה על הריבית שנקבעה במסגרת האשראי האחרונה אשר הוסכמה עם הלקוח. בתוך 3 ימי עסקים עם היווצרות החריגה ייווצר קשר עם הלקוח ויוצגו לו האפשרויות העומדות לטיפול בחריגה.
5. הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329 "מגבלות למתן הלוואות לדירור"- הבנק רשאי להעניק הלוואה לכל מטרה במשכון דירה (לא לצורך רכישת זכות מקרקעין) בשיעור מימון עד 70% לעומת 50%, כפוף להצהרה שהלוואה אינה למטרת רכישה דירה נוספת (להשקעה).
6. הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 355 "ניהול המשכיות עסקית"- לאור הנחיות משרד הבריאות בדבר צמצום הפעילות והתנועה במרחב הציבורי, רשאים הבנקים לפעול באופן מצומצם תוך הקפדה על הפרמטרים המפורטים בהוראה, שמיועדים לצמצם למינימום את הפגיעה בשירותי הבנקאות לציבור.
7. הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 367 "בנקאות בתקשורת" והוראת ניהול בנקאי תקין מס' 420 "משלוח הודעות בתקשורת"- תאגידי בנקאיים רשאים לשלוח ללקוחותיהם הודעות בערוצים דיגיטליים המציעות להם להצטרף לשירות הבנקאות הדיגיטליים גם ללא הסכם בנקאות בתקשורת. כמו כן, הבנקים רשאים לשלוח בערוצי תקשורת ללקוחות שאין ברשותם כרטיס חיוב שהונפק על ידי הבנק, הודעות אשר מציעות להם להנפיק כרטיס חיוב.
8. הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 439 "חיובים על פי הרשאה"- במטרה להקל על לקוחות ובמיוחד המבוגרים המתקשים לפעול בערוצים הדיגיטליים, מתאפשר לבנקים לקבל הוראות לביטול חיוב על פי הרשאה או הרשאה לחיוב חשבון באמצעות טלפון ולא רק באמצעות הודעה בכתב ובלבד שהשיחה תתועד.

מועד תחילת ההוראה הינו עם פרסומה והיא תהיה בתוקף עד ליום 30 בספטמבר 2019. המפקח רשאי באישור הנגיד להאריך את תוקף ההוראה בששה חודשים נוספים.

חוזר לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 250 "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם וירוס הקורונה (הוראת שעה)"

ביום 31 במרס 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לתיקון הוראת נב"ת 250 המבקש לעדכן ולתקן את הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 201 בנושא "מדידה והלימות הון" ואת הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 331 בנושא "חלוקת דיבידנד על ידי תאגידי בנקאיים".

התיקון בהוראת נב"ת מס' 201 מפחית את יעדי ההון המזעריים בשיעור ב- 1% מיחסי ההון המזעריים הנדרשים במהלך העסקים הרגיל, כאשר הציפייה של המפקחת על הבנקים מהתאגידים הבנקאיים שהם יעשו שימוש בעודפי ההון שיווצרו מהפחתת דרישות ההון כדי לתמוך בפעילות הכלכלית במשק ולא לצורך חלוקת דיבידנד או רכישה עצמית כל עוד הוראת השעה בתוקף. בהתאמה גם עודכנה הוראת נב"ת מס' 331 על מנת למנוע ביצוע חלוקת דיבידנד כל עוד הוראת השעה בתוקף.

חוזר לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 250 "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם וירוס הקורונה (הוראת שעה)"

ביום 7 באפריל 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לתיקון הוראת נב"ת 250 הכולל צעדים מקלים נוספים במטרה לאפשר לתאגידי הבנקאיים ולחברות כרטיסי האשראי את הגמישות העסקית הנדרשת בעת הזו, ובמקביל לסייע למשקי הבית ולעסקים בנסיבות החריגות שנוצרו.

להלן עיקרי התיקונים:

1. הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301 "דירקטוריון"- לאור הקושי בקיום דיונים שוטפים, עקב זמינות נושאי משרה ועובדים נקבעו מספר הקלות בעבודת הדירקטוריון בעת הזו, ביניהן, מתן אפשרות ליו"ר וועדות הדירקטוריון לקבוע את המועד והתדירות לדיון בנושאים הנדרשים מהוראות נב"ת השונות בהתאם לשיקול דעתם ובהתחשב בסיכונים המתפתחים ובשינויים המהירים בסביבת הפעילות ובצורך לנטר את פעולות הבנק. בנוסף, ניתנה הקלה בדרישות סף המינימום של מספר התכנסויות מינימליות וניתנה דחייה למועדי אישור הפרוטוקול והפצת טיוטת הפרוטוקול.
2. הוראת ניהול בנקאי תקין מס' A 308 "טיפול בתלונות ציבור"- נוכח העלייה במספר הפניות לנציביות והצורך לתת קדימות למענה לפניות על רקע המשבר, הוחלט לאפשר לתאגידי הבנקאיים למסור לפונים שפניותיהן יחסית אינן דחופות הודעה בדבר הארכת המועד למתן תשובה סופית, באמצעות הודעה כללית באמצעים מקוונים, לרבות באמצעות פרסום הודעה באתר האינטרנט לכלל הלקוחות.

3. הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 411 "בנושא ניהול סיכונים איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור"- במטרה להקל על פעילות העסקים הקטנים, הוגדלה מסגרת הפעילות של בית-עסק קצה במסגרתה יתאפשר לו לקבל שירותי סליקה של תשלומים בכרטיס חיוב באמצעות מאגד סליקה, ללא התקשרות ישירה עם סולק. כמו כן ובמטרה לסייע לעו"ד, רואה חשבון, טוען רבני, בפתיחת חשבון נאמנות עבור לקוח מסוים ללא הגעה לסניף, ניתנת הקלה ביחס לקבוע בסעיפים (2 ה) ו(4 א) לצו, המאפשרת קבלת הצהרה על נהנה שלא בחתימת מקור. זאת בכפוף לכך שאותו עורך דין, רואה חשבון או טוען רבני כבר מנהל חשבון באותו תאגיד בנקאי. הקלה זאת מותנית באישור פרטני של האחראי למילוי חובות איסור הלבנת הון בתאגיד, נקיטת בקורות מבוססות, שיכללו גם אמצעים להפחתת הסיכון. כמו כן, נדרש התאגיד הבנקאי לקבל הצהרה על נהנה בחתימת מקור בעת ממשק פיזי עם הלקוח (והכל בכפוף להשלמת חובות הזיהוי ובאימות כפי הנדרש בחוק וזאת בתוך 3 חודשים מתום תוקף הוראת השעה).
4. הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 426 "מתן מענה טלפוני אנושי מקצועי"- הגדרת "אזרח ותיק" עודכנה כך שהגיל המינימלי ממנו יקבל הלקוח קדימות בתור במענה הטלפוני יהיה 70 וזאת במטרה לאפשר ללקוחות מבוגרים רבים יותר, אשר על פי הנחיות משרד הבריאות נמצאים בסיכון מוגבר במקרה של חשיפה לנגיף הקורונה, ועל כן מתבקשים בתקופה זו שלא לצאת מהבית, לקבל שירות מיטבי.
5. הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 432 "העברת פעילות וסגירת חשבון של לקוח"- על מנת לסייע לעובדי התאגידים הבנקאיים לטפל בבקשת לקוח לסגירת חשבון בתקופה של צמצום בפעילות הסיניפים ומחסור בעובדים, כתוצאה מהתפתחות אירוע נגיף הקורונה, הוארכה התקופה ל 14 ימי עסקים מהמועד בו השלים הלקוח את הפעולות הנדרשות ממנו בהתאם להוראה.
6. הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 450 "גביית חובות"- מתן אפשרות לחייב לתת הסכמה מתועדת להסדר חוב קרי גם בהוראה טלפונית חלף דרישת הכתב.
7. הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 451 "נהלים למתן הלוואות לדיור" - על מנת לסייע לעובדי התאגידים הבנקאיים בתקופה של צמצום בפעילות הסיניפים ומחסור בעובדים, כתוצאה מהתפתחות אירוע נגיף הקורונה, הוארכו המועדים הקבועים בהוראה אשר במסגרתם על התאגיד הבנקאי להנפיק ללקוחות מכתבי כוונות, אישור סילוק והודעות על כך שביטח את הלווה בביטוח מטעמו במקרים בהם הפוליסה שהומצאה אינה עונה על דרישותיו. מועד התחילה הינו מידי.

חוזר לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 250 "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם וירוס הקורונה (הוראת שעה)"

ביום 27 באפריל 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר נוסף לתיקון הוראת נב"ת 250 הכולל צעדים מקלים נוספים במטרה לסייע למשקי הבית ובפרט לנוטלי המשכנתאות ובמקביל לאפשר לתאגידים הבנקאיים את הגמישות העסקית הנדרשת בעת הזו לתמוך בעסקים בניסיונות החריגות שנוצרו. להלן עיקרי התיקונים:

1. הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 311 "ניהול סיכון אשראי"- מתן אורכה של חודשיים לחובה שבהוראה לקבת דוח כספי מעודכן מלווים.
2. הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329 " מגבלות למתן הלוואות לדיור"- מתן אפשרות לבנקים להתחשב בסכום הממוצע של הכנסת הלווה בשלושת החודשים שקדמו ליציאתו לחל"ת או לירידה למשרה חלקית בשל משבר הקורונה בהתקיים כל התנאים הבאים : (א) להערכת הבנק, בחלוף משבר הקורונה הלווה צפוי לחזור לעבודתו ברמת ההכנסה, שהיתה לו טרם היציאה לחל"ת ; (ב) שיעור ההחזר מההכנסה של הלווה, לאחר היציאה לחל"ת, לא יעלה על 70% (ג) הבנק יקבע מגבלה כוללת להיקף אשראי הניתן אגב הקלה זו. כמו כן, נקבע כי הלוואות לדיור אשר יועמדו בתקופת המשבר, לא תחול בגינם דרישת ההון הנוספת בשיעור של 1 נקודת האחוז. האמור נועד להקל בדרישת ההון מהבנק בגין המשכנתא, ובהתאמה להפחית את הריבית על הלוואות לדיור.
3. הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 355 "המשכיות עסקית"- הרחבת פעילות הסיניפים שיתנו שירות לקהל כך שהשיעור המינימאלי של הסיניפים הפתוחים לקהל יעמוד על 30% .
4. הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 357 "ניהול טכנולוגיית המידע"- דחיית המעד האחרון לביצוע סקר בטיחות עבור מערכות בסיכון גבוה בשישה חודשים נוספים באישור מנומק של מנהל הסיכונים הראשי

תקנות שעת חירום (שיקים ללא כיסוי), התשע"פ-2020 והנחיות המפקחת על הבנקים בנושא שיקים ללא כיסוי – בעקבות אירוע וירוס הקורונה

ביום 22 במרס 2020 הותקנו התקנות וביום 23 במרס פורסמו הנחיות המפקחת על הבנקים בנושא ולפיהן תאגיד בנקאי ובנק הדואר ישרו הגבלה של חשבון ובעליו בשל שיקים שסורבו מחמת אין כיסוי מספיק כמוגדר בחוק שיקים ללא כיסוי, זאת החל מיום 4 במרס 2020 ובהתאם לתקופה הקבועה בחוק. הבנק פועל בהתאם להנחיה.

עמדת הממונה חוק המכר - תשלום מרחוק בגין דירה חדשה

ביום 23 במרס 2020 פרסם הממונה על חוק המכר במשרד הבינוי והשיכון נייר עמדה באשר לאופן ביצוע תשלום בגין דירה חדשה בצורה דיגיטלית חלף התשלום באמצעות "פנקס שוברים" וזאת בצל משבר הקורונה והקושי של הלקוחות להגיע פיזית לסניף הבנק בו נלקחה המשכנתא. בהתאם לנייר העמדה על הלקוח לעמוד בתנאים העיקריים הבאים:

1. הרוכש מחזיק בפנקס שוברים אשר נמסר לו על ידי מוכר הדירה;
2. הרוכש ימלא את שובר התשלום כמתחייב;
3. הרוכש יעביר עותק של השובר לפקיד הבנק בו נלקחה המשכנתא באמצעות מדיה דיגיטלית. הרוכש יעביר הוראה מפורטת בדבר ביצוע התשלום. העברת עותק השובר והוראת הרוכש תיעשה בכל דרך שתידרש על ידי פקיד הבנק;
4. העברת עותק השובר תלווה בצירוף של תעודת זהות ו/או כל אמצעי זיהוי נוסף שיידרש על ידי פקיד הבנק.
5. לאחר השלמת הליך אימות הזהות ובדיקת הבקשה על ידי הבנק בהתאם לכללי בנקאות בתקשורת הנהוגים בכל בנק, הכספים יועברו מהבנק בו נלקחה המשכנתא ישירות לחשבון הליווי. אסמכתא בגין הפעולה תועבר מהבנק בו נלקחה המשכנתא לרוכש בכל אמצעי בו יבחר הבנק;
6. לאחר השלמת הפעולה וקבלת אסמכתא מהבנק, על הרוכש לכתוב על השובר את המילה "שולם" על מנת למנוע תשלום כפול של אותו שובר;
7. כאשר התשלום מבוצע באמצעות הון עצמי, על רוכש הדירה לבצע את כל האמור לעיל מול הבנק בו מתנהל חשבוננו. כמו כן, על הרוכש לשלוח עותק של השובר בצירוף אמצעי זיהוי מסוג תעודת זהות או רישיון נהיגה, לממונה חוק המכר בדואר אלקטרוני.

תוקפה של העמדה ניתן במקור עד ליום 1 במאי 2020 וזו הוארכה שוב ביום 20 באפריל 2020 עד ליום 1 ביולי 2020. הבנק פועל בהתאם לנייר העמדה.

העברת לקוחות פרטיים המצויים בהליכי פשיטת רגל ובהליכי חדלות פירעון לביצוע פעולות בערוצים ישירים מול הבנקים, ולהנפקת כרטיסי דביט עבורם

ביום 24 במרס 2020 פנה האפוסטרופוס הכללי, הכונס הרשמי, הממונה על חדלות פירעון ושיקום כלכלי ורשם הירושה למפקחת על הבנקים בו הוא מציין כי ניתנת בזאת הרשאה, באופן גורף, כי הנפקת כרטיסי הדביט והשימוש בהם, תותר ללקוחות אף ללא צורך פרטני באישור הנאמן בכל הליך פשיטת רגל וחדלות פירעון. בנוסף לכך ניתנת הרשאה, באופן גורף, שהצירוף לשירות ביצוע פעולות בחשבון בערוצי בנקאות בתקשורת, והשימוש בו, יותר ללקוחות ללא צורך פרטני באישור הנאמן בכל הליך והליך, וללא התייצבות פיזית של הלקוחות בסניפי הבנקים. הבנק פועל בהתאם להנחיה.

הבהרות להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 411 "ניהול סיכונים איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור", לצורך התמודדות עם אירוע הקורונה

ביום 26 במרס 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר נוסף לתיקון הוראת נב"ת 411 הכולל צעדים מקלים נוספים ליישום צו איסור הלבנת הון והוראה 411:

1. על התאגידים הבנקאיים להעביר דיווחים על פעולות בלתי רגילות במועד הקצר ביותר האפשרי בנסיבות העניין, אך לאור המצב בנק ישראל והרשות לאיסור הלבנת הון יתחשבו בשינוי במתכונת העבודה של התאגידים הבנקאיים לעניין מניין הימים מקרות האירוע ועד הגעת הדיווח לרשות לאיסור הלבנת הון.
 2. הפיקוח מאשר לשנות חשבון נאמנות מוגבל בסכום, לחשבון נאמנות ספיציפי באמצעות קבלת הצהרת נהנים באמצעות פקס, ולא במקור.
- נכון למועד זה הבנק אינו נדרש לעשות שימוש בהקלה שניתנה.

הגדלת מגבלת סכום הפקדת שיק בודד בסלולר מ-20,000 ש"ח ל-50,000 ש"ח

ביום 26 במרס 2020 הודיע הפיקוח על הבנקים על הגדלת סכום ההפקדה של שיק בודד באמצעות היישומון הבנקאי בטלפון הסלולרי ל-50,000 ש"ח באופן מיידי וזאת על מנת לסייע לציבור לבצע פעולות בנקאיות מרחוק בצל משבר הקורונה, הבנק פועל בהתאם להנחיה זו.

הקלות למקורות מידע covid 19

ביום 29 במרס 2020 פרסם הממונה על שיתוף נתוני אשראי בבנק ישראל מכתב הקלות שעיקרן:

1. מקורות מידע שהנם נתוני אשראי יוכלו להעביר את הדיווח החודשי של חודש מרס לא יאוחר מיום 16 אפריל 2020.
 2. עד להודעה חדשה, יאורך משך זמן הטיפול בהיזונים החוזרים על תהליכי הקלט לתקופה מקסימלית של 10 ימי עסקים לכל היותר (במקום 7).
 3. זמני הטיפול בפניות ציבור יהיו כדלקמן:
- א. זמן הטיפול בבקשת לקוח לתיקון מידע יעמוד על 14 ימי עסקים מיום פניית בנק ישראל למקור המידע. תקופה זו כוללת את הברור, משלוח תוצאות הברור ומשלוח המידע המעודכן, ככל שישנו, לבנק ישראל.

- ב. במקרים חריגים אשר הטיפול בהם מורכב, מקור המידע רשאי להשלים את הטיפול כעבור 7 ימי עסקים נוספים, ובסך הכל במשך תקופה שלא תעלה על 21 ימי עסקים.
- ג. היקף המקרים החריגים לעיל לא יעלה על יותר מ- 5% מסך הפניות לתיקון מידע שהועברו לטיפול של מקור המידע בחודש הקלנדרי.

הוראה לבעלי רישיון בקשר לבירור צרכי והנחיותיו של הלקוח – נוסח משולב (הוראת שעה)

בעקבות משבר הקורונה, פרסמה הרשות לניירות ערך, ביום 30 במרס 2020 הוראת שעה הנוגעת לשתי סוגיות הקבועות בהוראה:

1. אופן עריכת הליך בירור הצרכים הראשוני ללקוח חדש מרחוק- הוראת השעה מאפשרת את ביצוע ההליך הראשוני של לקוח חדש באמצעות שיחה טלפונית גם ללא הקלטה, בכפוף לתנאים המפורטים בהוראה. כמו כן, בוטלה הדרישה בהוראה לערוך בקרה באמצעות בקר שיחה.
 2. דרישת עדכון צרכי הלקוח פעם בשנה ואופן ביצוע העדכון - ההוראה מאפשרת לבצע עדכון צרכים פעם ב- 15 חודשים (במקום 12 חודשים). כמו כן, ניתן לבעל הרישיון שקול דעת רחב יותר באשר לטיב הפרטים שעליו לקבל כדי להיות מעודכן ובאשר לאופן ניהול השיחה.
- תוקף הוראת השעה עד ליום 30 ביוני 2020.
- הבנק ערוך ופועל בהתאם.

תקנות המקרקעין (ניהול ורישום)(הוראת שעה), התש"ף 2020

ביום 2 באפריל 2020 פורסמו התקנות אשר לפיהן תאגיד בנקאי רשאי להחתיים את בעל הזכות במקרקעין על שטר משכנתא לאחר שזוהה בעל הזכות והוא הבין את מהות העסקה שהוא עומד לבצע לרבות התוצאות המשפטיות. הגשת מסמכים לרישום לפי תקנות שעת חירום יכול שתיעשה גם באמצעות סריקתם בסריקה ממוחשבת והעברתם לרשם באופן אלקטרוני. הבנק יעביר לרשם הצהרה שלפיה שטרי המשכנתא המקוריים נמצאים ברשותו והוא מתחייב להמציאם ללשכת רישום המקרקעין בהקדם, במידה והממונה יורה לו לעשות כן.

הבנק פעול בהתאם להקלה.

תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש)(חוק עבודת נשים) התש"ף 2020

ביום 6 באפריל 2020 פורסמו התקנות המבקשות להגן על עובדים ועובדות שהוצאו לחל"ת ומגדירות כי הוצאת עובד/ת לחל"ת ביוזמת המעסיק ולתקופה של מעל 30 ימים ועד 60 ימים בלבד תהיה פטורה מקבלת היתר ולא תחשב לפגיעה בהכנסה וזאת ובהתקיים מספר תנאים ובניהם:

1. החל"ת אינה קשורה לנסיבה שבגינה מוגנים העובד/ת.
 2. המעסיק ביצע מאמצים ולא מצא עבודה מתאימה לעובד/ת.
 3. העובד/ת נתנו הסכמתם לחל"ת.
 4. התפקיד שביצעו העובד/ת אצל המעסיק הוא חלק מהפעילות שהוגבלה והמעסיק הוציא עובדים נוספים מאותו טעם.
 5. על העובד/ת לא הוחל הסכם היציאה לחופשה כהגדרתו בתקנות שעת חירום.
- מעסיק אשר אינו עונה לכל הקריטריונים המפורטים בתקנות, נדרש להגיש בקשה לקבלת היתר וחל עליו איסור להוציא את העובד/ת לחל"ת טרם קבלת היתר. תחולת התקנות הינה על כל עובד/ת שהוצאו לחל"ת ביוזמת המעסיק החל מיום 15 במרס 2020 ואילך.
- בתאריך 17 באפריל 2020 בוטלו תקנות אלו ומתאריך זה, כלל המעסיקים המבקשים להוציא עובדים לחל"ת או להאריך היתר שתוקפו הסתיים לאחר מועד זה מחויבים בהגשת בקשה להיתר ועליהם לפנות למנהל הסדרה והאכיפה בבקשה מתאימה.

נהלים זמניים בהיבטי רישום, שינוי, ביטול בטחונות

במהלך החודשים מרס - אפריל 2020 גובשו הסדרים זמניים מול גופים מטעם המדינה (דוגמת רשם החברות, רשם המשכונות, רשות מקרקעי ישראל וכו') אשר יקלו על הציבור בנושא רישום/שינוי/ביטול שעבודים וזאת באמצעים מקוונים.

הבנק ערוך לפעול בהתאם להסדרים הזמניים.

דגשים לדוחות לציבור לרבעון הראשון לשנת 2020

ביום 21 באפריל 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים דגשים להכנת הדוח הרבעוני וזאת לאור ההשלכות המהותיות של אירוע נגיף הקורונה על פעילויותיהם של התאגידים הבנקאיים ושל הסולקים והצורך לוודא כי הדוח הכספי של הרבעון ה- 1 לשנת 2020 משקף את ההשפעות העיקריות של אירוע נגיף הקורונה על תוצאות פעילויותיהם, מצבם הכספי, הסיכונים אליהם הם חשופים, והאופן שבו הם פועלים כדי לנהל סיכונים אלה וכדי לתמוך בצרכים של הלקוחות ושל העובדים שלהם.

עוד נקבע כי תאגיד בנקאי רשאי לפרסם את הדוח לציבור שלו לרבעון הראשון של שנת 2020 עד ליום 30 ביוני 2020.

הבנק פועל לעריכת הדוחות הכספיים לרבעון הראשון 2020 בהתאם לדגשים האמורים.

אירוע נגיף הקורונה- דגשים פיקוחיים לגבי טיפול בחובות ודיווח לציבור

ביום 21 באפריל 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים שורה של דגשים בקשר עם טיפול בחובות של לקוחות ואופן הצגתם לציבור. הפיקוח על הבנקים מעודד בנקים לפעול באופן זהיר ופראקטיבי על מנת לסייע בעת הזו למשקי הבית ולעסקים להתגבר על קשיים זמניים הנובעים מהשפעת נגיף הקורונה.

לפיכך הפיקוח מפרט את הדגשים ליישום ועיקרם להלן:

1. סיווג כארגון מחדש של חוב בעייתי בשל שינויים בתנאי הלוואות- אין לסווג חובות בארגון מחדש של חוב בעייתי כאשר בשל אירוע נגיף הקורונה מבוצעים בתום לב שינויים לזמן קצר בתשלומים ללווים אשר לא היו בפיגור לפני שקיבלו הקלה כלשהי. האמור כולל שינויים לזמן קצר בתנאים (למשל 6 חודשים) כגון דחיות במועדי תשלום, הארכות של תקופת פירעון, ויתורים על ריביות פיגורים או עיכוב זניח אחר של תשלום. לווה נחשב ללווה שאינו בפיגור אם הוא נמצא בפיגור של פחות מ- 30 ימים לפי התנאים החוזיים במועד יישום תכנית השינויים. בנוסף, לגבי הלוואות לדיור שיש לחשב לגביהן הפרשה מזערית לפי שיטת עומק הפיגור, לפי ההוראות החלות על הלוואות אלה, דחייה של תשלומי קרן או ריבית לפרק זמן קצר בהלוואה כאמור אשר לא הייתה חוב בעייתי לפני מועד הדחייה, ככלל, אינה מחייבת סיווג של החוב כחוב בארגון מחדש.
 2. קביעת מצב הפיגור- לעניין חובות אשר לא היו לפני כן בפיגור, וניתנה להם דחייה בשל אירוע נגיף הקורונה, תאגיד בנקאי אינו נדרש לסווג חובות כאמור כחובות בפיגור בשל הדחייה. מועד הפירעון של הלוואה נקבע על ידי מועדי הפירעון שנקבעו בהסכם האשראי המשפטי. אם תאגיד בנקאי מסכים לדחיית תשלום, פעולה זו עשויה לגרום לכך שלא יהיו תשלומים חוזיים בפיגור, ולכן הלוואות אלה לא יחשבו כהלוואות בפיגור בתקופת הדחייה. בנוסף, כאשר בוצעה דחיית תשלומים בשל אירוע נגיף הקורונה בחובות שהיו בפיגור לפני הדחייה, יש להתאים את מצב הפיגור חזרה למצב כפי שהיה לפני שבוצעה הדחייה, ולמעשה להקפיא אותו במשך תקופת דחיית התשלום.
 3. סיווג חובות בעייתיים, לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית, ומחיקות חשבונאיות- יש להפעיל שיקול דעת בסיווג הלוואות ללווים שהושפעו מאירוע נגיף הקורונה. בכל מקרה, במהלך התקופה של הסדרים לזמן קצר, הלוואות אלה, ככלל, לא ידווחו כהלוואות פגומות שאינן צוברות ריבית.
 4. גילוי לציבור- בנוסף לחובות הגילוי הרגילות יש לתת גילוי, כאשר מהותי, גם לחובות ששונו תנאיהם במסגרת ההתמודדות עם אירוע נגיף הקורונה, אשר לא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי. הגילוי יכלול מידע כמותי, לרבות פירוט של יתרת החובות לפי מגזרי האשראי העיקריים וגילויי שיבהיר את סוגי השינויים העיקריים שבוצעו, משך הזמן שלהם ומשמעותם.
- הדגשים הועברו לידיעת הגורמים הרלבנטיים בבנק.

מתווה שחרור ערבויות בנקאיות בחזקת המדינה לאור משבר הקורונה

ביום 23 באפריל 2020 הפיץ משרד האוצר לאיגוד הבנקים מכתב עקב התמשכותו של מצב החרום הנובע מהתפשטותו של נגיף הקורונה והמאמצים השונים הנעשים לצמצום דרישות בתחום הביטחונות כדי להקל על השוק ובו פירוט מתווה לשחרור והשבת ערבויות בנקאיות שהופקו/יופקו על ידי הבנק לטובת המדינה ללא צורך בקבלת הטפסים הפיזיים של הערבויות. הבנק פועל בהתאם למתווה שגובש.

הודעה הבורסה לניירות ערך תל אביב לחברי הבורסה בדבר הוספת סימון ייעודי לאגרות חוב מסוגים שונים

ביום 27 באפריל 2020 הודיעה הבורסה כי החל מיום 2 ביוני 2020, תציג הבורסה באתריה תת סוג נייר המפרט באופן מדויק את מהות הנייר וכן סימול ייעודי לכל אג"ח.

בהתאם לאמור נקבע כי החל מיום 2 ביוני 2020 על חברי הבורסה להציג את המידע הנוסף, בכל המקומות/המסכים בהם מוצגים כיום מאפייני ניירות הערך השונים המוצעים ללקוחות, ובכל מקום שניתן ללקוח מידע, על מנת לקבל החלטת השקעה.

מועד התחילה 2 ביוני 2020.

הבנק נערך ליישום ההנחיה.

הצעה לתיקון חוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה -1995, בעניין יעוץ השקעות כללי.

ביום 3 במרס 2020 פורסמה הצעה עדכנית לתיקון החוק שבמסגרתו מוצע להוסיף בחוק הגדרה של "יעוץ השקעות כללי" וזאת במטרה לבסס אבחנה בין יעוץ השקעות כללי לבין יעוץ השקעות אישי ולקבוע התאמות בחוק לפעילויות ושירותים שאינם אישיים.

מוצע לפטור שירותים הנכללים בהגדרת ייעוץ השקעות כללי ממרבית הוראות החוק לרבות חובת רישיון גופים, למעט גופים המפורטים בהצעה וביניהם גופים מפוקחים.

בנוסף, מוצע במסגרת התיקון לשלב מספר תיקונים נוספים כמו: תיקון הגדרת "ני"ע" לפיו יכלול ני"ע שהוצע לציבור לפי תשקיף גם אם אינו נסחר בבורסה, ביטול סעיף 18 העוסק בעסקאות הכרוכות בסיכון מיוחד, איסור על הכללת פרט מטעה בדו"ח או הודעה למשקיע וקביעת סנקציות בגין הפרתן.

דירוג הבנק

ביום 14 בינואר, 2020 פרסמה מידרוג בע"מ (להלן: "מידרוג") דוח בחינת דירוג בדבר דירוג הבנק כדלקמן:

הערכת איתנות פיננסית של הבנק	a2.il	בחינת דירוג עם השלכות חיוביות
פקדונות לזמן ארוך/אג"ח	Aa3.il	
פקדונות לזמן קצר	P-1.il	
כתבי התחייבויות נדחים עם מנגנון חוזי לספיגת הפסדים (Coco)	A3.il(hyb)	בחינת דירוג עם השלכות חיוביות
כתבי התחייבויות נדחים (הון משני תחתון)	A1.il	בחינת דירוג עם השלכות חיוביות
שטרי הון נדחים (הון משני עליון)	A2.il(hyb)	בחינת דירוג עם השלכות חיוביות

לפרטים נוספים ראה דוח מידי מיום 14 בינואר, 2020 (אסמכתא מס': 2020-01-005892), המובא על דרך ההפניה.

ביום 10 במאי, 2020 פרסמה מידרוג דוח בחינת דירוג, במסגרתו נותרו על כנם הדירוגים כפי שפורטו לעיל. לפרטים נוספים ראה דוח מידי מיום 10 במאי, 2020 (אסמכתא מס' 2020-01-045948), המובא על דרך ההפניה.

נספחים, מילון מונחים ואינדקס

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית¹ - מאוחד

יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית

סכומים מדווחים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס					
2019			2020		
שיעור הכנסות/ הכנסה/ הוצאה %	הכנסות/ הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ² במיליוני ש"ח	שיעור הכנסה/ הוצאה %	הכנסות/ הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ² במיליוני ש"ח
3.20	⁶ 195	24,679	2.85	⁶ 183	25,992
-	-	191	0.72	1	557
0.25	4	6,333	0.26	3	4,704
-	-	367	-	-	4
2.33	25	4,333	1.64	25	6,130
1.24	2	646	0.54	2	1,497
2.50	226	36,549	2.22	214	38,884
		540			608
		3,386			2,935
		40,475			42,427
0.77	35	18,170	0.71	33	18,712
0.20	2	4,104	0.20	2	4,082
0.94	33	14,066	0.85	31	14,630
3.06	1	132	-	-	15
1.25	11	3,536	-	-	4,702
0.26	1	1,513	0.40	1	998
0.82	48	23,351	0.56	34	24,427
		12,968			13,834
		540			608
		1,121			1,155
		37,980			40,024
		2,495			2,403
		40,475			42,427
1.68			1.66		
1.96	178	36,549	1.86	180	38,884

נכסים נושאי ריבית בישראל

אשראי לציבור³

פקדונות בבנקים

פקדונות בבנקים מרכזיים

ניירות ערך שנשאלו

אגרות חוב זמניות למכירה⁴

אגרות חוב למסחר⁴

סך כל הנכסים נושאי ריבית

חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית

נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית⁵

סך כל הנכסים

התחייבויות נושאות ריבית בישראל

פקדונות הציבור

לפי דרישה

לזמן קצוב

פקדונות מבנקים

כתבי התחייבויות ואגרות חוב

התחייבויות אחרות

סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית

פקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית

זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם

נושאים ריבית

התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית⁷

סך כל ההתחייבויות

סך כל האמצעים ההוניים

סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים

פער הריבית

תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית⁸

ראה הערות להלן.

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית¹ - מאוחד (המשך)

יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

סכומים מדווחים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס					
2019			2020		
שיעור הכנסה/ (הוצאה)	הכנסות/ (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ²	שיעור הכנסה/ (הוצאה)	הכנסות/ (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ²
%		במיליוני ש"ח	%		במיליוני ש"ח
2.37	161	27,469	2.32	168	29,198
(0.63)	(26)	16,590	(0.64)	(27)	16,794
1.74			1.68		
2.03	29	5,770	1.29	20	6,216
(0.62)	(6)	3,850	0.33	4	4,905
1.41			1.62		
4.42	36	3,310	3.03	26	3,470
(2.22)	(16)	2,911	(1.62)	(11)	2,728
2.20			1.41		
2.50	226	36,549	2.22	214	38,884
(0.82)	(48)	23,351	(0.56)	(34)	24,427
1.68			1.66		

מטבע ישראלי לא צמוד

סך נכסים נושאי ריבית
סך התחייבויות נושאות ריבית
פער הריבית

מטבע ישראלי צמוד מדד

סך נכסים נושאי ריבית
סך התחייבויות נושאות ריבית
פער הריבית

מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד

למטבע חוץ)

סך נכסים נושאי ריבית
סך התחייבויות נושאות ריבית
פער הריבית

סך פעילות בישראל

סך נכסים נושאי ריבית
סך התחייבויות נושאות ריבית
פער הריבית

ראה הערות להלן.

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית¹ - מאוחד (המשך)

ניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית

סכומים מדווחים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2020 לעומת שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2019		
גידול (קיטון) בגלל שינוי		
שינוי נטו	מחיר	כמות
במיליוני ש"ח		
(12)	(21)	9
-	(8)	8
<u>(12)</u>	<u>(29)</u>	<u>17</u>
(2)	(3)	1
(12)	(11)	(1)
<u>(14)</u>	<u>(14)</u>	<u>-</u>

נכסים נושאי ריבית בישראל

אשראי לציבור

נכסים נושאי ריבית אחרים

סך כל הכנסות ריבית

התחייבויות נושאות ריבית

בישראל

פיקדונות הציבור

התחייבויות נושאות ריבית אחרות

סך כל הוצאות ריבית

הערה:

השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר חושב על ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.

1. הנתונים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
2. על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבעי ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים.
3. לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
4. מהיתרה הממוצעת של אג"ח למסחר ושל אג"ח זמינות למכירה נוכתה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר וכן של רווחים/הפסדים בגין אג"ח זמינות למכירה, הכלולים בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן" לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2020 התווסף סך 236 מיליון ש"ח (לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2019 נוכה סך 45 מיליון ש"ח)
5. לרבות שווי הוגן בגין מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
6. עמלות בסך 7 מיליון ש"ח נכללו בהכנסות ריבית בתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2020 (4 מיליון ש"ח לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2019).
7. לרבות שווי הוגן בגין מכשירים נגזרים.
8. תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.

מילון מונחים עיקריים

- אובליגו** – סך כל ההתחייבויות של הלקוח אל מול הבנק.
- אופציה** – הסכם חוזי בין קונה לבין מוכר לרכוש או למכור נייר ערך מסוים או זכות לקבל או להמיר ניירות ערך, מטבע חוץ או סחורה במחיר ספציפי בתוך תקופת זמן קבועה מראש.
- אגרת חוב** – תעודה נושאת ריבית, המונפקת על ידי הממשלה או חברה, ובה התחייבות של המנפיק לשלם למחזיק האיגרת את הקרן שהונפקה בתוספת תשלומי ריבית/קופון בתאריכי פירעון קבועים. זהו מכשיר פיננסי שבאמצעותו הממשלה ופירמות יכולות ללוות כסף מהציבור.
- אגרת חוב להמרה** – איגרת חוב שניתן להמירה למניה בשער המרה (מחיר) שנקבע מראש ופורסם בתשקיף. לאיגרת חוב להמרה תקופת חיים מוגבלת, שבסופה המחזיק בה רשאי להמירה למניה, או לקבל את כספו בחזרה בתוספת ריבית, ששיעורה נקבע מראש.
- אגרת חוב מגובה נכסים** – (ABS - Asset-Backed Security) הוא כתב התחייבות שרוכש משקיע, שמקנה לו זכות על זרם תקבולים הצפוי מנכסים אלו. הבטוחה המשועבדת כנגדו היא אוסף של נכסים, וזרם התקבולים שצפוי למחזיק בנייר הערך הוא בעל זיקה לזרם ההכנסות שמתקבל מנכסים אלו.
- ארגון המדינות המפותחות (OECD)** – ארגון, שמרכזו בפריז, המורכב ממדינות שמשקיהן מפותחים.
- איש קשור** – כמשמעות בסעיף 3 לנוהל בנקאי תקין 312.
- באזל 3** – תקנות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל, העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם.
- בעל עניין** – יחיד או חברה המחזיקים 5% או יותר ממניות של חברה הנסחרת בבורסה.
- גידור** – עסקה פיננסית שמטרתה להגן על משקיע מפני שינויים בערך ההשקעה.
- גוף מוסדי** – כהגדרתו בחוק הסדרת העיסוק בביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה - 1995, ולרבות קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח, חברי בורסה המנהלים כספי לקוחות.
- דירוג אשראי** – מייצג את רמת הסיכון שקובע הבנק באשראי ספציפי. דירוג האשראי מאפשר לבנק להבחין בין רמות סיכון האשראי הגלומות בחשיפות אשראי שונות, לצורך מעקב אחר איכות אשראי ספציפי, כמו גם של התיק בכללותו.
- הון עצמי ממוצע** – סך כל האמצעים ההוניים כפי שהוצג בנספח שיעורי הכנסות והוצאות ריבית בניכוי/בתוספת היתרה הממוצעת של הפסדים/רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר וכן של הפסדים/רווחים בגין אג"ח זמינות למכירה, הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך לפי שווי הוגן" (לרבות בגין אג"ח שהועברו מהתיק הזמין למכירה לתיק המוחזק לפדיון).
- הון רגולטורי** – הון המשמש לחישוב יחס הלימות ההון של הבנק ויחסים רגולטוריים נוספים (כגון: יחס מינוף, ריכוזיות אשראי ועוד). רכיבי הון חשבונאי ומכשירי הון פיקוחי כשירים נוספים (כגון כתבי התחייבויות נדחים הכשירים להיכלל בהון רגולטורי).
- הלבנת הון** – פעולות פיננסיות שמטרתן להסתיר מקור של כסף, בדרך כלל כסף שמקורו לא חוקי או כסף שלא שולם עליו מס. תהליך "ההלבנה" מחזיר את הכסף למערכת החוקית.
- הלוואת זכאות** – הלוואה הניתנת באמצעות בנק ממקורות המדינה.
- הלימות הון** – היחס הנדרש על ידי המפקח על הבנקים בין ההון העצמי של הבנק לבין ההלוואות שהוא נותן משוקללות לפי רמות הסיכון, כך שהונו של הבנק יספיק כדי לשמש כרית ספיגה למקרה של הפסדים קיצוניים.
- הסכמי CSA** – הסכמי קיזוז שגורמים לתיחום ולמזעור סיכונים האשראי בפעילות זאת, על ידי התחשבות יומית, לרוב המתבצעת בין הבנק והצד הנגדי בהתאם להסכם.
- הפרשה להפסדי אשראי** – הפרשה הנעשית על ידי החברה המשקפת אובדן אפשרי של סכומי אשראי שנתנה ומשמשת לכיסויים במקרה של התממשות האובדן.
- חוב פגום** – חוב שקיימת סבירות גבוהה שהלווה לא יפרע את החוב(או חלק מהחוב) לפי תנאי החוזה, אולם אין ודאות לגבי סיכוי הגבייה ומימוש ההפסד.
- חוב בהשגחה מיוחדת** – חוב שיש לו חולשות פוטנציאליות בגין נדרשת תשומת לב מיוחדת של ההנהלה.
- חוב נחות** – חוב עם חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את פירעון החוב.
- חוב בארגון מחדש** – ארגון מחדש של חוב בעייתי אשר מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של הלווה, התאגיד הבנקאי מעניק ללווה ויתור אשר בתנאים אחרים הוא היה שוקל לא להעניק.

חוב שגבייתו מותנית בביטחון - חוב שפירעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מתוך הביטחון, אין מקורות זמינים ומהימנים אחרים לפירעונו.

יחס מינוף - היחס שבין ההון העצמי רובד 1 לסך החשיפה ברוטו, ובכלל זה חשיפה חוץ מאזנית, ללא קיזוז ביטחונות.

יחס נזילות (LCR) Liquidity Coverage ratio - יחס מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה לסך תזרים מזומנים יוצא נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים.

יתרת חוב רשומה - יתרת החוב, לרבות ריבית צבורה שהוכרה, פרמיה או נכיון שטרם הופחתו, עמלות נידחות נטו או עלויות נידחות נטו שנזקפו ליתרת החוב בהתאם להוראות הדיווח לציבור וטרם הופחתו, בניכוי כל סכום חוב שנמחק חשבונאית בעבר.

יתרת חוב נטו - יתרת חוב רשומה, בניכוי הפרשה להפסדי אשראי שבגין אותו חוב.

מדיניות מוניטרית - מדיניות המנוהלת על ידי הבנק המרכזי. תפקידה להשיג את מטרות הבנק באמצעות קביעת הריבית לטווח קצר וכלים מוניטריים נוספים.

מדיניות פיסקלית - מדיניות הממשלה בנושאי תקציב המדינה, הכנסותיה והוצאותיה, גביית המסים וגודל החוב הציבורי על תכנון וביצוע מדיניות זו מופקד משרד האוצר.

מידע צופה פני עתיד - כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, תחזית, הערכה, אומדן או מידע אחר, המתייחסים לאירוע או לעניין עתידיים, שהתממשותם אינה ודאית ואינה בשליטתו של התאגיד בלבד, למעט תחזית, הערכה, אומדן או מידע אחר כאמור שיש לכלול אותם, לפי כל דין לרבות לפי העקרונות החשבונאיים המקובלים וכללי הדיווח המקובלים בדוחות כספיים.

מערכת זה"ב (זיכויים והעברות בזמן אמת) - מערכת המאפשרת העברת זיכויים והעברות בזמן אמת ובאופן סופי. בעולם מוכרת כמערכת (RTGS) Real Time Gross Settlement. המערכת סולקת תשלומים מיידי, והתשלומים הם סופיים ואינם ניתנים לביטול.

משך חיים ממוצע (מח"מ) - אורך החיים הממוצע של מכשירים פיננסיים. נמדד בשנים באמצעות שקלול תשלומי הקרן של האיגרת והריבית עליה לאורך חייה עד לפדיונה הסופי. המח"מ מכונה גם "אריכות".
נגזרים פיננסיים - נכסים שערכם נגזר משינוי בערכם של נכסים אחרים.

נזילות - היכולת של ישות עסקית לעמוד בהתחייבויותיה השוטפות מתוך סך הנכסים השוטפים שלה (מזומנים, ניירות ערך סחירים וכו').

נכס פיננסי - מזומן, ראייה לזכות בעלות בישות, או חוזה המקנה לישות אחת זכות לעשות אחד מהבאים:

א. לקבל מזומן או מכשיר פיננסי אחר מישות אחרת.

ב. להחליף עם ישות אחרת מכשיר פיננסי אחר בתנאים פוטנציאליים עדיפים.

סיכון אשראי - הסיכון שצד בעסקה לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו במלואן.

סיכון משפטי - סיכון להפסד כתוצאה מהיעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם והוא כולל, אך אינו מוגבל, לחשיפה לקנסות (fines, penalties) או לצעדי עונשין (punitive damages) כתוצאה מפעילות פיקוחית, כמו גם מהסדרים פרטניים.

סיכון נזילות - הסיכון שצד נגדי (או משתתף במערכת הסליקה) לא יעמוד בהתחייבות במלוא ערכה במועד. סיכון נזילות אינו אומר בהכרח שהצד הנגדי או המשתתף הוא חדל פירעון; ייתכן שהוא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו בעתיד, אך לא במועד הנקוב.

סיכון סייבר - אירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מחשב ו/או מערכות תשתיות משובצות מחשב על ידי או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר לרבות ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא בוצע נזק בפועל.

סיכון תפעולי - סיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. סיכון זה כולל סיכון משפטי וסיכונים ציית, אך אינו כולל סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין.

עלות ריבית - מרכיב הריבית שמוקצה לשנה שוטפת ומסווג כחלק מהוצאות שכר.

עלות שירות - כל מרכיבי עלות ההטבה לעובדים המוקצים לתקופה מסוימת.

עסקה עתידית - התחייבות לקנות או למסור נכס במחיר ובמועד שנקבעו מראש בעת החתימה על העסקה.

עקום תשואה - עקום המתאר את הקשר שבין התשואה לבין מועד הפדיון של אג"ח, על ידי השוואה של שיעורי התשואה על אג"ח הנבדלות זו מזו רק במועדי הפדיון.

פיקדון לפי דרישה - פיקדון שאינו פיקדון לזמן קצוב.

פיקדון לזמן קצוב - פיקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים מיום ההפקדה, אלא אם כן משיכה מוקדמת מחויבת בקנס שסכומו לפחות 7 ימי ריבית פשוטה על הסכום שנמשך.

פיקדונות לפי מידת הגבייה – פיקדונות שפרעונם למפקיד מותנה במידת הגבייה מן האשראי, ואין לתאגיד סיכון להפסד מהאשראי שניתן מפיקדונות אלה, שלגביהם המפקיד קובע לאיזה לווה או קבוצת לווים יינתנו סכומי הפיקדונות הנ"ל כהלוואות ובתנאי שהלוואות אלו ניתנות לפי אותן תקופות ובאותו סוג הצמדה או באותו מטבע שקבע המפקיד.

פיקדון נושא ריבית – פיקדון שבו התאגיד הבנקאי משלם למפקיד תשלום כלשהו כפיצוי עבור השימוש בכספי הפיקדון. פיקדון שבו שיעור הריבית מותאם תקופתית בתגובה לשינויים בריבית שוק וגורמים אחרים צריך להיות מדווח כפיקדון נושא ריבית אפילו אם השיעור הופחת לאפס, בהינתן ששיעור הריבית על פיקדון זה יכול לעלות כאשר תנאי השוק ישתנו. פיקדון אשר משועבד כביטחון להלוואה או לנכס פיננסי אחר ידווח כפיקדון נושא ריבית.

פיקדון שאינו נושא ריבית – פיקדון שאינו פיקדון נושא ריבית.

שווי הוגן – ערך המשקף את המחיר שלפיו ניתן לממש את הנכס הפיננסי או להעביר את ההתחייבות הפיננסי בעסקה בין קונה מוצר לבין מוכר, שווי זה נקבע בהתאם להיררכיית השיווי ההוגן שנקבע בתקינה החשבונאית:

רמה 1 – שווי שנקבע בהתאם למחירים הנצפים בשוק.

רמה 2 – שווי שמוערך תוך שימוש בנתונים נצפים.

רמה 3 – שווי המוערך תוך שימוש בטכניקות הערכה שכוללות גם נתונים לא נצפים.

שיעור צמיחה ראלי – גידול התוצר בין שתי תקופות באחוזים, בניכוי עליית המחירים.

שיעור המימון (LTV) – שיעור המימון הינו המימון של הבנק בעסקה ביחס לשווי הנכס הנרכש, שיעור המימון משקף את מידת סיכון ההלוואה, כאשר אחוז המימון גבוה ומחירי הדיור יורדים, לווים עלולים למצוא את עצמם במצב של הון שלילי, בו הם חייבים יותר מערך הבית שבידיהם.

תוצר מקומי גולמי (תמ"ג) – סך הסחורות והשירותים שיוצרו בתוך מדינה מסוימת במהלך תקופה נתונה, במונחים כספיים. התוצר שווה גם סך תשלומי השכר ורווחי הפירמות.

תשואה להון – היחס שבין הרווח השנתי של חברה לבין ההון העצמי שלה.

תשואה ריאלית – היחס בין הרווח או ההפסד על השקעה לסך ההשקעה, בניכוי עליית המחירים בתקופה שעליה נסבה המדידה.

OTC) Over the Counter – מסחר מעבר לדלפק – מסחר במכשירים פיננסיים כמו מניות, איגרות חוב, סחורות או נגזרים ישירות בין שני צדדים.

פורוורד (Forward) – עסקת חליפין של מטבע במטבע בתאריך עתידי קבוע מראש בשער חליפין שגם הוא נקבע מראש.

שימוש במבחנים בדיעבד BACK TEST – הבנק נדרש להשתמש בבדיקות שלאחר מעשה כדי לאמוד את הדיקו והאפקטיביות של תהליכי המדידה וההערכה.

תיאבון הסיכון – הסיכון שמוכן הבנק לקחת על עצמו לשם השגת יעדיו האסטרטגיים.

סיבולת הסיכון – רמת הסיכון המרבית או המזערית שאין לחרוג ממנה (מגבלת הסיכון).

CVA) Credit Risk Adjustment – חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.

Delta Value 1% (DV1%) – מייצג את השינוי האפשרי בתיק בהינתן שינוי מקביל בעקום הריבית של 1%.

EDTF) Enhanced Disclosure Task Force – דרישות גילוי שפורסמו על ידי צוות משימה לשיפור הגילוי שהוקם על ידי המוסד ליציבות פיננסית לשיפור הגילוי על הסיכונים בתאגידים הבנקאיים.

(FATCA) (Foreign Accounts Tax Compliance Act) – חוק אמריקאי הנועד לשיפור איכפת המס. קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווחים לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארה"ב.

(ICAAP) Internal Capital Adequacy Assessment Process – תהליך פנימי להערכת הסיכונים והקצאת הון על מנת להבטיח כי הבנק מקצה מספיק הון כנגד מכלול הסיכונים.

(VAR) Value at risk – מודל הערך מציג את הסיכון הפוטנציאלי (ירידה אפשרית בשווי בתקופת זמן נתונה) בתקופה נתונה וברמת ביטחון של 99%, לפחות.

8,19,26,32,37,40,41,44,72,74,79 מכשירים נגזרים	53,54.....VAR
82,83,108-114,130-133,135-140,167	152.....א.ש.י.
27,34,61,79.....ניהול הסיכונים	36-38 , 128.....אשראי בעייתית
7,8,10,12,15,18,22,25-27,29,32,33,37 ניהרות ערך	8,21,25,31,32,38,40-.....אשראי לציבור
40,41,44,49,58,60,72,74,75,84,86-92,111,115-120	42,47,48,50,51,72,75,82,92,93,116-
122,123,125,126,130-140,142,154,155,159,160	135,165,167
165	37,121,136,141.....אשראי פגום
34,45,47.....סיבולת הסיכון	162.....דירוג הבנק
9,15,21,34,47,96,108-114סיכוני אשראי	8,25,32,37,38,40,41,43,44.... הפרשה להפסדי אשראי
9,34.....סיכוני מוניטין	46,63,72,79,92,93,119-129,167
9,34.....סיכוני נזילות	28-31,37,40,45-50,79,95,97,115-118 . הלואות לדיר
9,12,34,59.....סיכוני ציות	121-124,126,127,156,157,160
9,34,53,62,96סיכוני שוק	10,15,18,24,25,27,28,34,62,95,143.....הלימות ההון
9,34.....סיכונים אסטרטגיים	146,168
9,12,61-62סיכונים מובילים	8,19,21,30,31,46,92.....הפרשה קבוצתית
9,34.....סיכונים משפטיים	35,78,125,126,160.....חוב בעייתית
9,34.....סיכונים תפעוליים	44חוב פגום
16-18,45,155עדכוני חקיקה	21,35,38,63,78,92,121,122.....חובות בעייתיים
25,31,32,72,75,82,116-118פקדונות הציבור	124,125,134,160
130-134,136,165	8,36-38,46,53,78,92,95,116-118חובות פגומים
8,15,18,19,24,71,80,83,85-88,90רווח כולל	121-126,160,167
91,100,137-139,167	8,28,77,95,97יחס המינוף
23.....שיעור ההוצאות התפעוליות	58,97כיסוי נזילות
47.....תיאבון הסיכון	13כלכלת ישראל
13.....תמ"ג	78,79,141,155.....ליבור
34,53.....תרחישי קיצון	151מבקר פנימי
	44,86-90,135.....מגובי נכסים
	46מגזר לא צמוד
	20,44,108-111,114,130-132,135-140,166 חוץ
	7,10,12,15,18,60,79.....מידע צופה פני עתיד